294 104

suorum et si contrafieret per Potestatem vel Capitaneum vel alios offitiales coïs Perusij teneatur ille qui contrafecerit vel ... intulerit ei qui esset illata ...

sine supra sub pena. Quingentarum librarum den. de nocte et de die. sub pena ducentarum librarum den. pro qualibet vice. Quam penam Potestas et Capitaneus et quilibet eorum ... contrafacientibus exigere teneatur.

Statuti num. 12
Frammento num. (9)
78 fogli. 104 - 181
Statuti 1366, con aggiunte posteriori
coevo con fram. num. 10.
12.11.97.
[illegible]

9

fuorum et si contrafecerit per Potestatem
vel Capitaneum vel alios offitiales comunis
perusii teneatur ille qui contrafecerit vel
gravamen intulerit ei cui esset illata ve-
recundia vel gravamen reficere omnes et
expensas quas occasione illius gravami-
nis sustinerit et Centum libras denario-
rum Comunis perusii pene nomine solve-
re teneatur. Et potestas et Capitaneus
quemlibet intelligere debeant et audire et
de iure suo sit quod amici ad penam superi-
nominatam. ¶ Teneantur etiam et
Potestas et Capitaneus dare operam cum
posse qualiter integrimenta et depredatio-
nes facta et facte inter nos et nostros
manantias ubicumque sint possint recon-
ciliari et de huius concordiam fieri et cive-
s nostri cives et comitatenses ire stare
et redire cum eorum rebus sine aliquo
impedimento valeant et secure.

¶ Quod nulli liceat accedere ad partes superi- ores palatiorum habitantium Offitialium Rubrica.

6 Quam dominum Rectores terrarum et
alias iuridictiones publice teneantur red-
dere omnibus rationem et non cum ali-
quibus subditis civiliter loqui. Statuimus
et ordinamus quod nulli Civi comitatensi
vel districtuali perusii nec etiam forensi
qui fuerint perusii per tempus octo dies
nec etiam fratribus nec religiosis qui no
vent ad aliquem infirmum liceat acce-
dere ad partes superiores palatiorum co-
munis perusii in quibus morantur Po-
testas vel Capitaneus a quinque gradibus
scalarum claustri interioris palatii popu-
li supra et a quinque gradibus scalarum
coniunctarum logie maioris palatii co-
munis coniuncte palatio Canonice pu-

sine supra sub pena Quingentarum librarum
denariorum de [illegible] et de die. sub pena ducentarum
librarum denariorum pro qualibet vice. Quam penam
Potestas et Capitaneus et quilibet eorum
de facto contrafacientibus exigere teneatur.
Et potestas et Capitaneus vel aliquis eorum
vel alicui eorum offitiales et familiares
non permictant aliquem accedere contra
predictam formam sub pena ducentarum
librarum denariorum pro qualibet vice et intelligatur
permisisse eo ipso quod aliquis accesserit
contra dictam formam et de facto non
acceperit dictam penam de quibus expres-
se debeant sindicari et teneantur reddere
rationem et quilibet inde sit accusator et
tam contra accedentes quam permictentes
accedere contra formam predictam.
¶ Salvo et reservato quod predicta non inte-
ligantur in prioribus artium si erunt
septem ad minus et in eorum notario et
et nuntio dummodo dicti Notarius et
nuntius vadant de mandato et volun-
tate saltem septem Priorum et in con-
cordia de quo mandato bollectam portare
debeat scriptam manu cancellarii comunis
perusii vel in aliquo offitiali forense Ci-
vitatis perusii nec in precohonibus qui irent de mandato dominorum dicto potestati et capitaneo
¶ Nec etiam predicta locum habeant nec
intelligantur in consulibus mercatorum
nec auditoribus cambii nec camerariis
calzolariorum nec aliis camerariis aliarum
artium Civitatis et burgorum perusii
quibus sit licitum et cuilibet eorum ac-
cedere et ire ad dictas partes superiores Et etiam intelligantur predicta
nec etiam in aliquo vel aliquibus super- illis religiosis et fratribus
stitibus vel offitialibus palatiorum comunis penitentia qui essent
et populi perusii occasione operis dicto- offitiales [illegible]
rum palatiorum. ¶ Nec in hiis
qui ducerentur occasione alicuius condem-
nationis vel inquisitionis seu accuse p

qua deberet in palatio detineri et in hijs qui ducerentur occasione brevium in conſilio obtemptorum nec in hijs qui accederent ad conſilia quando in ipſis ſuperioribus palatijs et partibus ipſa conſilia congregarentur. ¶ Nec etiam predicta intelligantur in medicis euntibus vel uiſitantibus aliquem egrum nec in deferentibus medicinas tempore neceſſitatis. ¶ Nec in artificibus reparantibus tectum vel ſolaria vel aliquid aliud neceſſarium ſupradicto Poteſtati vel Capitaneo vel eorum offitialibus et familie ſine fraude.

¶ Quibus dominis Prioribus tenea[n]tur Poteſtas et Capitaneus et eorum offitiales facere aperiri hoſtia palatiorum quandocumque ipſis Prioribus placuerit dummodo ſeptem ſint in concordia ad minus pena. Quingentarum. libr. den. et credatur ſacramento ſeptem ex dictis Prioribus ad minus. Nec etiam predictorum ſubtrant in Camerarijs artium.

¶ Et quando uenerit ad loquendum eis vel alteri eorum Capitaneus partis guelfe cum eorum adunantia vel quatuor ex eis capitaneis ſine adunantia / vel bailij ſeu conſervatores alicuius ſotietatis cum decem hominibus de ſua ſotietate et in priore Iudicum cum quatuor de collegio ipſorum ad minus / vel in prioribus conſortij notariorum cum. Octo. notarijs de ipſorum conſortio ad minus nec in civibus peruſinis numero. decem. congregatis ad minus vel ab inde ſupra.

De forma Iuramenti Iudicum ſotiorum domicellorum et berrariorum dictorum Poteſtatis et Capitanei. Rubrica.

Nos Iudices Milites et ſotij domicelli et berrarij Poteſtatis et Capitanei. Iuramus ad ſancta dei evangelia facere et exercere offitia nobis commiſſa et committenda et adimplere bona fide ſine fraude omnia que ſpectabunt et ſpectant ad noſtrum offitium et nobis imponentur ſine aliqua exceptione perſonarum ſecundum leges et ſtatuta communis et populi peruſij et conſuetudines approbatas remoto hodio amore timore pretio vel precibus alicui.

De Iuramento notariorum Poteſtatis et Capitanei. Rubrica.

Nos notarij Poteſtatis et Capitanei Communis et populi peruſij Iuramus ad ſancta dei evangelia bona fide ſine fraude dare operam conſilium et auxilium Poteſtati et Capitaneo communis peruſij ad conſervandum omnia Capitula ſtatuti et per nos obſervare in noſtro offitio et ad conſervandum dictum Commune et omnes et ſingulas perſonas ipſius communis in bono ſtatu et unitate. nec tractare nec contractantibus conſentire aliquid contra honorem Poteſtatis et Capitanei nec furtum facere de rebus Communis. nec facienti conſentire et ſi ſciverimus aliquem contrafacientem Poteſtati et Capitaneo quam citius poterimus manifeſtabimus / et omnes libellos et accuſationes et inquiſitiones et acta cauſarum ſi fuerimus cum Iudice ad offitium deputati in quaternis communis ſcribere et publicare et omnes ſcripturas nobis commiſſas a Poteſtate vel Capitaneo vel Iudice ſub quo erimus et non Gitare caſdem et ipſas ſcripturas autenticas

et ad hec operam dare

dare infra .octo. dies postquam a nobis fuerint
petite sine pretio. Et si comodum non ha
buerimus exemplandi dabimus ipsis in
scripturas parti vel partibus incontinen
ti ad eorum petitionem cuicumque notario
voluerint partes ad exemplandum et si re
cusaverimus pro unaquaque vice quilibet
nostrum contrafaciens et vetans illi cui
vetaverimus vigintiquinque libras denariorum
solvere teneamur et denumptiatoris sa
cramento credatur. Et observabimus
bona fide que in statutis de nostro of
fitio continentur et statuta precisa populi
perusij observabimus si fuerimus cum in
dicibus deputati et continue stabimus
sine fraude ad nostrum offitium exercen
dum. Et omnes credentias nobis impo
sitas a Potestate vel Capitaneo vel iu
dicibus seu consilio vel ab alio cum erimus
in offitio secretas tenebimus et eas nulli
manifestabimus donec erunt puplicate.
Testes interrogabimus cum eos recipiemus
et antequam testes recedant a nobis le
gemus eisdem integraliter et vulgariter
dictum suum. itaque ipsum bene intelligere
re possint. Et aliud non petemus
nec recipiemus pro nos vel alium ultra id
quod fuerit concessum per statutum nec
emerimus vel emi faciemus aliquid fra
udulenter et hec omnia et singula obser
vare iuramus remoto hodio et amore
timore pretio vel precibus alicuius spetia
li lucro vel dampno Et hec capitulum
nostri Iuramenti omni mense legemus et
ut predicta possimus melius memorie
comendare.

De electione et offitio directorum et exe
cutorum Camere.

Omnium utilitati tam circa habu
ndantiam pecunie Camere Comunis
perusij et ut debentes solvere dicte Ca
mere solempniter temporibus debitis persolvant
coartentia honesta quam etiam cir
ca conservationem subiectorum et maxime
comitatensium qui retroactis temporibus
in exactionibus publicis quodammodo fu
erunt exausti salubri edito providere
volentes. Statuimus et ordinamus per
hanc legem auream inviolabiliter ob
servari. Quod decetero per dominos Priores
et camerarios artium Civitatis perusij
noviter eligendos seu extrahendos de sac
culo ante kalendas mensis Ianuarij pro
xime venturi per tempus sex mensium et
sic successive ante kalendas mensis Iulij
proxime venturi et de sex mensibus in
sex menses proxime venturos infra .Octo.
dies ante introitum eorum offitij in ca
pella sancti herchulani ubi congregari
teneantur vinculo Iuramenti et pena
quingentarum librarum denariorum pro maiorem utili
dictam Comunis perusij eis et cuilibet eorum
auferenda eligantur et debeant eligi
tres boni homines de populo perusino
qui vocentur directores et unum exceptum
notarium qui sint et esse debeant offi
tiales Comunis perusij ad solicitandum omnes
et singulas exactiones fiendas per Comune
perusij de omnibus et singulis que debe
rentur ipsi comuni et cuicumque Chame
re dicti Comunis tam conservatorum mo
nete quam etiam massariorum dicti Comunis
quam etiam offitialium campionis bladi
vel cuicumque alterius Camere dicti Comunis
et dicta debita cum effectu exigi et exe
qui faciendum per offitialem et exactorem
Communis perusij ad hec spetialiter de
putandum. Qui boni homines et offiti

de sex mensibus in sex menses

ales et notarius ~~et notarius~~ com. ex
debito sui offitij teneatur et debeat per
quirere et investigare a dnis conservato
ribus monete massarijs et quibuscumque
alijs offitialibus Communis pusij de om
nibus et singulis debitis et exactionibus
que deberentur per quoscumque et exquacum
que causa ipi Commune pusij et ipis Ca
merarius et cuilibet eorum quorum eorum no
tarius de predictis debitis registrum fa
cere teneatur. Et quod nichilominus pre
fati conservatores Massarij Offitiales cam
pionis et alij Offitiales Communis pusij
aliquid debentes exigere vel recipere pro
Commune et eorum notarij super inventoribus
vinculo Juramenti et sub pena. Centum.
libr. den. pro quolibet eorum teneantur et
debeant infra quindecim dies proxime se
quentes a die finiti termini infra quem
aliquis non solvisset quod solvere debuisset
ipi Commune dare infrascriptis et pro ex
tractis dictis tribus offitialibus et eorum
notario. sub dicta pena nomina et pro
nomina debentium aliquid solvere et
quantitates quas deberent et etiam eorum
fideiussorum. Qui tres offitiales teneantur
dare eidem exactori incontinenti nomina
et pronomina debentium solvere et fideius
sorum et quantitates et instare et pro
testari eidem quod dictam exactionem facere
teneatur realiter et personaliter et quibus
cumque remedijs infra mensem a die sibi
datorum nominum et quantitatum prefatarum
postquam eis et eorum notario infrascriptis
asignata fuerint pena. Viginti quinque. libr.
den. pro quolibet eorum et qualibet vice
per eorum sindicum auferenda. ¶ Te
neantur insuper offitiales perquirere et
investigare omnes et singulas condemp
nationes dominorum Potestatis et Capitanei

et aliorum offitialium forensium. Communis
pusij fiendas in futurum que exacte non
fuerint quas in dicto registro poni et
scribi faciant per eorum notarium. Et
nichilominus Potestas et Capitaneus
et alij offitiales forenses et quilibet eorum
teneantur et debeant dictis offitialibus
infra. octo. dies a die condempnationum
factarum infrascriptis dare dictis tribus
offitialibus et notario nomina et pro
nomina hominum et personarum per eos vel
alterum eorum condempnatarum et decla
ratas quantitates in quibus condempnati
sunt sub pena supra declarata. Quibus
habitis predicti offitiales et eorum notarius
teneantur et debeant dicto offitiali exac
tori dare et per eundem exigi facere dan
do eidem catastrum et bona talium con
dempnatorum pro quibus inquirere debeat
quibuscumque modis et prout melius et
habilius viderint convenire que bona et
publice subastari debeant per dictos offi
tiales vel alios quibus duxerint commit
tendum et plus offerenti dari vendere et
et stabilire et dicti offitiales vel alij
quibus commiserint auctoritatem presen
tis ~~capituli~~ et statuti intelligantur et sit
sindici communis pusij ad predicta facien
dum spetialiter constituti de quibus bonis
vendere teneantur usque ad integram satis
ffationem dictarum condempnationum et
cuilibet earum que venditio et subastatio
fieri debeat infra mensem a die notifica
tionis facte dicto exactori de condempna
tione predicta pena dictis offitialibus et
dicto exactori si negligentes fuerint in
predictis. Centum. libr. den. pro quolibet
eorum. Et nichilominus predicta postea
facere compellantur. ¶ Volumus et
statuentes quod predicti tres boni homines

et offitiales sic eligendi sint et esse intel
ligantur offitiales super indebitis et in
moderatis grauaminibus que cotidie in
feruntur Ciuibus et comitatensibus pu
sinis et alijs quibuscumque qui dicerent uel
allegarent coram eis se indebite uel in
moderate grauatos uel oppressos pro aliqua
exactione que fieret nomine communis
perusij uel cuiuscumque habentis causam a
dicto Communi et ab offitialibus quibus
cumque trasmissis seu baiulis uel beruar
ijs et familiaribus cuiuscumque offitialis co
munis perusij uel alijs quibuscumque per
sonis que grauamina indebita et immo
derata illata possint et debeant tam per
se quam per dictum exactorem prout eorum
discretioni uidebitur conuenire tollere di
rigere et tolli facere dicta grauamina
per dictum exactorem qui etiam exactor
circa predicta plenam habeat potestatem
et etiam in puniendis dictis bayulis uel
alijs grauatoribus et infrascriptis penis
et pro hijs que fecerint contra dictos bai
ulos et grauatores. Et pro omnibus decep
tionibus grauaminibus que eis inferrent.
hic stat q... 5. sindicari non ualeant ullo modo.
Et ne imposterum comitatenses ciuitatis
perusij more solito indebite agrauentur.
Statuimus et ordinamus quod bayuli qui
cumque beruarij et alij offitiales communis
perusij pro ipsis exactionibus debendis
ipsi Communi perusij et debitis uel alijs
emptoribus uel habentibus causam ab ipso
Communi non possint ire seu accedere
mitti uel destinari in et per Comitatum
perusij ad grauandum dictos comitaten
ses uel alios in comitatu sine expressa
licentia et bolleta seu sigillo ipsorum trium
offitialium pena dictis bayulis et alijs
contrafacientibus pro quolibet eorum quin

quaginta. librarum denariorum de facto eis et cuilibet
eorum aufferenda. ad petitionem cuiuscumque
petentis. cuius pene medietas sit et esse
debeat denumptiantis uel accusantis coram
dicto exactore quam medietatem massa
rius Communis perusij sine alio precepto
uel apodixa auctoritate presentis statuti
statim quod dicta condempnatio soluta fue
rit dicto denumptianti uel accusanti da
re et soluere teneatur pena Centum. librarum
denariorum. Qui tres boni homines non conce
dant nec permictant quod aliquis Ciuis
perusinus uel alius preter Bayulum et
beruarium dicti exactoris uadant in co
mitatum ad faciendum aliquam exactionem
nomine Communis perusij uel aliquarum
spetialium personarum habentium causam
a Communi set ubi necesse fuerit aliquem
mictere extra baiulos et beruarios mic
tant unum ex notarijs dicti exactoris
qui bayuli et beruarij et notarius pre
dicti habeant et habere debeant pro expen
sis eorum et salario Triginta. soldos denariorum
pro qualibet die set quando ierit sine
notario habere debeant tantum Viginti.
soldos denariorum pro quolibet die. inter bayulum
et beruarios a Communi perusij ad manda
tum dictorum trium bonorum hominum
sine alio precepto uel apodixa ab offitia
libus communis perusij quibuscumque pro qua
cumque exactione manduerint. et hoc lo
cum habeat quando notarius iret uel ac
cederet pedes et sine Equo quando non
eques accederet habeat ultra Quinque solidos
denariorum pro qualibet die et nichil aliud
percipere uel habere possit sub pena. Cen
tum librarum denariorum si contrafecerit pro quoli
bet eorum et quicquid dicti offitiales
communis perusij soluerent occasione pre
dicta debeant rehabere et exigere ab hijs

contra quos fiet dicta exequtio. Si vero
exactionem fecerint ad petitionem ſingu-
larum habentium cauſam a Commune dic-
te ſingularis perſone dictam quantitatem
et ſalarium ſoluant et demum reſtituant
ab hijs contra quos exactio fiet. Et nichil
ominus bayuli beruarij et alij qui dic-
ta grauamina intulerint preter vel contra
formam preſentis ſtatuti et ordinamenti
de hijs grauaminibus que fecerint vel
intulerint contra vel preter dictam formam
accuſari poſſint coram Poteſtate vel Ca-
pitaneo de furto vel robbaria non obſtan-
te aliqua alia licentia ſibi conceſſa per
quoſcumque alios offitiales que ſibi patro-
cinari non debeat in aliquo. ¶ Et quia
peſſimum genus exactorum et bayulorum
eſt pignora que accipiunt et grauamina
que inferunt modicum curant publica-
re ſeu manifeſtare ſed potius ipsa celant
et occultant et in eorum comodum con-
uertunt et conuertunt. Statuimus et or-
dinamus quod quilibet bayulus vel alius
qui pro dictis exactionibus pignora que-
cumque acceperit ſeu grauamina intulerit
teneatur et debeat ipsa denumptiare et
referre notario trium offitialium infra
decem dies a die illati grauaminis ſub
pena decem librarum denariorum pro quolibet bayulo
vel alio et qualibet vice que pena per
dictum exactorem debeat aufferri de facto
et Nichilominus ſi dictam relationem
non fecerint infra dictum tempus poſſit
coram Poteſtate vel Capitaneo de furto
vel robbaria accuſari non obſtante ali-
qua licentia ſibi conceſſa que ex tunc
pro nulla et caſſa haberi debeat ipso iure.
¶ Teneantur etiam prefati bayuli vel alij
animalia quecumque abſtulerint et alia pi-
gnora reduci facere vel aportari in Ciui-

tate perusij vel ad alium locum ubi dic-
tis tribus offitialibus videbitur aſſignanda
illi vel illis quibus dicti tres offitiales
et boni homines duxerint eligendos vel
eligendum infra dictum terminum ſub
dictis penis. ¶ Prefati offitiales te-
neantur et debeant ad minus duo ex ei-
ſ cum eorum notario et cum dicto exac-
tore et eorum offitialibus vel ſaltem cum
aliquibus dicte exactionis et cum tribus vel
duobus ex notarijs eiuſdem ad minus ſaltem du-
obus diebus in ebdomada videlicet die
veneris et die ſabbati ſub volta ſancti her-
culani publice ſedere et moram trahere
ad audiendum quemlibet querelantem.
Et habeant et habere debeant dicti offi-
tiales et eorum notarius et quilibet eo-
rum pro eorum ſalario dictorum ſex. me-
ſium auctoritate preſentis ſtatuti ſine
alia apodixa vel precepto. xxv. florenos
auri pro quolibet eorum. a Conſeruatori-
bus monete ſeu massarijs communis perusij. Et ultra
dictum ſalarium aliquid aliud habere
vel percipere non poſſint. poſſit tamen eorum
notarius pro qualibet licentia quam ſcrip-
ſerit vel ſubſcripſerit percipere a priuatis
perſonis duodecim denarios pro qualibet li-
centia et ultra dictum ſalarium aliquid
non debeat recipere vel habere. ¶ Et
ſi contingerit quod aliquis dictorum trium bo-
norum hominum vel eorum notarij in-
firmaretur moreretur vel ex aliqua iuſta
cauſa ſe abſentaret quod eo caſu dominum
Priores et Camerarij artium poſſint et
debeant loco dicti talis ponere et ſubſti-
tuere ſine ſubrogare alium. Et hoc ca-
pitulum et contenta in eo locum habe-
at in futuris.

Qz maior sindicus sit et Capit. Custodie
Civit. et sit exactor omn. debitor. cois et
no alius. xxiii.

ET quia parum prodesset iura con
dere nisi essent magistratus qui ea
exequerentur et in multis locis capituli i
precedentis fit mentio de exactore et eius
offitio. Ideo statuimus q maior sindicus
Iudex appellationum Capitaneus custodie
seu guardie Civitatis perusii cuius offiti
um silicet guardie volumus perpetuo de
bere in dicta civitate vigere pro custodia
dicte Civitatis et q dictus maior sindi
cus et Capitaneus sit et esse debeat ex
actor omnium debitorum Communis perusii
et que deberentur cuicumque camere cois
perusii et eius offitialibus et etiam omn
habentium causam a Communi perusii et
nullus alius offitialis communis perusii de
dictis exactionibus et executionibus in
tromictere se debeant quoquo modo set
exnunc offitialibus aliis communis perusii
quibuscumque intelligatur et sit adempta
omnis Iurisdictio cognitio seu quecumque
concessio p quecumque ordinamenta seu i
statuta ipsius Communis super dictis exac
tionibus aliquo statuto vel ordinamento
vel reformatione in contrarium loquentibus
non obstantibus quibus p hoc sit et intel
ligatur derogatum nisi quando mictere
pro executione sententiarum latarum p
eos tantum vel pro executione instrumen
torum confessionatorum vel iura haben
tium dictorum instrumentorum vel sen
tentiar. que per eos ferrerentur int. pri
vatas personas pena cuicumque alteri offi
tiali communis perusii qui se de dictis exac
tionib. intromicteret. Quinquaginta.
libr. den. pro qualibet vice. per suos sindi
catores aufferendi de facto et nichilomi
nus de robbaria et furto seu captione li

ben hominis accusari possit tempore sui sin
dicatus. ¶ Et possit percipere et habere
pro quolibet floreno auri pecunie quam
fecerit venire in Commun. ab offitialibus
camere cui venire fecerit exequendo ab
hominibus causam habentibus a Commun
predicto. videlicet. habentibus comunantias
seu gabellam duodecim. den. quos duode
cim den. finaliter solvantur et solvi de
beant per debentes solvere aliquid alicui
Camere cois perusii vel alicui emptori
comunantiarum et gabellarum. Et ultra
predicta salaria et perceptiones pro exactio
nibus et executionibus predictis percipere
non possit nec etiam bervarii pro captura
alicuius nisi salarium quod percipere pos
sunt quando accedunt in comitatu secundum
formam presentis ordinamenti et si ul
tra aliquid perceperint in quadruplum te
pore sui sindicatus p eorum sindicatores
debeant condempnari. ¶ Et ubi conti
geret propter multitudinem exactionum
q dictus Capitaneus et exactor non pos
sit omnia exigere Priores et Camerarii
possint partem dictarum exactionum com
mictere alteri offitiali. communis perusii.
¶ Et simili modo priores et Camerarii i
qui fuerint de mensib. Ianuarii et febru
arii cuiuslibet anni. teneantur et debeant
de anno in annum eligere et nominare
duos bonos ydoneos et sufficientes viros
de populo perusino ad reuidendum et qui
reuideant rationem et rationes Prioris i
sive Priorum hospitalis de colle quibus
dicti prior vel Priores teneantur reddere
rationem administrationis dicti eorum i
offitii que revisio fieri et expediri debeat
p dictos duos bonos homines infra duos
menses a die electionis eorum qua revisa
debeant assignare maiori sindico Cois

perusii in forma publici instri. Octo. dies
post dictam remissionem factam, que assi-
gnatio habeatur pro plena probatione et
Cum maior sindicus debeat et teneatur
exactionem facere de omni eo quod dic-
ti boni homines assignarent infrascriptis
ipsis Priores dicto hospitali debere resti-
tuere et assignari facere ipsis bonis ho-
minibus recipientibus pro dicto hospita-
li, quam quantitatem teneantur dicti bo-
ni homines convertere in utilitatem dicti
hospitalis infra tempus unius mensis
postquam dicta quantitas restituenda per dictos
Priores hospitalis predicti et eis fuerit
assignata, et de hoc expresse debeat sindi-
cari. Et si dicti Priores, et Camerarii et
et dicti prior aut Priores hospitalis vel
dicti boni homines predicta non expedi-
verint et observaverint ut supra dictum
est, puniatur et condempnetur per maio-
rem sindicum in Quingentis. libris den.

De Cancellario not. Priorum et alii notarii qui fuerint
rogati de aliquo contractu seu instrumento teneantur
ipsum scribere in libro cancellarie comunis Perusii. xxx.

Si Cancellarius notarius Priorum
et notarii Potestatis vel Capitanei
vel aliquis eorum seu aliquis alius no-
tarius fuerint rogati de aliquo contractu
comunis seu aliquem contractum Emptionis
vel permutationis, vel sindicatus, vel al-
terius rei, seu alterius conditionis perti-
nentis vel spectantis ad dictum Comune
fecerint vel rogati fuerint, facere tenea-
tur ille notarius qui tale scripserit vel
fecerit instrumentum seu contractum intra
quindecim dies postquam rogatus fuerit ipsi
Cancellario cancellarie assignare, qui Can-
cellarius teneatur et debeat scribi facere
per eundem et auctenticare, et ipse etiam
teneatur de hiis de quibus rogatus fuerit
in publicam formam scribere in quodam li-
bro qui esse semper debeat in cancellaria
comunis, de cartis pecudinis, et ligatu
et copertum cum assidibus, et vocetur
liber contractuum comunis Perusii, quod si
non fecerit teneatur solvere comuni Peru-
sii nomine pene. Quingentas. libras den.
in quam penam maior sindicus debeat con-
dempnare contrafacientes, et predicta
non observantes. Et dictum librum fie-
ri faciant massarii comunis Perusii ad
petitionem dicti cancellarii sine alio pre-
cepto vel mandato.

De electione et offitio notariorum Priorum
palatiorum et de offitiali et offitio sup.
sup. fornariis panicoculis viis fontibus
et mactonatis. xxxi.

Statuimus et ordinamus, Quod
ad scribendum omnia acta et scrip-
turas Civilium causarum, ad copiandum
ad banchos maleficiorum et protestatio-
nes scribendum. Eligantur sorte brevi-
um Viginti quinque. notarii. scilicet ~~tres~~ in
palatio ~~Capitanei~~ dni potestatis ad banchum mallefi-
tiorum ad copiandum, et protestationes
scribendum, et ad scribendum in causis
apellationum hominum Castri plebis de qui-
bus ipse dominus Capitaneus habet co-
gnitionem per se, et suos Iudices. Unus
videlicet de porta santi petri. unus de por-
ta sante subxane. alius de porta heburnee.
et quatuor pro qualibet et de qualibet por-
ta portarum sancti Petri, sante Subxanne,
et heburnee, cum Iudicibus causarum Ci-
vilium dni ~~Capitanei. et duo scilicet unus~~ potestatis
~~de porta Solis alius de porta~~ santi Ange-
li ad copiandum ad banchum mallefitio-
rum in palatio Potestatis, et protestatio-

in publicam

xxviii not.

por. ... dni ... pot.

nes scribendum / et quatuor notarij pro qua
libet et de qualibet porta portarum s(anc)ti An-
geli et Solis cum Iudicibus causarum ci-
uilium in palatijs Potestatis et Capita-
nei. ¶ Quorum notariorum offitium
durет et durare debeat sex mensibus. Et
nullus notarius qui fuerit sex mensibus
in aliquo dictorum offitiorum possit ad
idem offitium seu in eodem offitio in aliquo
dictorum palatiorum esse uel eligi inde ad
sex menses a die depositi offitij. Et si ali-
ter eligeretur electio non ualeat et accep-
tans puniatur in Quinquaginta. libr. den.
Siquis uero notarius electus ad aliquod
offitium de predictis ad ipsum esse noluerit
seu ipsum renuerit possint dicti Priores ar-
tium alium eligere et deputare loco sui
qui tamen esse possit de iure secundum quod
supra dispositum est. Et teneat huiusmo-
di electio et proinde habeatur ac si in dicto
consilio ad breuia electus esset. et hec etiam 2
tenebitur ad partita ¶ uidelicet quod Priores
predicti potuerint eligere loco renumptia-
tium dicto modo. Et ualeant et teneat
scripta et scribenda per notarios sic electos
quemadmodum si per aliam formam a sta-
tutis traditam electi fuissent seu essent.
¶ Et quilibet dictorum notariorum stet et 3
scribat sub Iudice et cum Iudice sue porte
et ad locum et ad bancham sibi deputatum
tantum et non possit nec debeat scribere
sub alio Iudice uel in causis seu questio-
nibus coram alio Iudice uertentibus. Et
in causis ciuilibus actor adeat Iudicem
sue porte et non alium de quacumque por-
ta seu loco esset conuentus. Exceptis hijs
casibus in quibus aliter esset dispositum
per formam presentium statutorum. ¶ Et 4
cum unus notarius inceperit scribere in
una causa nullus alius scribere possit
uel debeat in eadem donec primus notarius
durabit offitium pena cuilibet Notario
contrafacienti in aliquo ex predictis. Cen-
tum. libr. den. pro quolibet et qualibet
uice. Saluo si aliquis notarius qui in
causa scribere inceperit uel scripserit es-
set in infirmitate uel alia iusta causa
impeditus uel esset absens uel si placu-
erit litigantibus uel alteri litigatorum
alium notarium de notarijs scribentibus
ad eandem bancham adesse ad scribendum
possit scribere cum notario qui scribere
ceperit in causa dictis casibus alter no-
tarius et solus impune in dicta causa
dum tamen uariari non possit modo
unum modo alium eligendo. ¶ Et 5
nullus alius notarius de eorum man-
dato de offitio dictorum copiatorum se
intromictere possit sub dicta pena nec ti
scribere ad banchas mallefitiorum in pre-
dictis adque deputati sunt nisi dicti co-
piatores possit tamen quando Ius non
redderetur alium notarium uel alios no-
tarios uocare ubi esset necesse pro copi-
andis scripturis et dandis partibus.
6 ¶ In mallefitijs autem seu criminalibus cau-
sis dicti notarij se intromictere non ua-
leant sub dicta pena nisi copiando et
protestationes scribendo ut dictum est.
quas scribere teneantur prout erunt ro-
gati sub pena. Quinquaginta. libr. denar.
si scribere noluerint et pro qualibet uice.
Per potestatem et Capitaneum uel ali-
um offitialem communis perusij alicui
notario nequeat prohiberi quod non scribat
protestationem quam aliquis uellet fa-
cere eis uel alteri eorum contra uero fa-
ciens. Centum. libr. den. nomine pene co-
muni perusij soluere teneatur et de hec
debeat singulariter sindicari. ¶ Et quod 7

Porta

nullus notariorum predictorum possit vel debeat in palatio in quo habet offitium suum uel exercet aliquam procurationem uel ad uocariam pro aliqua alia persona. nec pro piam causam incipere seu mouere. Coram judice ad cuius bancham scribere deputatus esset durante offitio ipsius notarii. et si contra fieret processus non ualeat et incidit in penam. xxv. libr. den. pro quolibet contrafaciente et pro qualibet vice. possit tamen in causam suam agere in alio palatio in quo non erit notarius coram uno ex judicibus dicti alterius palatii quem eligent. qui tamen postquam eum elegerint uariari uel mutari non possit non obstante quod non esset de sua porta.

Et nullus alius notarius ipsas scripturas quas scribere debent ipsi notarii uel que ad eorum offitium spectabunt scribere uel facere possit et si fecerit non ualeat ullo modo et in ipsis scripturis nullatenus habeatur fides.

Unus autem sotius sit et esse debeat super tabernariis piççicharellis piçicheculis fornariis et super fontibus recactandis mundandis et meliorandis et purgandis ubi fuerit opportunum cum quo sit unus ex notariis Potestatis cum sotio Potestatis. cum sotio uero Capitanei sit unus ex notariis Capitanei.

Debeat insuper dictus sotius cum suis notariis superesse precos qui uadunt ad stratum per Ciuitatem et burgos et pallactantibus et balistariis et possint et debeant ex eorum offitio Inquirere de omnibus eis commissis et accusari et condempnari possit contrafacientes in predictis et quolibet predictorum.

Et quod Potestas et Capitaneus et eorum Judices teneantur inquirere de omnibus eis commissis et accusari et condempnari possit contrafacientes in predictis et quolibet predictorum.

Et quod Potestas et Capitaneus et eorum Judices teneantur inquirere publice et secrete aliquo Capitulo non obstante contra dictos pallactantes et balistantes et quem inuenerint cum balista uel palactrerio per Ciuitatem et burgos causa balistandi uel palactandi auferant sibi de facto. Centum. soldos den. pro qualibet balista et palactrerio. Et palactrerium et balistam accipiant et eum deuenire faciant in Commune. Et nichilominus possit quilibet accusare et habeat medietatem banni.

Sit etiam et esse debeat sotius predictus super munditione et purgatione et exoccupatione platee communis perusii et platee innone de supramuris et platearum omnium et omnium aliarum uiarum Ciuitatis et burgorum et comitatus perusii fieri faciendis et teneatur et debeat per se et dictos notarios uel alterum eorum pro qualibet septimana ad minus. et totiens quotiens uiderit conuenire. circare ipsam platheam magnam et supramurum, nostra palatii Communis et omnes alias uias in Ciuitatis et burgorum perusii siue sint mactonate siue non. et portas Ciuitatis et burgorum. et plateas ipsarum. ne in ipsis plateis uiis uel aliis predictis fiat uel sit aliquod impedimentum. turpitudo uel immunditia terra lapides mundatie uel litamen. uel aliquod impedimentum contra formam statuti et si inuenerint ipsi uel alter eorum aliquid de predictis contra formam statuti credatur eis uel alteri eorum et relationi alterius eorum. et puniatur quilibet contrafaciens et non eleuans uel remouens uel mundans ad terminum sibi datum per ipsum sotium in. xx. s. denar. que pena sibi de facto auferatur pro qua-

libet vice et quolibet precepto et qualibet die nulla alia solempnitate requisita non obstante aliquo capitulo precedente vel sequente quod incontrarium loqueretur. Et hoc non intelligatur in illo qui hedificaret vel hedificare vellet aliquod opus qui possit donec hedificaret vel hedificare vellet inpedimenta tenere impune. Et hoc remaneat in arbitrio et discretione iudicantis.

14 Item quia ad honorem et decorem pertinet Civitatis quod platee communis perusii magna et alia platea nova comunis que est supra murum et strate et vie civitatis et burgorum sint mactonate et conservetur mactonate postquam mactonate extiterint et ad hoc ut omni die non sint necesse quod nova fiant ordinamenta super hac materia et reformationes. Ordinaverunt providerunt et reformaverunt hoc presenti capitulo in perpetuum valituro quod domini Priores artium qui erunt de mensibus Julii et Augusti sub pena Centum. libr. den. pro quolibet priore qui in predictis negligens fuerit teneantur et debeant facere expensis et sumptibus Communis perusii mactonari plateam novam communis perusii que est supra murum et stratas et vias que sunt in Civitate et burgis perusii et in consilio ad hoc et ad talia consueto banpniri facere si est aliquis qui velit conservationem dictarum stratarum et viarum sic mactonatarum suscipere per tempus quinque annorum et illi qui pro minori pretio se facturum obtullerit stabilire. Et potestatem habeant dicti domini priores pecuniam dari facere per massarios Communis perusii de quacumque pecunia ad manus ipsorum perventa vel pervenienda et ille cui dictum opus stabilitum fuerit det et dare teneatur et cogatur bonos et ydoneos fideiussores de manutenendo et conservando dictas plateas stratas et vias sic mactonatas et dereparando que destruerentur in aliqua parte. Et teneantur infra Octo dies suis sumptibus facere reparari a die quo fuerint destructe vel devastate quod si non fecerit in Centum. libr. den. pro vice qualibet per maiorem Sindicum debeat condempnari ad petitionem cuiuscumque petentis. Et quod miles et sotius maioris sindici teneantur perquirere per Civitatem et burgos ubi essent destructe vel devastate platee predicte et strate et vie et talem cui dictum opus stabilitum fuerit cogere ad reactandum et reparandum ut necesse fuerit. Et si in predictis negligens erit per suos sindicatores tempore sui sindicatus in Ducentis libris den. debeat condempnari. Debeant etiam et teneantur dictus sotius et notarius dicti maioris sindici et Iudicis iustitie et quilibet eorum cercari in qualibet ebdomada omnes et singulas portas Civitatis et burgorum ne in plateis ipsarum portarum vel circa ipsas portas aliqua turpitudo seu inmunditia proiciatur et si invenerint in dictis plateis vel circha ipsas portas turpitudinem aliquam seu inmunditiam debeant et possint eorum offitio inquirere et polluentes sive deturpantes seu proiciantes si non elevaverint termino sibi assignato condempnetur pro vice qualibet in Centum. sol. den. communi perusii.

14 Et teneatur dictus sotius et notarius et quilibet eorum ut superius continetur cercari omnes et singulas stratas et vias mactonatas et alias vias et removeri facere omnes scalas sedilia lapides seu ligna et omnia alia inpedimenta in ipsis stratis et viis posita extra muros

domorum facta prius diffinitione inter Commune et homines spetiales qui haberent terrenum aliquod extra murum.

16 ¶ Volumus tamen quod liceat cuilibet sine pena eo quod dictum est superius non obstante habere ante domum suam unum bancum de ligno amplum ~~et altum ad plus uno pede~~ [vel sporti unius a duobus pedibus] de pede Communis Perusii, et hec posse fieri in illis viis intelligatur dumtaxat ubi vie a dictis bancis ampliate circa pedibus remanerent ad pedem superius nominatum, in aliis vero viis artioribus bancum habere vel aliam facere volumus non licere.

17 ¶ Et siquis bancham tenuerit ultra dictam formam vel in aliquo alio loco vetito et prohibito puniatur pena viginti quinque librarum denariorum per Potestatem vel Capitaneum vel maiorem sindicum Iudicem Iustitie et dicta bancha reducatur ad dictum modum pena viginti quinque librarum denariorum Potestati et Capitaneo maiori sindico Iudici Iustitie negligenti.

18 ¶ Ille autem ante cuius domum fuerit inventa turpitudo vel inmunditia teneatur solvere pro vice qualibet pene nomine quinque solidos denariorum et ipsas inmunditias terram vel litamen et impedimenta removeri faciant dictus sotius vel eius notarius vel sotius aut notarius maioris sindici Iudicis Iustitie de viis publicis et vicinalibus et plateis et aliis locis supradictis et volta palatii Communis Perusii et ipsum palatium sicut plateam Communis Perusii remundari et purgari de putredine et inmunditia facere teneantur.

19 ¶ Debeant etiam quotiens opus erit facere inquisitionem a camoreriis qui sunt circa plateam Communis Perusii de putredine que fieret in dicta platea et si invenerint aliquem culpabilem de predictis per inquisitionem quam faciet debeat et teneatur ille qui inventus fuerit culpabilis pro vice qualibet solvere Communi Perusii decem libras denariorum.

20 ¶ Preterea volumus quod quilibet ex predictis Iudicibus sicut ad infrascripta offitia est destinatus et ordinatus per presens capitulum vel aliquod aliud in toto presenti statuto contentum cum suis notariis vel notario tale offitium vel offitia ad quod vel ad que ordinatus est ut dictum est cum suis notariis solicite facere ac exercere debeat et teneatur secundum formam statutorum ipsorum et agere quemlibet ut sibi commissum est per formam alicuius statuti artem suam bene ac fideliter exercere secundum tenorem et formam capituli de statuti loquentis de predictis ad penam in ipsis capitulis vel capitulo denotatam.

21 ¶ Dummodo Iudex mallefitiorum Potestatis vel Capitanei non debeat se intromictere in aliis questionibus nisi in mallefitiis tantum.

22 ¶ Possit tamen Iudex mallefitiorum interponere auctoritatem super curis minorum volentium se representare coram eo occasione alicuius accusationis denumptiationis vel inquisitionis que fieret contra talem minorem vel volentium accusare.

23 ¶ Item statuimus et ordinamus quod sotii et offitiales Potestatis et Capitanei positi super offitio viarum et Potestas et Capitaneus et eorum et cuiuslibet eorum offitiales teneantur et debeant compellere ad petitionem cuiuscumque petentis omnes et singulas personas domos habentes prope rembuccas et vias vicinales splanare et clocanas novas facere et factas remundare expensis et costamentis habentium domos iuxta ipsas vias et rembucchas et possint ipsi offitiales et quilibet eorum et debeat

et teneantur imponere penam cuilibet cor-
rensanti facere predicta, et omnes non sol-
uentes in supradictis. viginti quinque libr.
den. punire et condempnare et ipsam pe-
nam pro Comuni exigere et auferre de fac-
to sine aliqua condempnatione inquisitione
siue denuptiatione fienda. et si dicti offi-
ales uel aliquis ipsorum fuerint negligen-
tes tempore eorum sindicatus comuni pe-
rusii de eorum salario soluere debeant .xxv.
de fontibus reparandis libr. den. ¶ Item teneantur dicti sotii
et offitiales facere expedire remoliri et ac-
tari quemlibet fontem et aque ductum si-
ue cloacam quorumlibet fontium exi-
stentium prope ciuitatem perusii per unum
miliare et in Ciuitate predicta ad petiti-
onem petentis et etiam suo offitio expen-
sis Comunis perusii. ¶ Fontes uero 24
qui essent ultra miliare et intra miliare
qui essent in territorio alicuius castri uel
uille mundentur et aptentur et destructi
reficiantur et reparentur expensis hominum
ipsius castri uel uille cuius iurisdictio-
nis essent. pro illis uero qui debent fieri
expensis comunis perusii intra miliare ad
petitionem dicti offitialis. Priores artium
qui pro tempore erunt uel fuerint tenean-
tur facere apodixam et ipsos soluere facere
de quacumque pecunia que esset in Came-
ra massariorum et pro quocumque facto ip-
sius comunis pena. Centum librarum den.
Et si aliquis dictorum offitialium fue-
rit negligens puniatur ad petitionem cui-
cumque petentis in Quinquaginta libris
den. Ita quod dicta aqua ad dictum fontem
libere decurratur et facere eleuari terram
siue impedimentum quod est post uel
circa ipsos fontes. 26 ¶ Item statuimus
et ordinamus quod quicumque fecerit uel fe-
cisset aliquem puteum uel aliquid aliud
propter quod aqua alicuius fontis publici uel
uena alicuius uel ipsius fontis impediretur
uel minueretur quod dicti offitiales et ipsorum
quilibet teneantur et debeant precipere
precise illi uel illis qui predicta fecerint
uel commiserint quod infra terminum ei-
dem per dictos offitiales uel alterum eorum
assignatum ipsum puteum debeat reple-
re et repleuisse et omnem nouitatem
quam fecisset in preiuditium ipsius fon-
tis remouere et remouisse ad penam
Centum. libr. den. Et nullus possit uel
debeat facere uel tenere aliquam fos-
sam prope aliquem fontem per quin-
quaginta passus. pena Centum. librarum
den. pro quolibet contrafaciente.
27 ¶ Item statuimus et ordinamus quod quicum-
que sua auctoritate euacuauerit uel eua-
cuari fecerit aliquem fontem publicum
uel deriuauerit aquam ipsius fontis ita
quod non ueniat ad ipsum fontem uel aliquod
formam siue laborerium fecerit uel fieri
fecerit propter quod dictus fons et aqua ip-
sius fontis possit euacuari uel modo ali-
quo ledi soluat Comuni perusii pene
nomine Centum. libr. den. Et de predic-
tis Potestas et Capitaneus et ipsorum
quilibet et eorum et cuiuslibet eorum
offitiales possint et debeant inquirere et
inquisitionem facere publicam tam cum
promotore quam etiam sine promotore et
habita publica uoce et fama contra ma-
lefactores ad tormenta procedatur uel per
unum testem. Et hoc capitulum Po-
testas et Capitaneus et quilibet eorum
in principio eorum regiminis publice lup-
uiri facere teneantur uinculo iurame-
28 ti prestiti. ¶ Item teneatur et debe-
at ad petitionem cuiuscumque petentis
dictus offitialis cogere et cogi facere eos

et ſingulas uniuerſitates caſtrorum et
uillarum qui propinquiores eſſent inſta
ſcriptis fluminibus et formis qui tene
antur et debeant eleuare et radicitus de
uaſtare omes et ſingulas cluſas muros
pilaſtras et omia alia impedimenta fac
ta et impoſita in fluminibus Cayne et
Neſtoris que non poſſint remanere ſm
formam ſtatutorum et quod dicti offitiales
teneantur et debeant ad petitionem cuiuſ
cumque petentis facere expediri et remun
dari omes et ſingulas res exiſtentes i
dictis fluminibus et inquibuſcumque for
mis que haberent ſeu poſſent preſtare
impedimentum curſui aque ad penam
uigintiquinque libr. den. de ſuo ſalario te
neatur etiam dicti offitiales cogere et
coſtringere et conſtringi facere omes et
ſingulas perſonas habentes terras et poſ
ſeſſiones iuxta ipas formas et flumina
uel etiam illas ad quas ſpectat utilitas
quod mictant et mictere debeant et inca
pare et denouo mictere ipas formas in
termino dato per dictum offitialem ad
hoc ut non poſſint preſtare impedimen
tum et liberum habeat decurſum aquarum.
Et quicumque contrafecerint et mandato
uel precepto dictorum offitialium uel
alicuius eorum uel non obediuerint pu
niri debeat per dictum offitialem uel t
alium ex parte cuius fuerint facta ma
data et precepta in uigintiquinque. libr
den. pro uice qualibet. et quilibet poſſit
accuſare coram dicto Judice et alijs of
fitialibus comunis peruſij et teneantur et
debeant de facto ſine aliqua ſolempni
tate iuris tali inobedienti dictum bamp
num et penam exequi et penes maſſa
rios et Comune faciant deuenire et ni
chilominus teneatur precepta et manda
ta ſeruare et executioni mandare.

Item ſtatuimus et ordinamus quod offi
tiales ſuper uijs Comunis peruſij tene
antur et debeant uinculo preſtiti Ju
ramenti ad petitionem cuiuſcumque peten
tis cogere et compellere et cogi et com
pelli facere omes et ſingulas perſonas
habentes res et poſſeſſiones iuxta quaſ
cumque perſonas ſiue uias poſitas et ſi
tas ubicumque per comitatum et diſtric
tum peruſij ipas formas mictere inca
pare et remundare et ampliare et di
rigare et omia impedimenta impoſi
ta in ipis formis exiſtentia et decur
rentia habeat liberum curſum et exitu
et poſſint et debeant ubicumque per to
tum comitatum et diſtrictum peruſij t
necesse fuerit ſeu utile iuncti facere for
mas expenſis illorum ad quos pertinet
utilitas et illi qui habeant facere iux
uiam publicam teneantur mictere for
mas iuxta ipas uias et nuſſas manu
tenere. Et poſſit cogere et compellere
ad predicta coptumatores et laboratores
terrarum et poſſeſſionum quarumlibet
ad petitionem cuiuſcumque realiter et per
ſonaliter defacto aliquo non obſtante.
Et poſſint et debeant etiam dicti offi
tiales cuilibet inobedienti circa predicta
penam imponere et cum effectu exige
re pro Comuni. uigintiquinque. libr. d.
que pena tali inobedienti exigatur et
auferatur defacto pro Comuni ſine accu
ſa et inquiſitione et ſine denumptiatio
ne. Et ſi dictus Judex et offitiales fu
erint negligentes in predictis tempore
ſui ſindicatus ſoluere teneantur et de
beant Comuni peruſij de ſuo ſalario i
Centum. libr den.

Item ſtatuimus
et ordinamus quod nemo audeat uel pre

nota quod [illegible] p[otest] multos
per cogere de facto
ad actamen formas i[n] quo
lib[et] [illegible]
et [illegible] de facto auferre

simat facere uel fieri facere aliquam
turpitudinem immunditiam mittere uel
pannos lauare in fontibus co(mun)is perusij
siue publicis uel prope ipsos fontes p(er) x.
passus ad penam. decem. libr. denarioru(m)
pro uice qualibet qua inuentus fuerit
uel probatum fuerit. ¶ Et nullus
possit nec debeat se in dictis fontib(us) uel
aliquo ipsorum balneare ad penam. Cen-
tum. soldorum den. pro uice qualibet. Et
quicumque repertus fuerit balneare in a-
liquo fonte in quo est aqua bona et ac-
ta ad bibendum soluat pene nomine
decem. libr. den. Et de predictis et quo-
libet predictorum. Potestas et Capitane(us)
et eorum offitiales possint et debeant
ex eorum offitio cum promotore et sine
promotore inquirere et Inquisitionem fa-
cere et cassabiles repertos siue inuentos
in dictis penis punire et penam desu-
auferre. ¶ Ad hoc ut in fontibus
non fiat turpitudo set mundi seruent(ur).
Statuimus q(uod) nulla p(er)sona audeat uel
presumat facere habere uel retinere prope
aliquem fontem prope Ciuitatem perusij
per unum miliare aliquam trosciam
siue fossam uel litamen prope aliquez
dictorum fontium p(ena) Centum. solidor(um)
qui contrafecerit soluat pene nomine
quinquaginta. libr. den. Et Volumus
q(uod) superstites maiori et dictus notari(us)
teneantur legnas factas in vijs et fene-
stras ut aqua decurrat in ipsis fossis
22 et troscias penitus destruere et destrui
facere. ¶ Et quicumque habet uel ha-
buerit arborem sup(er) aliquo fonte co(mun)is
perusij uel prope aliquem fontem ad
decem pedes teneatur infra terminum
eidem assignandum per potestatem uel
Capitaneum uel eorum uel alterius e-

eorum Iudicem uel offitialem remouere
et qui contrafecerit soluat pene noie
pro qualibet arbore Centum. soldos d(enariorum).
Et nichilominus arborem uel arbores
incidi facere teneatur dummodo vites
non debeant incidi facere que no(n) pen-
dent super fontes. ¶ Bono sine ui-
ciliti predicti domini Potestatis et
Capitanei qui esse debet super taber-
narios et piczicharolos et alios per for-
mam statuti hoc sit offitium attribu-
tum videlicet. q(uod) idem soti teneant(ur)
facere sigillari omnia uasa cu(m) quib(us)
uinum uenditur minutatim sigillo
plumbeo ad arma populi perusij et si
ipsa uasa sigillo plumbeo non fuerint
sigillata puniatur pro qualibet uice
in Centum. libris den. ¶ Camera- 24
rius et communitas artis aurificum
eligere teneantur de sex mensibus in
sex menses quendam aurificem ad
faciendum dictam sigillationem qui ha-
beat et recipere possit pro quolibet sigil-
lo plumbeo sex. denarios et fiat sigil-
latio de sex mensibus in sex menses. q(ui)
aurifex debeat habere mensuras iustas
cum quibus debeat mensurare et uide-
re uasa sibi transmissa p(er) dictum mili-
tem Potestatis et si inuenerit ea iu-
sta et sufficientia ea sigillet aliquin
sigillare non debeat non obstante q(uod)
fuerint sigillata et approbata p(er) dictu(m)
militem. Et si dictus aurifex contra-
fecerit soluat pro quolibet uase vigin-
tiquinque. libr. den. et inde quilibet pos-
sit esse accusator. Et de predictis possit
inquiri aliquo statuto no(n) obstante et
sufficiat sigillum donec durabit si men-
sura erit iusta nec sit necesse tale ua-
sis iterum sigillari. ¶ Et idem f- 26

Sotij ſub pena. Quinquaginta. libr. denar.
teneantur ſingulis diebus eorum inquiſitionem
facere contra omnes et ſingulos qui tenent
porcos vel tenuerint euntes ad ſtratum per
Ciuitatem et burgos peruſij et porcos in
uentos debeat occidi facere et uendi pro Co
muni. Et inſuper puniatur dominus por
ci ſeu porchorum pro quolibet porcho in Cen
tum. ſ. den. Et nichilominus quilibet im
pune poſſit capere et occidere dictos porcos
Intrantes domum ſuam. hec tamen non
uendicet ſibi locum in porcis ſancti Anto
nij qui ſignati ſunt de campanellis et ſi
gno qui incedere poſſint
uſque ad numerum decem.
qui ſint maſculini ſexus.
Et habeat dictus Miles et
ſotius medietatem pene
quem deuenit fecerit in Comuni et qui
libet poſſit eſſe accuſator et ſi dicti Mili
tes de predictis omnibus et ſingulis non
fecerint inquiſitionem predicta pena puni
atur et ſi non fecerit inquiſitionem de
omnibus de quibus tenetur per formam ſta
tuti puniatur ipſo facto in [illegible] uigintiquinque
libr. den. et inde expreſſe ſindicetur et te
neatur reddere rationem. ¶ Et nullus 27
poſſit habere nec tenere bancham ſeu ali
quod aliud impedimentum ſub portis ci
uitatis vel burgorum peruſij et ſub arcu
bus ipſarum portarum et qui contrafecerint
puniatur pro qualibet uice in decem. libr.
den. que pena de facto a contrafacientibus
per dictum ſotium auferatur de quibus pre
dictus ſotius ſub pena uiginti quinque libr.
den. Inquiſitionem facere teneatur. Sal
uo quod non intelligatur in bancis macelli ſ.
ſubtus portam magnam ſancti Angeli que
poſſint tenere impune. ¶ Et nulli 28
liceat a portis ſub burgorum peruſij ſuſpenſus

Ciuitatem peruſij ducere ſeu duci facere
Currus carrectas ſeu rotas pena pro quo
libet contrafaciente et qualibet uice. Vi
gintiquinque. libr. den. Et de predictis qui
libet poſſit accuſare et habeat medietatem
banni. Et credatur ſacramento accuſa
toris cum uno teſte de uiſu. Et nichilo
minus Poteſtas et Capitaneus et eorum
Iudices Inquiſitionem facere teneantur
cum promotore et ſine promotore pena. Vi
gintiquinque. libr. den.

¶ De aſſignatione et reſtitutione librorum
Poteſtatis et Capitanei. et ſequeſtro fa
ciendo de Equis et armenſis eorum. ut xiij
Rubrica.

Ut ſciatur quod diebus domini Pote
ſtas et Capitaneus [et maior ſindicus] ante finem eorum
et cuiuſlibet eorum offitij libros reaſigna
re teneantur. Dicimus ſtatuentes quod Po
teſtas et Capitaneus [et maior ſind.] Ciuitatis peruſij pre
ſentes et futuri non teneantur nec debe
ant de inceps dare fideiuſſores vel ſatis
dare de ſtando ad ſindicatum vel pro ſindi
catu ſed ſeruetur iſte modus et forma. Vi
delicet. quod quilibet ex eis relinquat et di
mictat in Comuni penes conſeruatores mo
nete dicti Comunis tertiam partem
totius eorum ſalarij uſque ad finem ſindi
catus. Et teneantur equos et armenſia re
ponere in ſequeſtro ad inſtantiam ſindicorum
et dicti ſindici teneantur et debeant ſe
queſtrare penes hoſpitatorem ubi hoſpita
tus fuerit prima die qua uenerit ad hoſpi
tium et ſi ad hoſpitium non iret quod mic
tere debeat Equos ſuos et armenſia ad ho
ſpitatorem apud quem debeant ſequeſ
ſtrari ut dictum eſt. et idem intelligatur
et ſit de omnibus alijs hoſpitalibus foren
ſibus dicti Comunis uſque ad ſententiam

.ſindicatus.

ſindicatus latam. De quibus equis et re
ſiduo ſalarij pre'dicti ſatiſfiat omnibus de
bentibus recipere ſecundum formam ſenten
tie et mandati ſindicorum. Et ſi Poteſtas
et Capitaneus non ſeruauerint et non fe
cerint cum effectu predicta in Centum. libr.
den. per ſuos ſindicatores debeant condemp
nari. Et ſi inſindicatu Poteſtatis et Capi
tanei et aliorum offitialium forenſium da
retur aliquis libellus propter quem debe
rent perſonaliter detineri, quod non mictant
ad carceres. Set ſi fuerit Poteſtas ille cu
daretur talis libellus perſona Poteſtatis
teneatur per Capitaneum populi in ſuo pa
latio. Et ſi fuerit Capitaneus teneatur eius
perſona per Poteſtatem in ſuo palatio que
recipere tenere caſtodire ac poſt finem ſin
dicatus raſignare. Poteſtas et Capitane
us recipiens ipam cuſtodiam ſub pena. iiij.
libr. den. ad petitionem ſindicatoris uel Co
munis peruſij protinus teneatur. uſque ad
ſententiam latam et ſi contra eum ferre
tur condempnatoria eum mictat et micte
re debeat ad carceres Comunis peruſij et
ſtatim lata ſententia perſonali principa
liter. ¶ Alij uero offitiales foren
ſes eo caſu quo detineri deberent perſona
liter detineantur per dominum Capitane
um populi detinendi et mictendi ut ſu
pra dictum eſt de Poteſtate et Capita
neo et idem intelligatur in Judicibus et
Militibus et Notarijs qui uenirent perſo
naliter detinendi. Alia autem familia et
et offitiales ſtent in hoſpitio in quo uo
luerint tempore ſindicatus non obſtante
aliquo ſtatuto ordinamento uel reformati
one generali uel ſpeciali incontrarium lo
quente. ¶ Et ad hec ut fiendi per
ſindicatorem dictorum hoffitialium fieri
et comode expliciri poſſint. Statuimus et

Quod Poteſtas et Capitaneus teneantur et
debeant. quinque. diebus ante finem eorum
offitij et regiminis reſtituere et raſigna
re maſſarijs Comunis peruſij in maio
ri conſilio Ciuitatis peruſij omnes et ſin
gulos libros et ſcripturas proceſſuum et
eorum que facta fuerint per ſe et ſuos
offitiales toto tempore ſui offitij et regi
minis ab inde in antea nullum offitium
facere uel exercere poſſint in Ciuilibus
uel criminalibus nec in aliquo alio actu
Juditiario. Ita tamen quod termini et dila
tiones cauſarum et proceſſuum uerten
tium et pendentium in curijs ipſorum do
minorum Poteſtatis et Capitanei non
currant nec currere intelligantur uſque
ad ſecundam diem Juridicam incluſiue
poſt reſtitutionem librorum que fieri de
bet dicto ſucceſſori per Maſſarios dicti Co
munis ſet ipa ſecunda die ſint in eo ſt
ſtatu in quo erant die raſſignationis
librorum factam per dictum predeceſſorem
dictis maſſarijs et tertia die incipiant
dicti termini currere ſi erit dies Juridi
ca et ſedebunt offitiales ad Jura redden
dum aliquo non obſtante. Dum tamen
carte librorum in quibus eſſent ſcripta
nomina teſtium receptorum et non dum
publicata reſtituant ita clauſas ſutas
et ſigillatas quod non poſſint uideri nec in
ſpici per ſindicatores qui debent dictum
offitialem ſindicare uel alium niſi per
ſucceſſorem quam diſſuerint poſſint. quas
cartas ſindicatores predicti ita teneant
et conſeruant clauſas ſutas et ſigillatas
quod ipe nec alius uidere uel legere poſſit
quouſque fuerint reſtitute ſucceſſori quas
reſtituere teneantur Maſſarijs Comunis
peruſij facta ipſorum librorum examina
tione et tunc per ipos Maſſarios reſtituan

tur successori facta dicta restitutione librorum.
Preterea volumus quod Notarii maleficiorum
Potestatis vel Capitanei, vel alius eorum [2 maior sind.]
notarius ipsis existentibus in offitio vel
extra offitium ad sindicatum, nichil ab a-
liquo accipiant pro aliqua scriptura qua
scripserint vel scribent. set omnes scriptu-
ras quas ceperint scribere dum erunt in
offitio, super aliqua Inquisitione denump-
tiatione, vel accusa, vel alia quacumque re
que non erunt cum aliis restitute ut dic-
tum est tenea(n)tur dum erunt in sindi-
catu ad petitionem partis petentis pena
viginti quinque. libr. den. pro quolibet eorum
ipsi scribere et autenticare et parti peten-
ti sine pretio restituere tam Inquisitiones
denumptiationem et accusam quam re-
lationes et alia apta que scripserit sup
ipsis. Et si contrafecerint puniatur qui-
libet eorum in pena superius nominata
per Sindicatores eorum et stetur de predic-
tis sacramento partis petentis sibi scrip-
turas fieri cum uno teste. Et predicta et
omnia et singula Potestas et Capitane-
us, et quilibet eorum a suis notariis fa- [2 maior sind.]
ciant observari sub pena. Centum. libr.
den. pro quolibet eorum. Et insuper
volumus quod Notarii omnes tam Potesta-
tis quam Capitanei et aliorum offitialium
forensium teneantur et debeant omnes et
singulas scripturas que occurrent facien-
de per eos de quibus rogati fuerint ponere
in libris processuum et actorum et aliarum
scripturarum faciendarum per eos et om-
nes libros quos scripserint ipsis existenti-
bus in offitio debeant autenticare et in
fine eorum offitii restituere autenticas
Ita quod semper appareant et de ipsis pos-
sit melius copiam volentibus exiberi.
Et Potestas et Capitaneus, et quilibet [2 maior sind.]
eorum a suis notariis predicta fieri fa-
ciant sub pena Centum librarum denar.
pro quolibet libro non autentico et pro
qualibet scriptura non posita in libro au-
ferenda a dictis Potestate et Capitaneo
et aliis offitialibus forensibus vel alte-
ro eorum contrafaciente et Quinqua-
ginta. libr. den. pro quolibet libro non
auctenticato a quolibet eorum notario
contrafaciente auferenda et de hiis pe-
nitus sindicentur.

De sindicatu Potestatis et Capitanei et aliorum offitialium [sindicatoribus]. Rubrica.

Ad hoc ut Sindicatus Potestatis et ·XIIII·
Capitanei maioris sindici. Iudicis
Iustitie sine aliqua suspitione procedat.
Statuerunt et ordinaverunt quod ad sin- [de extrahendis sindicatoribus]
dicandum Potestatem et Capitaneum
et eorum familiam, eligantur et depute-
tur tres boni homines de populo perusino
ad sacchectum et de sacchulo tam facto quam
fiendo qui sacchectus fieri debeat tempore
quo sacchecti fiunt priorum et aliorum
offitialium communis perusii per illos bo-
nos homines et extrahantur de dicto sac- [dies publicandorum sindicatorum]
culo die restitutionis librorum dictorum
offitialium in consilio populi qui tres bo-
ni homines sint et esse intelligantur sin-
dici et sindichatores dictorum offitialium
pro eius sindicatu traherentur et eius
offitialium et familie qui habeant et ha-
bere debeant secum unum Iudicem fore-
sem qui eligetur per hoffitiales ad hec de- [de offitio consultoris sindicatorum · ut est etiam infra c. 5. ... quod dicit.]
putatos vel deputandos a quo possint et
recipere consilium et informationem et
super dicto et de dicto sindichatu et te-
stes et eorum dicta recipiat et examinet
cum examinationi etiam adesse possint

dicti Sindici et dictis ſindicis conſiliũ dare de iure tam ſuper proceſſibus factis per Poteſtatem uel Capitaneum q̄ etiã ſuper his qui fient coram dictis Sindicis et etiam habere debeant unũ notarium qui de ſacculo una cum dictis ſindicis extrahatur Qui ſindici et notarius dictũ offitium die extrationis uel publicatiõis uel ſaltem die ſecunda teneantur acceptare et offitium predictum exercere pena. Quingentarum. libr. den. pro quolibet et nichilominus ad dictum offitium acceptandum et exercendum p Poteſtatem et Capitaneum de facto cogantur. non obſtante aliquo ſtatuto uel ordinamento generali uel ſpeciali in contrarium loquente.

Volumus tamen q non obſtante dicto offitio q poſſint aliud offitium ſi de ſacculo extraherentur acceptare et exercere uel ſi eligerentur ad aliquod aliud offitium poſt depoſitionem dicti offitij ſindicatus. Et habeant et habere debeant dicti tres boni homines Iuriſdictionem et arbitrium auctoritatem et bayliam incognoſcendo procedendo et ſententiando q et quam habent uel habere poſſent quicumq ad ſindicandum eligerentur per totum populum peruſinum et eorum proceſſus et ſententie ualeant et teneant et executioni mandentur tamq ualerent Iudicum ordinariorum quorumcumq. poſſint tamen dicti ſindici procedere ſummarie et de plano et ſine ſtrepitu et figura Iuditij et ordine Iuriditiario non ſeruato.

Item ordinauerunt q a die extractiõis et publicationis dictorum trium bonorũ hominum uſq ad primam diem poſt finem offitij incluſiue dictorum Poteſtatis et Capitanei et non poſtea quilibet uolens libellum porrigere ſiue libellos poſſit et debeat exibere et porrigere et de inde non audiatur a dictis ſindicatoribus ſuper quibus dicti ſindici poſſint et debeant cognoſcere procedere et diffinire et ferre ſententiam ſuper omnibus tam in Inquiſitione generali q etiam libellis. Octaua. die a die finiti Offitij incluſiue computando et intelligatur finitum offitium elapſo ultimo die temporis et in electione contento Quam ſententiam ferre debeant de die et ante pulſationem ueſperarum ſub pena et ad penam dictis ſindicatoribus aufferenda et aufferendam per Maiorem ſindicum Comunis peruſij tempore eorum ſindicatus. Centum. libr. den. pro quolibet dictorum ſindicorum. Et teneantur et debeant notarius predictus ſcribere q ante ueſperas ſententia lata extitit et inde facere publicũ inſtrumentum quod ſufficiat ad condepnationem duorum Sindicatorum dictorum Coram Maiori ſindico tempore eorũ ſindicatus. Et ubi et eo caſu quo nullus libellus datus fuerit uel ſi datus et reuocatus fuerit uel retractus quod fieri poſſit ante litis conteſtationem q dicti ſindici teneantur ſententiam ferre ſexta die a die finiti offitij dictorum offitialium incluſiue computando.

Item q dicti Sindici poſſint et debeant uidere et examinare uideri et examinari facere per dictum Iudicem et Iudices cedulas Inquiſitionũ et accuſationum miſſas ad dictos maſſarios tempore eorum offitij et proceſſus remiſſos per ipm Poteſtatem et Capitaneũ uel eius curiam Camere Maſſariorum Comunis peruſij de quibus proceſſibus dicti Maſſarij eis copiam facere teneantur pena. Centum. libr. den. pro quolibet dictorum Maſſariorum ſi negligentes fuerint in pre

De pena ſindicatorum et notarij non acceptantium

Potestas cap.

De auctoritate ſindicatorum ſumarie procedendi

Infra q. tempus porrigendi poſſunt libelli

De hora dandi ſententias et pena contrafacientis

Quod notarius ſcribat horam late ſententie

Quod poſt ſex dies finiti offitij rectoris pot dari ſententia

De offitio cognitorum ſindicatorum

Quod maſſarij copiam faciant inquiſitionum ſindicatoribus offitialium

dictis. Et etiam de proceſſibus reaſignatis et reaſignandis per quinque dies ante, ut dictum eſt, quilibet volens poſſit et debeat habere copiam quandocumque voluerit et petierit, quam copiam tam Poteſtas quam Capitaneus cui libri dictorum proceſſuum reaſſignati fuerint vel maſſarii vel alii offitiales penes quos propter vacationem Poteſtatis vel Capitanei vel alia de cauſa dicti libri forſitan reaſignarentur, teneantur et debeant pena ducentarum librarum denariorum pro quolibet exibere copiam cuicumque et quandocumque petenti, quam copiam et dicti ſindicatores exiberi faciant cuicumque quibus ſindicatoribus a quocumque pro predictis debeant obediri non obſtante aliquo alio in contrarium loquente.

Item quod in omnibus agendis ſuper dicto et cauſa dicti ſindicatus dicti boni homines ſint et eſſe debeant omnes tres vel ſaltem duo ex eis preſentes et in concordia. Et ubi de ſacheto extraheretur aliquis mortuus vel infirmus vel abſens, adeo quod offitium comode exercere non poſſit, vel condempnatus a dicto offitiali ſindicando ipſe vel filius vel nepos ex filio vel frater carnalis a quinquaginta libris ſupra, trahatur ſubſtitutus qui fieri debeat in dicto ſacheto.

Item quod dicti boni homines et eorum notarius habeant et habere et percipere poſſint et debeant pro eorum ſalario a maſſariis communis Perusii tres florenos auri pro quolibet eorum, viſa ſolum eorum electione et publicatione de ſacheto, et ſine alia apodixa precepto vel mandato, quod ſalarium dicti maſſarii eiſdem bonis hominibus et notario dare et ſolvere teneantur. Item quod notarius dictorum ſindicatorum teneatur et debeat ſtatim lata ſententia ipſius ſententie dare copiam in publicam formam Poteſtati vel Capitaneo ſindicato, ad petitionem ipſius Poteſtatis vel Capitanei vel cuiuſcumque alterius petentis pro eis vel altero eorum. Et pro mercede ſcripture ipſius ſententie accipere poſſit unum florenum auri ad plus, ſine aliqua alia ſolutione gabelle vel ſatiſfatione recepta vel recipienda, pena ipſi notario contrafacienti centum librarum denariorum, in qua pena ſtatim per maiorem ſindicum ex offitio ipſius ſindici vel ad petitionem cuiuſcumque debeat de facto condempnari. Simili pena eidem maiori ſindico ſi negligens fuerit in predictis, aliquo alio generali vel ſpetiali non obſtante.

Item ad hoc ut offitialium ſindicatus procedat pacifice et ſine aliqua contemptione inter cives, ſtatuimus quod nullus civis cuiuſcumque conditionis exiſtat tempore quo dicti ſindicatores ſedebunt ad ius reddendum cum eorum iudice notario ſub volta ſancti Herculani in loco conſueto vel alio loco ad ſedendum audeat vel preſumat aſcendere ſcalas primas dicte volte nec ſtare in eccleſia ſancti Laurentii iuxta locum ubi ſedere debent dicti ſindicatores, videlicet quantum protendit capella ſancti Herculani, nec ad feneſtram ferratam iuxta dictam capellam ſancti Herculani, ſet cum ſotiabunt aliquem de dictis offitialibus remanere debeant in platea iuxta dictas ſcalas, et quicumque contrafecerit puniatur pro qualibet vice per Poteſtatem vel Capitaneum in ducentis libris denariorum, de quo ſpetialiter inquirere debeant et familiam mittere cum milite ad videndum ſi aliquis civis preſumpſerit dictas ſcalas aſcendere vel intra eccleſiam ſteterit ut dictum eſt et repertos culpabiles

Marginal notes:

Quod copie proceſſuum aſſignatorum dentur volentibus.

Quod poteſtas et capitaneus et alii offitiales debeant dare talem copiam pena ducentarum librarum.

Quod duo ex tribus ſindicatoribus ſufficiant ad gerendum offitium.

De illis qui non poſſunt eſſe ſindicatores offitiales foreſium et de ſubſtituendo alios.

De ſalario ſindicatorum et notarii.

et notarius duos florenos

Maſſarii ſolvant ſalarium.

Quod notarius ſindicatorum ... poſſit ... pena C librarum.

duos florenos

vacat

ſindicus debet pena ... condempnare contrafacientes notarios ...

civis

vel alio loco

Quod cives ſtent remoti a ſindicatoribus ſedentibus pena ducentarum librarum.

Quod poteſtas et capitaneus puniant contrafacientes in ſtatuto.

punire in dicta pena / et dicti Sindicatores
debeant bampniri facere per precones d
dicti Comunis / q nullus Ciuis debeat
aſcendere dictas ſcalas / nec ſtare / in dicta
ecclesia / ne aliquis pretendere ualeat ig
norantiam. poſſint tamen licite et impune
omes nolentes libellos porrigere aſcen
dere dictas ſcalas / et ante dictos ſindica
re et ſtare / et cauſam ſuam proſequi / et
teſtes producere / et ante dictos ſindicato
res ducere / et ad eſſe cauſe ſue cum uno
procuratore tantum / cui procuratori liceat
at aſcendere et ſtare / teneatur tamen d
dictus porrigens libellum / uel petitionem
dare inſcriptis teſtes dictis Sindicatori
bus / ne poſſit fraus committi / qui teſtes
ſtare non poſſint niſi tempore quo ue
nerint ad iurandum / uel deponendum coram
dictis. ¶ Item ut Juſtitia fiat omni
bus uolentibus conqueri de dictis offi
tialibus. Et dicti ſindicatores plenam
poſſint omnibus exibere iuſtitiam. Statu
erunt q nullus de dictis offitialibus p
poſtquam fuerint extracti de ſacchulo et
publicati. poſſit ingredi palatium dnor
Priorum artium Ciuitatis peruſii / du
rante dicto eorum offitio ſindicatus ſub
pena. Ducentarum. libr den pro quolibet
que pena per eorum Sindicatorem. debeat
aufferri / et ſingulariter de hoc ſindicari
Et q dominis Prioribus non ſit licitum
aliquem de dictis offitialibus / ad eos / in
uocare / nec dictum eorum palatium in
gredi permictere / nec aliquem de predictis
ſindicatoribus capi / uel detineri facere t
durante dicto ſindicatu per ſe / nec p ali
quem offitialem dicti Comunis / ſub dic
ta pena / nec aliquod ordinamentum fa
cere / nec conſentire q fiat / quod redun
det inpreiuditium Offitii dictorum ſindi
catorum / uel aliquod impedimentum tri
buat / quo minus libere / et ſine aliqua
contemptione Juris / uel facti. dictum eorum
offitium exercere poſſint / ad penam / et
ſub pena quingentarum. libr den / pro
quolibet Priore / de quibus expreſſe de
beant ſindicari. ad petitionem cuiuſcumque
petentis / uel denumptiantis / et talis pe
tens / uel denumptians habeat tertiam
partem bampni / a / a Maſſariis Comunis
peruſii / ſine aliqua alia apodixa / precep
to uel mandato / poſſint tamen Priores
et Camerarii cum erunt numero / ſep
tem. expnoribus / triginta Camerarii pre
ſentes / et uiginti inconcordia / et mictere
pro eiſdem Sindicatoribus / et ipos rogare
et inducere ubi uiderint conuenire / ad
benignam tractationem de dictis offiti
alibus / ne aliquis erroneus poſſit facere
illud quod non eſſet de honore Comunis
peruſii / contra predictos Offitiales.

De quibus et quo ſindicentur Potestas et
Capitaneus et maior ſindicus et eorum offitiales.
Rubrica.

Potestas et Capitaneus / et Maior
ſindicus Judex iuſtitie / et offitialis
dampnorum datorum / et quilibet alius
Offitialis / et quilibet eorum / et qui tem
poribus futuris erunt / uel cum altero e
eorum ſteterit in Ciuitate peruſii / finito
ſuo offitio et regimine debeant examina
ri et ſindicari / per Sindicos ad hoc deputa
tos / uel deputandos / Super eo q dicti do
mini Potestas / Capitaneus / Maior Sin
dicus / Judex iuſtitie / et quilibet alius offi
tialis / uel ſotii / uel Judices / uel Notarii /
eorum / uel aliquis eorum / reperietur de
fraudaſſe de auere Comunis peruſii / uel
alicuius ſpetialis perſone furtum uel rob
bariam comiſiſſe / uel baractariam inqua
duplum quantitatis defraudate ſubtracte

uel deroblute / uel per baractariam habite
debeat condempnari. ¶ Et non poſſit
eis uel alicui eorum dari licentia / uel con
cedi abſolutio aliqua / per conſilium aliq(uo)d
uel alio modo quo minus examinetur / et
ſtent ad ſindicatum / ſecundum formam ſu
pradictorum ſtatutorum. Et Priores et
Camerarij non poſſint ordinare nec refor
mare / nec etiam Priores proponere / nec
notarius ſcribere / nec etiam aliquis arenga
re / q(uod) ante tempus a ſupradicto ſtatuto or
dinatum abſoluatur ita q(uod) ad ſindicatum
non ſtet. Et ſi Priores uel aliquis de pre
dictis contrafecerint puniatur pena. ducen
tarum libr(arum) den(ariorum). pro quolibet de quo expreſ
ſe debeant ſindicari per eorum ſindicatore(m)
dicti Priores Camerarij et Notarius / et
alie ſingulares perſone / per Poteſtatem
et Capitaneum in dicta pena debeat co
dempnari / facta probatione q(uod) arengaue
rint per duos teſtes de auditu / et accuſa
tor uel denumptiator habeat tertiam par
tem banni / a camerarijs Communis peru
ſij / ſine alia apodixa precepto uel man
dato eius quod uenerit in Commune. Et
ſi Poteſtas et Capitaneus in predictis fu
erint negligentes ſimili pena puniantur
tempore eorum ſindicatus / nec etiam tem
pore ſindicatus poſſit per Priores et Ca
merarios mitti ad aliquam terram uel
locum ſub quocumque colore / ut ex hoc eui
tetur quo minus ſtare debeat / et ſtet ad
dictum ſindicatum. Et Poteſtas et Ca
pitaneus / et quilibet dictorum offitiali
um / et quilibet eorum / ſeu aliquis de ti
eorum familia / ſeu alicuius eorum exa
minentur / ſecundum tenorem et formam
preſentis Capituli / et aliorum Capitulo
rum. populi peruſij. Et ſi Poteſtas / et
Capitaneus per ſe uel alium dictam li
centiam petierit / uel in conſilio / aliquo

aliquid contra predicta proponeretur uel
propoſi faceret / uel permicteret arenga
ri in aliqua arengha ſeu congregatione
ſoluat de ſuo Communi peruſij / Quinqua
ginta libr(arum) den(ariorum). Et ſi aliquis in aliquo
conſilio / uel arengha / uel parlamento / uel
congregatione / uel adunantia ſurrexerit
et dixerit / q(uod) Poteſtas / et Capitaneus
Maior ſindicus / et Iudex iuſtitie uel a
lius offitialis dicti Communis forenſis
uel aliquis de ſuis familiaribus / uel fa
milia abſoluatur / et non examinetur
Maior ſindicus Communis peruſij / tenea
tur ei auferre nomine pene / et banni
Quingentarum. libr(arum) den(ariorum). Et ſi dictam
penam ſoluere non poterit / ei linguam
faciat amputari. ita q(uod) de cetero non
loquatur. Et ſi ad hec faciendum dictus
Maior ſindicus fuerit negligens dictam
penam pecuniariam de ſuo ſoluere tene
atur. Et huic capitulo per aliud capitulum et ordina
mentum factum uel faciendum / non ua
leat aliquid derogari. ¶ Debeant (et)
examinari / et ſindicari de omnibus que
continentur / in ſtatutis populi ſupradicti /
et ſecundum formam ipſius ſtatuti / et
Iuris. ¶ Et quia ſolet in dubium re
uocari / utrum poſſint dicti ſindicatores
cognoſcere contra predictos / de certis cri
minibus / de quibus certum tempus da
tur ad accuſandum / et dictum tempus cur
rat tempore eorum regiminis / in crimi
nibus predictis / et poſtea dicatur q(uod) of
fenſi non poſſint eos accuſare / poſt lap
ſum dicti temporis / et ſic tranſeunt i(m)
puniti / q(uod) eſt ualde abſurdum / et ad ſur
dum audire. Id circo Statuimus q(uod) de
omnibus maleſitijs / que per eos commicte
rentur / uel per eorum offitiales / uel per
eorum familiares / tempore eorum offitij
teneantur ipſi Poteſtas et Capitaneus

et eorum offitiales et familiares rationem reddere et respondere coram predictis. et ipsi Sindici potestatem et Iurisdictionem cognoscendi habeant et puniendi non obstante aliquo lapsu termini assignati per legem aliquam ad accusandum qui terminus labieretur ante finem eorum offitii. et tam Potestas et Capitaneus pro se ipsis et pro eorum offitialibus et familiaribus. quod etiam ipsi Offitiales pro se ipsis teneantur de commissis per ipsos offitiales et familiares etiam teneantur pro se ipsis respondere et ipsi condempnari possit et contra eos executio fieri non obstante quod Potestas et Capitaneus pro eis promiserint et teneantur ac si principaliter ad hec se obligassent. Et hec auctoritate presentis legis. Et etiam exbampniti et condempnati Comunis perusii qui fuerint exbanniti et condempnati tempore ipsorum sindicandorum possint per eorum procuratores accusare et conqueri de eorum exbannimentis et condempnationibus per procuratorem sive procuratores ad hec habentes spetiale mandatum coram dictis sindicatoribus tempore Sindicatus et accusationem prosequi possint et etiam fideiussores dare et omnia facere que requirerentur usque ad finem probationem et sententiam audire non obstante quod essent procuratores exbampnitorum et condempnatorum et executionem petere. Et hec intelligi debeat cum conquererentur vel accusarent de eorum exbampnimento et condempnatione iniuste lata et non aliter ullo modo. Et quilibet offitialis comunis perusii debeat sindicari et rationem reddere de suo offitio et gestis et gerendis per eum non obstante quod diceretur in aliqua sua electione vel statuto quod non debeat sindicari et predicta locum habeant

in futuris. ¶ Et ne Potestas vel Capitaneus vel maior sindicus et Iudex Iustitie vel alter eorum vel alterius eorum offitiales aliquid faciant contra ius et iustitiam Volumus quod ipsi Potestas vel Capitaneus et quilibet eorum et eorum et cuiuslibet eorum offitiales tempore quo sindicabuntur prorsus debeant et possint sindicari ad petitionem cuiuscumque petentis ipsos vel alterum eorum si fecisset aliquid occasione eorum et cuiuslibet eorum offitii contra Iustitiam et formam statutorum et ordinamentorum comunis et populi perusii. Et ipsi Potestas et Capitaneus et maior sindicus et Iudex iustitie et eorum et cuiuslibet eorum offitiales teneantur super predictis et inpredictis tam Iudicio sindicatoris eorum pro Comuni quam aliis personis petentibus ut dictum est superius respondere et in iuditio permanere et super predictis comparere coram dictis sindicatoribus ipsorum terminis eis vel eorum vel alteri assignandis quod si non fecerint habeantur pro confessis et possint postmodum condempnari non obstante aliqua petitione sapientis vel aliquo alio quod possit in contrarium allegari. Et non possint dicti offitiales et maior sindicus Iudex iustitie eorum Sindicatus habere in eorum et cuiuslibet eorum subsidium et favorem aliquem advocatum vel procuratorem nisi suos offitiales tantum ad penam Centum librarum denariorum. ¶ Et si ille qui de Potestate vel Capitaneo vel maiori sindico et Iudice Iustitie vel altero de eorum offitialibus seu familiis conquereretur quod sibi contra Ius et iustitiam fecerit et contra formam statutorum et ordinamentorum Comunis et populi perusii fuerit conquestus et non probaverit accusationem vel petitionem quam

contra eos fecerit uel alterio eorum ſeu al
tero de eorum famulijs uel non oſtende
rit de Iure uel per ſtatuta uel per ordina
menta Communis et populi peruſij id quod
per eos factum fuiſſet de Iure factum et
non fuiſſe condempnetur pro qualibet vi
xl. R. nice in Centum. ſol. den. Comunj peruſij
ſoluendorum. Si tamen exbannitus et
condempnatus communis peruſij accuſa
ret aliquem ex dictis Poteſtate et Capi
taneo et maiori Sindico ex qua accuſati
one reſultaret pena perſonalis principa
liter uel in defectum et talem accuſatio
nem non probaret ſoluat nomine pene
Centum. libr. den. Comuni peruſij. in quibus
bus quantitatibus predicti et quilibet pre
dictorum condempnentur per ipſos ſindi
catores in eadem ſententia quam tulerit
de Poteſtate uel Capitaneo uel maiori
ſindico et Iudice iuſtitie abſoluendo uel
altero de ipſorum offitialibus ſeu famulijs
quam condempnationem infra tertiam
diem poſt ſententiam latam notarius
dictorum ſindicorum teneatur dare et
adſignare tribus bonis hominibus ſuper
exequtionibus deputandis ut faciant fi
eri executionem de dictis condempnatio
nibus pena dictis ſindicatoribus ſi non
condempnauerint et dicto notario ſi non
dederit. Viginti quinque. libr. den. a maſſario
Communis peruſij ſoluendorum.

\+ ¶ ~~Et~~ quod teneantur etiam Poteſtas et Ca
pitaneus et quilibet dictorum offitialium
ſindicandorum Sindicatoribus eligendis
No. qd debet promicte potas. [illegible] se obligare [illegible] die qua. comparet cora sindicatoribus. futuris temporibus prima die qua ve
nerint ad reſpondendum et comparuerint
coram eis et per ipſos ſindicatores cogan
tur iurare ad ſancta dei euangelia et ſo
lempnes promiſſiones et obligationes
facere Iudici ſindicatori ſiue Iudicibus
Sindicatoribus communis peruſij quod ſi oc
caſione alicuius offitij quod feciſſent ip
ſi uel alter eorum uel aliquis ex eorum
offitialibus in Ciuitate peruſij condemp
narentur in aliquo ipſi uel alter eorum
non conquerentur ad aliquam aliam
curiam nec coram aliquo preſide nec pe
tent nec peti facient in terra eorum uel
alterius eorum repreſalias contra Commune
peruſij uel ſingulares perſonas ipſius
communis nec licentiam aliquam repre
hendendi uel aliquam retinendi occaſio
ne predicta et quod occaſione predicta non
habebunt recurſum ad eorum uel alteri
us eorum terram nec alibi ipſi nec aliquis
eorundem et etiam renumptiare tenean
tur omnibus beneficijs eis uel alteri eo
rum competentibus et finem et refuta
tionem ante ſententiam ferendam per
ſuum Sindicatorem facere eiſdem Iudici
et ſindicatori uel Iudicibus et ſindicato
ribus de omni eo quod extunc communi
peruſij petere poſſet ex cauſa predicta. et
et comune peruſij ei in aliquo minime
teneatur. Et hec ſignificentur ei in licte
ris que mictuntur pro eorum electione
et Si dicti ſindicatores non fecerint
puniantur pena. Viginti quinque. libr. den.
pro quolibet eorum per maiorem ſindi
cum dicti Communis peruſij. ¶ Et
Iudices Poteſtatis et Capitanei communis
peruſij qui pro tempore erunt in offitio
et doctores ſalariati a Comunj dare de
beant et teneantur eorum conſilium et
fauorem. ſindicatoribus et Iudici predic
torum Sindicatorum Poteſtatis et Ca
pitanei et maioris ſindici quotiens fue
rint a dicto Iudice et Sindicatoribus ad
predicta requiſiti ſine aliquo ſalario ad
penam Viginti quinque. libr. den. a quoli

let contrafacienti pro qualibet vice auf-
ferenda pro Communi. ¶ Insuper vo-
lumus quod quicumque dixerit aliquam in-
iuriam verborum contra Potestatem vel
Capitaneum vel maiorem sindicum et
Judicem iustitie vel aliquem alium offi-
tialem communis perusij vel aliquem suorum
offitialium vel Judicem forensem stante
ad consulendum sindicatoribus dum sta-
bunt in Civitate perusij ad faciendum se
sindicari puniatur pro vice qualibet in
Centum. libr. den. pro quolibet verbo et
qualibet vice. Quam penam Potestas et
Capitaneus. videlicet. cuicumque ipsorum de-
nuntiatum fuerit a quocumque auferri
faciat de facto habita probatione per unum
testem de veritate sine alio processu sum-
marie et de facto et sine aliqua sententi-
a quam penam si non abstulerint et fi-
sco solvi fecerint puniantur in ducentis li-
bris den. per eorum Sindicatores tempo-
re sindicatus. ¶ Insuper quod nulla per-
sona de Civitate vel comitatu perusij
audeat in sindicatu exenniare Potesta-
tem vel Capitaneum vel alterum eorum
nec cum eis vel altero eorum comedere
vel bibere et qui contrafecerit in aliquo
predictorum. Quinquaginta. libr. denar.
Communi perusij solvere teneatur et de
predictis quilibet valeat esse accusator.
¶ Item volumus statuentes quod dicti Sin-
dicatores et Judices qui erunt ad dictum
offitium teneantur et debeant accipere
petitiones libellos et accusationes tam ci-
viles quam criminales exibendas contra pre-
dictos offitiales seu alterum eorum seu
alterius eorum offitiales et familiares
et statim faciat porrigentem Jurare ad
sancta dei evangelia vera esse que in li-
bello petitione vel accusatione continentur.

Et quod nichil assumpsit conveniet
vel faciet in Causa. Quod sacramentum
libelli petitionis sive accusationis porrectio
fieri possit presente vel absente parte quod
porrectio et sacramentum habeat vim
contestationis litis legitime facte et per
Judicem possit indicta causa procedi si-
ne aliqua alia responsione vel contesta-
tione ac si esset lix legitime contestata
summarie de plano sine strepitu et figura
iuditij. et sententia ferri diebus etiam
feriatis in honorem dei. Reservatis ni-
chilominus omnibus legitimis exceptio-
nibus et defensionibus dictis offitiali-
bus et familiaribus dilatorijs declina-
torijs et peremptorijs In quibus dicta
litis contestatio nullum preiuditium
eis possit afferri. ¶ Item teneantur
predicti Potestas et Capitaneus et ma-
ior sindicus et Judex iustitie et offitia-
lis dampnorum datorum et quilibet a-
lius offitialis communis perusij vel eorum
vel alterius eorum offitiales respondere
positionibus vel per procuratorem ha-
bentem ad hoc spetiale mandatum que
dabuntur contra eum vel eos per quan-
cumque personam in termino eidem dan-
do per Judicem qui sindicabit eundem
quod si non fecerit habeatur pro confesso et
contra eum procedi possit ac si positioni-
bus respondisset confitendo non obstante
aliqua appellatione nec petitione per eum
vel alterum eorum facta desapiente.
Dummodo ipse petitiones per sacramentum
ponentis sint posite contra eum. Et quod
Judex qui erit ad sindicandum predictos
Potestatem vel Capitaneum seu maio-
rem sindicum et Judicem iustitie vel ali-
um offitialem dicti communis teneatur
et debeat de omni eo quod non fecisset

et facere debuisset et de hijs que gessiss
et gerere non debuisset ipse uel aliquis
eius offitialis uel familiaris contra for-
mam statutorum et ordinamentorum comunis
et populi perusii. Et de omnibus que con-
tinentur in statuto comunis perusii pu-
nire et condempnare quod si non fecerit
Centum. libr. den. comuni perusii soluere
teneatur. Volumus insuper et or-
dinamus quod nullus Comes uel Marchio
uel Miles quiuis alius de prole milita-
ri usque in quartum gradum nec eorum
familiares audeant uel presumant tempore
Sindicatus associare aliquem Potestatem
uel Capitaneum Maiorem sindicum et
Iudicem iustitie uel alium offitialem co-
munis perusii sindicandum ad decem
passus prope uoltam santi herchulani
uel locum ubi sindicabitur ita quod passus
quilibet sit quinque pedum nec persona-
liter ire debeat ad accusandum uel peti-
tionem dandum pro se nec pro alio contra
aliquem sindicandum. set per procurato-
rem possint predicti Magnates accusare
et denumptiare et adiudicatur pena cui-
libet contrafacienti contra predicta uel
aliquod predictorum quinquaginta. libr.
den. et dominus qui stabit ad sindicatum
si associaretur per aliquem ex predictis et
contra formam dicti capituli puniatur per po-
testatem et Capitaneum in Centum libr.
den. de facto nullo Juris ordine uel sen-
tentia requisitis. Qui Iudex sindici et
Notarius stare debeant et sedere ad ban-
cham sub uolta santi herculani horis con-
suetis a campana que de mane pulsat
ad sedendum usque ad pulsationem cam-
pane que pulsatur ad leuandum. Ita quod
quilibet de ipsis possit habere copiam et
simili modo de sero sub pena et ad penam

Viginti quinque. libr. den. pro quolibet eorum
et qualibet uice qua non sederent. De
quo expresse debeant sindicari et quili-
bet esse ualeat esse accusator et de hijs
que fecerint contra ius et Justitiam et
uel per gratiam quam solent sepe face-
re in Causis ciuium uel forensium habe-
tium causam coram eis. Ad quod
offitium nullus possit eligi uel uocari
uel esse ad sindicandum aliquem dictorum
offitialium ad quem uenit eligendum
uel electionem offitii presentandum ipse
uel aliquis de sua familia nec etiam
Iudex aliquis esse possit pro consultore
nec eligi ualeat qui staret in Offitio
tempore electionis cum aliquo ciue pe-
rusino uel stare deberet de proximo per
duos menses et si dictus Iudex accepta-
ret dictam electionem aliquod salarium
habere non possit et electio sit ipso Jure
nulla et Conseruatores monete nec
Massarii Comunis perusii dictum sa-
larium soluere non possint. Et si ipsa
sententia per ipsos sindicatores qui ad
sindicationem predictam erunt deputa-
ti non feretur infra tempus superius
declaratum possit Potestas uel Capita-
neus uel Iudex iustitie et quilibet alius
offitialis comunis perusii et eorum et
cuiuslibet eorum offitiales et familia-
res impune recedere et ad domum pro-
priam redire absque alia licentia uel sen-
tentia absolutoria aliquo Capitulo non
obstante. Sindicatores autem contrafa-
cientes puniantur pro uice qualibet
in Trecentis libr. den. Addimus
statuentes quod semper tempore examina-
tionis et Sindicatus Potestatis et Ca-
pitanei et aliorum offitialium predic-
torum examinentur et uideantur et exa-

vacat

[illegible marginal notes]

miniari et inde debeant condempnationes ipsorum Potestatis et Capitanei et aliorum offitialium cum copia et libro condempnationum que dantur notario priorum artium et siqua condempnatio fuerit sbreata uel remota debeat rescribi et reiciti intra ipsas condempnationes Et siqua condempnatio inueniretur abolita subtracta amota uel cancellata et reperiretur uel sciretur ille qui hoc fecerit puniatur in Quadrigentis. lib. den. Statuimus et ordinamus quod Sindicatores et offitiales qui erunt ad sindicandum et examinandum Potestatem uel Capitaneum uel alios offitiales dicti communis eorum uel aliquos eorum familiares seu Judices Milites Notarios Domicellos seu beruarios uel alios familiares et non possint nec debeant aliquo modo expresse nec tacite confiteri uel affirmare uel ponere aliquid per quod Potestas uel Capitaneus uel alius offitialis uel aliquis predictorum possit in aliquo releuari uel Juuari nec tales sindicatores super hoc debeant interrogari. et si confiteretur uel affirmaret uel poneret uel super hoc interrogaretur talis confessio et affirmatio et positio et interrogatio et confessio sit ipso iure nulla et pro non facta in omnibus habeatur. Possit tamen dicti sindicatores interrogari negare et confiteri ut eis uidebitur de numero Equorum et de ipsis equis et de numero iudicum et de ipsis Judicibus et de numero Militum et de ipsis Militibus et de numero Notariorum et de ipsis Notariis et de numero domicellorum et beruariorum et familiarium quos in Offitio habere debuit Potestas et Capitaneus uel alius offitialis si

est debuit habere uel non habuerit et si infra tempus statutum uenerit ad dictum regimen Et quicumque iuerit ad eligendum uel ad electionem portandum Potestati uel Capitaneo siue fuerit sindicus siue bonus homo uel notarius et non possit toto tempore illius potestatis uel Capitanei qui electus fuerit intrare intra portam claustri Capitanei. s. qui Juerit pro Capitaneo nec intra portam loye Potestatis qui Juerit pro Potestate pena. Ducentarum. lib. denar. pro qualibet uice contrafaciente et de hoc quilibet ualeat esse accusator et habeat tertiam partem banni.

Et sub dicta pena nullus qui iuerit pro Sindico maiori uel Judice Justitie uel pro offitiali dampnorum datorum uel alio offitiali possit intrare domum habitationis offitialis pro quo Juerit durante tempore offitialis pro quo Juerit nisi propria questione et tempore quo Jura redduntur in palatio inferiori.

De electione Maioris Sindici et eius salario. Rubrica.

Ad hoc ut Commune perusii pro salariis offitialium diuersorum et in conductione domorum pro habitationibus ipsorum offitialium minime non grauetur et pecunia in Communi conseruetur. Statuerunt et ordinauerunt quod offitium Maioris Sindici et utilis conseruatoris et Capitanei custodie ciuitatis et burgorum et offitium Judicis Justitie et appellationum et dampnorum datorum ex nunc auctoritate presentis legis intelligantur et esse sint unita et per unum regi gubernari et exerceri de-

beant et non per plures, et qui ad dictum
offitium infuturum eligetur sit maior sin-
dicus utilis conservator Capitaneus custo-
die Civitatis et burgorum Iudex iustitie
et appellationum et offitialis dampnorum
datorum et nullitatum et reductionum ar-
bitrorum ad arbitrium boni viri et Ca-
pitaneus generalis custodie Civitatis et
perusii que offitia exercere possit teneat
et debeat secundum leges et statuta loque-
tia et disponentia de dictis offitiis et habe-
at et habere debeat pro suo salario septi-
gentos quinquaginta florenos auri de
sex mensibus in sex menses et non plures
et stare debeat in Civitate perusii cum
offitialibus familiis infrascriptis. In pri-
mis habere debeat unum Iudicem docto-
ratum de cuius instrumento doctoratus
fidem facere debeat infra. Octo. dies a die
initiati offitii computandum coram cancel-
lario communis perusii vel coram conserva-
toribus monete dicti communis. Item habere et
debeat duos sotios expertos et sufficientes
et Octo expertos notarios et triginta fa-
mulos de quibus triginta famulis .iiii.
sint domicelli et quatuor equos quorum
tres sint armigeri, valoris triginta flore-
norum auri ad minus pro quolibet, alter
vero ad minus octo flor. auri. cum quibus
offitialibus familiaribus et equis tenea-
tur et debeat stare in Civitate perusii et
dicta offitia sollicite et fideliter exercere et
per dictum tempus sex mensium et uni-
cuique iustitiam facere in quolibet dictorum
offitiorum servando formam in omnibus
dictis offitiis dictorum offitiorum commu-
nis perusii. Item ordinaverunt et
providerunt Quod electio predicti maioris
sindici Iudicis iustitie et dampnorum da-
torum et aliorum offitiorum fiat et fieri

debeat per duos bonos homines de populo
perusino qui extrahi debeant de saculo et
et cum eis unus notarius qui etiam de
saculo extrahatur de quo saculo extrahi
debet notarius qui ire debet cum electo-
ribus Potestatis et Capitanei et eligat
et eligere debeant Militem vel nobilem
virum et de prole militari guelfum et
de vera parte guelfa et quod non possit nec
eligi nec esse de aliquo loco qui sit prope
confinia Civitatis et comitatus perusii
per quadraginta miliaria eius quod offitia-
les per. triginta. nec de illis terris de qui-
bus nunc esset vel tunc Potestas vel
Capitaneus dicte Civitatis et stet et
stare debeat finito suo offitio ad sindicatum
ipse et sui offitiales et familia in Civitate
perusii per sex. dies continuos ad reddden-
dum rationem de suo offitio et admini-
stratione tam pro se quam pro suis notariis
et eius familia et sexta die ante vespe-
ras debeat ferri sententia per dictos sin-
dicatores ad penam qua tenentur sui sin-
dicatores Potestatis et Capitanei.

Cum maior sindicus Iudex iustitie et dap-
norum datorum sindicari debeat per duos
bonos homines cum Notario de quibus et
debeat fieri saccus et per viam saccheti
eligantur. qui sindicatores ipsum sindi-
care debeant et suos offitiales et famili-
ares de hiis de quibus sindicari debent se-
cundum formam sue electionis Et dictis
sindicatoribus licitum sit eligere unum
consultorem qui habeat et habere debeat
a massariis communis perusii pro suo sala-
rio duos florenos auri visa sua electione
et sine alia appodixa precepto vel manda-
to Et sic observetur de sindicatoribus con-
sultoribus et Notariis durantibus presenti-
bus saculis Eis vero finitis Insaculetur

conſultor una cum Sindicatoribus et notarijs ſupradictis. Qui ſindicatores et Notarius habeant et habere debeant a Maſſarijs Comunis peruſij ut dictum eſt pro eorum ſalario quinque libras denariorum pro quolibet eorum pena dictis Maſſarijs ſi infra tres dies poſt finitum offitium ſindicatus non ſoluerint quinquaginta libras denariorum eis aufferendam de facto per eorum ſindicatorem et ſi inuentum fuerit quod ipſe uel eius Iudex notarius uel aliquis de ſua familia aliquid extorſiſſet ſeu illicite recepiſſet ultra ſalarium ſuprascriptum puniatur et condempnetur in quadruplum comuni peruſij applicandum et in reſtitutione eius quod ultra ſalarium recepit facienda illi a quo receptum fuerit accepiſſe. Et omnes leges que loquuntur de ſindicatu Poteſtatis et Capitanei locum habeant et obſeruentur in ſindicatu Maioris ſindici et Iudicis iuſtitie Capitanei et dampnorum datorum.

Salarium uero dicti ſindici ei ſoluatur in hac forma et non aliter ullo modo. ſalicet primo menſe ſui offitij tertia pars ſalarij et immediate temporis eius offitij alia tertia pars. Alia tertia pars penes conſeruatores monete comunis peruſij remanere debeat quam dicti conſeruatores penes ſe teneant in ſequeſtro paratam uſque ad finem ſui ſindicatus. Et ſi fuerit in aliquo condempnatus Comuni peruſij uel ſpetialibus perſonis ſoluatur de ipſa parte ſalarij uſque ad conuenientem quantitatem. Et etiam Equi et arneſia in ſequeſtro debeant poni ad petitionem ſindicatorum ſuorum apud hoſpitatorem ſecundum quod tenentur Poteſtas et Capitaneus comunis et populi peruſij. et idem modus ſoluendi et ſequeſtratio obſeruetur in alijs offitialibus forenſibus dicti comunis nec ad aliquos fideiuſſores dandos tempore ſindicatus teneantur.

Inſuper teneatur dictus maior ſindicus et Iudex iuſtitie et Capitaneus guardie predictus in fine ſui offitij relinquere et dare Comuni peruſij ſeu offitiali maſſaritie dicti Comunis duas baliſtas cum baldrerijs ualoris trium florenorum auri inter ambas et tria paueſia magna et pulcra. Et predicta notificentur et ſcribantur in litteris electionis Sindici predicti.

Si tamen contigerit quod dictus Maior ſindicus et Iudex iuſtitie et Capitaneus guardie ob aliquam cauſam uel caſum non uenerit peruſium ad offitium exercendum uel poſtquam uenerit non exerceret offitium quacumque caſu uel cauſa impeditus non poſſit petere nec habere a Comuni uel ab alio dictum ſalarium nec ei Comune peruſij ſoluere teneatur ſalarium niſi quod ei contigerit pro rata temporis quo offitium exerceret uel exercuiſſet niſi impediretur offitium exercere in infirmitate poſtquam erit in Ciuitate peruſij quo caſu non admittat ſalarium pro rata temporis quo impediretur occaſione talis infirmitatis offitium exercere ſi ſteterit in Ciuitate uel comitatu peruſij infirmus. Et ſi dictus Maior ſindicus et Iudex iuſtitie et Capitaneus guardie moreretur nichil habeat pro ſalario a Comuni peruſij niſi pro rata temporis elapſi ante diem mortis. Et comune peruſij expendere poſſit per offitiales ad hec deputandos per dominos Priores artium Sexaginta libras denariorum pro funeralibus dicti Maioris ſindici.

Et uolumus et mandamus aliquo non obſtante quod quicumque fuerit de mandato ſeu licentia dicti Maioris ſindici et Iudicis Iuſtitie ſeu alicuius de ſua familia uel ſuorum notariorum uel Maſſarij Comunis peruſij uel ſuperſtitum

Barum uel alicuius Judicis Potestatis uel
Capitanei uel alicuius alterius Judicis et
uel Offitialis comunis et populi perusij
adquencumque secum seu personam uel per
sonas non possit nec debeat habere aliquod
salarium maius ipso salario uel illo quod
continetur esse concessum ipsis baiulis
per formam statuti comunis et populi perusij.
Et dictus maior sindicus Judex Justitie
uel sui notarij uel massarius uel super
stes barum uel aliquis Judex Potestatis
uel Capitanei uel aliquis alius Judex
uel Offitialis Comunis uel populi per
usij dictis baiulis uel alteri eorum non
possit concedere uel ordinare maius sala
rium illo salario quod conceditur et or
dinatum est ipsis baiulis per formam
statuti populi aliqua ratione uel causa.
Et si dictus sindicus et Judex iustitie
et sui notarij uel aliquis de predictis et
offitialibus comunis perusij uel alter et
eorum contrafecerit condempnetur Co
muni perusij pro uice qualibet in Centum
libris den. Et baiulus qui acceperit ma
ius salarium supradicto statuto contemp
to condempnetur et puniatur de facto et
per Potestatem et Capitaneum uel eorum
uel alicuius eorum offitialem coram quo
facta fuerit querela pro uice qualibet in
decem libris den. et nichilominus quod
acceperit contra dictam formam illi cui
acceperit per Potestatem uel Capitaneum
et eorum offitiales restituere compellat.
Nullus insuper iudex uel notarius sede
re debeat ad exercendum artem suam ad
bancham ad quam redderetur ius per ipsum
maiorem sindicum et Judicem Justitie
nisi pro aduocando uel patrocinando pro a
liquo et qui contrafecerit decem libras
den. nomine pene soluere teneatur. Et
si ipse maior sindicus et Judex iustitie per
miserit aliquem iudicem uel notarium in
sedere ad bancham ad quam Jus redderet
nisi predicta de causa in uigintiquinque
libris den. Comuni perusij condempnetur.
Preterea dictus sindicus et Judex iusti
tie possit imponere penam et exigere pro
Comuni illi qui sibi non obedirent pro
uice qualibet .xx. soldos den. Et quicun
que iniuriaretur uel offenderetur ipsum maio
rem sindicum uel Judicem iustitie uel
eius notarios uel aliquem de sua fami
lia dum stabit in Ciuitate uel comitatu
perusij uel cum reuerteretur ad terram
suam puniatur ea pena qua punietur et
et puniri deberet ille qui iniuriaretur uel
offenderet Potestatem uel Capitaneum
uel aliquem de eorum famulijs et si dic
tus maior sindicus et Judex Justitie et
eius notarius uel aliquis de sua fami
lia offenderet aliquem perusinum pu
niatur ea pena qua puniri deberet ali
quis perusinus offendens aliquem pe
rusinum. Teneatur dictus maior
sindicus et Judex iustitie. quatuor. diebus
ante finem sui offitij restituere massarijs
Comunis perusij omnes libros et scriptu
ras qui et que peruenissent ad eius
manus ratione sui offitij uel ad manus suorum
notariorum per eos scriptos uel alium no
tarium et similiter statuta et alios li
bros quod si non fecerit. Centum. libras
den. Comuni perusij soluere teneatur.
quibus diebus causas et terminos ha
bentibus dicti quatuor dies ultimi non
currant set in eodem statu remaneant et
in quo erant tempore restitutionis libro
rum dicti maioris sindici et usque ad
secundam diem Juridicam post restituti
onem librorum factam successori non

~~teneatur restituere libros iiij. dierum~~ ante finem sui offitij

curant ut dictum est. Preterea
volumus statuentes quod maior sindicus
et Judex iustitie Communis perusij tene
antur et debeant vinculo iuramenti ob
servare et observari facere ac etiam ex
ecutioni mandare omnia et singula sta
tuta ordinamenta et reformationes lo
quentes et loquentia et mentionem fa
cientia de suo offitio et secundum formam
dictorum statutorum et ordinamentorum
suum offitium exercere debeat itaque dic
ta statuta et ordinamenta per eum pre
cutus debeant observari ad petitionem
cuiuscumque summarie et deplano et sine
strepitu et figura iuditij pena. Centum.
libr. den. pro vice qualibet et de hoc debe
at expresse sindicari. Preterea vo
lumus et ordinamus quod idem maior sin
dicus et Judex iustitie non possit nec
debeat aliquem offitialem eligere qui
presit aliquibus Bijs fornis vel fonti
bus vel aliquibus laborerijs fiendis ac
tandis vel removendis. Set per se tantum
et suos notarios totum dictum offitium
debeat sine debito terminare. Et qui con
fecerit. Centum. libr. den. Communi perusij
solvere teneatur. Et de hoc expresse sindi
cetur et teneatur reddere rationem dum
modo predicta non preiudicent illis Ca
pitulis inquibus fit mentio spetialis quod
fiat per aliquem vel aliquos offitiales et
spetialiter nominatos vel qui eligerentur
per formam alicuius statuti que omnia de
beant prout in eis spetialiter continetur
inviolabiliter observari. Sit etiam
dictus maior sindicus et Judex Justitie et
Judex apellationis civilium causarum
Et habeat offitium potestatem et Juris
dictionem cognoscendi et decidendi cau
sas apellationum sententiarum et laudorum

aquibus potest apellari vel recursus ha
beri secundum formam statutorum et
infra terminum et tempus quinque mensium
secundum quod tenentur expedire Judices
Potestatis et Capitanei Et idem intelli
gatur arbitratuum ac etiam reductionum
ad arbitrium boni viri arbitratuum et
laudorum prout dictum est de causis a
pellationum sententiarum et laudorum. et
Et hoc Capitulum totum in qualibet par
te sui debeat inviolabiliter observari. et
aliquo Capitulo vel statuto populi vel
aliqua reformatione seu ordinamento
spetiali vel generali per quecumque verba
in contrarium loquente generaliter vel
spetialiter non obstante que quantum
ad predicta sint cassa irrita et revocata
et pro cassis irritis et revocatis habean
tur in totum. Item addendo huic
Capitulo. Statuimus quod quilibet nota
rius qui deinceps fuerit ad sindicandum
Potestatem Capitaneum vel maiorem
sindicum vel alios offitiales communis
perusij teneatur et debeat infra tertiam
diem post finitum suum offitium dare
et assignare in publicam formam offiti
alibus armarij Communis perusij senten
tias condempnatorias latas per sindi
catores dictorum offitialium. Et quod of
fitiales armarij qui pro tempore fuerint
teneantur et debeant infra alios tres
dies proxime sequentes nomina et pre
nomina talium condempnatorum et tenores
dictarum condempnationum manu no
tarij dictorum offitialium registrum fa
cere in quodam libro per se qui stare de
beat in armario communis perusij Ita quod
cuilibet copia de omnibus et singulis of
fitialibus condempnatis possit dari et
fieri pena dictis offitialibus et notarijs

contrafacientibus pro qualibet eorum et qualibet vice. Centum. libr. den. et de hoc expreſſe debeant ſindicari. ¶ Et quod dictus maior ſindicus teneatur venire quatuor diebus integris ante introitum ſui offitii cum omnibus ſuis offitialibus familiaribus equis ad Civitatem perusii.

¶ De appellationibus. Rubrica.

xlvij. Ut omnibus plene iuſtitia ſervetur per offitiales communis perusii et nullus contra iuſtitiam gravatus privetur remedio Preſenti Capitulo duximus ſtatuendum aliquo alio Capitulo reformatione ſeu ordinamento aut ſententia conſilii vel adunantie non obſtantibus precedentibus vel ſequentibus. quibus omnibus per infraſcriptum capitulum derogetur. Volumus quod ſi aliquis ab aliqua ſententia civili duxerit appellandum in caſu permiſſo intra. Viginti. dies a tempore interpoſite appellationis decimum Maſſario communis perusii pro ipſa cauſa ſolvere teneantur et procedere in eadem ſaltem per unicam citationem. Et Iudex queſtionis cognoſcere debeat ipſam appellationem et eam recipere ſi legitime cognoverit appellatum. et ipſam cauſam diffinire terminare intra tempus in ſtatuto communis perusii contentum. ¶ Si vero appellans non ſolverit decimum intra. Viginti. dies. ſuperius nominatos et in cauſa non proceſſerit ſaltem per unicam citationem extunc appellatio facta nullatenus admictatur. ¶ Et Iudex appellationis et Iudex prime cauſe ſententiam a qua fuerit appellatum intra. Viginti. dies. poſtquam fuerit requiſitus ſine aliquo decimo executioni debeat demandare ſi decimum miſſum non fuerit ut dictum eſt niſi per Maſſarium ſtetiſſet quod decimum recipere noluiſſet quo caſu poſſit talis volens ſolvere depoſitum facere penes unum ex notariis ſupradictorum maſſariorum vel penes Conſervatores monete Communis perusii de quo depoſito debeat fidem facere coram maiori ſindico per publicum inſtrumentum quo inſtrumento viſo dicti depoſit. teneatur dictus Sindicus cogere Maſſarium ad recipiendum dictum depoſitum infra tres. dies. et habeatur pro vera ſolutione ſi dictum depoſitum apparebit factum infra tempus ſupra ordinatum. ¶ Et Iudex appellationis ipſam appellationem admictat ſi aliter eam fore cognoverit admictendam. ¶ Et licitum ſit unicuique duabus vicibus appellare et ſi prima vice in cauſa appellationis ſuccumbuerit et voluerit ſecunda vice appellare teneatur talis appellans. tam pro ſe quam etiam pro adverſario pro quo lata fuerit prima et ſecunda ſententia decimum mictere et aliter non audiatur appellans que ſecunda appellatio a ſententia que ferretur per maiorem ſindicum et Iudicem iuſtitie confirmatoria prime ſi fuerit pro ſententia lata in Curia Poteſtatis appellari poſſit ad dominum Capitaneum et eius collecteralem. Cuius collecteralis ſit cognitor Iudex ac diffinitor dicte cauſe ſecunde appellationis et ſi fuerit ſuper ſententia que ferretur in Curia Capitanei appellari poſſit ad dominum Poteſtatem et eius collecteralem et ipſe collecteralis ſit Iudex cognitor ac diffinitor dicte Cauſe et dicti collecterales ſint et eſſe intelligantur Iudices dictarum appellationum ut dictum eſt. ¶ Tertia vero vice nemini liceat appellare ſi in dictis tribus ſententiis ſuccumbuerit. ¶ Et intelligatur Iudex Iuſtitie. Iudex appellationis prime Cauſe et nullitatum ſententiarum

Ciuilium et laudorum et arbitratuum et re-
ductionum ad arbitrium boni viri non lato-
rum inchoactis. compromicterit ſecundũ for-
mam ſtatuti communis peruſij inquo caſu a-
pellari non poſſit nec peti reductio ad arbi-
trium boni uiri. ¶ Judex autem apel-
lationis predictus poſſit et debeat in cauſa
appellationis condempnare uictum uictori
uincentem primam et ſecundam in expenſ
etiam in prima cauſa factis a creditore ſiue
aquocumqꝫ alio agendo nomine creditoris.
¶ Statuimus inſuper qꝫ Poteſtas et Capita-
neus uel alter eorum uel aliquis alius of-
fitialis cõis peruſij non poſſit nec debeat
procedere ſuper aliqua ſententia ciuili aqua
fuerit apellatum pendente predicta apellati-
one ſub pena. Centum. libr. den. Jta tamen
qꝫ Judex appellationis teneatur et debeat
cognoſcere et terminare infra. decem. dies a
poſt factam apellationem ſi predicta apella-
tio ſit admictenda uel non. ¶ Jnſuper
uolumus ſtatuentes qꝫ ille qui apellabit
et procedet in cauſa apellationis teneatur
ſatiſfacere alteri parti omnes expenſas quas
feciſſet in cauſa apellationis altera parte ſi apel-
lans ſuccumbuerit in cauſa. ¶ Ante
ſententie diffinitiue tempus uel interlo-
cutorie que trahit ad ſe executionem uel
que abſorberet totum negotium poſtquã
interlocutoriam alia ſententia non requiri-
tur fieri apellari non poſſit. Nec etiam
apellari poſſit in aliqua cauſa in qua Ju-
dex pronumptiauerit ſe eſſe iudicem con-
petentem uel non competentem. nec a pro-
nuptiatione legitimationis perſonarum. a
Et ſi appellaret iudex apellationis no au-
diat appellantem ſet Judex prime cauſe q
ſe pronumptiauerit competentem nichil-
ominus in cauſa procedat et apellans pu-
niatur in uigintiquinqꝫ libr. denariorũ

¶ Teneantur etiam Poteſtas et Capitaneus
et eorum offitiales ratas et firmas habe-
re omnes ſententias latas et ferendas per
dictum Maiorem ſindicum et Judicem iu-
ſtitie a quibus non fuerit apellatum ſe-
cundum formam preſentis capituli.
¶ Qui Maior ſindicus et Judex iuſtitie te-
neatur et debeat ex offitio inquirere contra
omnes et ſingulos qui eligerentur ad ali-
qua offitia per Commune peruſij et contra
eligentes et contra inſacchulatos et contra
inſacchulatores Et ſi inuenerit aliquẽ
eſſe electum uel eligiſſe uel inſacchulaſſe
uel inſacchulatum eſſe contra uel preter
formam ſtatutorum et ordinamentorum
ſeu reformationum Ciuitatis peruſij debe-
at electionem caſſare et anullare et elec-
tum et eligentem et inſacculatum et in-
ſacculantem condempnare in penis conte-
tis in ſtatutis et ordinamentis Ciuitatis
peruſij ſaluo qꝫ ubi talis electus uel in-
ſacchulatus renumptiaret infra. x. dies
a dicte electionis uel extractionis de ſacculo
per ſe uel alium uel coniunctam perſonã
que de rato promictat et ſatiſdet ad dictã
penam non teneatur. ¶ Volumus et
qꝫ Poteſtas et Capitaneus et eorum cuiuſ-
libet eorum Judices et notarij et offitia-
les Maior ſindicus et iudex iuſtitie et
alij offitiales communis peruſij teneant
et debeant dare copiam actorum quibꝫ-
cumqꝫ poſtulantibus intra tres dies po-
poſtquam fuerit eis petita ut quilibet i
ſuo Jure uti poſſit et ualeat. ¶ Tene-
atur et debeat dictus Maior ſindicus et
Judex iuſtitie ex debito ſui offitij et ad ei
ſpectet offitium facere fieri actari et ex-
planari et ſterni uias comitatus et diſtric-
tus peruſij a portis burgorum Ciuitatis
extra et facere occupatas exoccupari et ex-

perduci prout ei videbitur faciendum et ſe-
cundum ordinamenta et ſtatuta facta et
que fierent ſuper hiis faciendis actandis
et excampiendis et explanandis ampliandis
et reficiendis et quod teneatur et debeat ire
perſonaliter quotiens fuerit opportunum
et etiam alterum ex ſuis notariis mictere
per Comitatum et diſtrictum peruſii ex-
penſis tamen dicti Iudicis ad inducendum
et ad faciendum vias fieri explanari re-
fici et reactari omni modo quo viderit ſi-
bi melius fieri et comodius fieri poſſe.

Decernimus etiam et preſenti ſtatuto fir-
mamus quod predictus maior ſindicus et
Iudex iuſtitie habeant poteſtatem et auc-
toritatem univerſitates caſtrorum et vil-
larum et homines ſingulares de comita-
tu et diſtrictu peruſii compellendi ad fa-
ciendum fieri actari explanari ampliari et
refici vias que actatione ampliatione ex-
planatione ſeu refectione aliqua indige-
bunt et penas et banna imponendi o-
bedire recuſantibus ſcilicet. univerſitati
caſtri vel ville uſque in quantitatem .Cen-
tum. ſoldorum den. et ſingulari perſone
uſque in quantitatem .xx. ſoldorum denar.
pro vice qualibet qua recuſaverint obedire
et in penis et bannis in quas et que in-
ciderint dictus Iudex valeat condempna-
re. Volumus tamen. quod aliqua
via vel platea nova vel de novo fieri et
non debeat intra Civitatem et burgos et
niſi fieri provideretur per dominos prio-
res artium ad minus ſeptem in concordia
et Triginta camerarios de quibus vigin-
ti ſint in concordia. Similiter in co-
mitatu et diſtrictu peruſii et extra porta
burgorum Civitatis peruſii nulla via
nova vel de novo fieri debeat nec poſſit
in aliqua parte niſi fuerit deliberatum
ut dictum eſt ſupra. Volumus ta-
men quod quando ſic deliberaretur quod fieri
debeat quod nullum dampnum alicui fiat
nec detur in Civitate vel burgis vel Co-
mitatu vel diſtrictu peruſii occaſione ali-
cuius vie vel actande vel mutande vel
ampliande reficiende et reparande per ter-
renum alterius vel alio modo actande vel
fiende niſi primo dampnum fiendum oc-
caſione dicte vie extimetur et de dicto
dampno extimatio fiat et ſatiſfatio dicti
dampni et ſolutio illis quibus dictum
dampnum daretur aliquo modo vel cauſa
et aliter ante quam dicta extimatio et ſo-
lutio dicti dampni occaſione dicte vie
fiat ad dictum dampnum faciendum et
ad viam faciendam propter quod alicui da-
mnum daretur per aliquem offitialem co-
munis peruſii nullatenus procedatur.
nec procedi poſſit aliqua ratione vel
cauſa. Que extimatio fiat et fieri de-
beat per duos bonos homines eligendos
unum per illos qui reciperent dictum
dampnum et alium per dictum maio-
rem ſindicum et Iudicem iuſtitie. Qui
maior ſindicus ad petitionem cuiuſcumque
petentis teneatur et debeat infra Octo.
dies fieri facere electionem et ipſos co-
gere ad eligendum bonum hominem pro
parte ſua et ipſe infra dictum tempus
eligat alium Et facta electione ipſos i-
urare faciat quod dictam extimationem
faciant bene et legaliter infra terminum
Octo dierum et ſi non erunt concordes
ipſi duo cogantur realiter et perſonaliter
infra ſecundam diem poſt dictum termi-
num. octo. dierum eligere tertium qui
tres infra alios octo dies immediate ſequen-
tes teneantur dictam extimationem fa-
cere de quibus duo in concordia ſufficiat
quod ſi non fecerint in penam Centum.

libr. den. incidant. Quam penam dictus maior Sindicus et iudex Iustitie de facto debeat auferre sine sententia vel processu qua extimatione facta teneantur et debeant dicti boni homines videre et examinare adiacentes et distribuere inter eos extimationem predictam secundum quod eis videbitur conveniens qua facta exigat dictos adiacentes infra alios. octo. dies ad solvendum distributionem factam per dictos ita quod omno solvant et postea ad dictum opus procedatur.

18 ¶ Quod condempnationibus mallefitiorum non possit apellari. Rubrica.

Ut malleffitia in Civitate perusii melius et efficatius puniantur et punitiones que fient sortiantur effectum et omnibus auferatur occasio et causa delinquendi. statuimus quod si quis fuerit per Potestatem vel Capitaneum vel maiorem et Sindicum et Iudicem iustitie communis perusii vel alterum eorum pro aliquo malefitio condempnatus quacumque pena fuerit ei per huiusmodi sententiam vel condepnationem imposita non possit ab ipsa condempnatione et sententia apellare nec recursum habere et si apellaverit vel recursum habuerit non teneat ipso iure apellatio nec recursus nec sortiatur apellationis vel recursus effectum set habeatur protinus pro non facta et non facto nec possit pretextu apellationis vel recursus executio condempnationis et sententie retardari et idem intelligatur in omnibus aliis offitialibus communis perusii Iurisdictionem habentibus in sententiis criminalibus et condempnationibus ferendis et faciendis. ¶ Per presens tamen capitulum Iurisdictionem et offitio maioris sindici et Iudicis Iustitie quo ad causas civiles non intelligatur aliquatenus derogatum.

¶ De quibus non possit haberi recursus ad Iudicem iustitie. Rubrica. 19

A Sententiis et condempnationibus et exbannimentis et processibus eorum de inceps faciendis et habendis seu que fierent et habebuntur per Potestatem et vel Capitaneum civitatis perusii vel eorum offitiales super malefitiis vel de et pro malefitiis commissis et que deinceps committerentur a sententiis Sindici et examinatoris Priorum artium et aliorum offitialium communis perusii non possit apellari nec recursus haberi ad maiorem Sindicum et Iudicem iustitie communis perusii vel alterum eorum pro aliquo malefitio condempnatus quacumque pena fuerit et apellationum communis perusii vel ad alium. ¶ Et dictus maior Sindicus et iudex Iustitie vel aliquis alius non possit nec debeat aliquem audire nec cognoscere nec cognitionem habere de predictis. Et si dictus maior Sindicus et Iudex iustitie aliquem intellexerit de predictis condempnetur per suos sindicatores in Quingentis libris denariorum. et nichilominus sententia absolutoria sive sententia cassationis et annullationis si qua per eum ferretur de predictis sive super predictis vel altero eorum non valeat. et nec teneat et nullum preiuditium communi perusii faciat non obstantibus aliquibus statutis sive ordinamentis vel reformationibus loquentibus de offitio dicti Iudicis et de recursibus habendis vel apellationibus interponendis non obstante aliquo et

alio in contrarium loquente. Et si condep-
naretur pro aliquo mallefitio in maiori
quantitate quam condempnari deberet, qui ta-
le malefitium comisisset ex forma statutorum
et ordinamentorum Comunis Perusij, quod
talis condempnatus recursum habeat et re-
habere possit contra Potestatem et Capita-
neum vel alium offitialem sententiam fe-
rentem, usque ad integram quantitatem co-
ram sindicatore vel sindicatoribus Potesta-
tis vel Capitanei vel sententiam ferentis.
Et nullus processus carta vel scriptura que
fieret super processibus vel de processibus
Potestatis vel Capitanei vel alterius offi-
tialis super predictis vel predictorum occa-
sione que non apparerent scripte vel inscrip-
tis producte tempore restitutionis ipsorum
librorum valeat nec teneat et sit nullius
efficacie vel valoris. Et nullus ea producere
vel uti possit et si produceretur nulla fides
debeat adhiberi.

De condempnationibus non cassandis per Maiorem Sindicum, et Iudicem iustitie. Rubricha.

Ex nunc in antea nullus Maior sindi-
-XX- cus et iudex Iustitie possit nec debeat
aliqua auctoritate vel aliquo iure vel titu-
lo seu quoquo modo aliquam condempna-
tionem vel sententiam olim latam vel de
inceps ferendam, per se vel suum precessorem
quoquo modo cassare, vel annulare vel cassam
vel nullam pronumptiare et si secus fieret
non valeat nec teneat ullo modo. Et nichil
ominus in quingentis libris denariorum per suos
sindicatores ex offitio sindicatorum ad peti-
tionem cuiuscumque sumarie et de facto de-
beat condempnari, et quilibet possit esse
accusator vel denumptiator. Et hoc locum
habeat in sententijs latis et ferendis in ca-
usis criminalibus. Et etiam dicti sin-
dicatores de predictis contra eum diligenter
inquirere teneantur non obstante aliquo
statuto ordinamento reformatione vel alia
provisione seu iure Civili vel Municipali
in contrarium loquente que quo ad predicta
sint et esse intelligantur totaliter sublata
et revocata.

De offitialibus sindicandis per Maiorem Sindicum, et Iudicem iustitie. et quod non mictat eius familiam in comitatu expensis comitatensium. Rubricha.

Volumus etiam statuentes quod dictus -XXI-
Maior sindicus et Iudex Iustitie, nec
aliquis alius de suis offitialibus et famili-
a possit ire in comitatum Perusij pro predicto
offitio vel occasione executionis dicti offitij
modo aliquo nec etiam alia de causa, expen-
sis alicuius universitatis vel spetialis per-
sone. Ad offitium autem dicti iu-
dicis iustitie et sindici pertineant sindica-
re, examinare, punire, et absolvere et con-
dempnare dominos Priores artium et omnes
et singulos alios offitiales homines et per-
sonas contemptas in presenti capitulo qui
fuerint in offitio vel qui aliquid comise-
rint contra formam statutorum Comu-
nis Perusij in tempore vel infra tempus sex
mensium precedentium proxime initium
sui offitij, quorum offitium expirauit ante
initium sui offitij. Item quod offitiales
homines et persone inferius descripti et
denotati sindicentur et examinentur in
hac forma. Videlicet de hijs que habuisset
et recepissent vel habuerint et receperint
per se vel alium de avere et pecunia et
rebus alijs comunis Perusij vel spetialium
personarum vel ab aliqua universitate vel

No[ta] de offitialibus et alijs ... [illegible]

tra vel preter seu contra formam statuto
rum ordinamentorum et reformationum
Communis et populi perusii, occasione offi
tii vel pro offitio et qualibet baractaria
et lucro illicito factis causa offitii vel pro
offitio non obstante aliqua sententia la
ta vel data per aliquem offitialem foren
sem vel civem preter quam per aliquem in
dicto offitio precessorem. Item quod dic
tus maior sindicus et iudex iustitie pos
sit teneatur et debeat procedere contra pre
dictos seu infrascriptos per viam inquisi
tionis accusationis et denumptiationis
vel simplicis petitionis et audire intelli
gere et admictere quenlibet accusatorem
et denumptiatorem et contra predictos et
procedere summarie et de plano sine strepi
tu et figura iuditii et etiam diebus feri
atis et non feriatis indictis et indicen
dis ob necessitates hominum et per famam
publicam quatuor testium fide dignorum
vel inditia precedentia vel unum testem
de visu possit et teneatur ad questionem
procedere et confessionem eruere et reper
tos culpabiles in aliquo vel de aliquo pre
dictorum condempnet occasione extorto
rum et receptorum, ut tantundem vel
idem quod accepit vel acceperit restitu
at illi a quo accepit aut extorsit vel ac
cipiet vel extorquebit et in quadruplum
Communi perusii condempnetur in eadem
condempnatione et instantia. Item in a
liis vero commissis et committendis per eos
contra vel preter formam statutorum et
ordinamentorum et reformationum co
munis et populi perusii sindicentur et
examinentur et procedat et condempnat
secundum formam statutorum et ordi
namentorum et reformationum Communis
et populi perusii. Et in omnibus predic-
tis possit etiam condempnare de privati
one cuiuslibet offitii et artis perpetuo vel
temporaliter. Considerata qualitate perso
ne et delicti prout et sicut eidem offitia
li videbitur convenire. Et quia talia ut
plurimum fiunt occulte et ne veritas de
predictis possit celari, quod dictus maior
sindicus possit et debeat cogere realiter
et personaliter omnes quos sciverit vel
crediderit scire veritatem et inobedientes
in predictis punire et condempnare sum
marie et de facto ut de predictis dicant et
pandant veritatem sive sint forenses sive
Cives ad suum arbitrium et voluntatem
Et in citationibus faciendis et in bapno
dando et procedendo possit idem maior sin
dicus et iudex Iustitie terminum dare
et assignare seu assignari facere compa
rendi ad minus trium dierum.

Item quod omnes et singuli alii offitiales
communis perusii quibus per formam a
liquorum statutorum et ordinamentorum
vel reformationum communis perusii commit
titur examinatio alicuius vel aliquorum
ex dictis offitialibus sint et esse intelliga
tur a dicta examinatione cassi et revoca
ti et eorum offitia quo ad examinationem
predictam intelligantur esse cassa Non
obstantibus aliquibus statutis ordiname
ntis vel reformationibus generalibus vel
spetialibus in contrarium loquentibus.

Item quod quicumque erit vel fuerit camera
rius vel alius offitialis communis pe
rusii ad quem pervenit seu pervenerit a
liquid de bonis et avere Communis peru
sii seu alicuius universitatis comitatus
seu districtus perusii seu a spetialibus per
sonis dicte Civitatis et Comitatus per
spendendo faciendo seu operando aliquod
opus laborerium vel aliud ministerium

perfecto tali opere laborerio ſeu miniſterio r
teneatur et debeat illud quod ſuperent
et reſtabit ſeu ſupeſſe et reſtare debuent
aſumptibus et expenſis et ab alijs que i
dicto laborerio ſeu miniſterio expendere de
buent reſtituere Comunj perusij uel maſ
ſario cois perusij que comunj fuerint re
ſtituenda infra .xv. dies a die finiti labo
rerij et perfecti miniſterij uel offitij depo
ſiti de qua reſtitutione apparere debeat pu
blicum inſtrumentum manu notarij of
fitialium quibus fiet dicta reſtitutio con
tinens uiſe quantitatem ſpecificatam dic
ti reſidui que reſtitutio fiat de re ipſa
tempore quo rogatus fuerit dictus nota
rius et aliter notarius ſcribere non poſſit
ſub pena. Quingentarum librarum denar.
et priuationis offitij inquo tunc eſt et
alius ſubrogetur loco eius. Poſſit tamen
in caſu arduo domini Priores et Came
rarij artium uel maior pars ipsorum pro
rogare dictum terminum .xv. dierum ſe
cundum quod eis uidebitur et placebit et
que Comunj perusij non eſſent reſtituen
da reſtituere illis perſonis uel uniuerſita
tibus quibus reſtituenda forent infra .xv.
dies ultra ſalaria talibus offitialibus or
dinata. Et ſi predicti camerarij et offi
tiales predictam reſtitutionem infra dic
tum terminum non fecerint poſſit et de
beat per dictum ſindicum contra eos pro
cedi et etiam poſſint condempnari peccu
dem ac ſi ipsam peccunie quantitatem et
res alias extorſiſſent uel illicite habu
iſſent ſecundum formam ſuperioris .C. de hac
materia loquentis.

De accipientibus laboreria Comunis
ad coptimum et de dampnis datis et
offitialibus ſindicandis et quibuſcumque
alijs pertinentibus ad offitium maio
ris ſindici. Rubrica.

Item cum multi offitiales eligantur .XXII.
ad laboreria fieri facienda et etiam i
multi ſe obligent ad faciendum et perfici
endum laboreria ſeu meſteria et recipiunt
peccuniam a Comunj uel ab offitialibus
dicti Comunis et interdum ex cauſis oc
currentibus dicta laboreria et miniſteria
non incipiantur et penes ſingulares per
ſonas depoſita fiant ad petitionem dicto
electorum ſeu coptimatorum quod non
eſt conueniens nec decens quod peccunia Co
munis perusij tali laborerio deſtinata ſi
non incipiatur uel non continuaretur la
borerium ſit penes dictas perſonas ſingu
lares. Statuimus et ordinamus quod ſi ali
quis fuerit electus in futurum in ſupre
ſtitem alicuius laborerij uel operis uel
aliquis fuerit coptimator quod ante in
ceptionem dicti laborerij uel operis dicta
peccunia ſit deputata uel deſtinata de
ponatur penes conſeruatores comunis pe
rusij et penes dictos conſeruatores ſit
quouſque dictum laborerium incipietur i
uel paramentum ipſius laborerij quo pa
ramento incepto uel principio dicti ope
ris dicta peccunia per ipsos depoſitarios
detur ſupreſtibus ſiue coptimatoribus
ſupradictis dum modo recipere debeant i
ydoneos fideiuſſores de proſequendo conti
nuando et perficiendo bona fide et ſine
fraude dictum opus ſecundum formam
pactorum initorum ſub pena Quingen
tarum. libr. den. que pena ſi non adim
plebitur quod promictunt per dictos co
ſeruatores ſeu tres bonos homines ſup
exactione peccunie comunis perusij exigi
debeat pro Comunj quo opere perfecto

uel offitio finito residuum teneatur assig(na)
re infra .xv. dies. inscriptis sindico tantu(m)
esse residuum et tantam esse residuam et
quantitatem uel pecuniam et infra decem
quindecim dies offitialibus co(mmun)is perusij p(ro)
ut supra dictum est in precedenti capitulo
restituere. Et quod supradictum est de fi-
deiussoribus dandis intelligatur de copti
matore. Et q(uod) supra dicitur de assignatione
residui intelligatur de supprestite qui suppre
stes debeat opus incipere infra quindecim
dies a die habite pecunie a Comuni pu-
sij et ipm sollicite prosequi continuare et
finire sub pena ducentarum. lib(rarum) denarior(um).

Inquibus sindicus no(n) p(otes)t admictere p(ro)bac(iones).

Item q(uod) dictus Sindicus non admictat a-
liquam probationem nec admictere nec p-
possit nec debeat per testes uel per instru
menta nec fidem adhibeat nec adhiberi
possit de aliquibus solutionibus pagame
tis satisfactionibus et refutationibus nisi
de hijs de quibus contineretur et appareret
expresse in libris introytuu(m) et exitu(um) q(uo)s
assignauerint offitiales dicto Sindico q(uo)s
assignare teneantur infra .xv. dies a die
depositi offitij pena. Centum. lib(rarum) denar(iorum).
Et adhec ut nulla fraus co(m)micti possit
Statuimus q(uod) quilibet offitialis suprestes
uel Camerarius teneatur et debeat or-
dinari facere unu(m) librum in quo scripti
appareant omnes et singuli sui introytus
exitus et expense et illum librum assigna
re manu publica notarij ut supra dictu(m)
est. pena Centum. lib(rarum) denar(iorum). Et
nullus offitialis cui non est notarius de
putatus per formam statutorum Co(mmun)is
perusij ad quem de pecunia seu de auere
Comunis perusij peruenerit seu perueni
re deberet possit stare ad offitium aliq(uo)d
exercendum nisi sibi notarius deputetur
qui eligi et deputari debeat per dominos

Priores artium dicti Comunis et aliter
offitium exercere non possit sub dicta pe-
na. Item q(uod) nullus qui olim fuit co(n)-
dempnatus uel deinceps condempnandus
seu qui deinceps condempnatus fuerit p(er)
dominu(m) Sindicum possit ferre testimo
nium uel testificari in Curia dicti domi
ni sindici contra aliquem sindicandum
per eum nec per ipm dominu(m) sindicum
dictum testimoniu(m) recipiatur et si secus
fieret non ualeat nec teneat ullo modo
aliquo non obstante. Item q(uod) nulli
offitiali comunis perusij ad quem perue
niet aliqua pecunie quantitas sit licitu(m)
recipere aliquam pecunie quantitatem (occasione)
occasione sui offitij nisi presente suo no
tario. Et tunc dictus notarius statim
dictam receptionem scribere debeat in li
bro superius nominato pena offitiali et
notario et cuilibet eorum si negligentes
fuerint uel negligens fuerit cuilibet et
pro uice qualibet silicet offitiali pena (con)
quadrupli et notario decem. lib(rarum) den(ariorum).

Pena (con)dictorum testis.

Et cum plerumq(ue) contingat q(uod) offitia
les Comunis perusij faciant expensas
inutiles et quandoq(ue) scribunt seu scribi
faciunt uel assignat se fecisse expensas
quas non fecerunt uel maiores quam
fecerunt ex quo dampnu(m) resultat comu
ni perusij Statuimus q(uod) dictus Maior
sindicus inquirat et inquirere debeat p(er)
omnem modum qui sibi uidebitur et si
inuenerit aliquem expendisse uel assi-
gnasse se expendisse quod non expendit
uel ultra q(ua)m expendiderit uel in huiusmo
di baractariam aliquam commisisse con
dempnet repertum culpabilem in quadru
plo eius in quo contra predicta commise
rit et in restitutione rei oblate uel qua
titatis. Si uero aliquid inutiliter expen

Q(uando) aliquis assignat expendisse q(uod) no(n) expendidit · (et) qua pena punitur.

In quadruplo (et) in restitutione ... ablate ... offitialis ... assignat ... expendisse uel baractariam commisit ... pena recepit.

in duplo

dent puniatur in duplo eius in quo leſerit Commune peruſij. cuius rei ueritatem inue nire ſtudeat. et per teſtes. et per ſcripturas et per illos quibus dicetur dicta pecunia data uel ſoluta. uel expenſe facte. et omni modo quo melius poterit. et ſi dictus ma ior ſindicus negligens extiterit in predic tis per ſuum ſindicatorem pena ducenta rum. libr. condempnetur. ¶ Et quod nul la receptio uel ſolutio poſſit nec debeat fieri per aliquem ſupreſtitem. uel per ali quem offitialem communis peruſij niſi pre ſente ſuo notario. Et quod notarius ſcribat tales receptiones et ſolutiones fuiſſe fac tas in ſui preſentia. et quod dicti notarij ſint et eſſe debeant. cum ſupreſtibus et alijs offitialibus. et de ſe copiam facere. Ita quod nullus propter abſentiam notarij penam uel dampnum ſuſtineat. pena notario ſi contrafecerit in predictis. pro uice qualibet uigintiquinque. libr. den. uel de ſe copiam non fecerit. Et de hoc ſindicari debeat per maiorem ſindicum et puniri pena predic ta. ¶ Item quod omnes et ſinguli Pote ſtates. Sindici. Vicarij. collectores datiarum et collectarum. uel alterius cuiuſcumque pecunie. Caſtrorum et Villarum comita tus peruſij uel ad quos peruenerit aliquid de bonis dicte uniuerſitatis. ſindicentur hoc modo. uidelicet. quod ſi aliquis offitialis Caſtri uel uille uel aliquis alius de dic to caſtro uel uilla. unde uel in quo eſſet uel fuiſſet dictus Poteſtas ſindicus uic carius ſeu collector. de commiſſis et commicten dis in futurum accuſaret. uel accuſabit et denumptiaret uel denumptiabit. Dum in in denumptia dentur nomina teſtium et inſcriptis qui Sindicus maior et Iudex iuſtitie. ante quam ad inquiſitionem proce dat. recipiat dictos teſtes. et ſi probauerint ad inquiſitionem procedat. aliter non. et talem denumptiatorem condempnent in Centum ſoldis den. Et tunc dictus dominus ſindicus procedat et repertum culpabilem condempnet in reſtitutione rei oblate. cui ablata uel fraudata eſt. et tantundem Co muni peruſij in eadem ſententia.

¶ Aliter autem non poſſit procedere ullo modo contra predictos. ¶ Item quod ille uel illi ad quem uel quos ſpectabit electio dicti domini Sindici. teneantur eligere tanto tempore ante initium ſui offitij quod reperi atur et habeatur acceptans. ¶ Et ue niat peruſium quatuor diebus ante ini tium ſui offitij integris ut dictum eſt. in pena. Centum. libr. den. electori et electo ribus ſi negligentes fuerint in predictis.

¶ Et quod domini Priores artium qui fue rint tempore electionis ſeu publicationis electoris dicti ſindici ſub dicta pena. pre dictos electores predicta fieri facere tenea tur et apodiſſam. et pagamentum ſala rij dicti electoris. et notarij et ſindici itu rorum pro dicto ſindico fieri faciant cum effectu ſub dicta pena. ¶ Et etiam Cancellarius communis peruſij qui erit tempore electionis ſeu publicationis e lectorum dominorum Poteſtatis et Capita nei et maioris Sindici et Iudicis iuſtitie teneatur et debeat. Electoribus. notarijs et ſindicis ituris. pro ipſis offitialibus eligendis ſolutionem eorum ſalarij. pro diebus pro quibus debebit. ex forma ſta tuti. cum effectu dare et ſoluere ſecundum formam ſtatuti de hac materia loquen tis. ¶ Item quod dictus dominus Sin dicus. habeat et habere debeat expenſis Communis peruſij domum in qua poſſit comode habitare quam domum ydoneam et in loco publico et apto domini Prio

pena collectorum fraudantium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peruſij

res artium conducere et acquirere debeat
temporibus congruis et debitis ita quod eas
dictus dominus sindicus in ſuo adventu i-
ueniat preparatam pena. Quingentarum.
libr. den. Prioribus predictis et cuilibet
eorum ſi negligentes fuerint in predictis
et pro penſione dicte domus dicti domini
Priores poſſint ordinare et fieri facere ex-
penſas de bonis comunis peruſii et appro-
diſſam et ſolutionem de ipſis expenſis fi-
eri facere teneantur auctoritate preſentis
legis ſi opporteret conducere. ¶ Item
quod domini Priores artium civitatis peru-
ſii et quilibet ipsorum nichil facere debe-
ant nec proponere nec ordinare in contra-
rium predictorum pena Centum. libr. den.
pro quolibet contrafaciente et quod ſecus fi-
eret non valeat ullo modo. ¶ Offi-
tiales vero ſindicandi et examinandi t-
ut dictum eſt ſint hii Priores et nota-
rii eorum et nunptii populi et hoſtia-
rii et familiares priorum et cancellarii
qui erunt in futurum ad dicta offitia ſi-
dicentur et examinentur ſecundum for-
mam preſentis capituli. ¶ Item ſin-
dicentur et examinentur ſecundum for-
mam preſentis capituli omnes electores
cuiuſcumque offitialis qui dicerentur eli-
giſſe ſimonia vel pecunia vel alia re
recepta vel promiſſa vel precibus alicuius.

¶ Sindicet etiam dictus ſindicus omnes
et ſingulos maſſarios comunis peruſii
et eorum notarios et fancellos et omnes
et ſingulos conſervatores monete comunis
peruſii et eorum notarios et fancellos t
et marſcalchos et offitiales deputatos
ad videndum moſtras ſtipendiariorum.

¶ Item ſindicent omnes et ſingulos offitia-
les et ſupreſtites alicuius vie fontis vel
pontis vel alterius laborerii comunis pe-
ruſii ad quorum manus perveniſſet ali-
qua pecunia vel aliquid aliud a Comu-
ni peruſii vel ab aliqua univerſitate vel
ſpetiali perſona occaſione talis offitii ali-
quo non obſtante per totum tempus e-
orum offitii. ¶ Et etiam quoſcumque
alios offitiales comunis peruſii ad quos
etiam dicta pecunia non perveniſſet de
omnibus et ſingulis que ad eos perveniſ-
ſent ultra formam ſtatutorum et ordina-
mentorum Comunis et populi peruſii t
ab ipſo Comuni ſeu de bonis ipſius comu-
nis vel ab aliqua univerſitate ſeu de bo-
nis ipſius univerſitatis vel ab aliqua t
ſpetiali perſona ſeu de bonis alicuius ſpe-
tialis perſone occaſione ipſius offitii et
pro gerendis in ipſo offitio ſeu occaſione
ipſius offitii et de baractariis per eos con-
miſſis ſive conmictendis in ipſo offitio t
ſeu occaſione ipſius offitii et in lucris
inlicitis. ¶ Et ſiquis ex dictis offi-
tialibus eligeret vel poneret aliquam
perſonam ad ipſum offitium in totum
vel in partem exercendum vel ad gerend-
ſeu ſcribendum in predicto offitio ſcriben-
da et talis perſona electa ſeu poſita co-
micteret aliquid de predictis quod talis per-
ſona poſita et electa per eum ſindicetur
et ſindicari debeat et examinari ac ſi
fuiſſet poſita et electa per Comune pe-
ruſii et offitiales comunis peruſii quo ad
hec intelligantur contra quam perſona
electam poſitam ſive ſubrogatam loco
alterius fiat executio ſi condempnatus t
fuerit infra .xv. dies. a die late ſenten-
tie que ſi fieri non poterit infra dictum
terminum procedatur et fiat et fieri debe-
at contra talem ponentem ſeu ſubroga-
tem in locum ſuum contra quem ſubro-
gatum vel poſitum poſſit habere recur-

sum ponens uel subrogans si fuerint eae
tus ad soluendum condempnationem de
eo factam que solutio condempnationis
predicte habeatur pro instrumento confes
sato. ¶ Et bayuli intelligantur ee
offitiales comunis perusij. qui bayuli pos
sint et debeant sindicari per dictum sin
dicum de sex. mensibus in sex menses. et
non obstante quod eorum offitium no
expirasset. ¶ Item quod omnes offitia
les predicti et alij supradicti per ipos
offitiales ad aliquid agendum positi uel
qui ponerentur uel deputarentur ut dic
tum est teneantur et debeant infra. octo.
dies principij offitij sindici a quo sindi
cari debebunt se presentare coram ipso
Sindico et se scribi facere ad que offitia
et ministeria deputati fuerint pena. vi
ginti. quinque. libr. den. pro quolibet con
trafaciente Saluo quod in casu absentie uel
infirmitatis uel alterius legitimi impe
dimenti de quibus stetur arbitrio dei
sindici possint dicti offitiales se presen
tare et respondere per legitimum procu
ratorem dum modo dictus procurator
dare teneatur legitimos et ydoneos fi
deiussores et tunc talis presentatio et
responsio ualeat et teneat et admicta
tur aliquo statuto in contrarium loque
te non obstante. Et nichilominus deus
sindicus possit et teneatur et debeat per
se et suos offitiales inuestigare et se in
formare de electionibus dictorum offi
tialium aliorum predictorum per libros
notarij Priorum artium et Cancellarij
et aliorum notariorum pena eidem sin
dico. ducentarum. libr. den. si negligens
extiterit.

De dampnis datis. Rubrica.

XXIII.

Statuimus et ordinamus quod dictus
Maior sindicus et Judex iustitie sit
et esse debeat offitialis super omnibus
et singulis dampnis datis et que dare
tur in Comitatu perusij toto tempore
sui offitij et uno mense ante per quas
cumque personas et in Ciuitate uel bur
gis uel suburgis perusij et de dampnis
datis de quibus penderet processus.
¶ Qui sindicus et Judex iustitie et offiti
alis super dictis dampnis datis cognitio
nem habeat ipse solus et non alius offi
tialis comunis perusij preter quod de dap
no quod daretur pro quo imponeretur
pena corporalis in subsidium ex forma
statutorum comunis perusij de quo Ju
risdictionem habeant tunc Potestas et
Capitaneus et non alius. ¶ Offi
tium uero dicti offitialis dapnorum da
torum sit et esse debeat infra scriptum.
videlicet. quod dictus Sindicus et Judex
Justitie et eius assessor possint et debeat
super dampnis datis procedere contra
dampna dantes et dari facientes cum
accusatione et denumptiatione et per in
quisitionem et ex suo offitio seruato ordi
ne iuris et non seruato et cum litis con
testatione et sine quando per inquisiti
onem procederetur tantum prout sibi ui
debitur. Qui Maior Sindicus teneat
et debeat mictere suos notarios beruarios
et familiares die noctuque adinuandum
inquirendum et inueniendum dampna
data in Ciuitate et comitatu perusij sui
tamen sumptibus et expensis et quos
inuenerint dare dampna uel dedisse et
uel dari fecisse uel facere possit et debe
at condempnare in penis contentis in
presenti Capitulo. Non tamen possit dic
tus offitialis nec debeat familiam suam

mictere per Comitatum peruſij niſi intra. tri.
Miliaria tantum. verſus Ciuitatem. Intra
que tria miliaria familiam mictere poſſit
et debeat pro dampnum dantibus et quos
inuenerint dampnum dare punire poſſit
et debeat et condempnare ſecundum for
mam ſtatutorum dicti Comunis Et creda
tur relationi dicti notarij euntis ad predi
cam ſua familia ſine alia probatione de
illo quem inuenerint dampnum dantem.

Ad hec autem ut in dictis locis et a dictis
finibus intus dampna dantes melius ſci
ri poſſint. Ordinamus et deliberamus quod
idem Maior ſindicus et offitialis poſſit te
neatur et debeat facere et eligere vel eli
gi facere custodes ſecretos vel publicos ut
ſibi videbitur et in eo numero qui ſibi pla
cuerit de burgis et de ſuburgis et de comita
tu peruſij Et eos cogere ad offitium accep
tandum et gerendum et eis multas et ba
pna imponere et pro Comuni auferre a
non obedientibus ſumarie et de facto uſque
in quantitatem. Centum. ſ. den. ſecundum
quod ſibi videbitur pena eidem Maiori ſin
dico et Offitiali. Quinquaginta. lib. den.
ſi negligens fuerit in predictis per ſuos
ſindicatores auferenda tempore ſindicatus.

Item quod in quolibet Caſtro et villa comi
tatus peruſij quod vel que eſſet prope Ci
uitatem per tria. Miliaria. vel infra tria
Miliaria. eligi faciat et eligere facere te
neatur per ſindicum dicti Caſtri et ville
ad minus duos custodes quorum offitium
ſit in cuſtodiendo de die et nocte res et bo
na exiſtentia in pertinentijs et diſtrictu
dicti Caſtri vel ville. Et omnes dampna
dantes teneant et debeant denumptia
re infra Octo. dies a die dampni dati
dicto maiori Sindico et offitiali et cre
datur et ſtetur ſine alia probatione re

lationi et denumtiationi dictorum Cuſto
dum vel alterius eorum quod denumptiati
dederint tale dampnum. Et etiam ſtetur
dictis Cuſtodibus de extimatione dampni
ne uſque in quantitatem. Centum. ſ. denar.
et ab inde infra. Set ſi dampnum eſſet a
Centum ſoldis ſupra debeat probari ex
timatio dampni per teſtes ponendos in
denumptiatione per dictos cuſtodes et de
numptiati ab ipſis cuſtodibus in emenda
tione dampni. patienti dampnum et co
peruſij condempnentur ſecundum forma.
C. Item quod ſi aliquis infra. Qui cu
ſtodes ſi dampnum dantes non denump
tiauerint infra tempus. Octo. dierum pro
teſtatione non facta vel ſi eis ſeu alteri
eorum fuerit facta proteſtatio et non de
numptiauerint infra quatuor. dies a die
proteſtationis eis facte vel alteri eorum
per recipientem dampnum vel aliquem
de ſua familia, et querela fuerit propoſi
ta coram dicto Maiori Sindico et offiti
ali vel per aliquem Ciuem vel Comita
tenſem Ciuitatis et Comitatus peruſij
cuius intereſſet facta probatione de dap
no. ſcilicet. quod tale dampnum fuerit ſibi
datum Etiam ſi non dicatur a qua p
ſona ſiue a quibus perſonis per ſacram
tum ipſius querelantis cum duobus te
ſtibus de fama vel cum uno teſte de vi
ſu qui dicat vidiſſe dampnum eſſe da
tum. Dicti Cuſtodes teneantur ad ſatiſfa
tionem integram dicto recipienti damp
num de dampni extimatione de qua ſte
tur aſſertioni ipſius patientis dampnum
cum Iuramento ſuper hec preſtando et ex
timatio fieri poſſit tantum uſque in quan
titatem Centum. ſoldorum den. et Comu
ni peruſij in alijs Centum ſoldorum den.
debeant condempnari. Item quod dicti

Custodes fiant de tribus mensibus in tres
menses, et quod in fine trium mensium Sin
dicus castri vel ville teneatur et debeat sub
pena. Centum. soldorum den. dare novos cu
stodes, et eis denumptiare quod si presump
serint coram dicto offitiali coram quo iuret
incontinenti eorum offitium legaliter exer
cere quam penam solvere cogantur de fac
to si ipsos non dederint ut dictum est. Et
nichilominus ad eos dandum omnino con
8 pellantur. Item quod qui fuerint per dic
tos custodes denumptiatus de dampno da
to, ad denumptiationem dictorum custodum
debeat condempnari sine alia probatione
vel processu set solum stetur relationi ipsorum
custodum prout dictum est supra.
Teneantur tamen protestans dare eisdem
custodibus nomina saltem duorum testium
qui probent de fama vel nomen unius te
stis qui probet de visu dampnum datum
fore. et etiam nomina testium qui probent
extimationem dampni quando dampnum
esset a Centum. soldis supra. quos testes
dare teneantur dicti custodes in scriptis in
10 denumptia. Si vero Castrum vel
villa de comitatu perusii esset distans et
distaret a Civitate plus quam per tria mili
aria omnia et singula que dicta sunt supra
de custodibus locum habeant et sibi vendi
cent in insidias universitatum castrorum
et villarum sic distantium. qui Sindici
eodem modo per omnia teneantur et eodem
modo eorum denumptiationi et extimatio
ni stetur prout et sicut supra dictum est
de custodibus cum probationibus de quibus
dictum est supra de custodibus quando de
numptiabunt et aliter denumptiatus con
dempnari non debeat nec possit.
Item cum sepes destruere nichil aliud e
sse quam dare materiam cuilibet transeunti per

viam ingrediendi vineas ortos et alia bo
na, et fructus destruendi. Ordinamus quod
idem maior Sindicus et offitialis vinculo
iuramenti teneatur et debeat in burgis et
suburgis Civitatis perusii eligere et ordi
nare custodes secretos in numero qui sibi
videbitur convenire pena eidem maiori
Sindico si negligens fuerit in predictis quin
quaginta. libr. den. auferendi per suos Sin
dicatores tempore sindicatus. qui custodes
teneantur et debeant omnes et singulas per
sonas apportantes ligna vel spinas sepium
sepes destruentes denumptiare. denumpti
ationi quorum et dicto vel alicuius eorum
cum sacramento credatur et delinquentes
denumptiati puniantur pro vice qualibet
in viginti. sold. denariorum. pro quolibet
denumptiato cuius dampni et pene tertia
pars sit dicti Sindici et offitialis et alia
custodis predicti et alia tertia pars sit co
munis perusii. quas partes massarii co
munis perusii dare debeant sine precepto
vel mandato dominorum Priorum. et dictis
denumptiatoribus sufficiat habere manda
tum sine preceptum de sua tertia parte si
bi solvenda a dictis massariis a dicto ma
iori Sindico cum sua collecta. Et dictus
Maior sindicus et offitialis teneantur die
noctuque mictere per Civitatem et comita
tum perusii usque ad dictos confines triuz.
auxiliarium suos berruarios et familiares et
dictos Custodes seu guardianos et eos fa
cere extra portas Civitatis interdum per
noctare prout ei videbitur convenire exqui
rentes Et si invenerint aliquem dampnum
dare vel dedisse dicto quorum familiarium
vel custodum vel duorum ex eis credatur.
Et si dampnum fuerit a viginti soldis in
fra credatur dicto unius et etiam inde
scripture notarii dicti offitialis credatur et

quantumcumque fuerit quantitas extimatio
nis dampni, a dictis viginti soldis denar.
infra et talis relatio et scriptura pro plena
probatione et sufficiente habeatur non ob
stante quod absente parte facta fuerit, nec a
liquo alio, et ex tali relatione et scriptura
possit idem offitialis et debeat condempna
tiones facere sine alia accusatione, denump
tiatione vel inquisitione, ita quod alia proba
tio non requiratur et nulla defensio in con
trarium admictatur et contra defacto sine con
dempnatione penas usque in dictam quanti
tatem viginti. sol. den. in comune perusii
possit facere devenire. ¶ Nec super ali xvii
quibus que spectent ad eius offitium pos
sit idem Maior sindicus et offitialis pro fa
ciendo consilio sapientes eligere. ¶ Et xiii
non debeat idem maior sindicus et offiti
alis nec aliquis suus offitialis dare copi
am alicui nominis vel nominum custodum
nec etiam manifestare illum qui denumptia
ret, set tenere debeat in secreto. ¶ Nullus xiiii
insuper alius offitialis comunis perusii
possit vel debeat eius offitium impedire vel
ledere set quilibet offitialis dicti comunis
requisitus ab eo vel aliquo ex suis offitiali
bus teneatur et debeat ipsum suum offitium
iuvare et suum posse prebere ita quod suum
offitium libere possit exercere. ¶ Item xv
quod dictus Maior sindicus et offitialis et
sui offitiales berroarii et familiares habean
tur quousque steterint in dicto offitio pro ci
vibus perusinis et etiam toto tempore sin
dicatus Et quicumque offenderet dictum
Maiorem sindicum et offitialem puniatur
ac si offenderet Potestatem vel Capitan.
et quicumque offenderet suos offitiales vel fa
miliares puniatur sicut puniri deberet is
qui offenderet offitialem vel familiarem
Potestatis vel Capitanei perusii.

xvi ¶ Possit etiam dictus Maior sindicus et of
fitialis cognoscere procedere et diffinire de
quolibet dampno diebus feriatis et non fe
riatis et etiam solempnibus ad honorem
dei inditis et etiam diebus veneris et pos
sit inquirere et procedere tempore supradicto
de quolibet dampno dato, exceptis diebus
paschalibus dominicis et festivitatibus sancte
Marie de mensibus martii et Augusti et
festivitatibus sanctorum. Herculani. Lau
rentii. et Constantii. ¶ Item quod si ali xviii
quis cui dampnum receperit coram dicto
Maiori sindico et offitiali comparuerit et
accusaverit aliquem sibi dampnum dedis
se non repertum per eundem maiorem sin
dicum vel eius offitiales vel suos berroari
os vel custodes audiatur per eum et si suo
iuramento dicte affirmaverit et probaverit per
unum testem de veritate dampnum sibi
fore datum in rebus suis vel a se possessis
vel conductis seu ad coptimum vel ad la
boritium sibi concessis vel quas haberet in
tenutam ex primo decreto auctoritate cu
rie stetur eius sacramento de dampno et
extimatione dampni et de dampnum dan
tem vel dantibus usque in quantitatem vi
ginti. sol. den. inclusive et abinde infra
pro quolibet accusato dummodo non pos
sit denumptiare vel accusare in eadem ac
cusatione ultra tres personas in totum et
nisi unam personam tantum de una fa
milia. et predicta contra accusatum seu
accusatos pro plena probatione habeatur
et eundem accusatum seu accusatos in ipsa
quantitate dampni patienti dampnum
et Comuni perusii in Centum. sol. den.
pro quolibet eorum idem Maior sindicus
debeat condempnare. ¶ Et si damp xviiii
num fuerit. a viginti. soldis supra usque
in quantitatem. Centum. sol. denariorum

inclusiue sufficiat probatio facta modo pre-
dicto cum hac adiuncta videlicet quod probet
accusator per unum testem de veritate dap-
num sibi fore datum quod in accusatione ip-
sius deductum fuerit. et dum modo non
excedatur numerus vel forma contenta
infra in .C. Non tamen quis possit. Et
tunc accusatum de dampno dato communis
perusii in decem libr. den. debeat condep-
nare et dampnum patienti inemendatio-
ne dampni. ¶ Si vero dampnum fue- xviiij
rit a Centum sol. supra, stetur sacramen-
to eius qui se dicit dampnum passum et
cum probatione unius testis de veritate
et duorum testium de fama quod dampnum
fuerit illatum et fuerit a Centum sol.
supra. ¶ Sufficiat etiam eius sa- xx
cramentum cum probatione quatuor te-
stium de fama et predicta pro plena pro-
batione habeantur contra inculpatos de
dampno tam circa illationem dampni
quam circa dampni extimationem, et tunc
dictus maior sindicus condempnet dap-
num dantem in extimatione dampni pa-
tienti dampnum et Comuni perusii in vi-
gintiquinque libr. den. condempnet in ea-
dem sententia. ¶ Et dictus modus xxi
probandi ut supra scriptum est locum ha-
beat et habere debeat ubique in materia
dampnorum datorum et quomodocumque
dampnum fuerit datum de quo possit co-
gnoscere dictus maior Sindicus preter quam
ubi aliud reperiretur expressum vel alia
probatio requiratur. ¶ Volumus ta- xxij
men quod nullus de dampno dato persona
vel cum bestijs vel a bestijs possit accusa-
re vel denumptiare eandem vel easdem
personas nisi semel in bimestri tempore ta-
tum et de una vice tantum nisi denump-
tiator vel accusator vellet plene probare

secundum formam Juris dampnum sibi
fore datum. et extimationem dampni
et dampnum dantes quo casu possit ea-
dem vel easdem personas accusare et de-
numptiare de pluribus mensibus et de
pluribus vicibus prout et de quot denump-
tiatori vel accusatori videbitur et place-
bit. ¶ Non tamen quis possit accu- xxiij
sare vel denumptiare in una accusatione
vel denumptiatione seu libello ultra tres
personas et de una familia nisi unam
personam tantum pro dampno dato a
viginti. soldis infra usque in quantitate
viginti soldorum den. inclusiue et si accu-
sauerit vel denumptiauerit ultra dictum
numerum accusatio et denumptiatio sit et
ipso Jure irrita, et viribus in qualibet parte
sui et super ea procedi non possit ullo mo-
24 do. ¶ Set pro dampno dato a viginti xxiiij
soldis supra possit quis accusare vel de-
numptiare quot voluerit dum modo si
accusaret ultra tres tunc probet et proba-
re debeat plene per testes fidedignos dap-
num datum et extimationem dampni et
24 dampnum dantes. ¶ Nullus tamen xxv
possit de dampno dato accusare vel denump-
tiare vel iurare per procuratorem set per
se ipsum tantum. ¶ Et predicta locum
non habeant in universitate corpore vel
collegio, marium vel feminarum cuius-
cumque conditionis et status existat, quo
casu possit ipsa universitas corpus vel
collegium accusare et Jurare per Pro-
curatorem vel sindicum ipsius universitatis
corporis vel collegij habentem spetiale et
mandatum ad Jurandum. ¶ Nec quidam 27 xxvj
locum habeant in minoribus viginti[quinque]
quam annis pupillis vel adultis nec etiam
in furiosis vel mentecaptis nec in prodigis
et quibuscumque alijs personis quibus in-

Nota quod non pot. accusari seu denumptiari in una accusatione nisi tres et nisi unus de una familia de dampno dato a xx s. infra

Nota quod quilibet possit accusare quoslibet unum vel plures dampnum dantes a xx s. supra dummodo probet etc.

Nota quod non potest accusari nisi per principalem personam et non per procuratorem. Et hoc non habet locum in universitate corpore collegio marium vel feminarum etc.

curator datur a lege vel a iudice quibus casis ut dictum est in universitate corpore vel collegio possint tutores vel curatores predictorum et tutricium actores accusare de dampno dato et denumptiationem et accusationem facere et iurare. Ipsi autem minores soli ad iurandum nullatenus admictantur. ¶ Nec etiam locum habeat in ecclesiis quarum rectores possint accusare et iurare nec etiam locum habeant in militibus set eis permissum sit accusare et denumptiare de dampno dato et iurare per procuratores habentes spetiale mandatum sicut per se metipsos nec etiam locum habeant in mulieribus nec in absentibus ex iusta causa vel ex aliqua iusta causa impeditis et utrum ex iusta causa quis fuerit absens vel ex iusta causa impeditus stetur dicto et discretioni dicti capitanei sindici vel eius iudicis. ¶ Statuimus insuper quod siqua bestia vel bestie alicuius dampnum dederint in bonis vel rebus alicuius vel a se possessis vel conductis vel ei ad coptumum vel ad laboritium concessis dominus vel possessor animalis pro qualibet animali que si dampnum dederint usque ad quantitatem quinque sol. den. inclusive puniatur in decem sol. den. Comuni perusii. ¶ Si autem a quinque soldis supra dampnum fuerit datum usque in viginti sol. den. inclusive puniatur in viginti sol. den. comuni perusii. Et quolibet dictorum casuum ei qui passus est dampnum fiat emendatio dampni et de hiis omnibus sacramento domini rei vel dampnum passi credatur. ¶ Possit tamen dominus vel dampnum passus et eius familiaris seu famulus capere et tenere bestias quas invenerint in dampno seu in loco ubi dampnum datur licite et impune quousque sibi integre de dampno satisfiet.

¶ Si autem aliquod dampnum datum fuit a bestiis alicuius vel quas aliquis haberet et teneret a viginti soldis supra et probatum fuerit seu constiterit per scriptum notarii dicti capitanei sindici vel per duos bervarios vel familiares suos seu per duos testes vel per confessionem dantis dampnum seu dari facientis vel alio genere probationis condempnetur ille qui dampnum dedit in emendatione dampni patienti dampnum et Comuni perusii in quinque libris den. si dampnum fuerit usque in quantitatem Centum sol. den. vel ab inde infra usque in dictam quantitatem viginti sol. den. descendendo. ¶ Si autem ab inde supra Comuni perusii condempnetur in duplum extimationis dampni et condempnetur etiam in emendatione dampni recipienti dampnum. ¶ Volumus insuper quod quicumque dabit dampnum alicui in rebus suis vel a se possessis vel conductis vel ei ad laboritium vel ad coptumum concessis vel in bonis in quorum tenutam esset missus auctoritate curie ex primo decreto cum aliqua bestia videlicet in vinea orto vel bladis arboribus vel sepibus vel micas bestias miserit seu introduxerit in dictus capitaneus sindicus et eius offitiales teneantur ei auferre pene nomine pro unaqualibet et qualibet bestia si fuerit de die quinque sol. den. si vero de nocte decem sol. den. exceptis porcis pro quibus solvat pro die qualibet pro unaquaque porcide xii den. si fuerit de die si vero de nocte duos soldos den. Solvat etiam pro unoquoque pullo gallinato seu ansere xii denarios sive fuerit de die sive de nocte et dampnum patienti debeat emendare in casibus huius ¶ Volumus. Et credatur de dampno dato et quod datum fuerit a personis

accusatis et de ipsius dampni extimatione
sacramento dampnum passi a viginti s.
infra et dum modo non excedatur nume-
rus sive forma tradita supra. in. c. non
tamen quis possit. set a viginti soldis i
supra fiant et sufficiant probationes de
quibus superius mentio. c. est dispositum.

35 Non tamen possit dictus maior sindicus
occasione predicta aliquam condempnati-
onem facere que excederet quantitatem i
viginti quinque. libr. denariorum.

36 Siquis
vero mitteret equum vel iumentum ad
statum qui vel quod dampnum faceret
si erit de die quadraginta soldos denariorum
pro qualibet vice si de nocte Centum. sold.
den. pro vice qualibet solvere teneatur.

37 Insuper statuimus quod nulla persona tem-
pore quo uve sunt in vineis excepto tem-
pore vindemie audeat de foris seu extra
Civitatem vel dequacumque loco portare
uvas et contrafaciens si detulerit a trib.
rassallis seu racemis supra pro quolibet i
rassello seu racemo in quinque. sold. denar.
Et nichilominus si dicto maiori sindico
videbitur ligetur et ligari debeat ad ca-
tenam que est infissa in colunpna in pe-
de scalarum palatii potestatis perusii cum
ipsis uvis ad collum si fuerit inventus
portare a tribus rassallis seu racemis su-
pra et ibi stare debeat prout dicto offi-
tiali videbitur. Dum modo quilibet de vi-
nea vel terra sua vel a se possessa vel co-
ducta vel quam habuerit ad coptumum vel
ad laboritium vel eius familiaris famulus
vel famula possit. singulis diebus Jovis
et dominicis deferre sine pena quinque
rassellos seu racemos uvarum et utrum
de tali re deferat stetur suo sacramento i
fuerit per dictum offitialem qualitatem
persone deferentis. Et teneatur dictus i
maior sindicus mictere familiam suam cir-
ca civitatem et burgos rimando seu circu-
do pro portantibus uvas de die et de nocte
temporibus congruis ex offitio suo et ad pe-
titionem conquerentis petentis sub pena Cen-
tum. libr. denariorum. Et de eo quod deve-
nire fecerit in Commune habeat tertiam par-
tem et stetur relationi Notarii dicti offiti-
alis vel duorum de sua familia et habeat
pro plena probatione.

38 Et si aliquis
de familia dicti sindici vel alterius offiti-
alis dederit dampnum in bonis alicuius
vel ab eo possessis vel conductis seu ad cop-
tumum vel ad laboritium concessis vel in-
traverit in dicta bona causa dandi damp-
num condempnetur et puniatur dominus
familiaris in Quinquaginta. libr. denariorum
tempore sui sindicatus.

39 Si autem a-
liquis fuerit inventus deferre aliquos fruc-
tus vel palos vinearum de die vel de noc-
te seu alia ligna et non habuerit possessio-
nem in illa contrata dictus maior sindi-
cus teneatur talem inventum compellere
ad dicendum unde exportet tales res. Et
si invenerint tales ibi non habuisse pos-
sessiones vel a se possessas vel conductas
vel ad coptumum vel ad laboritium sibi co-
cessas aut de voluntate illius cuius fue-
rint loca vel res dictus maior sindicus si
fuerit de die quadraginta. sold. denariorum
si de nocte. Centum. sold. denariorum pene
nomine ei auferre teneatur cuius pene
medietas sit communis perusii et alia ac-
cusatoris et fructus palos vel ligna resti-
tui faciat ei de cuius re fuerint accepta.

40 Volumus insuper quod siquis alicui damp-
num dederit iniuriose. i. dolose et ex propo-
sito de die vel de nocte comburendo ei do-
mum vel domos paleas vel metas bladi
molendinum seu gualcheriam lignamen

-coadunatur-

cloadunatum uel siluas uel alias arbores u
uel scharchando uel demoliendo uel destruen
do domum alicuius uel ab aliquo possessaz
intotum uel inpartem uel discoperiendo tec
tum uel incidendo uel alias destruendo ar
bores fructiferas silicet oliuas malos ficus
nuces cerrosas uel alias arbores fructiferas. i
Nec non infructiferas silicet populos sali
ces albinos querchus ulmos eschulos uel
quascumque alias arbores uel interficiendo i
uel uulnerando bestias que non ueniunt ad
stratum seu accipiendo in area alicuius de
blado uel demeta seu campo seu dando dap
num in ortis sepibus et similibus uel alias
quomodocumque et qualitercumque dampnum
dando inquibuscumque rebus alicuius uel ab
eo possessis uel conductis seu adcoptimum
seu ad laborerium ei concessis uel iure seu in
rebus quas aliquis haberet interuitam ex
primo decreto auctoritate curie et dampnum
fuerit a Centum soldis den. supra dictus i
dominus sindicus et offitiales teneantur male
factori auferre pene nomine Quinquegin
ta. libras d. Et dampnum patienti teneatur
inquadruplum dampnum facere emendari
et in dicta emendatione dampni dictum
dampnum dantem in eadem sententia de
beat condempnare. Si uero damp 41
num fuerit. Centum. sold. den. uel a Cen
tum soldis infra usque in uiginti. sold. den.
dictus dominus sindicus et eius offitiales au
ferant ei nomine pene decem. libr. denariorum
et dampnum patienti emendari faciant.
42 Set si dampnum datum etiam quacumque
culpa fuerit. uiginti. sold. den. uel a uigin
ti soldis infra. auferant ei nomine pene
Centum. sold. den. et dampnum emendari
ri faciant dupinum patienti et in dicta e
mendatione dampni dictum dampnum dan
tem in eadem sententia debeat condempnare.

Et si dampnum ut dictum est datum fu 43
erit. xx. sold. uel ab inde infra sufficiat ad
plenam probationem sacramentum accusa
toris Jurantis dampnum esse datum et
extimationem dampni tantam esse cum
uno teste qui probet dampnum datum fo
re uel Juramentum accusatoris sine te
ste si uidebitur dicto domino Sindicho uel
eius Judici Inspectis qualitatibus persona
rum dum modo non accusentur plures quam
supra dispositum est. Et quicumque 44
uiderint dicta mallefitia uel dampna dari
teneatur prohibere ut non fiant et ipsum
malefactorem capiat et capere possit im
pune si capere potuerit in dampnum fa
ciendo. Volumus insuper quod dictus 45
dominus sindicus et eius offitiales de male
fitijs dampnorum datorum seu de damp
nis datis denocte seu tempore noctis et
que de nocte diceretur data penitus inq
rere teneantur. Et si de aliquo erit publi
ca uox et fama quod dampnum de nocte fe
cisset illum ualeat tormentare pro Inue
niendo negotij ueritatem et hec intelliga
tur si dampnum fuerit a decem. libr. sup.
Si uero decem. libr. den. fuerit uel a de
cem. libris infra non debeat tormentari
nec intormentis poneri ullo modo.
Item uolumus quod concordia fieri ualeat 46
de dampnis datis sicut de alijs mallefi
tijs et ualeat sibi confessio adremissione
quarte partis pene si facta fuerit tempo
re responsionis. Prouidemus 47
et ordinamus quod omnes et singuli sindici
castrorum et uillarum que distant a Ciui
tate perusij per tria miliaria et ultra tria
miliaria teneantur et debeant denumpti
are in scriptis omnes dampnum dantes in
possessionibus uel rebus alicuius uel posses
sis seu conductis ab aliqua persona corpo

re collegio uel uniuersitate ad fictum coptinuum seu laboritium uel alio quacumque titulo et modo possessis uel intenutam ex secundo decreto habitis auctoritate curie infra quartam diem postquam ad notitiam sindici castri uel uille comitatus perusii peruenerit dampnum fore datum uel comissum in huiusmodi rebus uel possessionibus in eorum territorijs per protestationem factam siue fiendam ipi sindico per dominos possessores uel colonos laboratores uel coptinuatores seu conductores ipsarum terrarum uel possessionum uel habentes intenutam ut dictum est seu per aliquem de eorum familijs in presentia duorum testium a die facte protestationis. que denumptiatio fiat et fieri debeat dicto maiori sindico uel eius offitiali pena ipi sindico qui neglexerit uel obmiserit denumptiare ut dictum est quinquaginta. libr. denariorum. si dampnum fuerit a Centum. soldis supra, et si dampnum fuerit a Centum. soldis infra usque ad quadraginta soldos xxv. libr. denariorum. si uero dampnum fuerit uiginti. sold. uel abinde supra usque ad quadraginta soldos pena decem. libr. den. Que pena per dictum maiorem sindicum dicti Communis de facto habita fide de protestatione predicta auferantur. Et habeatur dictus maior sindicus executor dicte pene quinque soldos denariorum pro qualibet libra. Et nichilominus talis Sindicus dictam denumptiationem dampni de quo est facta protestatio infra terminum. sex. dierum facta sibi secunda protestatione modo predicto sub dicta pena facere teneatur et facta tali denumptiatione dampnorum dator dictus maior sindicus coram quo facta fuerit teneatur et debeat dampna dantes punire et condempnare secundum formam statutorum loquentium de predictis.

Non teneatur tamen Sindicus denumptiare aliquod dampnum, cuius dampni extimatio non esset a uiginti soldis denariorum supra. et quod denumptiatus sit culpabilis. Et ad probationem dampni et extimationis ipius dampni contra denumptiatum sufficiat probatio superius denotata, quando dampnum est datum a Centum sold. supra ut patet in. C. Statuimus et ordinamus supra de offitio maioris Sindici. 43

In obedienti tamen eidem maiori Sindico et offitiali possit ipse maior sindicus et offitialis penam aufferre et cum effectu exigere usque in quantitatem quadraginta sold. denariorum de facto. Et idem intelligatur de tubatoribus et baiulis sub dicta pena debeant ei obedire et si fuerint inobedientes dicta pena eis de facto per eundem offitialem aufferri possit. 44

Et omnia statuta que loquuntur de contumacibus in mallefitijs et de procedendo contra malefactores intelligantur et locum habeant in eodem maiori sindico et offitiali Ita quod citati et exbampniti ex parte ipius in dampnis datis et non uenientes et non comparentes ipius mandato habeantur pro contumacibus et confessis et possint condempnari sicut possunt condempnari in alijs mallefitijs per Potestatem et Capitaneum. 45

Et quod custodes de omnibus penis condempnationum que in Commune deuenerint, occasione eorum denumptiationum habeat quartam partem eis soluendam a massarijs communis perusii sine aliquo precepto uel mandato. 46

Et omnia statuta Cois perusii que loquuntur de ingredientibus et intrantibus terras uineas et possessiones alterius et de dantibus dampnum 47

de die uel de nocte intelligantur et locum ha-
beant in dicto maiori ſindico et offitia-
li ita quod de predictis poſſit cognoſcere punire
et condempnare ſecundum formam dictorum
ſtatutorum comunis peruſii non obſtante quod
48 in aliis offitialibus loquerentur. ¶ Et
ſi aliqua contrarietas ſit uel eſſet inter ea
que continentur in preſenti Capitulo et ea
que continentur in aliis ſtatutis Ciuita-
tis peruſii ſiue circa impoſitionem pene et
ſiue circa alia, poſſit et debeat idem offiti-
alis eligere et obſeruare quod magis con-
49 ueniens eſſe ſibi uidebitur. ¶ Non poſ-
ſit tamen dictus maior ſindicus et offi-
tialis aliquem condempnare de ſolo intro-
ytu ex relatione ſeruiatorum uel Cuſtodi-
um niſi in uiginti ſoldis denariorum. Set ſi
intrando dampnum dederit in terris ſiue in
poſſeſſionibus in quadraginta ſol. denar.
50 ¶ Et ad hec ut dicta dampna uitentur Or-
dinamus quod dictus offitialis teneatur et
debeat inquirere qualibet Ebdomada ſalte
ſemel per contratas et parochias ciuitatis
et burgorum et comitatus peruſii infra
dictos confines contra omnes illos qui ii
dampna dant uel dare dicuntur. Et ſi con-
ſtiterit per famam publicam uel unum
teſtem aliquem eſſe culpabilem de predic-
tis debeat ipſum condempnare in penis pre-
dictis nec in dicta inquiſitione locus re-
quiratur uel tempus delicti. et nomina
51 teneantur teſtium in ſecreto. ¶ Pro
quibus omnibus et ſingulis ſupradictis et
infraſcriptis in preſenti capitulo contentis
occaſione ſui offitii poſſit homines et per-
ſonas Capere detinere et comprehendere
et carcerare et pignorare prout ſibi ui-
debitur et placebit Et etiam pignora il-
lorum qui condempnationes ſeu penas et
et dampni emendationem non ſoluerint

uel non obedirent eidem poſt quindecim
dies a die qua capta fuerint pignora ii
Maſſarii comunis peruſii poſſint et de-
beant uendere ad requiſitionem ipſius of-
fitialis. ¶ Item ſtatuimus et ordina- 52
mus quod ſi aliquis intrauerit rem alterius
cauſa dampnum dandi. Et aliquis de fo-
ris expectaret quod talis expectans puniatur
per dictum offitialem in decem ſol. den.
de facto ſine aliqua ſententia et ſine ali-
quo proceſſu et ſi aliquis manus alicuius
uiderit aliquem intrare uel dampnum
dantem in bonis manu ipſius uel alterius
aſſignare teneatur dicto maiori ſindico
uel eius offitialibus uel dampnum paſſo
pena uiginti ſol. den. pro quolibet contra
faciente et qualibet uice. Et de predictis
credatur ſcripture dicti offitialis uel ali-
cuius ſuorum notariorum et relationi
duorum familiariorum ſiue Cuſtodum
uel alterius eorum. ¶ Item ſtatuimus 53 falſus denumptiator
et ordinamus quod ſi aliquis Cuſtos falſam ut alius quicumque
fecerit relationem uel denumptiationem
de aliquo Coram dicto maiori ſindico
et offitiali de hiis que ſpectant ad eius
offitium, quod idem maior ſindicus et of-
fitialis debeat ipſum condempnare in quan-
titate in qua debuiſſet condempnari ille
contra quem falſam relationem denump-
tiationem uel accuſationem fecerit ſi ue-
ra fuiſſent relatio denumptiatio uel accu-
ſatio et ad predicta inueniendum habeat
idem offitialis arbitrium tam in proceden-
do quam etiam in retinendo talem cuſtodem
qui predictam denumptiationem ſeu re-
lationem falſam fecerit. ¶ Item Sta- 54
tuimus et ordinamus quod ſi dictus maior
ſindicus et offitialis proceſſerit per ma-
inquiſitionis contra aliquem de dampno
dato uel quod diceretur eſſe datum et

probatum fuerit per unum testem, de uisu et duas de fama, quod talis probatio sufficiat et possit illum contra quem sic probatum fuerit condempnare de dampno dato secundum formam statutorum. Et dictus maior sindicus teneatur et debeat de omnibus et singulis condempnationibus ferendis per eum contra dampnum dantes vel dari facientes seu occasione dampni dati fieri facere scripturas duplicatas ferendis et promulgandis per eum, in maiori et generali consilio Civitatis perusii ad banchum maiestatis in palatio Potestatis in scribendo breviter solum nomen condempnati et quantitatem condempnationis et dampnum datum per eum cum bestijs et sine bestijs quarum scripturarum condempnationum una copia remaneat penes ipsum maiorem sindicum et offitialem restituenda in fine sui offitij una cum alijs suis actis et libris. Alia penes notarium dominorum Priorum artium dicte Civitatis.

Item providimus statuimus et ordinamus quod dictus maior sindicus et offitialis non possit vel debeat recipere aliquam suam partem nec de ipsa parte se cum aliquo dampnum dante vel alio componere vel pacisci publice vel secrete, dimittendo partem contingentem communi perusii vel alicui spetiali persone pro ipso dampno dato vel dando. Set omnem quantitatem de qua fieri debet condempnatio deponi faciat penes massarios communis perusii, et lata sententia partem contingentem dicto maiori sindico et offitiali et etiam dampnum passo quantitatem extimationis dampni recipiant a massarijs Communis si ad eorum manus pervenerit. Et etiam partem custodium post depositam pecuniam et condempnationes factas ut superius dictum est, sine alia expensa solvere teneantur. Et dictus maior sindicus et offitialis non possit vel debeat deponere vel deponi facere aliquam quantitatem pecunie occasione dicti offitij nisi penes massarios Communis perusii tantum, nec aliquam pecuniam recipiat, mictat vel micti faciat in aliquem cippum vel alium locum nisi ad manus dictorum massariorum tantum. pena Quinquaginta. lib. denar. pro qualibet vice qua contrafecerit. Et de hoc debeat sindicari.

De interficiente vel vulnerante quasdam bestias. que non ivent ad stratam. Rubrica

Siquis vel eius famulus vel aliquis de familia sua interfecerit vel vulneraverit porcum vel scrofam. Capram vel ircum dampnum dantem seu facientem in vinea orto vel segete vel in aliqua re sua vel a se possessa vel quam haberet ad laboritium vel ad coptumum seu in conductionem vel quam haberet in tenutam expresso decreto ad penam nullatenus teneatur. Dum tamen in re in sua re vel a se possessa vel quam haberet ad laboritium vel coptumum seu conductionem vel in tenutam expresso decreto dampnum cum vel eas vidisse et invenisse dampnum dare per se vel eius familiam. Et quicumque querelam posuerit contra Castrum vel villam de dampno sibi dato et et illud dampnum sibi fecerit emendare, seu dampni extimationem receperit a predictis vel aliquo predictorum, et appareret aliquo tempore eum fecisse vel fieri fecisse vel passum esse fieri debeat cogi et compelli per dictum maiorem sindicum universitati contra quam querelam deposuerit duplum ipsius rei seu pecunie quam percepisset vel habuisset restituere et quod pronumptiatum fuerit ipso Iure sit cassum. Et nichilominus

dictus Maior sindicus teneatur sibi auffer-
re pene nomine. Centum. libr. den. pro co-
lxij mmuni perusii. Statuimus insuper
obviandum ne dampna dentur in rebus
aliquius quod nullus audeat vel presumat i-
dampna dare vel vasta facere, vel inferre
aliquam in alicuius bonis, rebus et possessio-
nibus, vel a se possessis, vel conductis vel i-
ad cottimum habitis vel ad laboritium ei
concessis vel quas haberet in tenutam ex
primo decreto sub pena et ad penam insta-
tuto dicti Communis contentam. Et insu-
per volumus quilibet inveniens aliquem
in dictis bonis sibi dampnum dare et etiam
famulus et familia dominum rerum vel
conductoris seu habentis ad cottimum vel
ad laboritium vel habentis in tenutam ex
primo decreto et qui cum eis vel altero i-
eorum essent possint talem vel tales dap-
num dantem vel dantes personaliter ca-
pere detinere et offendere in persona et
in rebus mobilibus vel se moventibus re-
quas tunc secum haberent et in fortiam dicti
Maioris sindici et etiam dominorum Potestatis
et Capitanei in casu in quo ad ipsos vel alteri
eorum expectaret cognitio de dampno dato et in
fortiam communis perusii ducere et presentare
impune declaratione facta per Juramentum
illius qui diceret se eum invenisse inferen-
lxiij do sibi dampnum. Et quod Sindici castror
et villarum comitatus perusii teneantur e-
ligere et deputare custodes ad predicta qui
de die et de nocte custodiant diligenter. et
custodire debeant dicta bona et fructus exi-
stentes in eorum pertinentiis et territoriis.
lxiiij Qui sindici et custodes et homines castror
et villarum simili modo possint et debeant
et teneantur omnes dampnum dantes perso-
naliter et realiter capere et detinere et in fortiam

communis perusii et dicti Maioris sindici et dominorum
Potestatis et Capitanei dicti Communis ut su-
perius dictum est ducere et presentare impu-
ne. Et ad predicta et pro predictis et predic-
torum occasione dicti Sindici et Custodes pos-
sint et eis liceat in eundo stando et redeundo
impune arma deferre et portare. Et si dicti
sindici essent negligentes in predictis in Cen-
tum. libris den. pro quolibet eorum debeant
condempnari. Et dampna vasta debeant e-
mendare secundum formam statutorum Co-
munis et populi perusini aliquo generali
vel spetiali in contrarium loquente non ob-
lxv stante. Quicumque non habens i-
possessionem propriam vel a se possessam ad
cottimum seu ad conductionem vel ad labo-
ritium inventus fuerit defferre vel esset i-
nsus vel inventus portare vel deferre li-
gna poma olera seu alios fructus puniantur
in .xx. s. denariorum pro quolibet et qua-
libet vice et possit a quolibet capi, verberari
et in fortiam communis perusii duci. et etiam
alii quicumque habentes possessiones et bona
propria vel a se possessa vel ad cottimum
seu conductionem vel ad laboritium qui de-
ferrent vel essent visi vel inventi portare
vel deferre predicta ligna poma olera seu
alios fructus ex aliis rebus et bonis aliorum
quam ex eorum possessionibus et bonis propriis
vel a se possessis vel que vel quas haberent
in cottimum seu conductionem vel ad labori-
tium puniantur in viginti. sol. denarior
pro quolibet et vice qualibet et possit a quo-
libet capi detineri verberari et in fortiam
Communis duci. Et etiam possint per quam-
libet personam capi tales non habentes pos-
sessiones proprias vel a se possessas vel ad
ad cottimum seu conductionem seu ad labo-
ritium. in carcere in Cippo palatii dicti Maio-

nota quod sindici et custodes [illegible]

nota [illegible]

nis Sindica qui eſſet in ipo palatio uel qui
fiet in ipo palatio ſi ibi non eſſet ad pe-
titionem dicti offitialis quem appuz maſ-
ſarij Comunis peruſij uel alter eorum
ad petitionem uel alterius cuiuſcumqꝫ per-
ſone facere fieri teneantur expenſis cois
peruſij quas expenſas facere et ſoluere
teneatur ſine aliqua apodiſſa. precepto
uel mandato et ſine ſolutione galelle. Et
reperti in ipo incipto puniantur indicta pena.
et de facto per ipm offitialem ſine alia con-
dempnatione uel proceſſu a contrafaciente
auferatur pena predicta et eius quod de-
ueniet in Comuni quarta pars ſit et eſſe
debeat offitialis predicti exactoris et reſi-
duum comunis peruſij. Salua ſemp ma-
iori pena que de tali delicto contineretur
in ſtatutis comunis peruſij. niſi predicti
fructus uel alter ex eis portarentur de uo-
luntate domini rei uel poſſeſſoris uel con-
ductoris ſeu habentis ad coptumuz uel la-
boritium. Et ſi talis repertus uel
incipitus diceret ſe habuiſſe licentiam a
domino rei uel quod dominus rei uel poſſeſ-
ſor uel conductor ſeu habens ad coptumum
uel ad laboritium eidem dediſſet rem de
qua uel cum qua fuerit repertus uel in-
cipitus ſtetur et ſtari debeat ſacramento
ipius domini uel poſſeſſoris uel conducto-
ris uel habentis ad coptumuz ſeu ad labo-
ritium et quod poſſint etiam de predictis ab
omnibus accuſari. Et quod ipi qui ha-
berent poſſeſſiones et bona propria ſeu aliter
poſſeſſa uel haberent ad coptumuz ſeu ad con-
ductionem uel ad laboritium qui inuenir-
tur uel reperirentur cum rebus predictis uel
aliqua predictarum uel eſſent incipiti a-
portaſſent a bonis et rebus aliorum ipſos
fructus et res uel alter eorum uel quod ſint
de bonis eorum ut dictum eſt ſtetur eorum

iuramento aliquo ſpetiali uel generali in
contrarium loquente non obſtante.
Et etiam poſſint quilibet qui inuenerint
tam beſtias groſſas quam minutas quaſcumqꝫ
dantes ſibi dampnuz accipere et capere et ca-
pi facere et conducere et detinere ut ſibi
uidebitur impune nec aliquis poſſit ipas
beſtias ſibi repetere. Coram aliquo offiti-
ali comunis peruſij nec inde accuſari nec
puniri niſi primo detentori recipienti dam-
num emendetur ad ſuum arbitrium et
uoluntatem. Dummodo extimatio dampni
non excedat quantitatem quadraginta ſol.
denariorum pro beſtia qualibet groſſa et
de minutis arbitrio iudicantis. Et utruz
beſtias inuenerint in ſuo danno ſeu dantes
ſibi dannum ſuo ſacramento credatur.
Et ſi aliquis dictas res ſeu beſtias ſua
auctoritate receperit in viginti. quinqꝫ
libris den. condempnetur per dnm maio-
iorem Sindicum.

De dano dato in ſalecto ſeu arboreto de
ponte nouo Comunis peruſij et de cu-
ſtodibus damnoruz datorum et ipis da-
mis. Rubricha.

Cum dicatur quod in ſalecto ſeu arbore- · xxiiij ·
to de ponte nouo comunis peruſij ſe-
per inferatur magnum dampnuz et uaſta
incidendo ſpedando et deradicando uel ali-
ter deuaſtando arbores dicti ſalecti. Sta-
tuimus quod deinceps nullus audeat uel
preſumat ſine licentia et deliberatione do-
minorum priorum et conſilij Camerari-
orum artium aliquam arborem uel arbo-
res dicti ſalecti uel arboreti incidere uel
expedire uel deramare uel deradicare uel
quocumqꝫ modo deuaſtare pena. Quinqua-
ginta. libr. den. pro quolibet contrafaciente

et uice qualibet et pro qualibet arbore / expedata uel decimata / uel incisa uel deradicata / uel deuastata. Et quod sindicus uille Pontis noui / et sindicus castri Corsiani / et quilibet eorum cum quatuor uel sex massariis bonis sue uniuersitatis saltem semel quolibet mense teneantur / et debeant personaliter ire ad dictum arboretum / et salicetum. et omnes et singulas arbores innumerare / et reuidere / et recercare si aliqua arbor fuerit deradicata uel expedita uel incisa / uel decimata / uel deuastata in fuerit / uel dampnum ibi illatum. Et hoc reperto teneantur et debeant infra tertiam diem denumptiare maiori sindico. Communis perusii dampnum datum / et damna dantes pena cuilibet ex dictis sindicis Quinquaginta librarum denariorum pro qualibet et qualibet uice / qua predicta si neglexerint obseruare / in qua pena per dictum maiorem sindicum debeant condempnari. Et de predictis inquiratur / et inquiri debeat per dictum maiorem sindicum / saltem semel quolibet mense.

lxx ¶ Sindici castrorum et uillarum quilibet per suum castrum et uillam tempore sui sindicatus teneatur facere eligi duos custodes qui debeant in die noctuque custodire in eorum et per eorum territorium / et districtum ut damna fieri et dari non possint in aliquibus bonis et maior sindicus qui est iudex damnorum datorum / quamlibet uniuersitatem / Comitatus perusii / que est prope Ciuitatem per tria miliaria et infra / compellat dictos duos Custodes facere eligi / et eos assignare et eas uniuersitates comitatus dictus maior sindicus / et sui offitiales compellant ad dandum et assignandum dictos Custodes / quos assignare penitus teneantur / sub pena. Centum. librarum denariorum pro quolibet castro / et quinquaginta. librarum denariorum pro qualibet uilla. tam suo motu quam ad petitionem cuiuscumque petentis.

2 ¶ Qui Custodes teneantur custodire die Noctuque / ne damna dentur in eorum castro et uilla / territorio uel districtu / in bonis alicuius / uel aliquorum seu ab aliquibus possessis / uel conductis / seu ad cottimum habitis / uel ad laboritium ei concessis / uel habitis ab aliquo in tenutam / ex primo decreto. Quos damna dantes predicti custodes castrorum / et uillarum que sunt prope Ciuitatem / ut supra dictum est / ad petitionem cuiuscumque cuius interest denumptiare debeant et teneantur. Coram dicto maiori sindico / et eius offitialibus / infra quartam diem / a die qua dampnum fore datum peruenerit in notitiam dictorum Custodum. Dummodo dampnum fuerit a / uiginti. soldis supra / et illos quos denumptiauerint damnum dare / dictus maior sindicus / condempnare teneatur in penis in statutis contentis. dicto quorum cum eorum Iuramento stetur et credatur. De dampno dato et de dantibus dampnum. De extimatione uero damni stetur dicto et Iuramento dictorum Custodum / usque in quantitatem. Centum soldorum denariorum inclusiue. ab inde uero supra stetur dicto et Iuramento ipsorum cum probatione unius testis / de ueritate uel quatuor de fama. Et in denuntiatione fienda per dictos Custodes debeat poni expresse extimatio damni. Quorum custodum duret offitium / per sex menses.

3 ¶ Et si alicui dampnum

datum fuerit de die uel de nocte Cuſtodes
Caſtri uel uille ubi dampnum dabitur te-
neantur et debeant / aſſignare illu uel illos
qui dampnum dederint / quod ſi non fecerint
emendationem dampni de ſuo facere tenean-
tur. Et ipſi cuſtodes / die noctuque debeant
taliter uiridiaria Cuſtodire quod ſcire debeat i
lxxiij damna dantes. Et ſi dicti cuſtodes / aſ-
ſignauerint uel denumptiauerint ſeu acu-
ſauerint aliquem dampnum dediſſe / in Re
alterius uel ab alio poſſeſſa / uel conducta
uel quam haberet ad coptumum / uel in con
ductionem / uel ad laboritium / uel intenutaz
expreſſo decreto / eorum cuſtodum credi de-
lxxiiij beat Juramento. Et quando cuſto-
des non aſſignabunt dampnum dantes / cre-
datur contra dictos cuſtodes / non aſſigna-
tes uel denumptiantes ut dictum eſt ſupe-
rius Juramento eius qui ſe dicit paſſum
dampnum / de ipſius dampni extimatione / in
quantitate. quinque libr. den. incluſiue. et
abinde infra. Ab inde uero ſupra creditur
de extimatione dampni / ſacramento dampnum
patientis / cum publica fama / uel cum uno
teſte de ueritate. Dummodo dampnum ee
probetur ſacramento dampnum patientis / et
per quatuor teſtes de fama / uel unum / te-
ſtem de ueritate / licet non probetur / per
quem dictum dampnum ſit datum et ipſius
dampni extimationem emendare / et ſoluere
teneantur. Et dictus dominus ſindicus / illos
quos dicti cuſtodes / aſſignauerint / ſeu de-
numptiauerint / debeat condempnare.
lxxv Et ipſi Cuſtodes quando ipſi non aſſignaue-
rint dampnum dantes / ut ſuperius dictum
eſt / patienti dampnum ſeu ei qui ſe paſſum
dampnum aſſerit / in emendatione dampni i
debeant condempnare. Ab ipſo patiente da-
mnum dedampni extimatione preſtito Juram

to / uel facta probatione ut ſuperius dictum lxxvj
eſt. Jtem ſi dicti Cuſtodes qui in-
fra debitum tempus / non denumptiauer
uel aſſignauerint dampnum dantes / dato
poſtea libellum contra eos / ad emendationem
dampni / denuntiabunt uel aſſignabunt / ali-
quem / uel aliquos dediſſe dampnum in rebus
uel bonis alicuius / uel ab aliquo poſſeſſis
uel conductis / ſeu quas haberent ad coptu-
mum / uel ad laboritium / uel intenutam
expreſſo decreto / tunc interrogari debeant
per Judicem / uel ſuum notarium coram
quo erit queſtio dicti dampni / de extimati-
one dicti dampni / contenta in libello facto [illegible]
contra dictos Cuſtodes. Et ſi dicti cuſtodes
affirmabunt dictam extimationem / et ta-
tum fuiſſe dictum dampnum / quantum eſtima-
tum eſt in dicto libello / tunc ille / uel illi i-
quem uel quos / dicti cuſtodes aſſignauerit
condempnetur per Judicem coram quo / eſ-
ſet dicta queſtio / ſine alia accuſatione da-
ta contra eos / ſiue contra eum / et ſine / a-
lio proceſſu. ex eadem inſtantia / in extima-
tione dicti dampni / illi qui dampnum paſſus
eſt / communi peruſii / in pena ſecundum for-
mam ſtatutorum loquentium / de dampnis
datis. Et de predictis dictis cuſtodibus i
creditur / ita quod non oporteat illum / qui p
paſſus eſt dampnum aliter probare per te-
ſtes. Si autem dicti cuſtodes aſ- lxxvij
ſignauerint / uel denumptiauerint aliquem
uel aliquos / dampnum dantes uel dediſſe
non tamen affirmauerint extimationem
contentam in libello dato / contra eos de dic-
to damno / et non eſſe tantum dampnum quan-
tum extimatum / et poſitum / eſt in libello
ſeu accuſa / tunc ille qui dampnum paſſus
eſt / probare debeat ſumarie / ſine libelli / o-
blatione / et litis conteſtatione / et ſine ſtre-

piti et figura inditi. contra illum uel illos
quos custodes aſſignauerint, uſqꝫ inquan-
titatem. Viginti. ſoldorum den̄ incluſiue et
credatur ſacramento, patientis dannum et
ſecundum extimationem et probationem i
quam faciet de danno ſibi dato et conden-
netur ille uel illi qui fuiſſent aſſignati p
dictos custodes ſecundum qꝫ condempnare-
tur ille qui dediſſet dannum alicui ſecun-
dum formam ſtatutorum ſuperius poſito-
rum. Et ſi dicti custodes non aſſignabunt
aliquem dediſſe dannum contentum in
libello dato contra ipos custodes per aliquem
tunc Iudex queſtionis faciat iurare illum
qui dannum paſſus eſt ſeu dannum paſ-
ſum ſe dicit et ſi affirmauerit et dixerit
ſuo ſacramento cum probatione unius teſti
deueritate uel quatuor de fama ſe dannuꝫ
paſſum fuiſſe et recepiſſe ſub custodia ip-
ſorum Cuſtodum et ſecundum extimatio-
nem quam faciet ſuo ſacramento eius ſa-
cramento ſtetur uſqꝫ inquantitatem. Cen-
tum ſoldorum den̄ incluſiue. dicti custodes
condempnentur illi qui paſſus eſt dannū.
Et ſi dannum eſſet maius probari debe-
at extimatio danni per ſacramentuꝫ dan-
num patientis cum uno teſte deueritate
uel cum quatuor teſtibus de fama ut ſu-
Lxxvii perius dictum. ¶ Et ſi illi qui erunt
Cuſtodes tempore quo alicui fuerit datu
aliquod dannum quod non denuntiauerit
et non aſſignauerint et denuntiati ſeu
conuenti fuerint occaſione dicte denuntia-
tionis non facte de dicto danno dato et
de dantibus dictum dannuꝫ ipis exiſten-
tibus inoffitio uel fuerint denumptiati i
ſeu conuenti et dannum dantem ul dan-
tes nō denumptiauerint et non aſſigna-
uerint ſecundum formam ſtatutorum non

obſtante qꝫ non ſint inoffitio uel qꝫ eoꝝ
offitium ſit finitum poſſit accuſare uel q-
uenire occaſione predicte denumptiatiōis
non facte dicti dannī dati de dantib; dan-
num et contra eos procedi ſecundum for-
mam ſupradicti capituli uſqꝫ ad duos me-
ſes poſt finitum eorum offitium ac ſi eſ-
ſent inoffitio et ipi non obſtante qꝫ eoꝝ
offitium ſit finitum poſſint et debeant et
teneantur uſqꝫ adduos menſes finito eo-
rum offitio omnia et ſingula facere et co-
pellantur ſecundum formam ſuperius in
preſenti Capitulo denotatam tam quo ad
denumptiationem faciendam qꝫ quo adſo-
lutionem pene et emendationem dannī
ſecundum formam ſupradictam ac ſi con-
trafecerint et non obſeruauerint formaꝫ
dicti capituli et indicto offitio permanēnt
non obſtante aliquo capitulo precedente
uel ſequente hoc capitulum. Et qꝫ factum
fuerit inpredictis et circha predicta tam
contra eos qui fuerint custodes ut dictū
eſt qꝫ contra illos quos aſſignauerint dan-
num dediſſe ualeat et teneat et plene
ſortiatur effectum ac ſi ipis exiſtentib;
inoffitio factum eſſet. ¶ Et ſi alicui Lxxviii
factum fuerit uel datum dannum de die
uel denocte in aliqua domo ſiue domib;
ſeu rebus in eis exiſtentibus per ingreſ-
ſum ſiue fractionem domorum ſiue per
aſportationem rerum exiſtentium in do-
mibus. exiſtentibus inCaſtris uel uillis
comitatus peruſii uel ineorum uel earum
districtu et dictum dannum non poſſet
probari fore factum eis per teſtes et ma-
xime cum ibi nō habitant nec poſſit ſci-
ri bene qui dannum dederit ſeu res acce-
perit ſeu aſportauerit ab illo qui dannuꝫ

passus fuerit/ seu cui res fuerint accepte et
quod tunc custodes castri uel uille/ distantis
a Ciuitate per tria miliaria uel infra
teneantur denumptiare/ seu assignare dan-
num dantes/ uel res accipientes/ siue ex-
portantes de domibus supradictis/ quam
si non fecerint emendationem dampni
rerum acceptarum/ siue exportatarum fa-
cere teneantur patienti uel ei cui accepte
fuerint res. Dicti Custodes uille uel Ca-
stri/ in quo uel qua/ uel in cuius territorio
predictum dannum datum fuerit/ facta
probatione de predictis ut superius dictum
11 est. ¶ Et si dicti custodes assigna-
uerint/ seu accusauerint/ uel denumptia-
uerint/ aliquem dannum dedisse/ uel res
accepisse dictorum custodum/ credi debe-
at iuramento/ cum alia probatione uel
sine/ prout superius in principio huius.
12 c. est expressum. ¶ Et quando dicti
Custodes assignabunt non dannum dan-
tes/ seu res accipientes/ et asportantes et
de domibus supradictis/ credatur sacra-
mento patientis dannum/ seu eius qui
se dicat passum fuisse/ dannum de ipsius
danni et rerum acceptarum/ et asportata-
rum/ extimatione cum alia probatione et
uel sine ut superius dictum est. Et facta
dicta declaratione/ et extimatione/ dampni
extimationem dicti Custodes dicte uille
seu castri soluere/ et dare teneantur dan-
num passo/ cui res fuerint accepte/ et
asportate/ de domibus supradictis.
13 ¶ Item dicimus statuimus/ si aliquis uel
aliqua/ recepit seu recipiet/ in futurum
aliquod dannum in territorio alicuius castri
uel uille/ cuius custodes non fuerint assi-
gnati ut superius est narratum/ nec repe-
riantur scripti in libro Comunis perusij
tunc hoc casu sindicus dicti Castri uel uil-
le teneatur denumptiare dannum datum
et dannum dantes cum extimatione dan-
ni/ facta sibi protestatione/ uel non cu-
iuscumque quantitatis fuerit/ dummodo fuerit a
quinque soldis supra. infra quartum diem
postquam in notitiam sindici peruenerit dan-
num fore datum. Et si sindicus non de-
numptiauerit ut dictum est infra tempus
predictum/ quod ipse uel ipsa qui dannum
receperit seu recipiet possit denumptia-
re dannum sibi datum et agere contra
dictum sindicum/ Castri uel uille/ et tunc
dictus sindicus de suo proprio/ emenda-
re teneatur/ ut sic tenentur custodes
predicti ex forma presentis capituli/ et
eo modo/ uia et forma procedatur contra
dictum sindicum/ et denumptiandos per
eos/ ex forma presentis capituli/ et dicta
in custodibus/ et denumptiandis/ per eos
habeant locum hoc casu/ in sindicho et
denumptiandis per sindichum/ et pro
agentibus/ et contra agentes/ tamquam
procedatur contra dictos Custodes et pro-
cedi debet ex forma supradicti capituli.
¶ Item si aliqua uel alique domus/ com- 14
burerentur in Ciuitate/ uel burgis cuius
uel quarum occasione domus alicuius
deuastaretur in totum uel in partem
ne ignis possit ultra comburendo pro-
cedere/ set extingui ualeat dannum ip-
sorum domorum/ patienti uel patienti-
bus dannum/ a comuni perusij inte-
gre debeat emendari in ea quantitate
in qua duo boni homines/ et legales et
ipsam uel ipsius duxerint extimandas
qui extimatores eligantur per Iudicem
Coram quo erit questio dicti dampni

nota de sindico et
tenetur soluere de suo

a quibus hominibus faciat domos extimari bona fide sine fraude mediantibus iuramentis. Et si idem acciderit in aliquo castro vel burgis ipsius seu in aliqua villa comitatus perusii, damnum emendet a Comuni illius Castri vel ville modo et ordine supradicto. Cum tempore extiuo tinche lachus Communis perusii se fingent ad cannuchulas ita quod ova ipsarum remanet ad ipsas cannuchulas applicata. Statuimus quod si bestia alicuius intrauerit vel damnum dederit in aliquo canneto sive inter aliquas cannas circa lachum in aliqua parte existentes, puniatur ille cuius esset bestia, pro qualibet bestia in quadraginta solidis denariorum. et pro quolibet porco in Centum solidis denariorum. et quilibet sit accusator et habeat medietatem banni.

Item siquis vel siqua inciderit in aliqua parte de ipsis cannis vel ignem immiserit in eis, puniatur pro vice qualibet in Centum solidis denariorum. Et de predictis omnibus et singulis credatur cuilibet accusatori cum uno teste. Si vero in territorio alicuius universitatis inventum fuerit damnum in dictis cannis, et sindicus dicte universitatis non denumptiaverit damnum dantes cum effectu puniatur quelibet universitas in Centum solidis denariorum.

xxvj

Distintio miliariorum in qualibet porta. Rubricha.

.xxvj.

Item cum ex forma presentium statutorum sit atributa iurisdictio cognoscendi de damnis datis Iudici damnorum datorum intra tria miliaria propinquiora portis suburgorum Civitatis perusii, et sepius oriatur questio quomodo dicta miliaria protendantur et usque ad quem locum, ut non possit admodo revocari. Ordinamus quod miliare sit et esse intelligatur mille passuum. Et quod massarii Communis perusii infra tres menses post presentium statutorum publicationem teneantur eligere mensuratores et mensurari facere tria miliaria in qualibet porta, mensurando a dictis portis suburgorum extra versus comitatum perusii, et in fine cuiuslibet miliarii fieri faciant unam pilastram bene muratam cum lapidibus rena et calce et sit octo pedibus alta, et in capite sive summitate cuiuslibet ex dictis pilastris fiat et ponatur una crux lapidea in dictis pilastris bene conficta ita quod bene possint dicte pilastre ab omnibus transeuntibus videri et inspici, expensis communis perusii. Et quod pro predictorum expeditione ipsi massarii possint et debeant solvere et dare magistris, manualibus et mensuratoribus et pro calcina et arena, aliis que ad predicta necessariis et opportunis, illam quantitatem pecunie que eis videbitur convenire, et de quacumque pecunia dicti communis ad eorum manus perventa seu pervenienda, et sine aliquo alio precepto vel mandato, et quod una pilastra usque ad aliam pilastram intelligatur et sit miliare in qualibet porta prout distintum erit per pilastras, pena dictis massariis negligentibus et predicta non expedientibus, ut dictum est Centum librarum denariorum pro quolibet eorum. de quibus expresse debeant sindicari per eorum sindicatorem tempore eorum sindicatus, aliquo in contrarium loquente non obstante.

Quod maior ſindicus ſit offitialis ſuper arcdijs et vijs et quibuſdam alijs. Rubricha.

xxvj. Item ſtatuimus quod dictus maior ſindicus ſit et eſſe intelligatur offitialis ſuper arcdijs et vijs, qui offitialis habeat et habere intelligatur plenam iuriſdictionem auctoritatem, et arbitrium ſuper omnibus et ſingulis, que in infraſcriptis capitulis denotantur. Et ſit executor, et Iudex ſuper omnibus hijs que inferius continentur. Item ſtatuimus et ordinamus ad hoc ut infraſcripta ordinamenta et ſtatuta, per dictum offitialem, executioni mandentur, et inviolabiliter obſervientur. Quod ad petitionem vel inſtantiam dominorum Priorum artium, Civitatis perusij, vel alicuius eorum vel eorum notarij, ſive alterius offitialis, aut cuiuſcumque perſone cuiuſcumque ſtatus dignitatis, vel condictionis exiſteret, dictus offitialis nullam gratiam faciat nec facere poſſit, in pretermictendo executionem ſui offitij, ſecundum formam dictorum ſtatutorum in aliqua parte, pena. Centum. libr. den. in qua per ſindicatores ſuos tempore ſindicatus debeat condempnari, et quilibet poſſit eum accuſare et habeat medietatem banni predicti. Et de hoc dictus offitialis debeat ſpetialiter ſindicari, per ſuos ſindicatores pena. Centum librarum denariorum, ipſis ſindicatoribus imminente ſi fuerint negligentes in predictis, et de hoc dicti Sindicatores debeant expreſſe ſindicari. Et ad probandum quod dictus offitialis fecerit gratiam ſufficiat probatio de publica voce et fama.

De coronibus non portandis, et frongalibus vel ghirlandis. Rubricha.

Item ſtatuimus quod nulla mulier cuiuſcumque ſtatus et conditionis existat, audeat vel preſumat portare vel habere in capite aliquam coronam de auro vel argento, cum gemmis, vel lapidibus vel perlis ornatam, vel non ornatam, poſſint tamen et eis liceat in capite portare et habere frongale vel ghirlandam, de perlis, arlegaturas, et alia quocumque modo et de quacumque materia, non tamen in forma corone et uſque ad coſtum vel valorem, octo, florenorum auri, et non ultra, non computatis velectis, contrafacienti autem quolibet, et pro qualibet vice qua contrafacere reperietur pena auferatur. viginti quinque libr. den. cuius medietas ſit Communis perusij, et quarta pars ſit accuſatoris, et alia quarta pars ſit offitialis, qui dictam penam venire fecerit in Commune. Et ſi non fuerit accuſator, medietatem dicte pene habeat offitialis predictus, alia vero pars ſit Communis perusij. xxvij.

De perlis, lapidibus, fregiaturis de auro et argento et ſchiagialibus, non portandis. Rubricha.

Item quod nulla mulier cuiuſcumque etatis vel conditionis exiſtat, audeat vel preſumat portare vel habere ſuper veſtimentis quibuſcumque, aliquas perlas vel aliquos lapides pretioſos, poſſit tamen impune habere ſuper veſtimentis, fregia de filo de Auro vel de argento xxviij.

que sint valoris ad plus trium. florenorum
auri / scilicet fregia que sint in uno panno,
seu una veste et portare et habere moilia (?)
de argento / deaurato vel non / et cuiuscumque
forma admaniculas / et bectonaturas que non
excedant pondus / unius libre seu costum (?)
valorem novem. florenorum de auro. liceat
tamen dictis mulieribus portare cingulum
sive schiagiale / costi et valoris decem. flor.
auri ad plus, et abinde infra, et non maio
ris pretij, et ponderis unius libre ad plus
in quo non sint perle nec lapides pretiosi.
sub pena. viginti quinque. libr. denariorum pro
qualibet vice qua contrafecerint in predictis
vel aliquo predictorum / cuius pene medie
tas sit Communis perusij, aliam medieta
tem habeat offitialis predictus si non sup
venerit accusator. si autem supervenerit
accusator / tunc quartam partem dicte pene
habeat accusator, et aliam quartam parte
habeat offitialis predictus.

De vellutto et drappo vel drappis non por
tandis. Rubricha.

xxviiij. c. 43 ter Item quod de cetero nulla mulier portare
possit in dorso vel ad dorsum vestime
tum vel mantellum de vellutto / sive sami
to, aurato vel non aurato / Sarcham vel Ca
mucha. sub pena. viginti quinque. libr. pro vice
qualibet qua contrafecerint in predictis vel
aliquo predictorum. Dummodo si pluribus in
diebus inventa esset una / et eadem die non
debeat condempnari nisi pro una vice tantum.
Possit tamen guarnachias et mantellos
fulcitos de sindone sive taffito / portare et e
tiam guippatis seu guippus (?) de dictis sindo
ne sive taffito et mantellos de ciambellot
to. Dummodo aliquis mantellus non exce
dat costum vel valorem viginti quinque.
flor. auri. et quilibet possit accusare de
contentis in presenti Capitulo et alijs du
obus capitulis proxime precedentibus. et
lucretur quartam partem pene predicte, et
teneatur sibi credentia probando per unum
testem. Et possit dictus offitialis procedere
cum promotore et sine promotore, ad denun
tiationem cuiuscumque et ad relationem no
tarij dicti offitialis, Cuius notarij relatio
pro plena probatione habeatur. Et quando
dictus offitialis procederet per accusationem
tunc habeat dictus offitialis quartam par
tem pene quam venire fecerit in Commu
ni, et quando procederet ex offitio vel ad
relationem sui notarij / habeat dictus offi
tialis medietatem pene predicte.

De anulis non portandis / nisi ad nume
rum trium. Rubricha.

c. 43 ter Item possint portare dicte mulieres xxx.
Anulos in digitis cuiuscumque materie et
valoris. Octo. florenorum auri impu
ne usque ad numerum trium inclusive, et
non ultra. Contrafaciens vero puniatur
in Centum. sold. denariorum. pro qualibet
vice et quolibet anulo.

De Mulieribus euntibus ad maritum
non liceat habere vel portare nisi duas
robbas honorabiles tantum. Rubricha.

c. 43 Item statuimus et ordinamus quod nulli xxxj.
Mulieri que deinceps maritaretur vel
maritata esset que non dum ad virum ac
cessit liceat habere vel portare nec eius no
mine cum per maritum possit quoquo mo
do directe vel per obliquum aliquo colore
quesito nisi duo paria pannorum honorabi
lium, panni novi que duo paria scribi de
beant et assignari offitiali predicto ante
quam ad virum accesserit et alios pannos ho-

notabiles, ultra predictas portare non pos-
sit. contrafaciens non portatur in xxv
libr. den.

De quibusdam rebus non donandis uel
presentandis per consanguineos, occasi-
one alicuius predicte parentele. Rubrica.

xxxij Et etiam ordinamus quod non possit
nec debeat pro parte uiri alicuius, uel
patris, matris, aui, uel cuiuscumque consa-
guinei uel affinis mariti, uel alterius
cuiuscumque persone, occasione alicuius pa-
rentele, nuptiarum, salutarum, siue ma-
cie, uel alia quacunque de causa dari, do-
nari, uel presentari aliquis schiagialect(us)
schiagiale, bursia, corona, panni lini, nec
lane, carnes, capones, nec aliquid aliud
quocumque nomine censeatur, uel nuncu-
petur, directe uel per obliquum, pena cuili-
bet contrafacienti, et uice qualibet. Vi-
gintiquinque. libr. den. Et econuer-
so pro parte uxoris uel alicuius sui consa-
guinei uel alterius persone obseruetur et
fiat sub dicta pena, dummodo predicta non
uendicent sibi locum, in panis schigialecto
siue schiagiali, et bursia, et calciamentis
froncalibus ghirlandis et anulis dari et
mitti solitis ad dorsum, et usum uxoris et
tantum tempore quo ipsa uxor accedere de-
bet ad maritum, et non alio tempore non
transciendendo predicta ualorem contra for-
mam supradictorum Capitulorum, nec
bursia predicta transcendat ualorem duorum
florenorum auri. possit tamen maritus
in festo natiuitatis domini mictere et do-
nare uxori usque in quantitatem duorum
florenorum auri, uel ualorem ipsorum in
rebus tantum in rebus non uectis per
formam alicuius capituli statutorum in
presenti uolumine contentorum. Et pro ob-
seruatione presentis capituli, Statuimus
quod quilibet notarius qui rogatus fuerit
de contractu matrimonij, cuius dotes as-
cendunt usque in quantitate. ducentorum.
florenorum auri supra, teneatur et debe-
at dare inscriptis dicto offitiali nomina
promictentis seu promictentium, et reci-
pientis seu recipientium dictam promis-
sionem infra. Octo. dies a die celebrati
contractus, pena Centum libr. denariorum.
Qui offitialis teneatur et debeat ipsa
nomina facere registrari, et infra. xv.
dies immediate sequentes, dictos sic re-
gistratos requiri faciat et registrari, et
citari, et eis deferat Iuramentum, quod
presens capitulum, et contenta in eo de-
beant obseruare, sub dicta pena.

De recusantibus uel fugientibus, uel
celantibus se a dicto offitiali et eius
familia, et nomen suum. Rubricha.

Item statuimus et ordinamus quod .xxxiij.
siqua mulier inuenta negauerit uel
recusauerit uel aufugeret quominus
offitialis de et pro predictis possit ipsam
uidere, uel nomen suum celauerit quo-
minus sciri possit an in dictas leges uel
aliquam ipsarum fraudem commiserit, ex
tunc habeatur pro confessa de hijs de qui-
bus notarius uel aliquis alius de fami-
liaribus dicti offitialis dicto offitiali re-
tulerit et denumptiauerit contra aliquam
predictarum legum fecisse.

Qualiter pene soluende per mulieres et
et qualiter pro eis compellantur, et sol-
uat. Rubricha.

.xxxiiii. Item ordinamus quod si qua mulier de iuceps contra predictas leges vel aliquam ipsarum veniet, et ex hoc condempnata erit, pena quam pro sua condempnatione solvetur, si maritus eam solverit, vel solui fecerit, de trahatur de dote dicte mulieris tantum quantum solutum fuerit. Et tempore restitutionis dotis si casus restitutionis contigerit, maritus vel eius heredes tanto minus de dote restituere teneatur quantum fuerit solutum. Et iudex qui habebit exequi instrumentum restitutionis dotis in ea quantitate que soluta fuerit occasione predicta, executionem facere non possit nec debeat pena vigintiquinque librarum denariorum. Et ad maiorem quantitatem soluendam compelli non possint, et quod vir et alij de domo in qua habitaret talis mulier et eorum bona possint et debeant pro predictis ad soluendum dictas penas realiter et personaliter cogi et compelli ab offitiali predicto.

De confitentibus malefitia remictatur quarta pars. Rubricha.

.xxxv. c. 44 Item ordinamus quod si contra aliquam personam procederetur per accusationem vel per inquisitionem quod contra predicta vel aliquod predictorum fecerit seu venerit vel si ea ius in dictas leges commiserit, et infra octo dies a die initiati processus et notificationis eidem facte de dicto processu per se vel eius procuratorem habentem ad hoc spetiale mandatum confiteretur delictum de quo contra ipsum procederetur, benefitio confessionis tollatur quarta pars pene quam incurrisset et soluere deberet. Salvo quod predicta non habeant locum in vere repertis per dictum offitialem vel eius familiam.

De donis et mancis non fiendis affiglatis. Rubricha.

c. 44 Item ordinamus quod nulla persona possit nec debeat donare vel facere seu fieri facere per se vel per alium palam, secrete vel occulte, alicui suo affiglato vel affiglate aliquos pannos lane vel lini, vel alicuius materiei, cordones seu schiagialectos seu pecuniam seu carnes nec aliquid aliud causa mance donare vel presentare aliquid facere nisi solum ceram pro lumine, et contrafaciens pro vice qualibet condempnetur in centum libris denariorum, aliquo non obstante. .xxxvi.

De conuiuijs dominarum de sero non fiendis. Rubricha.

c. 44 Quia scriptum est qui male agit odit lucem, et multi ut possint nolentibus male facere dare tempus studeant conuiuia de sero facere dominarum, statuimus quod sub pena vigintiquinque librarum denariorum nulla persona possit conuiuia facere dominarum de sero, dummodo predicta non intelligantur in filiabus, neptibus, sororibus carnalibus et alijs mulieribus consanguineis et affinibus [illegible] coniunctis usque in tertium gradum inclusiue. Salvo etiam quod die nuptiarum tantum possint pro parte viri conuiuium dominarum fieri quarum voluerit siue de mane siue de sero. .xxxvii.

De conuiuijs non fiendis niſi uſq; ad certum numerum et de modo inuitandarum. Rubrica.

Ut gentes poſſint conuiuior; ſumptus
et honera tollerare duximus taliter
ſtatuendum. Quod nullus poſſit conuiuium
facere maſſarior; in ciuitate et comitatu
piſii uidelicet, ultra numerum .xx.ti exceptis
conſanguineis et affinibus uſq; in tertium
gradum incluſiue. Et predicta locum non
habeant in feſtiuitatibus paſſcatis, et nati
uitatis domini et etiam in militantibus tempore
militie eorum et in nuptijs, nec etiam intel
ligatur in ſotietatibus ordinatis ad uene
randum corpus, et feſtum beati herculani
que ſimul ad ſcoptum comedunt tempore fe
ſtiuitatis ante uel poſt, per unum menſem
nec etiam in conuenientibus aliquor; doctora
tor; in quacumq; facultate. Nec liceat da
re uel quolibet dari facere directe uel per
obliquum aliquam cum prinſino in aliquo con
uiuio ſeu mangiare ultra tres inuitan
das de carnibus. Et ſi contingat dare ca
nes bouinas non poſſit inter duos ap
ponere ferculum ſiue meneſtram maioris
ponderis .xij. librarum. Si uero carnes caſtrati
nas, octo librarum, et porcinas ſex librarum
ſi edinas medium capretum inter duos
Cappones unum inter duos, et fagianos
unum, ſi ſtarnas duas, ſit tamen licitum cum
ipſis ſtarnis duos pippiones uel polaſtros
addere ad plus. Si anſeres uel paparos t
unum, ſi polaſtros tres, uel duos polaſtros
cum duobus pippionibus. ſi gallinas unam
ſi porchectam unum quartum inter duos
ſi turdos ſex, ſi qualeas quatuor, liceat
tamen cum qualibet dictarum inuitandarum dare
inter duos unam libram carnium ſali
tarum, et duas libras ſiluaginę cum una li
gna inueſtita. inter duos. Et ſi quis
uoluerit de pluribus carnibus in uno taglie
re et pro una inuitanda dare aliter quam
ſupradictum eſt poſſit dummodo dicte
carnes ſimul date inter duos non exce
dant pondus .xij. librarum, et turta parme
giana, tortelli carnium in uino dictarum
inuitandarum non intelligantur, et qui contra
fecerit in predictis probicum qualibet, et
qualibet inuitanda data contra dictum mo
dum decem librarum denariorum pene nomine ſol
uere teneatur. Et quod dictum eſt de
pondere carnium et numero ferculorum ſiue
inuitandarum non habeat locum in militijs
et tempore quo aliquis militaret nec in
doctorantibus quo caſu poſſint predicta
excedere militantes et doctorantes.

De conuitantes a certo numero ſupra teneantur notifichare offitiali ante factum. Rubrica.

Et ut contententa in preſenti capitulo
et ſtatuto melius obſeruetur, ſtatuimus
quod quicumq; uoluerit conuitare ſeu con
uiuare aliquos uel aliquas ex domum co
uitantis a ſex perſonis ſupra exceptis dictis
conſanguineis et affinibus tam maſculis
quam feminis ultra in tertium gradum in
cluſiue et quod ſint conſanguinei et affines
ſufficiat probatio duor; teſtium de fama
et in caſibus ſupradictis teneatur et debe
at ſub pena uigintiquinq; librarum denarior;
antequam carnes emat aut emi faciant quos
ad comedendum dare uoluerit, ire ſeu u
mictere ydoneam et legitimam perſonam
ad dominum offitialem uel eius notarium, et dicto
offitiali uel eius notario idem conuitator
ſeu ille qui nomine conuitatoris acceſſerit
notum faciat de omnibus premiſſis ſupraſcriptis
ſcilicet de numero conuiuandorum et de carnibus
dandis et de pondere ipsarum et cum dictus

offitialis vel eius notarius iurari facere tene
antur ad sancta dei evangelia corporaliter tac
tis scripturis quod dictum modum non excedit
nec excedi faciat aliquo modo sagacitate vel
ingenio. Et idem offitialis vel notarius eidem
postulanti licentiam dare teneatur pena in
contrarium facienti communis que superius
denotata est. videlicet viginti quinque libr. den.
pro qualibet vice. Et de predictis possit per
dictum offitialem inquiri ex offitio et ad pe
titionem cuiuscumque et ad condempnationem
procedi prout eidem visum fuerit.

De donis mancijs non fiendis religiosis per
sonis vel mulieribus que maritarentur.
Rubrica.

xl. c. 45 Et ut alie expense mulierum tollantur
in totum ordinamus quod nulli liceat tam
civi quam comitatensi perusino mari vel fe
mine dare vel donare palam vel secrete ta
cite vel expresse per se vel alium aliquam
manciam sive donum den. fasculam etiam
vel aliam quamcumque rem per se vel alium
aliquo colore quesito alicui clerico sive religi
oso vel alicui mulieri religiose vel alicui mu
lieri dum maritaretur vel iret seu ivisset
apud maritum vel dum intraret monaste
rium vel velaretur vel clericus sive religiosus
diceret vel cantaret missam novellam vel
religionem ingrediretur possit tamen donari re
ligiosis personis in dictis casibus a qualibet
persona .x. s. denariorum ad plus vel una
libra cere. Et quelibet mulier possit donare
in dictis casibus cuilibet religioso unum to
naglectum. Et qui contrafecerit puniatur
per dictum offitialem in decem. libr. denariorum

pro qualibet persona donante et vice qua
libet. Et de predictis omnibus et singulis
in dicto capitulo contentis dictus offitialis
in pena et ad penam. Centum. libr. denariorum
eidem auferendi tempore sui sindicatus tenea
tur quolibet mense duabus vicibus ad
minus facere inquisitionem per portas et
parroffias Civitatis et burgorum perusij in
palam vel secrete ut sibi videbitur ex suo
offitio cum promotore et sine ad eius ar
bitrium et voluntatem Aliquo non obstan
te. Et nichilominus de predictis una vice
in mense teneatur in Civitate et burgis pe
rusij facere banimentum et ire et mictere
notarios et familiares suos ad vicineas et
ad alia loca ad rimandum de omnibus su
pradictis primis et capitulis predictis. Et
predicta locum non habeant si tempore in
gressus monasterij vel dum clericus vel
religiosus diceret vel cantaret missam no
vellam tempore offitij misse aliquis vellet
offerre in altari ad duodecim denarios par
vos infra quod unusquisque possit facere
sine pena.

De ludis coronarum et Rinar. et aliorum
non faciendis. Rubrica.

Quia quasi communiter omnibus displi
cere creditur ludus per mulieres fieri so
litus qui corone vel Rine vel alio nomine
ludus appellatur. Propterea statuimus quod
nulla persona vel puella cuiuscumque status vel
etatis existat possit nec debeat facere vel por
tare coronas que consueverunt portari per Ci
vitatem burgos vel subburgos rinas vel alibi
facere vel alio modo incedere acquirendo
pecuniam a transeuntibus nec aliquod genus xlii c. 45

ludi pp quod petatur uel acquiritur pecunia
uel alia res, nec aliquis uel aliqua eis aſſi
ſtere uel cum eis ad hec eſſe nec etiam facie
do apparatam Claudendo portas et alia in
pedimenta faciendo, que fieri conſueuit per
comitatenſes, qn aliqua mulier nuptui tra
deretur uel adiurum duceretur. Qui autem
contrafecerit in predictis uel aliquo predictorum
puniatur in .xl. ß denariorum pro mee quali
bet et qualibet contrafaciente ul qualibet.
et quilibet poſſit eſſe accuſator et habeat me
dietatem banni et addam penam ſoluendam
quilibet maior domus teneatur pro omnibus
de domo et ſuis famulabus contrafacienti
bus in aliquo in preſenti Capitulo contentis.
Et offitialis predictus teneatur ire et mic
tere ad locum ubi fieret contra in predictis ex
ſuo offitio et ad petitionem cuiuſcumque, et oi
bus diebus feſtiuis rimare et rimari facere
pro predictis, et repertos culpabiles condempna
re in dictis penis de facto, et credatur relatio
ni offitialis ad hec euntis, et eius familie
pena eidem offitiali Uigintiquinque librarum
den. ſi non iret uel mitteret familiam ad
inueniendum ut dictum eſt. Et etiam quod
ſit licitum cuilibet libere et impune accipere
burſias ſchiagiales et cordones et res alias
que portarentur in dicta corona ul Rina, et
eas cum manu percutere ſine uirga ul corigia
uel aliter, ſine armis, et etiam aſſiſtentes
eis, et proportantibus dictam coronam ul
tales ludos facientibus ul aſſiſtentibus.
Et quod Poteſtas et Capitaneus nec alius
offitialis cois puniri contra tales accipientes
dictas res uel percutientes predictos cognito
nem non habeant ullo modo. Et de predic
tis in toto dicto Capitulo et ordinamento

contentis ſtetur et credatur Juramento ac
cuſatoris, et habeatur pro plena probatione.

De amantibus et naghegiantibus ad
indulgentias. Rubrica.

Item ſtatuimus quod in aliqua Eccleſia .xlii.
uel clauſtro ſeu platea alicuius eccleſie
uel quod ul que eſſet ante ipſam ecclesiam
die feſtiuitatis ipſius Ecclesie nullus Iuue
nis etatis a .xv. annis ſupra uſque ad quin
quaginta poſſit reſidentiam facere ſeu ad na
ghegiandum dicta die ul alia die permane
re cum oblationem obtulerit ſi offerre
noluerit ſtatim recedere debeat, et exire de
Eccleſia Clauſtro ul platea predictis, et
ubi non eſſet platea ſeu clauſtrum ſtare
non poſſit ad predicta in aliqua uia prope
Ecclesiam ad decem paſſus, non tamen ue
dicet ſibi locum quando predicaretur uel
offitium diuinum celebraretur intra ecclesia
dum modo non ſtent in parte eccleſie in qua
ſtant mulieres, Contrafacientes non in .xxv. x lb
libr denariorum pro uice qualibet puniatur.
Et quod quis ſtet ad amandum uel naghe
giandum ſtetur in prouiſione et diſcretione
cuſtodum ſecretorum, et denuntiatione ipſorum
Cuſtodum, et cuilibet eorum ſtetur et cre
datur ul dicti offitiales et eius familie qui
accederent ad predicta et inuenerint aliquem
uel aliquos contrafacientes ut dictum eſt
pena offitiali in predictis negligenti proqua
libet uice. Centum. libr den. de quo expreſ
ſe debeant ſindichari.

Quod ordinamentum communiorum non habeat
locum ad pias cauſas. R.

Item corrigentes Capitulum de conviviis
-xliii in parte ubi dicit de numero commun-
dorum. Ordinamus quod predicta que dicta
ſunt de numero communandorum non ven-
dicent ſibi locum in opere vel comeſtione
pietatis nec in aliis qui vellent obſervare
tiam aliquam ſancti vel ſancte feſtare vel
feſtum colligere.

De non portentur chorone vel ſchiagia-
lia tempore nuptiarum vel conviviorum.
Rubricha.

Item ad tollendas fraudes et cautelas
-xliiii que poſſent exogitari circha dilationem
c. 46. ſchiagialium et coronarum et aliorum
arediorum de quibus ſupra in Capitulis fit
mentio. Quod dicte mulieres tempore quo
ducerentur ad maritum vel alio tempore
non ſolum predicta portare non audeant ſed
ſet etiam per alias perſonas deferri facere
non debeant ſub pena in ipſis Capitulis con-
tenta. Et quod nulli liceat mari vel femi-
ne ea deferre occaſione nuptiarum vel alio
colore queſito cum dictis mulieribus vel
ſine vel in domo in qua fierent aliqua con-
vivia vel cortegia tenere vel teneri facere
vel tenentes retinere ſub dicta predicta pena.
Et de predictis omnibus ſtetur et credatur
relationi dicti offitialis vel eius familie
ita quod mens talium legum inviolabili-
ter obſervetur.

De extimatoribus eligendis ſuper aredi-
is. Rubricha.

-xlv c. 46. Item quia in precedentibus capitulis e
permiſſum. Quod mulieres poſſint portare

ghirlandas frongiales ſchiagiales ſeu ſchia-
gialectos alotonaturas burſias anulos et
res alias valoris coſtus et extimationis cer-
te quantitatis prout in ipſis Capitulis con-
tinetur. Adhoc ut de valore coſtu et ex-
ſtimatione talium rerum certitudo ſufficiens
habeatur per offitialem predictum. Tene-
atur et debeat dictus offitialis eligere ex-
ſtimatores talium rerum quoſcumque volu-
erit expertos et praticos de arte vel mini-
ſterio ſive negotiatione talium rerum pro-
ut dicto offitiali videbitur convenire in-
fra decem dies a die inventionis talium
rerum. Et ipſos extimatores cogere per iura-
mentum ad extimandum dictas res bo-
na fide et ſine fraude. Et ſi dictam exti-
mationem facere recuſarent eos de facto
compellat ad ſolvendum. Centum ſoldos
denariorum pro quolibet et poſſit alios exti-
matores eligere et eos eodem modo com-
pellere et punire donec extimationem ha-
buerit pena quinquaginta librarum denariorum
dicto offitiali ſi negligens fuerit in pre-
dictis.

De modo tenendo per offitialem contra ce-
lantes ſibi nomen. Rubricha.

Item quia plerumque contingit quod homines -xlvi
46 et mulieres delinquentes contra formam
predictorum et infraſcriptorum ordina-
mentorum dum inveniuntur ab offitiali pro-
prium nomen celant adhoc ut non poſſint
ex delicto puniri. Statuimus et ordinamus
quod dictus offitialis poſſit et ſibi liceat co-
gere per ſe et offitiales ſuos qui iverint
ad ruinandum per Civitatem burgos vel
ſuburgos de huiuſmodi delinquentibus quos-
cumque noluerint ad dicendum nomen perſone

inuente seu reperte per iuramentum et siquis tale iuramentum prestare contempserit et veritatem dicere recusaverit puniatur et puniri debeat arbitrio dicti offitialis de facto usque in quantitatem Centum soldorum denariorum.

De mortuis non ornandis et non portandis certa forma. Rubrica.

xlvii. Cum consuetudo fuerit perusij mortuorum corpora honorare non tamquam iure et portari ad sepulturam debitum set tamquam ad nuptias et convivia hoc presenti Capitulo statuimus quod nemo deinceps aliquod corpus humanum mortuum audeat aliqualiter honorare possit tamen induere de una tunica

valoris ... indorso duorum florenorum auri et non ultra et mulieres velosellos in capite et masculi caputium. Et quia scientiati et milites debent merito alios in honoribus superare Ordinamus quod milites doctores Iudices et medici mortui possint indui non obstante quod dictum est supra de indumentis quibuscumque et in Capite portare caputium valoris viginti quinque librarum inter indumentum et caputium et etiam ultra predicta birrum in pelle sine mantello et etiam in caputio contra non facientes tam illi de domo defuncti quam etiam ornantes vel induentes in contrarium predictorum puniatur in viginti quinque libris denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet.

De clericis et religiosis certo modo non eundis ad mortuos. Rubrica.

xlviii. Quia scriptum est quod afflicto afflictio non addatur et consanguinei mortuorum morte ipsorum non modicum affliguntur nec alio expensarum immoderatarum et inutilium costu. Ordinamus quod pro nullo corpore mortuorum quod contingerit ad in sepelliri apud ecclesiam religiosorum beatorum francisci dominici et Agustini vel alterius cuiuscumque religionis vel ordinis aliarum quisque audeat vel presumat vocare invitare vel vocari vel invitari facere vel etiam habere debeat aliquem alium de alia religione vel ordine alterius nisi [tantum illos apud quorum ecclesiam corpus debet tumulari nec etiam aliquem alium clericum secularem] nisi esset clericus sue parrochie cum uno sotio tantum. Et si non obstante hac prohibitione vocaret vel invitaret vel vocari vel invitari faceret vel etiam haberet, Statuimus quod vocantes seu invitantes et vocari seu invitari facientes vel in contrarium habentes pena Centum librarum denariorum puniantur. Et quod expenditores non debeant dare candelas nec aliquid aliud eisdem accedentibus contra prohibitionem pena librarum decem ~~Centum~~ denariorum Et quod expenditores predicti debeant esse layci et subiecti Iurisdictioni comunis perusij si vero contrafactum extiterit in aliquo expenditores solvant et solvere debeant illi de domo quorum fuerit cadaver Centum libras denariorum. x libras Et si contingerit aliquem vel aliquam apud ecclesiam sancti laurentij et ecclesiam sancti Angeli deforis portam vel apud ecclesiam sue parrochie eligere sepulturam vel ad aliquam ecclesiam parrochialem que non esset locus fratrum et sepelliretur quod tunc Clerici seculares tantum possint accedere et vocari et non aliquis alius religiosus vel ordinis aliarum nisi duo fratres debentes predicare assotiati duobus sotijs Et siquis contra prohibitionem presentis Capituli

Et quia etc. de florentis, simonis et sancte marie nove et sancti fortunati et etc. parrochiales non obstante quod ... fidelium. ... religiosi fratres ... quod clerici seculares et religiosi ... adnotatum possint ... ...

[...]baverint vel requisiverint aut requiri vel vocari fecerint pena supradicta puniat(ur). Et nichilominus expenditores sub dicta pena non debeant candelam dare nec aliquid aliud salvo quod predicta non intelligantur nec locum habeant in offitialibus forensibus comunis Perusii. Et in episcopo Perusino et prioribus artium qui decesserit durante offitio.

De coroctibus et luctibus non fiendis ad mortuos. Rubrica.

xlviiii Cum in Civitate Perusii tempore quo moriuntur homines et sepeliuntur fiat quasi communiter magnus rumor clamor et luctus per homines et mulieres contra formam statutorum et ordinamentorum comunis Perusii. Statuimus et ordinamus quod nemo audeat vel presumat tempore quo aliquis morietur vel sepellietur vel ante sepulturam vel post facere luctum vel ploratum ullulatum vel clamorem, nec audeat aliquis capud excoperire, nec capillos extrahere, nec pannos dilacerare, nec faciem excoriare, pena ~~Centum~~ viginti librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et vice qualibet, exceptis in predictis omnibus uxoribus defunctorum filiabus et sororibus carnalibus et matribus et neptibus carnalibus que possint corrottum et predicta facere in domo vel Ecclesia ubi esset cadaver mortui.

Quibus et quando liceat ad mortuos plorare. Rubricha.

L Item exceptis ascendentibus et descendentibus et consanguineis et affinibus usque in tertium gradum, et omnibus habitantibus in domo defuncti tempore sue mortis, quibus permissum sit in domo tantum vel in Ecclesia quando in ecclesia corroptum fieret facere ploratum et coroptare, non tamen decoriare faciem vel capillos extrahere.

Quod de sero ad domos [...]orum ne possit radunata gentium fieri. Rubrica.

Et quia consueverit in sero quando quis mortuus extiterit fieri magnus strepitus et radunata gentium, Ordinamus quod de cetero nulla congregatio sive radunata personarum fieri possit nec debeat, et intelligatur radunata personarum a decem personis supra masculorum nec etiam feminarum ratione mortis alicuius ante quam aliquis mortuus vel mortua debeat sepelliri, set tantum hora consueta quando mortuus debet tumulari, vel ad Ecclesiam portari, ad tumulandum, pena contrafacienti Centum librarum denariorum, possint tamen consanguinei et affines usque in quartum gradum et vicini decontrata sine aliqua radunata gentium accedere ad domum defuncti, quicumque non alius ad predicta venerit, et contrafecerit puniatur pena supradicta, Et intelligatur vicinus qui habitaret prope domum defuncti usque ad quindecim domos inclusive. Li

Quod nullus possit se induere de nigro vel alio colore causa mortis alicuius excepta uxore. Rubricha.

Sumptus inmoderatos evitare volentes, Ordinamus et Statuimus quod Lii

nulla persona audeat vel presumat tempore
quo moriuntur homines nec ante per .iiij.
dies nec post per unum annum se indui
ere de nigro bigio viridi vel alio panno
novo nec vestimenta vidualia percipere
vel portare pro aliquo defuncto nisi tantum
uxor defuncti pena cuilibet contrafacienti
in aliquo ex predictis. Centum. libr. denar[iorum] [i[n] Lombardia]
dum dicta uxor defuncti tempore quo
induet se vel indueretur de nigro vel ve
stimenta vidualia susciperet pro dicto ei
defuncto viro nec possit nec debeat exi
re nec stare ad suscipiendum vestimenta
extra domum vel Ecclesiam set in lecto
ubi erit corpus defuncti nec inde possint
per aliquem marem et quod non possint ali
qui mares intrare domum vel Ecclesiam
in qua mortuus esset ad induendum dictam
uxorem vel interesse vestiture vidualis
uxoris defuncti predicti vel ad extrahen
dum cadaver de domo vel Ecclesia set
ipsum extrahatur per clericos tantum pena
Centum. libr. denariorum proquolibet co
trafaciente in aliquo ex contentis in presen
ti Capitulo et vice qualibet. Et de pre
dictis inquiratur precise per offitialem
predictum.

De mortuis discopertis non portandis
ad Ecclesiam et de pena contrafacien
tium. Rubrica.

.Lvj. Ad tollendum corruptorum et Rumorum
materiam. Statuimus quod nullum cada
ver cuiuscumque sexus etatis seu dignitatis
existat discopertum deportetur ad Ecclesi
am aliquam seu sepulturam sed deportetur
et deportari debeat copertum cum cultra
vel palio seu celone vel alio panno et
si fuerit contrafactum vel ventum illi
de domo de qua cadaver exibit teneantur solvere pene nomine quinquaginta [vigintiquinque] li
bras denariorum portantes non quadragin[ta] [viginti]
ta soldos denariorum proquolibet solvere
teneantur. dum in predictis non intelliga
tur in religiosis et fratribus fraternitatis
quorum funera possunt deferri discoperta
et induta habitu eorum religionis et
fraternitatis tantum.

De non liceat stare prope hostium de
functi ubi coratarentur. R.

Item ad tollendum inhonestos mores .Lvij.
hominum coractantium super hostium
et prope hostium defuncti et ne ad
mulierum plantum sive luctum subtrahan
tur homines ad dolendum seu ad corrotandum Vacat
Statuimus et ordinamus quod nullus au
deat vel presumat stare vel morari erec
tus prope hostium defuncti quod est a
pertum ubi fieret corroptatio mulierum
per decem. pedes ad pedem cois dum ex
pecteretur cadaver extrahi de domo pena
decem. libr. denariorum proquolibet contra
faciente et qualibet vice. Et hoc non in
telligatur in pueris vel puellis a decem.
annis infra.

De nomen mortui notificet offitiali per
impetum artis vel per aliam per aliam
persona qui requireret homines ad honorandum
corpus mortui. R.

-Lx. Item Statuimus et ordinamus quod quili bet nuptius cuiuslibet artis, et quelibet alia perſona que iret requirendo cives ut vadant ad mortuum honorandum tene atur et debeat ad penam decem librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice notificare dicto offitiali no men mortui et ubi eſt corpus eius ante quam requirat aliquam perſonam, et facta dicta notificatione dictus offitialis teneatur et debeat unum ex notariis ſuis mictere ad domum ſive contratam ubi dicti ordinabit gens cauſa ſepelliendi cadaver tempore ſepellitionis ipsius et etiam quacumque alia hora dicto offitiali videbitur convenire ſub dicta pena. Sufficiat tamen notificatio ſe mel facta per unum nuptium vel per aliam perſonam, eſto quod plures eſſent homines requirentes ad predicta.

Quod nullus debeat remanere in domo de functi ad comedendum tempore funeris quibus dam exceptis. Rubrica.

.Lxi. Quia non decet ubi tribulatio eſt et an guſtia convivia ſtatuimus ordinamus quod nulla perſona debeat remanere ad come dendum in domo de qua defunctus extrahe retur poſtquam cadaver extraheretur de do mo et portabitur ad ſepulturam, nec redi re ad domum predictam ad comedendum niſi conſanguinei vel affines uſque ad quar tum gradum nec poſſit in ferculis excedi modus communior pena contrafacienti de cem librarum denariorum. Et nullus poſ ſit preſentem vel exſenium facere in dicte mortis alicuius illis de domo defuncti pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet et de predictis contentis in proximo Capitulo ſufficiat pu blica fama communiter probatur per duos te ſtes.

De offitialibus non ituris ad mortuos qui buſdam exceptis. Rubrica.

Item Statuimus et ordinamus quod po teſtas et Capitaneus Civitatis Peruſii et eorum et cuiuslibet eorum offitialis non audeant nec preſumat ire ad aliquod ca daver Civis Peruſini, et dum portaretur ad Ecclaſiaſticam ſepulturam, nec ire ad Ec cleſiam vel cimiterio aliquis ſepelliretur tempore ſepulture alicuius. pena Centum librarum denariorum pro quolibet contrafacien te et qualibet vice Salvo quod hoc locum non habeat ſi aliquis de offitialibus vel famili aribus ipsorum vel alicuius eorum vel ſi Iudex iuſtitie aut aliquis ex ſuis offitialibus vel Maior ſindicus offitialium comunis Peru ſii vel aliquis ex ſuis offitialibus vel fami liaribus vel aliquis alius offitialis Comunis Peruſii forenſis. aut aliquis ex eorum vel alterius eorum offitialibus et familiaribus aut dominus Epiſcopus Peruſinus, aut aliquis ex Prioribus artium civitatis Peru ſii moreretur ad funus quorum vel alterius eorum ire poſſint et valeant libere impune et ſine aliqua pena. -Lxii.

-f.l.

De Priores ad mortuos non accedant qui buſdam exceptis. Rubrica.

Nullus inſuper qui in futurum fuerit Prior Civitatis Peruſii audeat vel preſumat dum fuerit in offitio prioratus portare vel deferre aliquod corpus humanum mortuum ad aliquam Ecclaſiam nec de domo ipsum ex trahere cuiuscumque conditionis ſtatus digni .Lxiii.

tatis et preheminentie extiterit pena Centum libr(arum) denariorum pro qualibet vice. Nec etiam accedere poſſit ad aliquod cadauer, niſi eet alicui(us) priorum aſcendens uel deſcendens per lineam maſculinam, conſanguineus uel affinis uſque in tertium gradum incluſiue alicuius ipſorum priorum uel eorum notarij. Quo caſu poſſit accedere prior uel notarius conſanguineus uel affinis huiuſmodi defuncti cum duobus uel tribus alijs ex prioribus et non pluribus. uel frater carnalis uel conſobrinus, uel filius fratris carnalis uel eorum notarij, uel niſi eſſet defunctus aliquis ex offitialibus co(mun)is peruſ(ini) forenſibus, uel aliquis ipſorum priorum uel eorum notarius, uel notarius reformationum.

Q(uod) ad palatia corpus mortuum portari no(n) poſſit u(e)l in plateam. R(ubrica).

.Lviiij. Mandamus inſuper et ordinamus q(uod) ad palatium Poteſtatis et Capitanei communis peruſij non poſſit portari aliquod corpus humanum mortuum cuiuſcumque preheminentie fuiſſet cauſa ybidem modo aliquo ſeu tempore permanendi, pena .Mille. libr(arum) denariorum pro quolibet contrafaciente. ¶ Nec debeat aliquis luctus ſiue clamor fi(eri) ullo modo pro aliquo humano corpore mortuo, poſſint tamen per plateam predictam corpora mortuorum deferri, ſine perſiſtentia temporis, et abſque aliquo luctu uel clamore causa ſepeliendi ad aliquod monaſterium uel Eccleſiam, et illi qui cadauer portabunt ip(su)m ſine feretrum in quo eet cadauer, a domo de qua exibit ſeu de qua fuerit extractum cadauer, in uia uſque ad Eccliam ad quam portabitur in terram ponere no(n) preſumat pena cuilibet contrafacienti, Centum. libr(arum) denariorum, dummodo quod dictum eſt de corporib(us) mortuis non ponendis ſeu portandis in plateam non vendicent ſibi locum in illis qui infuturum acciderentur quod abſit qui no(n) recognoſcerentur, quo caſu ipſa corpora que occiſa fuerint que non recognoſcerentur po(ssin)t poſſint in d(ic)ta platea et eſſe et in eam portari, et teneri donec placuerit d(omi)nis Poteſtati et Capitaneo Ciuitatis peruſij qui pro tempore fuerint uel alteri eorum ut ip(s)a corpora recognoſcantur.

Q(uod) artes et artifices poſſint portare i(n) dupplerii cere ad mortuos de tali Arte u(e)l ſotietate et non alij. R(ubrica).

Item ordinamus q(uod) Conſules Mercchatorum Auditores Cambij, nec Camerarius alicui(us) artis ciuitatis peruſij nec aliqua ars neque artifices alicui(us) artis corporis uel collegij de ciuitatis non accedant uel preſumat accedere ad aliq(uod) corpus humanum mortuum de Ciuitate pe(ru)ſij nec ante nec poſt tale cadauer ad Eccliam ſepulture ipſius cum dupplerijs cereis .Lx. Saluo q(uod) predicta non habeant locum q(ua)n(do) moriretur aliquis artifex illius artis corporis uel collegij, nec mercatis et notarijs ipſarum artium, quo caſu homines illius artis corporis uel collegij de quo uel quib(us) dictum corpus humanum mortuum fuiſſet uel de quibus fuiſſet Iudex uel notarius habeant accedere cum duobus dupplerijs tantum impune. ¶ Si uero perſona mortua fuiſſet de aliqua ſotietate u(e)l fraternitate

uel corpore uel collegio quod homines ipsius sotietatis fraternitatis corporis uel collegii duos dupplerios siue cereos tantum portare seu portari facere possint et habere sine pena. Saluo quod ultra predicta sotietates et artes collegia siue consortia possint portare seu portari facere cereos et accedere ad mortuos secundum formam ordinamentorum sotietatis artis collegii siue consortii cuiuslibet, pena accedentibus in contrarium quinquaginta libr. denariorum. Et predicta locum non habeant quando moritur aliquis offitialis comunis perusii forensis, et in ipso Episcopo perusino, et prioribus artium ciuitatis perusii qui decederent durante offitio, quo casu quilibet possit accedere et dictum corpus pro libito honorare, pro cuius quidem prioris defuncti obsequiis et funere honorando domini priores una cum camerariis possint expendere et expensam fieri facere de quacumque pecunia dicti comunis. Et de predictis sufficiat probatio quatuor testium de fama.

et militibus et doctoribus

saluo quod de militibus et doctoribus

De uno cereo portando ad mortuos et non pluribus et de candelis et pondere ipsarum dandis clericis uenientibus ad mortuos. Rubrica.

.lxii. Item quod aliqua persona mortua uel ad sepulturam ipsius non debeat haberi ultra quam unum cereum quod non excedat nec excedere debeat ultra octo libr. cere ad pondus, pena cuilibet contrafacienti pro uice qualibet uigintiquinque libr. denariorum. Et quod candele cere occasione alicuius mortui uel pro sepultura ipsius dande clericis et religiosis ad talem mortuum uenientibus sint tales quod duodecim candele libram faciant et non pauciores computatis minoribus et maioribus pena notariorum danti et dari facienti ipsas candelas. Centum solidorum denariorum et detur cuilibet clerico una candela de predictis tantum, nisi esset prelatus offitialis uel antistes, quibus possint dari due pro quolibet ad plus. possint etiam dari due pro quolibet canonico sancti laurentii.

Et quia sepe huic legi fit fraus, quia non dantur per aliquem, set cerei et candele maioris ponderis interdum ponuntur, et religiosi uel clerici auferunt et portant et contra ipsos religiosos et clericos lex imponi non potest. Statuimus quod eo ipso quod nisi fuerint portare, ultra uel preter formam predictam, quod heredes talis mortui puniantur in Centum libr. denariorum. pro qualibet uice qua contrafactum fuerit.

Quod offitialis diebus festiuis uadat uel mictat ad ecclesias uel uenias pro contentis in supradictis capitulis et de arbitrio offitialis. Rubrica.

Item Statuimus ad hoc ut melius possit fieri executio predictorum quod predictus Offitialis teneatur et debeat singulis diebus dominicis et festiuis saltem bis in die ante prandium et post prandium ire uel mictere suos notarios et berruarios ad Ecclesias beatorum dominici, francisci et Augustini, sancti Petri, sancti Costantii, et sancti Angeli de porta porta, et ad alias ecclesias ubi erunt gentium concursus et inspicere et rimare uidere si inuenerint aliquam uel aliquem portare uel aliquid facere contra formam presentium Capitulorum, cuius assertio et relatio habeat pro plena probatione et ex sua relatione liceat eidem offitiali co .lxiii.

tinfaciences et portantes puniri in penis pre dictis. Pena dicto offitiali si in predictis fuit negligens. Centum. libr. denariorum in mictere que p(er) suos sindicatores debeat aufferri tpre sui sindichatus, et de hoc expresse debeat sin dicari.

De arbitrio dicti Offitialis intrandi do mos, de quibus mortui extraherentur, vel in quibus convivia fierent contra formam caplorum. Rubricha.

[illegible] sub una Rubrica

lxiii. Et ut predicta melius executioni man dentur. ordinamus q(uod) licitum sit et p missum eidem offitiali eiusq(ue) notariis et fa miliaribus intrandi domos de quibus mortui exiverint, Et si aliquis remanserit contra su prascriptam formam, et etiam domum in q(ua) convivium fieret seu fieri diceretur. Et nulli liceat tali offitiali vel ei(us) familie domum claudere set eis statim aperire cum ad do mum accessent, pena. decem. libr. denarior(um) pro vice qualibet cuilibet non aperienti i aufferenda, et inquisitionem facere si contra ventum fuerit in predictis, non t(ame)n intrare pos sit domum alicui(us) nocturno tempore.

De arbitrio et modo procedendi contra culpabiles in quibuscumq(ue) contentis in statu tis. hui(us) libri. Rubricha.

~~lxiiii~~ Item dictus offitialis possit teneatur et debeat contra omnes illos qui reperirent culpabiles de aliquibus contentis in supra scriptis, et infrascriptis ordinamentis, vel aliquo eorum ex suo offitio et ad petitionem cuiuslibet procedere sumarie, et de plano et si ne strepitu, et figura Juditii obs(er)vata vel non. Et executiones que occurrerint fa ciende facere de facto sine aliquo process su vel sententia.

De parte lucri pecunie qua offitialis p(re) fatus venire fecerit in coi. Rubricha.

Item q(uod) offitiales, et massarii co(mun)is i perusii teneantur et debeant eidem offitiali dare et solvere quartam par tem totius q(uan)titatis pechunie quam ve nire fecerit in Comune, occasione sui of fitii predicti, et infrascripti tantum, ad petitionem ipsius offitialis sub dicta pe na eisdem massariis si non solverint, et dederint ut dictum est sine alio precepto vel mandato ex parte alicui(us) offitialis i co(mun)is perusii vel aliqua solempnitate. lxv

Q(uod) capitulum de corectis non habeat lo cum in comitatensibus. Rubricha.

Item Statuimus et ordinamus q(uo)d Capitulum loquens de obsequiis et Capitulum quod loquitur de corrotto i comitatensibus habitantibus in comitat(u) nullo modo vendicent sibi locum. lxvi

Q(uod) dictus offitialis sit iudex maior pla tee fontium et stratarum. Rubrica.

Item etiam Statuimus et refirmamus q(uod) dictus offitialis sit et esse debeat i super executione et actonamine pur gatione, et reparatione, platee, et fori co(mun)is perusii et stratarum regalium, et omnium aliarum viarum, et fontium Civitatis lxvii

burgorum et suburgorum perusii et prope
Ciuitatem perusii existentium usque ad
sindicatum castrorum et uillarum propi
quorum Ciuitati perusii.

De faciente seu tenente inmunditiam seu
turpitudinem ante eius domum et quibus
dam aliis locis. rubrica

.lxvij. Ille autem ad cuius domum fuerit inuen
ta turpido uel inmunditia teneatur sol
uere pro uice qualibet pene nomine si non
eleuauerit infra terminum sibi assignandum, Vi
ginti solidos denariorum, Et nichilominus le
uare teneatur et compellatur precise et in
munditias tales litamen et impedimenta
remoueri faciat dictus offitialis, et eius
notarii de uiis publicis et uicinalibus et
plateis, et aliis locis ciuitatis burgorum
et suburgorum perusii. Et plateam et fo
rum comunis perusii remundari et purgari de
putredine et inmunditiam facere tenea
tur, Et etiam debeat quotiens opus esset
inquirere a Camorariis et camoras uel
poticchas tenentibus et habentibus, qui
sunt circha plateam et forum comunis perusii
et ab aliis prout dicto offitiali uidebitur
et de putredine et inmunditia que fieret
in dicta platea uel foro, et si inuenerit a
liquem culpabilem de predictis per inqui
sitionem quam faciet debeat et teneatur
qui inuentus fuerit culpabilis pro uice qua
libet soluere comuni perusii nomine pene quadra
ginta soldos denariorum, et similiter fiat
de plateis curtibus priuatorum et inter quas
cumque personas comunes adhibere ut munde
permaneant, et inmunditiis non ualeant
ledi sub dicta pena.

De custodibus secretis eligendis ad denump
tiandum delinquentes contra formam presentium
statutorum. rubrica

Item ne aliqui uel alique mares uel .lxviij.
femine in predictis uel aliquo predictorum
delinquentes transeant inpuniti, Et ut
contra delinquentes et contrafacientes in
predictis uel aliquo predictorum in supra
dictis capitulis uel aliquo predictorum con
tentis singularum penarum fiat exactio. Sta
tuerunt et ordinauerunt et reformauerunt
quod Cancellarius comunis perusii uinculo Iu
ramenti, et ad penam Centum librarum
denariorum sibi de suo salario si contrafecerit
pro uice qualibet auferendarum teneatur et
debeat eligere seu eligi facere denumptiato
res secretos de sex mensibus in sex menses
usque ad numerum quinquaginta, uidelicet
decem pro qualibet porta, et ipsos custodes
et ipsorum nomina dare in scriptis dicto offitia
li super arechiis. Qui denumptiatores cogan
tur acceptare offitium supradictum et Iu
rent ad sancta dei euangelia corporaliter
tactis scripturis coram dicto offitiali ipsum
offitium bene legaliter et solicite exercere.
Qui custodes teneantur et debeant uincu
lo iuramenti omnes et singulos homines
et personas mares et feminas quos et quas
inuenerint, uiderint uel sciuerint contrafa
cere uel uenire in predictis uel aliquo pre
dictorum in supradictis capitulis, uel aliquo
predictorum contentis uel contento in scriptis
dare offitiali super arechiis, et incipiatur in
quodam capsa facto seu fiendo si factus non
sit, in palatio habitationis dicti offitialis
ponendo clare nomen et pronomen delin
quentis, et portam et parrochiam unde est
et declarare id in quo deliquid et contrafecit

at et quo die. ¶ Et ne in dicto cippo palam quod per dictos cuſtodes aliquis ualeat incappari et ut ſciatur qui per ipſos cuſtodes extiterint incappati. Quod dictus offitialis teneatur et debeat cuilibet dictorum cuſtodum tempore quo acceptat offitium unum nomen quod talis cuſtos ſcribere et ponere teneatur in qualibet cedula quam in dicto cippo miniſerit de aliquo contrafaciente. Et quod in dicto cippo ponantur et configantur due ſere cum duabus clauibus. quarum clauium unam habeant maſſarij communis peruſij aliam uero habeat offitialis predictus. Et quolibet die ſabbati ſupradictus offitialis et dicti maſſarij teneantur et debeant apperire dictum cippum et cedulas in repertas in dicto cippo notarius dictorum maſſariorum immediate debeat regiſtrare et ipſas penes offitialem predictum relinquere. Qui offitialis teneatur et debeat incontinenti procedere contra tales incappatos uel incappatas et ipſos et ipſas punire et condempnare ſecundum formam in dictis Capitulis declaratam uel predictorum aliquo infra. decem. dies a die qua ipſas cedulas in dicto cippo reperierit pena tam offitiali quam maſſarijs et eorum notario ſi contrafecerint uel negligentes extiterint in predictis. Centum. librarum denariorum a negligente uel contrafaciente quolibet pro uice qualibet aufferenda tempore ſui ſindicatus pro Communi. Et quod dicte cedule et quelibet earum pro plena probatione in omnibus habeatur. Et quod nulla ex dictis cedulis poſſit uel debeat dilacerari uel cultari aliquo modo uel cauſa pena dilaceranti uel cultanti uel dilacerari uel cultari permictenti. Centum. librarum denariorum ſibi per ſuum ſindichatorem tempore ſui ſindicatus de facto aufferenda Aliquo contrario non obſtante.

Item quod nulli liceat ballare saltare seu dannare in curia potestatis cum duabus [illegible] — [illegible] ~~ut [illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible] ut [illegible]~~ rubrica [illegible] xx [illegible] quo [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] alia [illegible] ~~ut [illegible]~~ [illegible] fuerit negligens

·i· taliqua [illegible]

buzzi sub rubrica

De offitio capitanei custodie palatij dominorum priorum Rubricha.

Propter uarias operationes et uoluntates hominum in malum diſpoſitas quas ſemper in hominibus hodie natura produxit. Et quod quaſi ubique uidentur per effectum neceſſe eſt quod domini Priores artium a quibus ſtatus popularis dependet Cuſtodes habeant et in eorum palatio ordinatos Statuimus et ordinamus pro ſecuritate ipſorum et pro conſeruatione pacifici ſtatus dicte Ciuitatis quod ſemper et omni tempore unus ſit Capitaneus qui uocetur Capitaneus cuſtodie dominorum Priorum et palatij habitationis ipſorum Vir probus legalis et circumſpectus. Qui Capitaneus eligi debeat per illos bonos homines qui inſaculati ſunt uel inſaculabunt in futurum ad eligendum dictum capitaneum qui ſemper inſaculentur ut moris eſt tempore quo alij offitiales et electores aliorum offitialium inſachulabuntur et in publicatione ipſorum ille modus ſeruetur qui ordinatus eſt ut ſeruatur in publicatione offitialium eligere debentium Poteſtatem et Capitaneum et Maiorem ſindichum communis peruſij. cuius Capitanei offitium durare debeat per Annum et eſſe debeat ad cuſtodiendos dictos dominos Priores et palatium et etiam ad congregandos per ſuos notarios et familiares quecumque conſilia congregari uolent dicti domini Priores in eorum palatio et cuiuſcumque quantitatis et qualitatis exiſterent nec aliquam habeat poteſtatem nec auctoritatem capiendi detinendi uel incarcerandi aliquem Ciuem uel comitatenſem peruſinum ad petitionem cuiuſcumque offitialis communis peruſij niſi pro predictis conſiliarijs quando erunt inobedientes et niſi quando ſeptem ex Prioribus mandaverint aliquem detineri nec aliquam

-lxxi-

non ponatur hic quia alibi supra post electionem capitanei populi

Iuriſdictionem habeat cognoſcendi de aliqua
cauſa lite queſtione uel contrauerſia inter
quaſcumqꝫ perſonas cum de cauſis litibus
queſtionibus et contrauerſijs que oriri poſ
ſint inter peruſinos et etiam comitatenſes
et quaſcumqꝫ pſonas et quacumqꝫ occaſione
per formam ſtatutorum dči cois peruſij dč
ti ſint Iudices et ordinati ad cognoſcendum
Iuriſdictionem habentes cognoſcendi diffin
endi et fine debito terminandi. Poſſit tn̄
ad petitionem cuiuſcumqꝫ Camerarij artis ca
pere et capi et detineri facere ad eius man
datum quoſcumqꝫ artifices ſcriptos in matri
cula artis ſue uel ipam artem uere propꝛe
et continue exercentes pro hijs de quibꝫ dčus
Camerarius cognitionem et poteſtatem habet.
Et qui Capitaneus eligendus ad minus di
ſtare debeat a finibus comitatus peruſij p
triginta miliaria. et habeat et habere debeat
et ſecum tenere continue uiginti octo famu
los de quibus unus ſit expertus notarius et
ipos qꝫ probos et armigeros famulos fideles
et fides in armis aptos et expertos et indutos
omes de eodem panno quoꝝ ſeptem ſtent
et ſtare debeant ad ſeruiendum dicto Capi
taneo et ad ipm ſotiandum et principaliter
ſeruiendum. Et alij uiginti ſemp ad cuſtodi
am principaliter dictoꝝ dnorum priorum
et dicti palatij de quibus omnibus monſtraꝫ
uidere debeant conſeruatores monete quando
eis uidebitur et placebit qui Capitaneus
die noctuqꝫ ſollicitus eſſe debeat ad dictam
cuſtodiam faciendam ſeu fieri faciendam et
habeat et habere debeat et ſemper tenere
unuꝫ equum armigerum ualoris ad minus
uigintiquinqꝫ florenorum Auri Et a dicta
Ciuitate peruſij recedere no poſſit ipe uel
Notarius nec famuli durante tpore ſui
offitij Et ſecum ducere non poſſit neqꝫ tenē

aliquem ex dictis notarijs qui fuerit in aliq̊
offitio dicte Ciuitatis a duobus annis citra
et finito anno ſtare debeat ad ſindichatum
per quatuor dies coram offitialibus ad hoc
deputandis per dnos Priores artium in ipa
Ciuitate et reſpondere pro eo et dčo notario
et famulis per totum dictum tempus unius
anni Coram offitialibus deputandis ad ipꝫ
ſindicatum Qui Capitaneus habeat et ha
bere debeat pro ſuo ſoldo et ſtipendio mil
le florenos auri p tempus unius anni et
pro dicto ſalario ſtare et morari debeat ſu
is ſumptibus et expenſis in dča Ciuitate
et dictos notarium famulos et equuꝫ tenē
in Ciuitate predicta et habere debeat a dčo
Comunj domos gratis p ſua habitatione
et ſua familia et michil aliud percipere poſ
ſit ultra ſalarium predictum et domos cuiꝰ
ſalarij ſolutio de menſe in menſem fieri de
beat per dictos conſeruatores ſoluta prius
Gabella duodecim. denariorum pro qualibꝫ
libra dicti ſoldi et ſtipendij. Dum in pugha
et ſolutio duorum ultimorum menſiuꝫ offi
tij dicti Capitanei per dictos Conſeruatores
poſſit et debeat retineri quouſqꝫ ydem Ca
pitaneus fuerit per ſuum ſindichatorem et
ſententialiter abſolutus. Si uo ipm
Capitaneum contigerit condepnari et dicta
quantitas retinenda per dictos conſeruatores
uſqꝫ in concurrentem qntitatem condepnatio
nis facte de dicto capitaneo non ſufficeret
illud quod deeſſet in integra ſolutione de
condempnatione fienda de ſuo propio ſoluē
compellatur Si autem ſupererit a condemp
natione predicta de dicta quantitate reten
ta illud plus quod ſupererit ipi Capitaneo
dicti conſeruatores ſoluere teneant Aliquo in
no obſtante. Et qd idem Capitaneus uaca
re debeat per quinqꝫ annos integros ab eꝯ

ſitio ſupradicto et aquolibet alio de Ciuita
tis / Saluo quod in ellectione fienda de Capitaneo
proxime futuro / addictum offitium uacatio
aliqua non ſit neceſſaria / ſet fieri poſſit pro
ut de electoris proceſſerit uoluntate uacatio
ne aliqua non actenta / non obſtante aliquo
Capitulo precedente uel ſequente inquacumque
forma.

De electione dnor Prior artium. Rubrica.

Lxxxj

PRo ſalubri ſtatu et conſeruatione populi
peruſini / et eius manutentione pacifica
cum ſine capite ordinato ad regendum et
gubernandum ipm populum ſtare et conſer
uari non poſſet prouida deliberatione / Sta
tuimus et ordinamus quod pro comune et populum
peruſinum ſemper produobus menſibus eliga
tur / et inueniantur infraſcripto modo et for
ma. videlicet decem boni et legales / et ſufficientes
et ydonei homines / et de populo et de artibus
ciuitatis et burgorum perusii duo de qualibet
porta / qui ſint et appellentur Priores populi
et artium ciuitatis perusii / de quibus decem
prioribus ſemper duo ſint de arte mercantie
Jtaque ſingulis duobus menſibus duo priores
ſint de arte / et collegio mercantie.

Alij autem ſepte priores ſint et eſſe debeant
de alijs artibus / et de collegio aliarum ar
tium que inferius ſunt ſcripte / dummodo
illa ars que habebit priorem duobus menſi
bus inſequentibus duobus menſibus habere
non poſſit uel debeat ullo modo priorem
Jtaque de artibus in artibus deueniat ſucceſ
ſiue. Et quod nulla ars de dictis col
legijs habere poſſit niſi unum ex prioribus
ſupradictis / et ut ſuperius dictum eſt / dum
modo in merchantia ſibi hoc locum nequeat
uendicare niſi ut ſuperius continetur.

Dum Priores duo de merchantia diuidunt
per portas Singulis duobus menſibus
Jtaque de porta unde erunt Priores de
merchantia duobus menſibus / in alijs
ſequentibus duobus eſſe non poſſit / Jta
quod nulla porta in duobus menſibus habe
at niſi / tantum unum Priorem de merca
tia. Qui Priores ſic eligantur
videlicet quod dum priores artium Ciuita
tis perusij ſex diebus antequam eorum of
fitium finiatur in loco quo voluerint et
ordinauerint faciant Conſilium et adu
nantiam / Camerariorum / et Rectorum artium
congregari more ſolito. Et in ipsa aduna
tia per ipsos Priores / uel aliquem eorum
de licentia ſuorum ſotiorum proponatur
et inter dictos Camerarios / et Rectores
et ipſis Camerarijs et rectoribus conſiliu
poſtuletur quomodo et qua forma electo
futurorum Priorum artium / pro dictis du
obus menſibus futuris fieri et celebrari
debeat pro Comuni et populo ſupradicto
et ſecundum modum et formam qui a
dictis Prioribus ybidem / et a dicto conſi
lio ordinabitur ipsorum futurorum Priorum
electio ſub felici nomine celebretur / et fi
at ita tamen quod ſemper ſingulis diebus
duobus menſibus reiteretur electio.

Minor aut viginti annis Prior artium
eſſe non poſſit nullo modo / Et ſi eligeretur
electio non valeat ipso facto / et ſi talis e
lectus offitium recepit prioratus condempne
tur per dominum Sindicum / et Judicem iuſti
tie in Centum. libr. den. et reuocetur ab
offitio prioratus et dictus ſindicus et Judex
Juſtitie ad petitionem cuiuslibet denumptiantis
de predictis teneatur inquirere et repertum aul
publice punire ſecundum quod dictum e. Et inchoninus
de predictis quilibet ualeat ee accuſator et habeat medietatem banni.

Marginal notes (later hand):
Jn conſilio populi peruſini mor... aggregato ... duobus ... eligantur ... porta
Vnus ... de arte campſorum
niſi ſpatio breuium ... ...
... ...
... particulari

Nullus autem possit esse prior artium Civitatis
perusii vel ad offitium Prioratus eligi vel
assumi qui vel eius pater non sit oriundus
de Civitate vel Comitatu perusii et qui
libram non habuerit in Civitate vel comi
tatu perusii per tempus saltem. triginta.
Annorum conputandorum tempore quo eam
habuerit in Comitatu Et conputandorum
tempore suo et suorum antiquorum Ita tamen manutate
quod illi qui fuissent de Comitatu et libram tempore quo habuerint
habuerint ut dictum est ipsam libram nec
non habitationem veram habuisse et fecisse
debeant in Civitate et inter Cives perusii
saltem per tempus duodecim annorum ante
quam ad ipsum offitium assumatur Exceptis
ab omnibus predictis hiis qui iam fuerunt
Priores et in offitio prioratus vel in presen
ti sacculo essent insacculati pro priore qui
possint esse Priores non obstante pro pre
dicta vel eorum aliquod deficeret in eisdem
Et quod nullus possit esse prior pro aliqua
arte qui in Civitate perusii non habuerit
libram ad minus Sexaginta librarum ad gros
sam per tempus unius anni ante eius
electionem vel assumptionem Et qui per
dictum tempus unius anni non habuerit ve
re et sine fraude bona stabilia in Civitate
vel burgis sive suburgis aut comitatu
perusii valentia ad minus ducentas librarum
denariorum. Et quod nullus notarius
Civitatis perusii vel offitialis communis
perusii audeat vel presumat accedere post
electionem Priorum aliquam libram ali
cuius in priorem electi et qui contrafecerit
puniatur ipso facto in Centum. librarum denariorum
et quilibet sit inde accusator et habeat me
dietatem banni et dicta talis annotatio
non valeat Et qui contra vel preter dictam
formam eligetur eius electio non valeat
nec teneat ullo modo Et si contra vel preter
dictam formam electus offitium prioratus
receperit vel operaretur solvat nomine pene
si offitium acceptaret. Centum. librarum denariorum
et pro vice qualibet qua aliquid ut prior
operaretur vel faceret Centum. librarum denariorum
solvere teneatur et in ipsis per dominum sindicum
et Judicem Justitie communis perusii possit et
debeat condempnari et quilibet inde possit
esse accusator et de condempnationibus
huiusmodi medietatem habeat commune et
quartam partem habeat dictus Sindichus
et aliam quartam partem habeat accusator
Quam medietatem Massarii communis perusii
dare teneantur sine alio precepto vel man
dato sola fide facta quod fuerit accusator et
quod ob hanc causam fuit condempnatio.
Quicumque autem fuerit prior artium Civi
tatis perusii seu notarius priorum a tempore sui Prioratus ad
xviii. menses prior esse non possit nec ad
ipsum offitium eligi valeat vel assumi Et
si eligeretur vel debeat vacare eius electio non valeat ullo
modo. Volumus etiam quod tempore
electionis Priorum interesse non possint
nec debeant Priores qui pro tempore fuerint
sub pena vigintiquinque librarum denariorum
et quilibet possit esse accusator et habeat
medietatem banni sed ibidem intersint
duo fratres minores licterati et notarius
Priorum et Cancellarius et electores
et unus ex militibus domini Capitanei qui
singulariter iurare faciat electores eligere
in Priorem de prudentioribus et melioribus
et legalioribus artificibus Civitatis et bur
gorum perusii qui scripti sint in matricula
alicuius artis Civitatis et burgorum perusii
et non dare vocem suam alicui pro quo
eligendo peccuniam recepisset vel esset rogatus.
Et quod nullus qui non esset de

debeat vacasse per ipsos limitatum
seu limitandum per duos certorum
dierum et eam quoque tempore fieret electio
bonorum hominum ad ipsos spectantium

numero eligere debentium accedere debeat vel
possit adlocum ubi dicta electio fieret / debentes
vero eligere non accedant sine apodixa sui rec
toratus / quam ostendere teneatur dco cancel
lario / et aliter aducem dandum non admic
tantur sub pena quingentarum libr denarior
proquolibet contrafaciente / et quilibet valeat
esse accusator / et habeat medietatem banpni
aca assarijs cois perusij eius qd veniet in Co
muni accusatione predicta sine alia apodissa pre
cepto vel mandato facta fide de accusatione
et qd dicta de causa fuerit ~~accusatus~~. ɔ devaptus

Et ut in electionibus ipsorum Priorum de
bita convenientia / et condecens equalitas s
vetur / aliquis qui non possit esse Prior ar
tium / vel inoffitio prioratus p formam or
dinamentor in Priorem vel offitio prioratus
no valeat eligi / Et si contra predicta fieret
electio non valeat nec teneat ymo eam re
vocare / et revocari facere dictus sindicus et
Judex iustitie Juramento propio teneat / Et
omnia / et singula ordinamenta capitula et
reformationes / ac statuta que huic provisioi
et ordinationi quomodolibet contradicent vl
obstarent / sint cassa et irrita / quantum in his
inquibus contradicerent vl obstarent.

Insuper volumus qd nullus Prior Artium
existens in offitio prioratus / audeat vl pos
sit ire adbrevia aliqua que darentur in ali
quo consilio / et statim cum porte dividentr
brevibus capiendis / exire et discedere debe
at debeat depalatio inquo brevia dabunt
Et dictum palatium non reintrare donec
fuerint completa dari dicta brevia et nemo
dictorum Priorum audeat loqui cum aliquo
qui habuerit breve causa aliquem eligendi
donec elegerit offitialem quem debebit eligere
et qui contrafecerit inaliquo predictorum sol
vat probice qualibet decem. libr denarior

Et quilibet unde sit et possit esse accusator
et habeat medietatem banpni / a massarij
cois perusij modo supradicto / dum modo
quilibet ex Prioribus supradictis possit a
die depositi offitij ire ad omnia consilia / et
adunantias / et probrevibus capiendis de
inde adsex menses sine pena / aliqua no
obstante et de omnibus supradictis in isto
to hoc Capitulo credatur sacramento accusa
toris cum vno teste. Illi igitur qui
electi fuerint Priores artium sm modum
et formam predictam sint et esse debeat
Priores artium / pro coi et populo perusine
et artibus / et artificibus civitatis pusij p
duobus mensibus tantum futuris Initia
dis die kalendarum mensis sequentis n
post eorum electionem / Et ordinato ~~inter~~
rectores quo et qua forma inelectione
Priorum procedendum sit et eor electio
debeat celebrari subsequenter per duos
fratres minores dentur brevia cui porte
venerit sors habendi mercatorem / et hoc
peracto dentur brevia portarum de quibus
merchatores esse non debebunt / et sicud
porte venerit ita et taliter procedatur.

Et predicti rectores artium et quilibet eor
per se corporaliter iurare debeat super ipa
electione secundum modum et formam tra
ditam de illis solummodo personis quas con
gnoverint et putaverint magis ydoneas
et sufficientes adprioratus offitium exerce
dum eligere et nominare debona conscie
tia et deprudentioribus melioribus et delegali
oribus artificibus civitatis / et burgorum
perusij sm formam statutorum et ordina
mentorum supra et infrascriptorum / et facta
electione predictorum priorum remaneat in
occulto quousque publicabuntur.

Et si in electione priorum artium / que

fieret ad.

fieret ad scruptinium aliqui occurrerent pares in vocibus tunc nomina talium occurrentium in pari numero vocum inmictantur in brevibus in aliquem locum et ille cuius nomen primo sorte exibit sit et esse debeat prior artium.

Salvis semper et reservatis sacchectis priorum factis et faciendis imposterum et reformationibus et ordinamentis dictorum sacchulorum quibus per presens Capitulum in nullo derogetur. Nullus autem de Civitate vel burgis aut comitatu perusii possit nec debeat esse prior artium populi Civitatis perusii vel ad offitium Prioratus eligi nec assumi qui non sit scriptus in matricula illius artis pro qua fuerit assumptus Prior vel electus, et fuerit per tempus trium annorum et scriptus in libro dicte matricule per notarium illius artis sue per dictum tempus. Et quandocumque fuerit contra vel preter dictam formam electus vel publicatus prior eius electio non valeat nec teneat ullo modo. Et de hoc debeat inquiri per dictum sindicum et Iudicem Iustitie palam et secrete prout sibi videbitur prima die vel secunda qua fuerit facta electio dictorum Priorum novorum.

Et addimus ut ipse sindicus et iudex possit inquisitionem ipsam facere Priores artium qui pro tempore fuerint incontinenti facta electione et publicatione predicta debeant et teneantur in vinculo Iuramenti sub pena Centum librarum denariorum pro quolibet dari facere inscriptis eidem Iudici nomina novorum priorum et pro quibus artibus fuerint electi qui sindicus et Iudex statim habitis dictis nominibus teneantur et debeant mictere pro Camarariis et notariis cuiuslibet artis de quibus fuerint dicti Priores et eos debeat examinare et responderi facere super dicta inquisitione. Et facta examinatione et responsione predicta et habita et recepta testificatione Camerariorum et notariorum artium de quibus erunt dicti Priores electi Idem sindicus et Iudex Iustitie teneatur et debeat sententiam absolutoriam vel condempnatoriam cassationis seu confirmationis ipsorum Priorum et cuiuslibet eorum facere ante receptionem sacramenti Priorum et ante introitum eorum offitii non obstante si in premissis processibus non fuerit servata sollempnitas et ordo iuris sed summarie ad predicta procedi debeat per dictum sindichum et Iudicem ut sibi visum fuerit. Et si dictus Sindicus et Iudex ad predicta negligens fuerit et remissus solvere debeat comuni perusii pro vice qualibet de suo salario ducentas libras denariorum sibi de facto per suos sindicatores aufferendas tempore sui sindicatus et si eius sindicatores non condempnabunt dictum maiorem sindicum si negligens fuerit in predictis eadem pena puniantur. quorum camerariorum et notariorum testificationibus in singulis capitulis supradictis habeatur pro plena probatione per eos primo prestito iuramento.

Alia insuper ordinamenta statuta et reformationes loquentes de examinatione et electione et Inquisitione Priorum in sua remaneant firmitate. Salvis semper et reservatis saccheetis Priorum faciendis imposterum et reformationibus et ordinamentis dictorum sacculorum quibus per presens Capitulum in nullo derogetur si et inquantum fuerint insacculati in ipsis sacculis secundum formam statutorum in presenti volumine contentorum.

De offitio dominorum Priorum artium Civitatis perusij. R.

.lxxiij. Offitium quoque dominorum Priorum artium Civitatis perusij tale sit quod ipsi et eorum notarius teneatur et debeant in palatio populi eorum solite habitationis et die noctuque continue permanere, et exinde non exire, discedere, nisi ex evidenti et necessaria causa, et tunc cum licentia prioris priorum pena sacramenti, et decem librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice qua contrafecerint qua licentiam concedere non possit nec debeat sub pena Centum librarum denariorum per suum sindicatorem auferenda si contrafecerit dictus Prior nisi septem ad minus de Prioribus remaneant in palatio et semper remanere debeant die noctuque. Et de dicta licentia sive licentiis que darentur rogari debeat notarius dictorum dominorum priorum quolibet die quo concederetur, et inde facere publicum instrumentum que instrumenta licentiarum producere debeat tempore sui sindicatus coram maiori sindico sub pena predicta notario qui non produxerit dicta instrumenta et sub pena prestiti Juramenti que pena per suum sindicatorem debeat exigi a dicto notario et dictis dominis prioribus si contrafecerint. Et si aliquis priorum sine licentia prioris priorum recesserit puniatur pena viginti quinque librarum denariorum pro qualibet vice. et predicta non vendicent sibi locum in hiis casibus quando ire deberent vel mitti per Priorem priorum ad aliquem locum vel consilium ad quem ire debent secundum formam statutorum communis perusij vel quando irent ad ecclesiam sotiati cum potestate vel Capitaneo in diebus solepnibus ut moris est vel quando irent obviam alicui domino vel prelato vel qui irent ad visitandum vel honorandum generales ministros et vel priores religiosorum in quibus casibus possint ire et exire palatium licite et impune, dummodo tres ad minus remanere debeant semper in dicto palatio. et in casibus in quibus dicti domini priores possint licite exire de palatio ipsorum, non liceat eis nec possint extra palatium eorum solite habitationis vel extra palatia communis et populi perusini aliquid ordinare reformare vel facere vigore eorum offitij nisi essent in aliquo exercitu vel cavalcata communis perusij et quod facta fuerint secus non valeat nec teneat ipso iure et nullus notarius predicta extra dicta loca scribere valeat pena dictis dominis Prioribus quingentarum librarum denariorum pro vice qualibet et notarius secus scribenti Centum librarum denariorum pro vice qualibet qua contrafecerint. Et studeant ad bonum et pacificum et tranquillum statum communis et ipsius perusini et eius districtus.

Et ad iura et Jurisdictiones et honores communis et populi perusij promovere conservare et manutenere et augere pro posse.

Dare insuper prioribus studium quod populus et artes et artifices dicte civitatis in solita et vera libertate et firmitate persistant Et ne ipsis per aliquos ~~per magnates vel alios~~ violentie vel iniurie inferantur. et quod Jus et Justitia persone cuilibet observetur, Et ut malefitia puniantur domini Potestati et Capitaneo et aliis offitialibus communis perusij in predictis auxil

et pro predictis auxilium consilium et fa
vorem quandocumque opus fuerit efficaciter
exibere teneantur. ¶ Pecuniam a
vere, res, et bona comunis perusii diligenter
facere custodiri, et ipsam non expendere
nec expendi facere inutiliter nec contra
formam statutorum et ordinamentorum
comunis et populi perusini. ¶ Quorum
Priorum officium dominus Potestas Capita
neus maior sindicus et Judex Justitie et
quilibet offitialis comunis perusii debeant et
manutenere pro posse, ac etiam honorare
pro honore et statu populi perusini, et eis
hostia non claudere, nec claudi facere nec
clausa tenere, vel teneri facere, set libere
eis prebeant auditum vel accessum qua
documque et ubicumque ipsi Priores vo
luerint accedere pena Quingentarum librarum
denariorum pro quolibet qui contrafecerit
in predictis et qualibet vice. Dummodo sint
septem, et aliter accedere non possint set
servetur forma data supra in statuto de
offitio Potestatis et Capitanei.

¶ Et si dicti Priores artium omnes vel sal
tem septem ex eis dixerint vel protesta
ti fuerint, Potestati vel Capitaneo et a
liis offitialibus comunis perusii quod ipsi vel al
ter eorum non procederent contra aliquem
quod ille Potestas vel Capitaneus, et alii
offitiales cui super hoc ipsi protestati fue
rint non debeant contra talem procedere
realiter vel personaliter inde ad tres dies
pena Quingentarum librarum denariorum pro quo
libet qui contrafecerit in predictis et qua
libet vice. ¶ Teneantur insuper dicti
Priores, et eorum notarius, ac etiam ca
merarii artium dicte Civitatis et quicumque alia

alius credentias. scilicet perpetuales imperpetuum
et temporales ad tempus pena. Centum librarum
denariorum pro quolibet contrafaciente et pri
vationis offitii sic et ~~Camerariatus~~ Prioratus imper
petuum. ¶ Non possint insuper dicti
Priores proponere nec reformare per se nec
formari facere nec proponenti consentire te
pore eorum offitii prioratus in aliquo consi
lio vel adunantia vel aliter facere aliquid
eorum vel alicui eorum vel eorum notarii
proprium factum vel negotium. ¶ Nec possint dicti dicti Priores
proponant nec proponi nec reformari faciant eligere ad aliquod offitium
ciant aliquid de aliquo aut super aliqua questionem palatio populi et ad
stione vel causa civili vel criminali que fore vel ad aliqua ambasiatam
verteretur in Curia Potestatis vel Capita mittere aliquem eorum vel aliquem
nei vel maioris sindici et Judicis Justitie eorum consanguineum usque tertium
vel alterius offitialis comunis perusii, et nulla gradum inclusive in comune
legem nec reformationem facere possint que notarium
tangat vel tangere possit aliquam causam
pendentem vel spetialem vel generalem sub
quacumque tenore verborum generaliter vel
spetialiter loquendo quam si fecerint vel fa
cere vellent Cancellarius comunis perusii vel nota
rius dictorum Priorum scribere non debeat
pena dictis Prioribus, et dictis cancellario
et notario si contrafecerint ducentarum librarum
denariorum pro quolibet que pena per eorum sin
dicatorem debeat aufferri cum privatione
offitiorum per tempus quinque annorum.
¶ Et si dicti cancellarius vel notarius scri
berent vel dictam reformationem dicti Prio
res facerent Judex coram quo produceret
vel allegaretur ipsam observare non tene
atur nec observet sub pena ducentarum librarum
denariorum, et exnunc prout extunc sit et
nulla, et pro nulla habeatur, et de predictis
debeant spetialiter sindicari.
¶ Nec proponant nec reforment nec proponi

nec reformari faciant in aliquo conſilio vel a
dunantia aliquid quod eſſet vel redundaret
in dapnum aut preiuditium vel diminutionem
Iuris vel Iuriſdictionis cois vel populi pe
ruſij vel alicuius univerſitatis vel alicuius
ſpetialis perſone Ciuitatis vel Comitatus
aut diſtrictus peruſij. Et ſi proponerent vel
reformarent aut proponi vel reformari fa
cient incontinenti in quingentis libris denariorum
pro quolibet eorum tempore eorum ſindicatus
debeant condempnari et etiam condempnet
in reſtitutione et ſatiſfatione eius in quo
propterea lederent aliquem vel Commune dap
nificarent. ¶ Poſſint inſuper et
teneantur dicti priores reconciliare ad pa
cem et concordiam reducere dominos Poteſta
tem et Capitaneum et alios offitiales
cois peruſij ſi qua quod abſit occurreret di
ſcordia inter eos. et etiam artes et artifi
ces de contemptionibus ſeu que eſſent in
ter artem et artem et inter artifices unius
artis occaſione artis vel offitiorum ipſarum
artium vel ipſius artis dummodo non intel
ligatur conteptio inter artifices vel arte
ubi duarum partium maior pars eſſet in
concordia. et in predictis et pro predictis
eiſdem dominis prioribus obediatur et pare
atur a diſcordantibus ad penam Centum
librarum denariorum pro quolibet contrafacien
te. ¶ Poſſint etiam domini priores ar
tium et eorum notarius precipere et pre
cepta facere per ſe et nuntios et baiulos
ques volent cuicumque voluerint et ſuper
quocumque facto et negotio uſque ad quantita
tem viginti ſolidorum denariorum pro quolibet pre
cepto et qualibet vice et dicta bampna
ab inobedientibus de facto exigere cum
effectu. ¶ Et quod pro ambaxiatis et
requiſitionibus et alijs occurrentibus et
concurrentibus ad eorum offitium ha
beant et ſibi eligant domini priores ar
tium decem famulos ſcilicet unum pro
quolibet priore et quilibet eligat et
habeat ſuum et notarius eorum unum
quem ſibi eligere voluerit et habeant
etiam unum Coquum et unum hoſtiari
um et unum famulum Coci qui fa
mulus coci [ſine ſcarpellatorum et ſcopatorum palatij] habeat et habere debeat pro
ſuo ſalario duorum menſium tres flore
nos auri ſine ſolutione gabelle et quo
chus habeat et habere debeat pro ſuo
ſalario duorum menſium unam robbam
valoris quatuor florenorum auri ſine ſolutione
Gabelle. Scopator [et aquarolus] novo palatij dominorum
Priorum habeat pro quolibet menſe quin
quaginta ſolidos denariorum. Alij autem famu
li priorum et Notarij et hoſtiarius ha
beant et habere debeant pro quolibet eorum
unam robbam tramegiatam duorum co
lorum valoris quatuor florenorum auri
pro quolibet Robba ſine ſolutione gabel
le et non ultra. et ſi aliquis ex dictis fa
mulis et hoſtiario non detulerit robbam
tramegiatam ſolvat nomine pene communi
viginti quinque libras denariorum et eadem
pena ſit prioribus ſi permiſerint aliquem
deferre robbam non tramegiatam. que
quantitates pecunie ſolvere debeant maſ
ſarij cois peruſij in principio offitij prio
ratus. in et pro indumentis eorum.

¶ Et quicumque fuit vel erit famulus ali
cuius prioris vel notarij Priorum vel ho
ſtiarius Priorum non poſſit eſſe famulus

alicui Priorum / vel notarij priorum / vel
hostiarius prioruz / unde ad sex menses pena
viginti quinque libr. denariorum nec in dicto
Palatio morari vel stare aliquo colore quesito
vel aliqua ratione vel causa sub dicta
pena. Et eadem pena cuilibet ex Prioribus
et notario si elegerint / vel in palatio stare
permiserint aliquem contra formam statutorum
quas penas per advocatorem sindicum comunis
perusij debeant aufferri quorum notarij et nuntij
offitium duret per duos menses tantum
scilicet quantum durat offitium priorum
artium / Et qui fuerit semel notarius vel
nuptius populi non possit esse notarius vel
nuptius populi inde ad tres annos / qui notarius
habeat et habere debeat a Comuni
perusij pro suo salario dicti offitij decem et
florenos auri tantum sine solutione gabelle.
Dummodo nullum alium notarium sibi
cohaiutorem habeat pro offitio notariatus et
prioratus salario comunis perusij Et dictus
nuptius habeat pro suo salario unam robbam
de scarlecto / cum uno caputeo panni
rubei de scarlecto cum uno fodero velluti
viridis valoris et costus omnium predictorum
scilicet robbe caputei et foderi / sexdecim florenos
auri sine solutione gabelle / quam quantitatem
florenorum auri solvere debeant massarij
comunis perusij ante introitum offitij
dictorum dominorum Priorum prioribus
predictis / vel cui mandaverint solvendam
sine solutione gabelle et non ultra. Et si
dicti Priores prima die eorum publicationis
vel sequenti electiones dicti notarij / et nuptij
non fecerint / dictis electionibus priventur
Et eligantur dicti notarij et nuptius
vel ille ex eis de quo priores in concordia non
fuerint et non eligerint ut dictum est
in consilio populi sorte brevium / et sint decem
electores / scilicet duo pro porta / et sint
in electione omnes electores concordes / vel
saltem septem ex eis in concordia et scribatur
electio notarij / et nuptij priorum per
notarium reformationum vel notarium priorum
salvis semper sacculis priorum / et
notarij et nuptij eorum / tam factis quam faciendis
/ et ordinamentis / et reformationibus
de ipsis loquentibus / quibus per predicta in
nullo derogetur. Et si occurreret aliquem notarium
vel nuptium extrahi de sacchulo et
mortuum / vel absentem vel inhabilem / ad
operandum offitium / tunc et eo casu per Priores
/ quorum debet esse notarius vel nuptius
electio fiat per eos. et si non essent in concordia
de electione tunc fiat ad brevia modo
superius denotato / et hoc quando substituti non
essent insacculati. Et dictus hostiarius continue
pena Centum solidorum denariorum stet et stare
debeat ad hostium priorum per se et non
per substitutum / nisi per Priores alius substitutus
approbetur / et dicti Priores possint dictos famulos
hostiarium et choquum cassare et revocare
/ panes eis aufferre / si viderint / eos
non fideliter servire. Teneantur insuper
dicti priores quolibet die lune / et
quolibet die veneris de mane / usque ad tertiam
et post nonam hora debita usque ad
vesperas sedere publice ad audientiam et audire
petitiones volentium ab eis aliquid et
iuridicum petere / et petitiones in scriptis recipiant
et infilçari faciant per eorum notarium
et super ipsis deliberent quid sit agendum
infra sex dies / a die oblate petitionis
Ita quod si viderint admictendas / admictant
et dent notario pro abprobata / et si viderint
non esse admictendam tamquam reprobatam
restituere faciant per eorum notarium

dantibus Et de hec regetur per notarius Et
ad dictam audientiam stare debeant duobus
horis ad minus de dictis duobus diebus ita quod
omnibus uolentibus eorum petitionem dare sit
licitum et comoditatem habeant de ipsis Pri
oribus Et predicta in dicto capitulo contenta tenea
tur dicti Priores iurare observare tempore eorum
Iuramenti. ¶ Et ut dicti Priores artium
et eorum notarius possint eorum offitium se
curius operari Potestas et Capitaneus nec
aliquis eorum iudex non possint nec debeant aliqua
ratione uel causa inquirere nec inquisitionem
facere contra aliquem qui esset uel fuisset
prior artium aut notarius Priorum artium
tempore offitii ipsorum Potestatis et Capitanei
et si contrafecerit non ualeat nec teneat et
contrafaciens in quingentis libris denariorum
debeat condempnari si tamen accusati ab aliquo
fuerint possit super accusatione procedi pro
ut fuerit rationis. et in omnibus et singulis
que dicti Priores artium fecerint aut facere
uoluerint sint et esse debeant omnes presen
tes et in concordia uel saltem septem ex eis
in concordia et quidquid per eos omnes uel sal
tem septem ex eis presentes et in concordia
factum aut gestum fuerit in hiis que ex for
ma statutorum ordinamentorum uel reforma
tionum comunis et populi perusii ad eorum spec
tarent offitium ualeat ac teneat executio
ni mandetur. ¶ Et habeant dicti domini
Priores et notarius eorum pro eorum et
ipsorum familie uictualibus et expensis in
anno perusii de pecunia dicti comunis quadra
draginta solidos denariorum pro quolibet eorum
et quolibet die sine solutione gabelle.
¶ Iurent autem et promictant dicti Priores
artium et eorum notarius et satisdent in
consilio populi de eorum offitio bene et
legaliter exercendo secundum forma sta

tutorum et ordinamentorum et reformationum
comunis et populi perusini prout notario
seu cancellario qui stipulatus fuerit pla
cuerit stipulari. ¶ Et si contigerit
aliquem extrahi et publicari de saculo
in priorem qui esset mortuus uel absens
uel inhabilis ad dictum offitium exerce
dum tunc et eo casu fiat electio per Priores
qui pro tempore in offitio erunt cum ca
merariis porte unde esset talis publica
tus et cum Camerario artis pro qua huius
modi Prior publicatus electus uel extrac
tus fuerit et si ipsi omnes uel due partes
ipsorum in concordia uiderint aliquem in
dicta arte consanguineum talis extracti et
qui sit ydoneus et sit de eadem porta illum
eligant et eligere debeant sin autem a
lium de eadem arte et porta eligere tene
antur. Et si non essent in concordia ut
dictum est ea die qua fuerit publicatus
extunc electio fiat per omnes Priores et
Camerarios uel maiorem partem ex eis
in concordia prout uiderint conuenire ita
tamen quod de eadem arte et porta eligere tene
antur si ydoneum reperierint alias de eadem
arte et de eadem porta Si uero aliquis offiti
alis comunis perusii extraheretur de saculo ad
aliquod aliud offitium dicti comunis uidelicet
ad rectoriam siue castellanantiam aliqua
alicuius Ciuitatis terre uel loci et esset mor
tuus uel inhabilis dicti Priores et Came
rarii eligant alium loco sui de porta de qua
fuerit talis extractus qui eis utilis et y
doneus uideatur.

De arbitrio dominorum priorum artium [illegible] Lxxiii

Hic intrat ordinamentum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et quia offitium dictorum Priorum spec
tare debet de Custodia habenda in Ciui
tate et Comitatu perusij. Statuimus et or
dinamus quod priores artium habeant et habere
intelligantur arbitrium bayliam et auctori
tatem pro custodia et super Custodia facien
da et fieri faciendi in Ciuitate comitatu et
districtu perusij et occasione dicte custodie et
prouidendi statuendi ordinandi et faciendi
quicquid eis placuerit dummodo dicta potestas
et arbitrium non intelligatur se extendere
nec extendatur quod possint dicti Priores con
ducere milites uel pedites forenses ad sti
pendium uel soldum comunis perusij nec offiti
ales eligere uel reformare qui habeat salari
um a Comuni perusij uel ab aliqua uniuer
sitate comitatus uel districtus perusij uel
ab aliqua spetiali persona nec possint dare
uel concedere aliquam exemptionem uel
immunitatem alicui castro uel uille comitatus
seu districtus perusij nec alicui persone.

Item quod dicti priores habeant et habere intel
ligantur arbitrium bayliam et auctorita
tem super bladi et aliarum victualium et
habundantia habenda et facienda in Ciui
tate perusij et occasione habundantie haben
de expensis et de pecunia comunis perusij facien
di et ordinandi et debitum feneratitium si
ue non feneratitium contrahendi et bladum
emendi et pro minori pretio uendendi seu
uendi faciendi et omnia alia prouidendi
statuendi ordinandi faciendi et executioni
mandandi que in predictis et pro predictis eis
dem Prioribus artium placuerit.

Et quia exploratorum offitium inter alia
est magis utile ymo necessarium quia ut
communiter fertur ex aprobato uerbo qui sunt
parui exploratorum sunt parui honoris
et esse potest res magni periculi ut in poste
rum talia non occurrant ordinauerunt et

prouiderunt quod domini Priores artium qui erunt
de mensibus Januarij et februarij et de men
sibus Julij et Agusti semper in principio eorum
offitij antequam ingrediantur palatium pro eorum
offitio exercendo infra tres dies primos uel
postquam fuerint de sacculo publicati teneantur
et debeant eligere duos bonos ydoneos suf
ficientes viros qui notitiam habeant ciui
tatibus et etiam diuis tam alonge quam prope
unde offitiales super spijs per tempus sex
mensium qui habeant potestatem et arbitri
um expendendi singulis duobus mensibus
Centum libr. denariorum in nuptijs et pro
nuptijs et spijs mictendis per eos siue per
Comune perusij uel comunis perusij missis
Centum libr. denariorum et non ultra. nisi
contingeret comuni perusij expedire ultra dictam quan
titatem dicta de causa expendi quo casu do
mini Priores artium una cum Camerarijs
numero triginta presentium et viginti in
concordia possint prouidere et ordinare de
maiori quantitate expendenda pro causa predicta
prout et totiens eis uidebitur expedire que
quantitas Centum libr. denariorum debeat sol
ui per massarios comunis perusij dictis bonis
hominibus et offitialibus sine aliquo pre
cepto uel mandato alicuius offitialis set
solum uisa predicta electione. Et ubi con
tigeret Priores et Camerarios ut supra dic
tum est deliberare de maiori quantitate expen
denda dicta quantitas debeat etiam solui dic
tis bonis hominibus et offitialibus per dictos
Massarios sine aliquo precepto uel mandato
alicuius offitialis set solum visa dicta electio
ne ut supra dictum est et deliberatione ipsorum
dominorum Priorum et Camerariorum artium.
Qui boni homines et offitiales teneantur
et debeant facere scribi manu publici nota
rij nomina et pronomina omnium nuptiorum quos

Offitiū sup spijs

myſerint et loca adque miſerint et numptiorum
quos receperint, et loca a quibus receperint et quan
tum eis ſoluerint ita quod poſſint de dictis expen
ſis rationem reddere Coram maiore ſindicho
comunis perusii a quo debeant ſindicari ſtetur tamen
de predictis dicte ſcripture publice notarii, que
in omnibus pro ueritate habeatur, et dicto nota
rio poſſint dicti boni homines et offitiales i
certum ſalarium conſtituere prout eorum diſſcre
tioni uidebitur conuenire, Quod ſalarium ei
dem ſolui debeat per dictos maſſarios ſecundum
mandatum dictorum bonorum hominum et offitia
lium. ❡ Teneantur inſuper dicti boni ho
mines et offitiales facere iurare ad ſancta dei e
uangelia corporaliter tactis ſcripturis omnes et
ſingulos numptios mictendos ſeu recipiendos
quod ibunt ad illa loca adque mictentur, et quod
uenerunt ab illis locis quibus dicent ſe eſſe
miſſos uel ueniſſe et quod nulla fraus per eos
comictetur ſeu comiſſa fuerit. ❡ Teneantur
etiam dicti Priores dare auxilium mercha
toribus, et omnibus aliis peruſinis cum requi
ſiti fuerint ab eiſdem ut inueniant eos coram
offitialibus comunis perusii ad iuſtitiam faciendam
et conſequendam, et ut unuſquiſque in ſuo Iure
conſeruetur illeſus et ut bannum non recipiant
et ut ſeruentur eorum Iura et Inſtrumenta
et ſcripture et rationes librorum eorum legitime
facta ut melius poterunt et uiderint facien
dum. ❡ Priores artium ultimis quinque
diebus eorum offitii non audeant uel preſu
mant aliquid ſtatuere facere proponere uel
reffirmare de aliquo negotio uel facto ſpeti
alium perſonarum ſed de facto comunis perusii
tantum, ~~ſi principaliter pertinet ad commune
licet ſecundario pertineat ad ſingularem per~~
ſonam. Et quia domini Priores artium conſu
euerunt rogare notarium ipſorum uel cancel
larium ante dictos ultimos quinque dies eorum
offitii quod habeant pro factis et explicatis omnia

que agenda eis occurrerint, in dictis ul
timis quinque diebus, quod eſt abſonum et
abſurdum. Ideo ſtatuerunt et ordinauerunt
quod dicti domini Priores non poſſint rogare
notarium nec cancellarium, nec ipſe notarius
et cancellarius rogari de aliquo facto ſpe
tialium perſonarum, niſi de eo ſolo, quod tunc
explicate factum et conſumatum fuerit, non
autem de eo quod fiendum, expediendum et
explicandum occurreret in futurum, in dictis
quinque diebus, et ſi aliter ſcripſerint dicti
notarius et cancellarius puniantur pena
quingentarum librarum denariorum, et priuatio
nis offitii. et de hoc debeant ſindichari et
tale preceptum et ſcriptura non ualeat nec
teneat.

De non proponendo aliquid per dominos prio
res uel permictendo quod proceſſus criminales
sive condempnationes tollantur. Rubrica.

Propter punitionem malleſitiorum et ·LXXV·
pro obſeruatione iuris, et Iuſtitie, et ne
illi qui comictunt malleſitia, euadant impu
niti Statuimus quod domini Priores artium po
puli preſentes et futuri, numquam poſſint pro
ponere ordinare et reformare, uel aliquid
contra punitionem malleſitiorum, nec de tol
lendis caſſandis ſuſpendendis, uel reuocan
dis aliquibus condempnationibus crimina
libus nec aliquibus proceſſibus ciuilibus
uel criminalibus pendentibus in Curia Po
teſtatis et Capitanei uel Iudicis Iuſtitie uel
maioris ſindici offitialium comunis perusii, uel
in alia Curia comunis perusii, nec de abſolutio
ne uel liberatione, uel inpunitate aliquorum
malleſitiorum uel qui malleſitium comiſſiſ
ſent. pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet
priore et alio quolibet contrafaciente et qua
libet uice. Et ſi ſecus factum uel ordinatum

fuerit non valeat nec teneat ullo modo. Et quod de predictis sindicentur expresse dicti priores non obstantibus aliquibus aliis statutis ordinamentis vel reformationibus in contrarium loquentibus.

De ordinamentis et reformationibus observandis et de eorum preualentia. Rubrica.

LXXVI. Statuimus et ordinamus quod Potestas et Capitaneus vel Maior Sindichus et quilibet eorum teneantur ratas et firmas habere et observari faciant et ratas haberi et observari ab omnibus tam de civitate quam de comitatu et districtu perusii et omnes reformationes fiendas dummodo non fiant cum solepnitatibus que requiruntur per Capitula et statuta communis perusii et dummodo que fient et non obvient nec contradicant capitulis seu statutis contentis in hoc volumine seu aliorum eorum. Et si dictus Potestas et Capitaneus vel offitialis eorum vel Maior Sindicus vel aliquis ex eis non observauerint vel observari non fecerint teneantur communi perusii solvere nomine pene. Centum. libras denariorum. et si aliquem dictarum reformationum in aliquo inter se reperientur contrahire seruentur ultime seu sequentes ut semper in eo quod contradicerent inter se per posteriores Prioribus derogetur. Et intelligantur esse ultime que retro in volumine scripte sunt secundum ordinem scripture.

Quod offitiales teneantur observare et observari facere statuta et ordinamenta. Rubrica.

LXXVII. Teneantur Potestas et Capitaneus Maior sindicus et Iudex iustitie et quilibet eorum offitiales et quilibet alius Iudex communis perusii et eius offitiales et domini Priores artium et quilibet ipsorum observare et observari facere omnia et singula statuta communis et populi perusii vel reformationes ipsius communis facte in quocumque consilio et etiam ordinamenta alicuius artis seu artium. si et quatenus ordinamenta artium non sint in aliquo contraria et non derogent statutis communis et populi perusii directe vel per obliquum sub pena in ipsis ordinamentis contenta. Ubi pena esset in ipsis ordinamentis vel statutis determinata. Ubi autem non esset pena determinata sub pena Quingentarum. librarum denariorum pro quolibet Capitulo et de ipsis statutis et ordinamentis non servatis non possit peti nec fieri aliqua absolutio per aliquod consilium nec in aliquo consilio possit proponi nec reformari nisi si erit statutum communis et populi perusii in consilio Camerariorum et octo artificum de qualibet arte magna et quatuor artificum de qualibet arte parva et nisi si ratificetur in ipso consilio Camerariorum et artificum Civitatis perusii qui sint scripti in matrichula eorum artis cum solempnitate que requirit per Capitulum statuti de quo vel quibus petitum erit quod fiat absolutio vel suspensio et nisi in ipso consilio intersint saltem triginta Camerarii et sexagintaquinque artifices et fiat scruptinium et partitum ad bussolas et fabas et sint due partes concordes et si aliter fieret non valeat ipso iure.

De electione bonorum hominum qui debent componere et ordinare sacchettos et eorum singulorum offitialium Civitatis perusii Activa intendendo ad regimina castrorum comitatus perusii ac et Civitatis tradendorum communi perusii summissarum et recomandatarum.

Et demodo et ordine insup dicta elec
tione ſuandis. Rubrica.

. Lxxxviij.

Cum offitium duorum Priorum Artium
Ciuitatis perusij ſit principale caput re
giminis ciuitatis predicte nec no terrarum
oium et ciuitatum ſubmiſſarum et ſubmitten
darum / ac etiam recomandatarum Ciuitati
prefate pp quod uniuſquiſq ſtudere debet t
ſolerti cura et ingenio / ut electio de eis / ac
etiam de alijs offitialibus / tam dicte ciuita
tis qꝫ aliarum Ciuitatum et terrarum coi
predicto recomandatarum et ſubmiſſarum
fiat demelioribus ydonioribus legalioribus
et prudentioribus hominib ciuitatis / qr
ſine bono capite inregimine membra non
bene reguntur Et hominum ciuitatis pre
dicte ambitio intantum ſupreuenit qꝫ quilib
magis ignarus ac indignus non exdebito
ſet exprocuratione ſolicita uolunt ſe dignos
facere tempore refectionis ſacculor dicte noc
tuqꝫ diſſcurrendo Volentes qꝫ adictis procu
rationibus deſiſtatur / et per conſequens ab
omi contemptione in populo puſino et ut
electio ſincera ac puramente fiat / et ois ma
procurationum precludatur. Ordinamus ſta
tuimus et reformamus qꝫ ad electionem tam
dnorum priorum ciuitatis perusij / et oium
aliorum offitialium Ciuitatis et comitatus
perusij qꝫ terris ſubiectis dicte ciuitatis t
adregimina mictendorum / exceptis caſtris
comitatus perusij inquib mictuntur p coe
perusij Potestates procedatur modo et forma
et ordine infraſcriptis. Videlicet qꝫ ultimus
Prioratus qui extrahetur et publicabitur
de presenti ſacculo / et ſic ſucceſſiue inelectione
ſacculorum fieri debeat infra octo dies / a die
introitus eorum offitij computandos ſub in
culo Iuramenti / et pena mille libr pro quo

libet eis et aquolibet ipsorum p maiorem
ſindichum tempore ſindicatus aufferenda
bapniri et preconigari faciant / et inlocis
conſuetis banimenta fieri per unam die
anteqꝫ infraſcriptum conſilium cohadu
nari et congregari debeat / conſilium qꝫ
nocetur conſilium ordinatum / ad electio
nem bonorum hominum debentium eligere
bonos homines / qui debent compone et
ordinare nouos ſacchectos / et banniatur
dictum conſilium hoc modo et forma. vi
delicet / qꝫ omes qui hactenus fuerunt
in Priores / et propriorbus deſaccheto ue
teri / extracti et publicati / et omes illi qui
fuerunt uel ſunt in offitio camerariat
artium tempore dictorum Priorum / ad
dictum conſilium uenire et accedere debe
ant audita campana que pulſari conſu
euit pro adunantia gnali congreganda
Quod conſilium congregari et cohadua
ri per dnos Priores debeat in palatio e
orum ſolite habitationis / et an horam
none et uſqꝫ ad dictam horam dictum
conſilium expectare debeant dicti priores
qua hora elapſa poſſint teneantur et de
beant ad dictam electionem procedere cu
hijs qui tunc erunt congregati / quo con
ſilio ſic preconiçato conuochato / et cong
gato in palatio habitationis dnor priorum
p Cancellarium cois perusij publice / et
clare ita qꝫ quilibet uolens uidere poſſit
fiant et fieri debeant viginti breuia ſic
ſunt viginti prioratus de dicto ſachecto t
ueteri et in quolibet dictorum breuium
ſint ſcripta noia et pronoia porte et parof
fie Priorum / et noia menſium inquibus
priores fuerunt prout extracti et publica
ti fuerunt deſachecto et talia breuia ſic
facta dia per dictum Cancellarium inuc

Conſiliu dnor con
ſulum audito campi
et oium alior camer
artiu Ciuitatis pruſ
Et i conſilio p[illegible]
congregato i palatio
hit dor dnor pior
Cancellariu cois pruſ
faciat xviiij breuia
i quib ſint ſcripta
noia omis illi qui
fuerit priores [illegible]
et de ſacchulo [illegible]
deſcribendo noia et
pronoia porte et
[illegible] dor [illegible]
et noia menſiu i qb
fuerit priores [illegible]
d'ipis breuib [illegible]
quedam [illegible]
habent duo breuia
et ipis ſic [illegible]
illo [illegible]
offitii cois pruſ [illegible]
[illegible] priores [illegible]
et capiat et ponat
i loco maſſ[illegible]
ul alib ubi dcis dnis
priorib placuerit Et
ſi aliqs [illegible]
ſcriptus i dco breuib
eet mortuus ul
abſens qꝫ dni pior
et camerarii illi porte
de qua eet [illegible]
mortuus ul abſens
eligat et eligere poſſit
aliu ſeu alios eiuſd
porte loco mortui
ul abſentis / Quilibet
xx. ciues i dcis breu
ibs deſcripti [illegible]
loco no diſcedat [illegible]
eis loqui poſſit [illegible]
aliquo / [illegible]
cois pruſ [illegible]
aliqd ad comedend
ul bibendum quouſq
elegerit. vigintu
ciues ſ. quatuor
[illegible]
p porta qui ſint
artifices artiu et
d'ipis ſint admi
duo de arte [illegible]
unus de arte [illegible]
et [illegible] arte
[illegible] ſit unus
et reliqui diſtri
buant [illegible]
[illegible]
[illegible]
electioe dor xx. ciuium
[illegible]
[illegible]
offitii cois pruſ et
[illegible] i loco dco
[illegible]
i offitio [illegible]
loqui no poſſit niſi
[illegible]
[illegible] qui eis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
Qui xx. ciues
ſint [illegible]
offitii bonu hoies ad
faciend ordinadu
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] oium offitior
ciuit et cois pruſ
[illegible]

tantur inquodam Capello et admunicem
misceantur quo pure et absque dolo et ma
litia facto habeatur quidam puer parum
lus qui puer mictat manum indictum
capellum et exinde extrahat unum de dictis
brevibus Et illi priores qui erunt scripti i
tali brevi sic extracto cum illis cumbus pri
sinis qui fuerunt vel sunt adoffitium an
mentiatus tempore dicti prioratus videlicet
illi qui tunc tempore dicti consilii erunt
indicto consilio presentes sint et esse intel
ligantur electores et qui potestatem et
bayliam habeant eligendi quindecim bonos
legales ac fideles homines et no appetito
res offitiorum populares et sufficientes et
artifices quorum bonorum hominum duo semp
esse debeant mercatores et dearte mercan
tie et unus pro qualibet arte grossa reliq
uos sint de artibus minoribus et eligantur
tres pro qualibet porta modo et ordine in
frascriptis videlicet quod quando intus erunt
reclausi cancellarius faciat quinque brevia de
unum pro qualibet porta inquo sit scriptum
nomen porte et ponatur primum secundum
tertium quartum et quintum et inmisceat
incapello deinde trahat unum quo extracto
illi dellla porta seperentur et ponantur seor
sum et eligant tres deporta que trahetur p
secunda deinde secunda eligat illos tres de
porta que trahetur ptertia et sic desingulis
itaque ultima porta eligat primam inelectione
quorum adminus due partes dictorum eligen
tium deporta debeant esse concordes et dic
tam electionem non possint nec debeant dic
ti electores inaliquem seu aliquos ex eis tr
ul inaliquem seu aliquos alios conmictere seu
remictere qui quindecim boni homines sic eli
gendi et quilibet ipsorum debea vacasse a

dicto et eodem offitio insacchulationis p In
tegros quinque annos adie electionis Ceterius
de eis facte vel aliquo ipsorum conputando
nec etiam possint dicti electores eligere sup
electione vel refectione seu compositione dictorum
sacchulorum fratrem carnalem patrem filium
seu nepotem carnalem illorum seu alicuius
illorum qui fuerint vel fuerit adcomponend
proximos sacchectos veteres videlicet de p
ximo complendos nec etiam patrem filium
vel fratrem carnalem vel nepotem carnale
alicuius dedictis insacchulatis nec aliquem
qui familiariter habitaret cum eis vel aliq
eorum et staret adunum pane et unum vinum
pena Quingentarum. libr. denariorum aquo
libet contrafaciente per Potestatem vel ca
pitaneum vel maiorem sindicum de facto
aufferendi. ¶ Et ut nullus dictorum
electorum ob preces et rogamina a bona et
pura et legali fide et intentione valeat de
mare. Ordinamus statuimus et reformamus
quod insupradicto consilio intersint et interesse
debeant dnj Potestas et Capitaneus pro
cum eorum et cuilibet eorum offitialibus
et familia. Qui Potestas et Capitaneus
et quilibet ipsorum teneantur et debeant i
statim extracto dicto brevi de capello Et
publicato ut supra dictum est Capi dicti
nem ac nuncii facere per eorum offitiales et
familias inquinque diversis locis videlicet
Electores cuilibet porte perse et seperatim
omnes et singulos qui tunc erunt indicto
consilio adquos secundum formam presentis
legis spectat electio supradicta et taliter fa
ciant et facere debeant quod nullus alicui vel
aliquibus exdictis electoribus loqui possit
publice vel secrete. Teneantur etiam dicti
dnj Potestas et Capitaneus et quilibet eorum

omni mora postposita licentiare et extrahere seu licentiari vel extrahi facere cum effectu de dicto Palatio per eorum et cuiuslibet ipsorum offitiales et familias omnes et singulos tunc temporis in eodem palatio existentes dominis Prioribus et tunc in offitio existentibus exceptis, quos tamen domini Priores seu aliquem ipsorum dicti domini et Potestas et Capitaneus non permictant particulariter vel in Communi, publice vel occulte loqui cum aliquo vel aliquibus ex dictis electoribus, nec alicui vel aliquibus ex dictis electoribus aliquam scriptam dari seu micti per alium seu alios, pena dicti priori vel prioribus electori vel electoribus secus facienti vel facientibus quingentarum librarum denariorum per Potestatem vel Capitaneum vel Maiorem sindicum a contrafaciente vel contrafacientibus post depositionem eorum et cuiuslibet eorum offitii de facto aufferendi. Hijs et omnibus sic factis et gestis et ordinatis predicti domini Potestas et capitaneus et quilibet ipsorum sine temporis intervallo teneantur et debeant supradictos electores et quemlibet ipsorum duci et inmicti facere per eorum offitiales et familias in et ad domum communis perusij que vocatur domus balestariorum. Et predicta faciat ita et taliter quod nemo dictis electoribus nec alicui eorum loqui possit nec aliqua scripturam dare seu mictere, et ipsos electores et quemlibet ipsorum reclaudi facere in dicta domo ac die noctuque custodiri per eorum et cuiuslibet ipsorum offitiales et familias ita quod nemo eis vel alicui ipsorum loqui possit, nec aliqua scriptam dare seu mictere, nec aliquam rem comestibilem seu potabilem donec dictam electionem fecerint cum effectu. Hoc excepto quod ubi dicti electores egerent Cancellario et communis perusij pro declaratione aliquam quod in dictam loggiam seu dictam domum balista-

rum permictant et permictere possint et debeant ipsum intrare Juramento sibi prius prestito quod nullam ambaxiatam alicui vel aliquibus ex dictis electoribus faciat nec aliquam scriptam debit alicui singularis persone. ℂ Ubi vero casus occurreret quod secundum publicationem brevis supra dicti electio bonorum hominum predictorum ad confectionem sacchulorum deputandorum expectaret et pertineret ad dictos Priores et qui pro tempore erunt in offitio tunc et eo casu predicti domini Potestas et Capitaneus sinant et permictant quod prefati domini priores et Camerarij qui electioni predicte interesse debent dictam electionem faciant, dummodo statim cum publicabitur breve in quo erunt scripti dicti Priores in dicto consilio in dictam loggiam dicti priores et Camerarij inmicti et reclaudi debeant per offitiales Potestatis et Capitanei predictorum in qua loggia custodiantur et custodiri debeant per dictos offitiales ita et taliter quod nullus dictis prioribus et Camerarijs vel alicui eorum loqui possit publice vel occulte vel aliquam scriptam dare seu mictere. ℂ Nec etiam permictant dicti offitiales quod supradictis Prioribus Camerarijs vel alicui ipsorum detur aliquid comestibile seu potabile nec ipsos vel aliquem ipsorum de dicta loggia exire permictant quoquomodo donec dictam electionem ut supra dictum est fecerint cum effectu. ℂ Facta insuper electione predicta statim antequam dicti electores extrahantur et de dicta domo sive de dicta loggia et antequam aliquis eis vel alicui eorum loqui possit prefati domini Potestas et Capitaneus et quilibet ipsorum teneantur et debeant mictere eorum offitiales et familias ad capiendum et capi facere dictos bonos homines ut pre-

dicatur.

diatur sic electus et eorum notarius et ubi
dicti boni homines uel notarius uel aliquis ipso
rum uenire uel obedire recusauerint uel
non uenerint ad et secundum mandatum offitia
lis uel offitialium predictorum tunc et eo casu
prefati domini potestas et capitaneus et quilibet ip
sorum et eorum cuilibet ipsorum offitialis pos
sit teneatur et debeat inobedientem uel inob
dientes recusantem uel recusantes grauare
ac punire realiter et personaliter ita quod omnino ue
niat et obbediat sine mora Et de hys que
que fecerit in pro et supra predictis et ex
cutione predictorum non possint tempore eorum sin
dicatus quolibet molestari uel inquietari
Volumus insuper quod predicti domini po
testas et capitaneus et eorum et cuilibet eorum
offitiales et familiares non possint aliquam
ambaxiatam facere seu fieri facere alicui
uel aliquibus ex supradictis electoribus donec
dictam electionem fecerint cum effectu pena
dictis potestati et capitaneo et eorum et cuilibet
eorum offitialibus et familiaribus si in pre
dictis uel aliquod predictorum fuerint negligen
tes uel supradicta omnia et singula non seruaue
rint cum effectu ad que teneantur et debeant
secundum formam presentis legis quingentarum
librarum denariorum ab eis et quolibet ipsorum tempore
eorum sindicatus per ipsorum sindicatores au
fferendo Et aliter uel alio modo ad su
predictam electionem per aliquem seu aliquos
nisi predicta forma seruata procedi non possit
nec ualeat ullo modo. Et si aliter uel alio
modo quam superius sit expressum ad dictam
electionem procederetur electio sic facta ipso
iure sit nulla et quidquid secutum fuerit
circa nullius sit efficacie uel ualoris et
pro non facto penitus habeatur aliquo non
obstante.

De modo et ordine obseruandis
per bonos homines deputatos ad compo
nendum nouos sacchettos offitialium
tam ciuitatis et comitatus pisani quam
etiam per commune dicte ciuitatis ad ciui
tates et terras dicto communi subiectas et
uel recommendatas mictendorum. Rubrica. 79

Quia ut experientia docuit Ciui
tates et terre tantum bene regun
tur et pacifice gubernantur quantum in
eorum rectores et gubernatores boni probi et
legales homines preficiuntur. Statuimus
et ordinamus quod boni homines et offitiales
qui de cetero eligentur uel deputabuntur
super confectione seu compositione sacchulorum
offitialium tam ciuitatis et comitatus pe
rusii quam aliorum offitialium ad ciuitates et
terras communi pisano subiectas uel recommen
datas per ipsum commune mictendorum mictantur
statim et mitti debeant in locum declaran
dum per dominos priores et camerarium qui tunc
tempus in offitio residebunt et ibidem recludi
debeant et custodiri per offitiales po
testatis et capitanei et eorum uel alterius
eorum familiares ita et taliter quod nullus eis
uel alicui eorum loqui possit. Qui
boni homines et offitiales teneantur et debeant
dictos sacchulos et quemlibet ipsorum condere
componere et ordinare bene et legaliter absque
aliqua fraude uel malitia Et sic pri
uare omni singulari odio uel amore quod
possit detrahere honori communis pisani quod
habet uel obesse Et etiam dictos sacchulos
teneantur condere et componere ad et
secundum formam inferius impositam capitulo et seruata forma
denotatam uidelicet primo quod in dictis sac
chulis uel aliquo ipsorum non possint
nec debeant insacchulare aliquem qui

fuerit de falso condempnatus et non restitutus nec aliquis seu aliquos de eorum vel alicuius eorum electoribus nec aliquis alicuius ipsorum insacchulantium avum vel patrem vel filium vel fratrem carnalem vel aliquem qui staret et habitaret cum aliquo de eorum domo bonum insacchulatum ad unum panem et unum vinum nec aliquem forensem nec in sacchulo prioratus possint insaculare aliquem cuius pater vel ipse non fuerit natus in civitate vel comitatu perusii et non habuerit et habeat libram et bona valentia prout supra in capitulo de electione dominorum priorum Exceptis illis civibus qui actenus in saculo prioratus fuerint insacchulati vel alias ad dictum offitium electi et ipsum exercuerint nec aliquem qui esset condempnatus in futurum pro homicidio nec aliquem qui fuerit positus ad confinia tempore alicuius subversionis status pacifici civitatis perusii Nec aliquem qui fuerit positus alias de dictis confinibus nec aliquem filium alicuius rebellis vel condempnati pro proditore communis perusii et non restituti seu rebapniti. Nec in sacchulo prioratus possint insacchulare aliquem qui fuerit exemptus de carceribus communis perusii amore dei nisi talis sit exemptus alias ad dictum offitium fuerit insacchulatus vel electus Et offitium exercuerit vel nisi fuerit excarceratus ex tali maleficio de quo concordia fieri potuerit nec possit insacchulari aliquis notarius pro notario priorum qui fuerit conditionibus supradictis prohibitis maculatus

de notariis insaculatoris

¶ Et quod nullus eligatur vel eligi possit ad reficiendum dictos sacchulos qui alias fuisset ad simile offitium deputatus a quinque annis citra Qui quidem boni homines eligendi possint teneatur et debeat reficere componere et ordinare saculos offitii prioratus et omnium et singulorum castellanorum et aliorum quorumque offitialium qui per viam et modum sacchetti fieri solent ac etiam componere et et ordinare sacchulos signoriarum terre camarii. Tenarii domini bractaleonis Comitis de sclana. Tenarii dominorum de petramala. Terre maianii Castri montis et megiane ac etiam Castrorum fracte filiorum uberti. Montonis Pregii. Diruti. Marsciani et Panichalis Ita tamen quod nullus notarius qui habuerit aliquod offitium per viam et modum insacchulationis ex civitate perusii possit insacchulari intus civitatem predictam et si insacchulabitur ad unum vel duo offitia intus dictam civitatem non possit insaculari ad aliquod aliud offitium ex civitate predictam

¶ Et ad hoc ut plures cives minoris libre dictarum potestariarum et signoriarum videlicet terre camarii tenariorum domini bractaleonis comitis de sclana dominorum de petramala et castri montis megiane superius declarate expresse utilitate sentiant et participent cum aliis potestarie et singnorie aliis conditionibus et honoribus maiorem libram tribuatur. Nullus eligi vel insacculari possit ad aliquam dictarum signoriarum et potestariarum libram habens a centum libris supra ad libram grossam set tantum a centum libris infra eligantur et insacchulentur ad signorias prefatas et

xx

¶ Et reficiatur et refici debeat sacculi supradicti per quidem bonos homines supradictos videlicet sacchuli signoriarum et castellanorum per tempus quadraginta duorum mensium Et sacculi prioratus et aliorum offitialium per tempus quadraginta mensium tantum ad plus

de tempore regiminis

¶ Et in refectione talium sacchulorum observetur et observari

debeat infrascripta forma videlicet quod nullus possit nisi tantum ad unum offitium insacchulari neque per ipsos sacchulos reficiendos nisi unum offitium tantum consequi vel habere. Exceptis capitaneis partis guelfe sindicatoribus offitialium custodibus bonorum hominum et notario eiusdem Revisoribus nostre offitialium revisoribus nostre cassariorum et castellanorum Et offitialibus viarum fontium et pontium comitatus offitialibus maiestatis Et electoribus potestatis et capitis maioris sindici et offitialis custodie civitatis et comitatus Aretinorum et viarum civitatis predicte ¶ Et quod nullus possit esse prior per sacchulos reficiendos nisi libram habeat sexaginta librarum ad grossam et quod non possit insacchulari in aliquo dictorum sacculorum ad aliquod offitium aliquis ex dictis quindecim bonis hominibus insacchulatoribus nec pater filius aut frater carnalis ipsorum vel alicuius eorum nec aliquis eorum consanguineus vel affinis qui stantur in eadem familia ad unum panem et unum vinum cum aliquo dictorum insacchulatorum Et hoc idem intelligatur in eorum notario Et ad hoc ut quilibet comodum et utilitatem in suo gradu sentiat et percipiat de offitiis et regiminibus supradictis ¶ Insacchulatores prefati non possint nec debeat insacculare aliquos in una et eadem familia et domo simul existentes et habitantes ad unum panem et unum vinum nisi tantummodo duos ex eis ad duo tantum offitia ad plus et non ultra videlicet dumtaxat modo offitia ex quibus unum tantum offitium consequi potest vel habere Et hoc locum habeat eo tantum casu quando erunt quatuor in una et eadem familia vel plures abinde citra infra insacculari non possit nisi unus ad unum tantum offitium ex offitiis supradictis ¶ Item quod nullus possit insacchulari ad offitium prioratus nisi a dicto vacaverit offitio die quo sacculus habebit principium per decem et octo menses continuos Dummodo quod in uno et eodem sacculo seu ipsius sacculi durante tempore non possit quis insacculari seu aliter assumi pro priore et ad ipsum prioratus offitium nisi semel et una vice tantum ¶ Et ad hoc ut offitium prioratus ante publicationem ipsius continue sit secretum postquam cedule prioratuum fuerint ordinate quelibet cedula in palata cera involvatur et ad fortiam postea publicetur et exbursetur ¶ Et quod insacculatio prioratus conservatorum monete et electorum signoriarum non possit insacculari pater filius et frater carnalis insacculari in ipso eodem sacculo ad illud idem offitium nec aliquis consanguineus vel affinis qui secum steterit ad unum panem et unum vinum ¶ Et quod quicumque insaccularetur pro electore potestatis et capitis civitatis prius vacasse debeat a dicto offitio tempore electionis sive publicationis ipsius per integros quinque annos ¶ Qui non insacchularetur pro electore alicuius alterius offitialis comunis prius vacasse debeat a dicto offitio quando publicabitur seu aliter eligeretur per tres annos continuos ¶ Hii autem qui insaculabuntur pro conservatoribus monete massariis comunis prius et offitialibus armarum vacasse debeat ab eodem offitio die publicationis seu electionis ipsorum per tres annos continuos ¶ Hii autem qui insacculabuntur ad aliqua signoriam seu castellanatia alicuius terre vel subiecte vacasse debeat ab ipso eodem offitio et quolibet alio ipsius eiusdem terre die publicationis seu electionis ipsorum

vacat

vacat usque ad finem

per integros decem annos et in qualibet alia
terra subiecta per continuos quinque
annos. ¶ Item quod omnes illi qui extracti
et publicati fuerunt hucusque et qui in
posterum extrahentur et publicabuntur pro
potestate capitaneo uel castellano alicuius
terre subiecte uel aliter qualitercumque
electi ad dicta regimina seu signorias et ca-
stellaniatias loco dictorum extractorum et pu-
blicatorum non possint nec debeant insac-
culari seu eligi uel assumi per uiam elec-
tionis seu publicationis ad aliquod aliud
offitium deinde ad quinque annos in terris et
aliis et in eadem deinde ad decem annos.
Et si contingerit quod aliquis insacculatus
eligeretur loco alterius extracti de sacculo non
possit si esset in eodem sacculo illud of-
fitium ad quod fuisset insacculatus ha-
bere uel acceptare sed alius loco sui sic ex-
tractus eligatur per dominos priores artium.
In aliis uero offitiis liceat cuique offitium ipsum
acceptare seruata tamen forma presentis legis.
¶ Et quia potestaria et castellaniatia
ciuitatis castelli propter magnum sala-
rium quod exinde percipitur sepe sacculis causa
diuisionis et inuidie inter ciues dantur
ut plurimum consueuit ad huiusmodi tollen-
dam materiam. Nullus insacculatus possit
nec aliter eligi pro potestate uel castella-
no dicte ciuitatis castelli nisi uacauerit
deinde pro se uel electoris ipsius. Ac etiam pa-
ter cuius filius uel frater carnalis ipsius
et quilibet alter suus consanguineus uel
alius secum habitans et existens ad unum
panem et unum uinum in eadem familia per
tempus uiginti annorum ab illo tamen officio
dictorum duorum offitiorum ad quod insacchu-
latus uel aliter electus fuerit possit tamen
esse castellanus dicte ciuitatis si potestas fuerit
deinde ad decem annos et econuerso.

De consiliis congregandis per do-
minos priores artium et eorum au-
ctoritate. Rubrica. 80

Quod domini priores habeant plenam
licentiam auctoritatem bayliam et
potestatem uigore presentis statuti congregandi
et congregari faciendi consilium communis et consi-
lium populi et publicandi dominos priores arti-
um et offitiales ciuitatis et recturis terrarum
submissarum et submictendarum et alios of-
fitiales communis populi ~~et etiam ad eligendum consilia~~
~~rios et notarios palatiorum ad eas ciuiles~~
et omnia et singula in ipsis consiliis facien-
da que in ipsis consiliis fieri debent secundum in-
foram statutorum communis populi. Et quod factum
fuerit per ipsum consilium populi in publica-
do dictis offitiales et quod fiet in consilio quod
solet congregari in palatio potestatis ad elec-
tiones fiendas per breuia et etiam ad con-
stituendum sindicorum pro factis et negotiis
dicti communis et alia supradicta ualeat et teneat
ac si factum esset per totum populum populi quod con-
silium maius etiam in quocumque numero con-
gregato postquam fuerit bapnitum et congre-
gatum et etiam campana pulsata pro eo con-
gregando sufficiat ad predictam sindici et
procuratoris constitutione ad quecumque
negotia dicti communis facienda et etiam ad con-
trahendum et contractus omnes obligationes quas
et quecumque occurrerint fieri a dicto communi penitus.
¶ Consilium uero camerariorum congregare
possint in eorum palatio pro libito uolun-
tatis quotiens et quando uoluerint facta prius
deliberatione per dominos priores artium saltem
septem in concordia et scripta manu cancella-
rii siue notarii dominorum priorum ante quam
dictum consilium camerariorum bapniri faciant
uel congregari de omnibus que in dicto consilio
proponere uoluerint. Et illud quod optentum
fuerit per dictos camerarios ad minus .xxx. et
plus et .xx. in concordia uel si fuerint plures
numero .xxx. plus et fuerit optentum per duas

varal

nota collegium camerariorum esse de xxx.

camera

nota p ... offitialium ...

partes in concordia misso ptito ~~cum dñs~~
~~priorib~~ ad bussolas et fabis in negotijs
priuator. In factis tangentibus directo ac
puß de scendendo ad leuandum et aliter no
possit expwi. in adunatia gnali set po
ssit et debeat sequenti die consilium congregari
camerariorum cum octo artificibus p quoli
bet cam de arte grossa pro qualibet arte
et quatuor de arte minori in quibus con
silijs semp adesse debeat xxv. cam ad min
et .xv. in concordia Et si plures fuerint et de
beant due ptes in concordia ut sup dictum
est et illud qd deliberatum erit in dicto con
silio camerariorum et artificum si in huiusmodi
talibus ar^9 no fuerit pponi possit in seqn
ti die in adunatia gnali ita qd dicta die
qua fuerit quo adunatum dictum consilium et in
eo aliquid deliberatum qd debeat pponi in a
dunatia gnali congregari non possit dicta
adunatia ¶ Et aliter ul alio modo
gnalis adunatia fieri non poss. Et si dni
priores aliter hac forma non suata fec
erint puniatur priores p eorum sindicatorem
pro uice qualibet pena decem libr den
pro quolibet dictorum priorum no obstante
aliqua absolutione que postea fieret in
adunatia gnali de dicta proposita nisi
de pnti capitulo expsse fiat mentio specialis et
qd nullus cancellarius uel notarius priorum
scribere poss propositas nec ipas legere
in dictis adunatijs dicta forma non suata
pena predicta predictis cancellario et notarijs
scribentibus contra dictam formam dummo
adunatia gnalis no poss nec debeat de
necte congregari nec in ea aliquid delibe
rari sub dicta pena et nichilominus qd deli
beratum fuerit dicta forma non suata no uale
at ipo iure et qd in qualibet gnali adu
natia mitti ptitum de scendendo ad leuan
dum et optineri debeat per duas ptes
totius adunatie dummodo de due par
tes sedeat ad dictum partitum et si aliter
fieret no ualeat ipo iure Quas con
gregationes consiliorum et adunatiarum
obsuato modo predicto facere possint
ad eorum arbitrium et uoluntatem et propo
nendi in ipis consilijs camerariorum
et artificum in adunatia predicta et quo
libet eorum quidquid eis uidebitur utile
necessarium uel conueniens prout de ipo
priorum processit uoluntate ¶ Et ac
id et totum quod per ipos uel aliquem
eorum propositum et reformatum fuerit
in dictis consilijs camerariorum et artifi
cum et adunatia ualeat et teneat et
debeat perpetuo obsuari nec contradici
possit per potatem uel capitan uel ali
um offialem cois pus ul alia quacumque
psonam modo aliquo ul ingenio sine
causa set auctoritate pntis capituli ppetuam
optineat firmitatem et executioni mandentur
prout apparebit reformatum ul etiam
ordinatum Et quod in dictis consilijs ul ali
quo eorum misso semel ptito et pdito plus
mitti no ualeat sub dicta pena et si postea
mitteretur quidquid optineretur no ua
leat ipo iure et pro no facto habeatur et
cancellarius et notarius priorum uel al
ter eorum qui erit in dicto consilio sub
pena predicta scribere teneatur pditum fo
re ptitum eo casu quo pderetur dictum par
titum in dicto consilio quod locum non habeat
in factis tangentibus principaliter coe pus
quo casu semel et plur ptitum mitti
possit et scribi debeat Et de hijs expre
sse debeat sindicari p maiorem sindicum
cois pus.

De no remittendo ptitum semel pditum nisi sit factum tangens principaliter coe pus.

De pena malum consilium dantis seu existentis dnis prioribus artium R. 81.

Cum detur materia et occasio multis
laycis et sapientibus ciuitatis pus
ad consulendum sup aliquo dubio

per priores absumptis subtiliter exami
nandi et plene deliberandi ad inuesti
gationem ueritatis et prioribus ipsis et
ipsorum consilio salubriter consulatur.
Statuimus quod si priores artium ciuitatis
et burgorum pisani presentes uel futuri con
miserint aliquod factum uel dubium alicui
sapienti uel sapientibus uiris ciuitatis pisane
Et ipsi sapientes ipsis prioribus artium
fecerint uel dederint aliquod consilium per
fraudem uel malitiam ex quo in futurum
preiudicaretur uel aliquod preiudicium
generetur communi pisano uel specialibus personis
uel alio modo quocumque qua de causa per
executionem ipsius consilii quia priores
artium facerent aliquo tempore ipsi priores
condempnarentur per aliquem offitialem
communis pisani uel aliqua pena incurreret
quod ipse uel ipsi sapientes qui ipsum con
silium tulerint uel tullerint tullissent
uel tullisse tenean tur et debeat et co
gantur per quemlibet offitialem communis pe
nitus reficere reddere et restituere integre
cum effectu ipsis prioribus omne dampnum et
interesse et omnem condempnationem quam
incurrissent uel incurrerent seu incur
rerint dicti de causa tamquam si ad predicta
sponte se obligassent. Et intelligatur
auctoritate presentis statuti se obligasse ex
instrumento confessionato et contra eos pro
cedatur summarie et de facto sine por
rectione libelli et litis contestatione et si
ne strepitu et figura iuditii et sine
dampno mittendo apud massarium communis
pisani quemadmodum ex istrumento confessio
nis omni ordine iuris et sollempnitate
obmissa et substantialibus etiam iuditii
pretermissis. Et quilibet filius familias
minor ad consulendum absumptus etiam
minor uiginti annis qui putaretur se
ad consulendum assumi intelligatur
auctoritate presentis statuti maior xv annis
et tamquam pater familias nec ex aliqua
decretorum causa possit aliqualiter se iuuare
non obstantibus aliquibus statutis et ordi
namentis uel reformationibus factis et faciendis
que in contrarium loquerentur quibus et cui
libet eorum quantum ad hoc derogamus uolu
mus. Et si de ipsis nominatim et specialiter
fuisset in hoc capitulo facta expressio. Et si po
testas uel capitaneus uel aliquis offi
tialis communis pisani ad predicta fuerint negli
gentes uel remissi puniantur in eorum sin
dicatu in mille libr. denariorum. Et quod predicta
omnia seruentur et obseruentur pro lege et sta
tuto presenti pisani. Et idem intelligatur
in omnibus aliis offitialibus communis pisani qui
bus malum consilium daretur per aliquem
de predictis. 8

Quod domini priores non accedant
ad eligendum aliquem potestatem
uel capitaneum pisanum. 82

Statuimus et ordinamus quod domini
priores artium qui erunt pro tempore
et tempore quo tractabitur de electione do
minorum potestatis et capitanei siue maio
ris sindici et iudicis iustitie pena C. libr.
denariorum non possit nec debeat uel presum
mat ipsi uel aliquis eorum modo aliquo
siue cum tempore sui offitii nec post exitum
offitii eorum ire uel accedere pro predictis dominis
potestate capitaneo uel iudice iustitie
ad presentandum eis electionem uel alicui
eorum uel ad ipsum eligendum nec etiam
per eos uel per aliquem eorum inuitatum
aliquis eorum uel alicuius eorum pater
uel filius uel frater carnalis gener
uel socer uel consanguineus usque in ter
tium gradum. Et si priores artium con
trafecerit puniantur per maiorem sin
dicum in dicta pena. Et quicumque contra dic
tum formam iuerit in centum libr. denariorum pu

matur Et de predictis ex offitio pert
Maiore sindicu inquiratur et qui
libet ee possit accator et hat medie
tate bapni salius scp sucalis et or
diamentis coru quibus per hec capl
no derogetur et idem intelligatur
inquacuq alio offiali eligendo per
comune pusij.

Q per dnos priores artium
nulla proposita fiat in aliquo
consilio nisi prius fuerit delibera
ta et certa forma seruata inter
eos Rubrica.

Nulla propositio fiat nec fi
eri debeat in consilio aliquo ni
si prius fuerit forma supradicta i cap
sub Rca de consiliis congregandis
per dnos priores artiu &c. Et
potas et capit teneantur cu fuerint re
quisiti a prioribus illas propositiones sic
deliberatas proponere in eo consilio inquo
priores dixerint Et nullas alias a se
ipsis proponere et debeat et teneantur rnere
preditum modo et ordine contento i
capitulo de offitio potes prout dnis prio
ribus placuerit contrafaciens V libr den i
pena incurrat coi pusij psoluend. Et
ne possit de vicario que constituerit
potas uel capit indubium reuocari tea
tur potas et capit in principio eorum
regis facere fieri instrum publicum uica
riatus illius ul illorum que ul quos
constituerit uicariu uel uicarios et dare
istrm publicu cancellario pro coi et per
unu notar sui mallior scribi facere in
principio libri actorum sub pena centu libr
den et sine appareat de uicariatu siue
no Quicuq ex offialibus capitaney uel
potestatis proposuit et reformauit uel
interfuit tanq uicarius pro uicario i
batur et fingatur auctate pntis sta
tuti Possint tam dci priores i
quolibet consilio et adunatia proptuere
absentibus potate et capitaneo ab ipsis
consiliis et priuatis solepnitatibus predictis
et aliis statutis et ordiamentis cois pusij
Et possit oppoi cuilibet reformatoni fie
de in aliquo consilio ciuitatis pusij q
no fuerit facta forma priuata dicti c sta
tutis in hoc volume contentis uel q no
interfuerint due ptes uel q certus nu
merus no interfuit in tali reformatione
per forma alicuius statuti uel ordiamen
ti quo expresse certus nus requiretur
ul q debet partitu mitti cu bussolis
et fabis Et opponens tales excep
tiones probare debeat infra octo dies i
a die proposite exceptionis computandos
qui si no probauerit incidat in pena XX
libr den qua de facto iudex coram
quo fuerit pposita debeat aufferre sub
eadem pena si negliges fuerit in qua p
eius sindicatores debeat condepnari
tpre sui sindicatus ad petitionem cui
cuq petentis de qua pena dicctarum
libr dimidia dni faciat ei contra q
fuerit opposita si petierit ipm condepn
ari et si non petierit quilibet ee ua
leat accator et hat dicta dimidiam i
ptem Et idem intelligatur in quoli
bet proponente alterius noie nisi hat spale
mandatum quo cau dns teatur et
no proponens. Tutores uo et cura
tores minorum si proposuerint et no probauerint
ipi tutores uel curatores incidat in dic
tam penam et no pupilli ul adulti i
Nullus qz admictatur ad pductio
nem huiusmo exceptionis nisi tpre ipius
pductionis satisfecerit ydonee de dca pena
soluenda no probata dicta exce ut sup
dctm est Qui priores artiu in
omnibus consiliis debeant interee uel i

saltem septem ex eis nisi cum feretur sen
tentia et tunc sufficiat presentia duorum
et notarij priorum artium ipsis sententias ab
sentibus. Que sententie crimina
les tam per potestatem et capitaneum quam etiam
per omnes alios offitiales communis perusij qui sen
tentias ferre debent in criminalibus causis
ferri debeat in pulsatione potestatis ad ban
chum maiestatis in maiori consilio

De offitio notarij dominorum priorum artium Rubrica.

Statuimus ordinantes quod
notarius priorum qui fuerit in futu
rum teneatur scribere omnia instrumenta
comunis et populi perusij et omnes sindicatus et
procuratores et. Reformationes dominorum prio
rum tam et artificum et aliorum consilio
rum et adunantiarum in quibus priores
proponerent et reformarent. ~~cancella~~
~~rius communis perusij sit rogatus et rogari~~
~~debeat nisi esset infirmitate vel alio~~
iusto impedimento impeditus quo casu
dicti priores possint dictas reformatio
nes scribi facere per eorum notarium du
rante dicto impedimento. Item Nota
rij ~~non~~ dominorum priorum quando ipsi pri
ores sibi mandaverint scribere debe
ant omnes apodixas ac precepta et ele
ctiones offitialium quorumcumque nec non
licentias concessas et concedendas et dan
das de voluntate omnium priorum vel ad
minus septem ex eis presentium consen
tientium. Et de predictis reformationibus
omnibus fiat unus liber magnus per i
dictum notarium cancellarium vel per abreviatorem ~~condutore sum~~
cum subscriptione dicti notarij cancellarij ~~vel per alium~~
~~cum idem omiserit cancellarium seu~~ subscrip
tioni in hijs et alijs prestita adhibeatur
fides aliquo non obstante ~~seu per dictum~~
~~notarium~~ in cartis pecudis qui semper re
maneat in cancellaria dicti communis. Co

Notarius vero priorum qui fuerit
in futurum teneatur et debeat facere unum
librum per se de omnibus apodixis preceptis
electionibus et licentijs et alijs scribendis
et fiendis per eum in dicto offitio. Con
tractus vero et instrumenta sindicatus de quibus
rogatus erit scribat in libro ~~in futuris~~ superius de
notato et in dictis libris infra mensem a
die depositi offitij et ultra non possit
prorogari scribere omnes scripturas quas
fecerit publicas spectantes ad commune perusij
sine aliquo salario habendo. Ita quod de i
hijs omnibus possit haberi copia. Et si pri
ores negligentes fuerint vel remissi quod pre
dicta non mandentur effectui per eorum
notarium ut dictum est solvat quilibet eorum
communi perusij quinquaginta libras denariorum. Te
neantur etiam dicti notarij priorum qui i
fuerint in futurum omnes predictas scriptu
ras per eum fiendas scribere et publica
re et in formam publicam redigere et ipsas
scripturas omnes sic publicatas finito i
eorum offitio infra dictum terminum resti
tuere et consignare in dicta cancellaria i
ipsis prioribus novis successoribus. Et sic
de prioratu in prioratum debeat perpetuo observari
ad hoc ut de ipsis scripturis possit haberi
copia tam pro communi quam etiam specialibus perso
nis cum copie que trahentur postea de
dictis scripturis et alijs scriptis et libris exi
stentibus in dicta cancellaria adhibeatur
fides prout ac si scripta esset manu dicti
notarij de dicta scriptura rogati si fuerint
subscripte manu dicti cancellarij vel notarij
tunc dominorum priorum de quibus tantum notarius i
ipse rogatus esset non obstante quod non fuerit
interposita iudicis auctoritas vel pars citata.
Quicumque autem qui fuerit notarius priorum
vel cancellarius predicta non servaverit et adim
pleverit ut dictum est solutionem teneatur et debe
at communi perusij pene nomine .C. libras denariorum. Et

nichilominus exigantur dictis scripturis ex
ut dictum est restitutis et sufficiat pro dicta
restitutione scripturarum fatienda specialibus
personis et prestitutione scripturarum habitur
si de libro suo copia fecerit speciali persone
uel per notarium publicum possit scriptura
que petitur exemplari Et de hijs contra
predictos per maiorem sindicum dicti comunis possit
et debeat inquiri publice et secrete et dictam
penam ab omnibus predicta non servantibus
ut dictum est de facto exigere pro comuni Qui
si negligentes fuerint de eorum salario pro
uice qualibet .C. libr. den. comuni perusii solui
teneantur Et de predictis quilibet valeat et
possit esse accusator et habeat medietatem condep-
nationis et haben. Et predicti notarii qui pre-
dicta non servaverint ipso iure non possint esse in offitio
predicto ¶ Item volumus quod nullus
audeat uel presumat proponere excipere uel
allegare coram aliquo offitiali uel in aliqua
curia uel alibi quod reformationes que deinc-
eps fierent forma servata que data est
in presenti volumine ordinamenta provisiones
precepta deliberationes offitialium electiones
uel alie scripture comunis uel populi uel adunan-
tiarum uel dominorum priorum artium civitatis perusii
uel alie scripture uel que scriberentur per
notarium dominorum priorum artium uel per cancel-
larium uel alterum eorum uel alterius eorum
locum tenentem non valeant uel non teneant
uel quod non debeat observari uel exequi pro eo
quod in eis uel aliqua earum non essent
testes appositi Et qui secus proponeret exci-
peret uel allegaret non valeat nec teneat
talis exceptio uel allegatio seu propositio
Et nichilominus talis proponens excipiens
uel allegans in .C. libr. den. pro quolibet
et qualibet vice per potestatem uel capitaneum
debeat condepnari et per maiorem sindi-
cum comunis perusii de predictis inquiratur et
inquiri possit et debeat et etiam esse valeat

quilibet accusator. Et quod ipse reformatio-
nes ordinamenta precepta deliberationes
et provisiones et offitialium electiones et alie
scripture predicte que fierent solepnitate
servata valeant et teneant et observentur
ac si in eis essent testes appositi conde-
centes non obstante aliqua lege civili
uel municipali et non obstante aliquo
alio generali uel speciali in contrarium lo-
quente ¶ Et nullus notarius priorum
durante suo offitio possit eligi ad ali-
quod offitium nec aliquod offitium exercere nisi
exercere incepit offitium ante quam fuerit
electus in notarium dominorum priorum nec ire extra
civitatem perusii per aliqua ambaxiata uel
cum aliquibus ambaxiatis comunis perusii
sub pena .C. libr. den. et de hoc debeat
sindicari Eadem pena eligentibus uel
mictentibus imponatur

De electione et offitio cancella- rii comunis perusii. Rubrica. 84

Quia offitium cancellarii comunis
perusii est offitium quod valde adheret
offitio dominorum priorum Volumus et ordina-
mus quod cancellarius dicti comunis continue
stare debeat cum dominis prioribus artium
et scribere omnes reformationes prout pla-
cuerit dominis prioribus artium et consilijs
habentibus auctoritatem et scribere debeat omnes
licteras comunis et omnes offitiales comunis qui
fierent ad brevia in maiori consilio et
alios offitiales omnes qui haberent aliquod
salarium a comuni et eorum electiones et nomina
omnium priorum camerariorum et rectorum
artium et teneatur etiam scribere et facere
seu scribi et fieri facere registrum de
omnibus et singulis comunantijs comunis
perusii et in ipso libro et registro scribi seu
scribi facere omnes solutiones fiendas per
emptores ipsarum comunantiarum quas
reformationes omnes et offitialium electiones

predcis publicis dine debeat singlis
psonis cum fuit ab eo petiti sine ali
quo salario 2 precia habendi 2 reci
piendi ab aliqua spali psona s; libere
copia dare teatur de dcis sepitiis et
reforationibz innuisis ¶ Quas ele
tiones offitialiu tam eorum qui eligu
tur ad breuia qm eorum qui exbuntur
de sacchulis et aliorum qui eligutur p
dnos priores et camerarios ipe cancel
larius tm scribere poss 2 debeat et i
forma pub redige seu redigi facere
et nullus notari aliorum porum ul ali
possit 2 si p aliu notariu scriberetur
no ualeat nec teant ullo mo nisi eo
casu quo dcus cancellari eet absens
ul infirm uel aliter inpeditus quo
casu dcus nots pore scribere possit
et debeat seu eidem cancellarij coadiu
tor ¶ Electio cuius cancellarij fiat
2 fieri debeat et celebrari in adunan
tia gnali uel p eos cui adunatia co
misit qui sit forensis nec decivitate
ul burgis uel districtu pusij oriun
dus — hut quaz dcus cancellari
2 notari reformationu pro suo salario
ano quolibet a com pus illud sala
riu quod declarabitur p dnos priores i
et camerarios ul p septem ex porib
2 per duas ptes de trigita camera
rijs pres 2 mercordia Quod sala
rium declari debeat quolibet anno
de mense nouembr ul decembris 2 ultra
dcm salariu aliquid no poss pcipere
ul hre sub pena quingetarum libr den
si recepit uel hebit eadem pena pori
bus 2 camerarijs ul alijs offitialibz
augentibz salarium sup dcm Et hat
domu 2 habitatem cogrua a com more
solito soluenda in qua possit como
de habitare Qui cancellarius eligat

in posteru duobz mensibz ante qm fini
atur offitiu alteri cancellarij 2 semp
adunantia decreuit ul cui commisserit
2 per illud tpus ita pcedatur inde
tine predca ¶ Et omis ppositio 2
reforatio facta ultra pdcam formaz
sit ipo iure nulla ¶ Et petitiones
omis 2 ppositices que debebunt i co
silio ppon debeat cu magna solepni
tate 2 prudentia deliberari prudenti 2
aptari p dcos dnos pores artiu ad
hoc ut nichil ppoi uel reforari poss
qd sit nec ee poss contr eccr ul spales i
psonas Dum mo qd offitiu salariu
2 electio pdcis uni dni Iurij de
gonessa iuris periti pntis cancellarij 2 notar
2 reformationu cois 2 ppli pus i suo
robore firma illibataqz pmaneant
quibz p hoc ul p aliud statutu seu
reformatioem aliqua fact ul fiendo
nullatenus derogetur nec derogari i
ualeat quin suu consequatur effectuz
aliquo no obstante ¶ Et qd idem
dns iunius pns cancellarius supradcs
et qui inposterum eligetur ad pfatum
cancellarie offitiu sit 2 ee debeat ac
ee intelligatur auctte pntis legis i
uerus et legittimus ac origniari ciuis pe
rusinus 2 p uero legitimo 2 origniario
ciue pusino omnibz 2 p omia ha
tur teatur 2 tractetur pnt 2 sicud
alij ueri 2 legitti origniarij seu orundi
ciues pusini hntur tenetur 2 tracta
tur in singlis tam durante tpre dci
sui cancellariatus offitij qm post dcm
sui depositu 2 finitu offitiu omni i
tpre aliquo i contrariu pmissorum legi
te spali ul gnali quoqz no obstante.

De electione rectorum et came
rariorum artiu Perusii.

Quoniam offitium dictorum camera
riorum et rectorum artium est gra
ue offitium et ponderosum pro comuni et
populo pisino deliberate prius capitulo
statuimus et ordinamus ad hoc ut
quod rectores artium taliter eliga
tur uidelicet quod homines cuiuslibet artis de
beant ubi uoluerint se congregare pro
eorum rectoribus eligendis octo diebus
ante kalendas ianuarii itaque rectores
non durent in offitio nisi tantum sex men
sibus et singulis sex mensibus renouentur
et de nouo eligantur et qui fuerit
rector in primis sex mensibus in sequenti
bus sex mensibus rector esse non possit et
electio fiat ad breuia hoc modo uidelicet quod
pro quolibet rectore fiant tria breuia
ut poterunt et qui primo habebunt bre
uia et poterunt esse concordes bene quod
alii duo in concordia possint rectorem
eligere non obstante contradictione
tertii dummodo tertium eligere non
ualeat qui foret in electione cum eis et
si eligeretur non ualeat et quod singuli
tres qui habebunt rectorem eligere stent
per se diuisim ab aliis tribus et sibi ad
inuicem non loquantur Et ne in electione
dictorum rectorum possit aliquis ignoran
tia excusari ordinauerunt quod tempore elec
tionis rectorum notarius cuiuslibet artis tene
atur et debeat legere in dicta adunantia
nomina et prenomina rectorum ueterum et qui
fuerunt precedentibus primis sex mensi
bus et qui contra formam predictam e
legerit et notarius qui scripserit et qui
electionem acceptauerit incidat in penam
xxv. librarum denariorum pro quolibet eorum quam
penam debeat maior sindicus de facto
sine sina et aliquo alio processu au
ferre pro comuni a quolibet contrafaciente
et nichilominus talis electio non ualeat

ipso iure Salvo quod hoc locum non ha
beat inter mercatores nec inter au
ditores cambii qui possint non obstan
tibus precedentibus uel sequentibus uerbis
huius capituli facere et habere consules audito
res et rectores eorum secundum formam capi
tulorum suorum uel ut deliberabunt inter
eos Et saluo quod quelibet ars possit in
electionem suorum rectorum facere alio
modo si de alio modo deliberabunt in eorum
adunantia ¶ Et nulla ars preter
mercantia et cambium possit eligere
consules uel auditores et incipiat
offitium dictorum rectorum in kalendis Janua
rii et durent inde ad kalendas iulii proxime
sequentes et deinde incipiat offitium
aliorum et durent usque ad kalendas mensis
ianuarii sequentes Et idem intelliga
tur de consulibus mercatorum auditori
bus cambii et camerariis aliarum ar
tium qui non durent in offitio nisi sex
mensibus ut supra dictum est de rectoribus
et eorum offitium incipiat quando inci
pit offitium dictorum rectorum artium Et
supradicti consules mercatorum audi
tores cambii et camerarii aliarum artium
eligantur .xv. diebus ante quam eorum
offitium initietur hoc modo et forma
videlicet quod quandocumque aliqua ars uoluerit
facere et eligere camerarium sue artis dicti
precedenti banniatur publice hora ter
tiarum uel modicum ante tertias cum
duobus tubis per plateam et in aliis locis
et per burgos in locis consuetis in quibus
consueuerunt banimenta fieri per plate
am et burgos comunis pisani Et in ban
nimentis exprimi debeat certus locus
in quo dicta adunantia debeat congrega
ri de quorum banimentorum relatione
apparere debeat publica scriptura
manu publici notarii talis artis et in

dicto loco dicta adunantia debeat congrega-
ri et fieri et aliter vel alio loco dicta a-
dunantia congregari non possit et si
congregata fuerit aliter vel alibi quic-
quid in ea fiet non valeat ipso iure.
¶ Et sequenti die quocumque interfuerint
due partes totius artis possit et de-
beat procedi ad electionem camerarii et fiat et
celebretur electio camerarii ad breuia
vel ad scruptinium vel alio modo qui deli-
berabitur in huiusmodi adunantia. ¶ Et
semper in electione que fiet ad scruptinium
esse debeant due partes artis presentes dan-
do quilibet vocem suam in ipsa aduna-
tia non remanendo nec remictendo
ipsam camerarii electionem in camerariu-
m vel rectores seu in sapientes et rectores si-
ve in pauciorem numerum duarum partium totius
artis. Et ille sit camerarius qui in ipso
scruptinio pro camerario habuerit plu-
res voces. ¶ In electione vero que fiet
ad breuia due partes electionariorum
de quorum numero ipsa ars voluerit providere
esse debeant in electione concordes. Si ante
due partes artis non interessent adu-
nantie tunc expectetur usque ad horam
none et a dicta hora in antea possit et
debeat celebrari electio camerarii et re-
torum modo et forma predictis per illos
artifices dicte artis qui interfuerint a-
dunantie non obstante quod non interessent
due partes artis presentes. Et quod electio c-
uiuslibet camerarii vadat et fiat de por-
ta in portam in qua porta erunt decem
artifices vel abinde supra ita quod il-
la porta que habuerit vel habebit came-
rarium una vice scilicet in .vi. mensibus non pos-
sit nec debeat camerarium habere donec
quelibet alia porta que habebit decem
artifices vel abinde supra habebit ca-
merarium ita tamen quod si in aliqua porta

erunt pauciores decem artificibus et due
partes electionariorum vellent camera-
rium eligere in illa et de illa porta id
possint sicut de eorum processerit volunta-
te. ¶ Et qui est vel erit camerarius (de vacatione camerarii)
una vice non possit esse camerarius inde
ad triginta menses. ¶ Salvo quod si in ali-
qua porta esset dimidia omnium artifi-
cum totius artis quod talis porta habere
debeat camerarium duabus vicibus in
quadraginta duobus mensibus et sic fiat et
observetur quibuslibet quadraginta duo-
bus mensibus. ¶ Et quia ars lane in
porta sancti angeli ut communiter fertur ha-
bet ultra dimidiam omnium artificum to-
tius dicte artis quod de septem camerariis pro
quadraginta duobus mensibus qui eligun-
tur dicta ars habere debeat duos came-
rarios in dicta porta et si aliter vel alio
modo fieret electio illud idem debeat
observari. ¶ Hec autem que dicta sunt (pro artibus mercatorum et cambii de electione consulum et auditorum)
supius de electionibus camerariorum
non vendicent sibi locum in electionibus
consulum mercatorum nec audito-
rum cambii in quibus procedi possit
et debeat ut communiter moris est vel sicut i-
de ipsarum artium mercantie vel cambii
processerit voluntate. ¶ Et quod nullus (quod non possit committi voces.)
consul mercatorum auditor cambii vel
alius camerarius possit ad consilia alte-
ri committere voces suas et si commiserit n-
on valeat nec teneat nec tali vice came-
rarius ad consilia possit nec debeat recipi
vel admicti. ¶ Et quod nullus possit
nec debeat eligi nec esse consul merca-
torum auditor cambii nec camerarius
nec rector alicuius artis qui non sit ori-
undus ipse vel pater eius de civitate
vel comitatu perusii. Nullus etiam possit
esse consul auditor vel camerarius qui libram
non habuerit in civitate vel comitatu perusii

per tempus saltem triginta annor(um) co(m)put(andum)
t(em)p(o)re quo ea h(abe)b(un)t in civitat(e) (et) t(em)p(o)re quo
ea h(abe)b(un)t in co(m)itat(u) p(er)us(ii) (et) co(m)put(andum) t(em)p(o)re suo
et suor(um) antor(um). Ita tam(en) q(uod) illi qui
fuissent de comitat(u) (et) libra h(abu)issent (et)
ut d(ict)um est ip(s)am libra(m) nec no(n) h(ab)itatio(n)e(m)
vera(m) h(ab)uisse (et) fecisse debeat in civitat(e)
et int(er) cives p(er)usin(os) salte(m) per t(em)p(u)s duo
decim annor(um) ad min(us) ante q(uam) ad ip(su)m
offitiu(m) assumatur. Q(uo)d locu(m) h(abe)at i(n) illis
qui no(n) fuerint alias camerarij vel recto
res. Q(ui) vero alias cam(erarij) fuerint possi(n)t
eligi hoc capl(itu)lo no(n) obstante. Et nullus
qui no(n) h(abe)at libra(m) silic(et) quilibet camera
rius de quadraginta libris ad grossam
et cam in d(i)c(t)a civitat(e) h(abe)at p(er) sex mens(es)
ante electione(m). Et qui no(n) h(abe)at in civit(ate)
burgis vel suburgis vel co(m)it(atu) p(er)us(ii) de
possessionib(us) stabilib(us) eiusd(em) valor(is) .ij.
libr(arum) den(ariorum). ¶ Et quilibet rector libra(m)
de .xxv. libr(is) ad minus. Qua(m) libram
sibi face(re) (et) augere possint offitiales ar
marij ante electione(m) camerariatus (et) rec
torie. Dum mo(do) sibi no(n) p(o)s(s)it talis aug
mentatio nisi an(te)a fuerit p(er) sex m(en)s(es) ante
su(am) electione(m) ut d(ict)um est (et) nullus minor
xx. annis possit eligi vel adsumi in
camerariu(m) alicui(us) artis et si i(n) p(re)d(ic)tis vel
aliquo p(re)dictor(um) contrafactu(m) fu(er)it ele
ctio no(n) valeat nec teneat s(ed) ip(s)o iure
sit cassa et nullius valoris et alius
eligatur modo et forma p(re)d(ic)tis. Et
eligens et acceptans seu offitiu(m) exer
cens contra forma(m) p(re)d(ic)tam in quin
quaginta libris den(ariorum) p(ro) quolibet contra
faciente (et) qualibet vice debeat condep
nari p(er) maiore(m) sindicu(m) co(mmun)is p(er)us(ii). Et
q(uod) omnis electio cuiusq(ue) camerarij vel
camerarior(um) aliter vel alio mo(do) facta
seu facienda p(ro) t(em)p(o)re futuro (et) que fiet
in futuru(m) sit cassa (et) nullius efficacie

et valoris. Hec omnia ven(ien)dicet sibi lo
cum quando electio fiet ad scruti
nium p(er) artifices artiu(m) civitatis p(er)us(ii)
quando vero fieret ad sacchettu(m) s(ecundu)m
forma(m) infrascripta(m) que continetur in
fine p(rese)ntis capl(itu)li. ¶ Et ip(s)i co(n)su
les mercator(um) auditores cambij ca
merarij (et) rectores o(mn)ium artium eligi
et dari debeant in scriptis autentic(is) (et)
cu(m) appositione annor(um) d(omi)ni (et) diei cancella
rio co(mmun)is p(er)us(ii) duob(us) dieb(us) ante qua(m)
eor(um) offitiu(m) incipiatur. Et illa ars q(ue)
dictos suos rectores et offitiales non
elegerit ad d(ic)tum terminu(m) (et) ip(s)os no(n) de
derit (et) rep(re)sentaverit d(i)c(t)o cancellario (et)
ut d(ict)um est condepnetur et puniatur
in centu(m) libris den(ariorum) co(mmun)i p(er)us(ii) solvendor(um)
et nichilominus electio no(n) valeat ip(s)o
iure s(ed) loco talium alij confestim eli
gantur. Et de p(re)d(ic)tis omnib(us) (et) singulis
maior sindicus inquirere teneatur sub
pena centu(m) libr(arum) den(ariorum) p(ro) quolibet contra
faciente et condepnare ut supius d(ictu)m
est nullo obstante capl(itu)lo precedente vel
seq(ue)nte (et) nichilomin(us) quilibet ce possit
et valeat accusator. ¶ Et ut brevia
optinentes eligendi ut supius in hoc cap(itulo)
continetur possint electos ipsor(um) facere
nec h(abe)ant materia(m) p(ro)telandi ordinam(us)
q(uod) si ars de qua fuerint optinentes brevia
p(ro) electione rector(um) congregabit s(ed) ante ter
tias possint tantu(m) tunc brevia eas eli
gendi optinentes eligere ante nonam
Et si post tertia(m) se congregabit possit tu(n)c
brevia optinentes eligere (et) hoc t(em)p(u)s eli
gendi ip(s)os rectores usq(ue) ad primu(m) sonu(m)
campane co(mmun)is que pulsatur de sero p(ro)
primis duplicandis (et) no(n) postea ullo mo(do)
Et si aliter vel ultra p(re)d(ic)ta fieret electio
ip(s)o iure sit nulla. Et q(uod) d(ict)um est de rec
torib(us) id(e)m intelligatur de consulib(us)

Nota hic de limitatione p(re)d(ic)tor(um) o(mn)ium

De arte no(n) fuerunt camerarij ... t(em)p(o)re

mercatorum auditoribus cambii et decem
meratys omnium aliarum artium ciui
tatis predicte seruatis semper succulis
¶ Volumus insuper ordinantes quod
omnis oriundi de ciuitate uel burgis
uel comitatu pistorii possint et ualeant
esse rectores qui artificia continue
operentur uel in matricula aliarum
artis sint scripti et quod dicatur de oriun
dis in comitatu saluum habeat si habitet
in ciuitate et burgis pistorii et libram ha
beat in ciuitate pistorii et non aliter.
¶ Volumus insuper quod sicut dictum est
supra quod officium consilii mercatorum
auditorum cambii camerarii cuiuslibet artis
et rectorum artium duret tantum sex mensibus
Ita officium potestatis iudicum et notarii sin
dici et notarii consorterii iudicum et no
tariorum et rectorum iudicum et notariorum du
ret tantum sex mensibus et pro quibuslibet sex me
sibus eligantur secundum formam ordinamen
ta facta et facienda per ipsos iudices
et notarios ¶ Volumus insuper et
quod cancellarius communis pistorii aut alius no
tarius artis ad hoc deputatus non de
beat dare copiam nominum rectorum
seu rectores dare inscriptis aliarum et
si cancellarius uel notarius contrafecerit
teneatur soluere nomine pene uiginti quinque
quod libras denariorum pro uice qualibet quoties
contrafecerit ¶ De illis autem
qui uel quorum patres fuerunt nati in
ciuitate burgis suburgis uel comi
tatu pistorii Volumus quod nullus pos
sit esse camerarius aliarum artis nisi
habet ipse uel pater uel alius ascen
dens per lineam masculinam in ci
uitate uel comitatu pistorii terram dom
um uel aliam rem stabilem ualentia ad
minus ducentas libras denariorum quae cum
titulo possideat sine fraude / et qui

contrafecerit acceptando uel exercendo dicta
officia uel aliquod ipsorum condempnetur
per maiorem sindicum in quinquaginta li
bris denariorum Et nichilominus talis came
rarius per camerarium nullatenus habea-
tur et quilibet possit esse accusator et habeat me
dietatem banni Et rectores eligant
tot quot continetur in presenti uolumine
statutorum ut inferius continetur et nulla
ars possit plures rectores facere uel
habere nisi sicut inferius continetur Et quae
cumque ars fecerit eligendo plures
rectores condempnetur et puniatur per
maiorem sindicum in centum libris denariorum Et
camerarii consules uel auditores qui tunc
temporis esset in officio camerariatus con
sulatus et auditorie puniantur in uigin
tiquinque libris denariorum ¶ Preterea et
uolumus supradicto capitulo adiungere
quod maior sindicus et iudex iustitie
communis pistorii statim facta electione predicto
rum consilium mercatorum auditorum
cambii camerariorum et rectorum artium
omnium ciuitatis burgorum et suburgorum
pistorii teneatur inquirere publice et
secrete contra omnes et singulos electos
et si aliquem inuenerit electum contra et
predictas formas uel aliqua earum uel co
ntra formam dictorum capitulorum si acceptau
erit uel operatus fuerit officium punia
tur in l. libris denariorum et electio ipso iure
sit nulla et alius debeat eligi in loco
sui. Saluis et reseruatis succedentibus con
silium mercatorum auditorum cambii et
omnium camerariorum artium ciuitatis pistorii
de nouo fiendis in factis non statuta
et reformationes antique saluae rema
neant ¶ Qui succedentes qui in futu
rum fient fieri debeant secundum formam
presentium statutorum Et in ipsorum facto et
obseruetur et obseruari debeat omnia et

nota exemptionem [illegible]

ſingula que ſupra continentur in .c.
qui incipit Et quod electio cuiuslibet camerarii
cadat et fiat de porta in portam et
maiis. c. ſequentibus qui ſi facti fue
rint forma predicta non ſeruata in eo
fecerit dictorum ſacchulorum electio que
fieret non ualeat non ualeat ipſo iure
et qui contra aliquem electum oppoſuit
quod non fuit in ſua electione ſeruata for
ma preſentis ſtatuti et non probauit puniatur
tur per maiorem ſindicum in quinqua
ginta libris denariorum. Item uolumus
quod nullus per uiam ſacchuli uel alia
poſſit eligi uel adſummi uel eſſe camera
rius artis groſſe infra tempus quadra
ginta menſium. Intra uero preſentem iſta
tempus triginta menſium finitorum a tempore
finiti officii camerariatus ad quod
aliquis electus fuit uel fuit et habuerat
Et qui de uno ſacchulo camerarius
fuit tractus de eodem trahi uel eligi
non poſſit. Et ſiquis contra dictam
formam acceptauerit puniatur per
quinquaginta libris denariorum de facto per ma
iorem ſindicum Et priuatus ipſo iure
intelligatur et ſit dicto officio camera
riatus per tempus dictorum annorum a die accep
tationis computandorum Et quod per ma
iorem ſindicum uel alium officialem com
muniſ confirmari non poſſit nec debeat
ſub pena .C. librarum denariorum de eorum ſalario
et cuiuslibet eorum que debeat auferri
ab illo qui contrafecerit per eorum ſindica
torem tempore ſindicatus Et quod
nullus camerarius uel alius artifex cui
uel quibus committeretur refectio nomi ſa
chuli camerariorum alicuius artis poſſit
in dicto ſacchulo poni uel mitti pro camera
rio et ſi contrafactum fuit ipſa inſacchu
latio et electio non ualeat ipſo iure et
nichilominus priuetur officio camera

riatus per dictos annos et priuatus intel
ligatur auctoritate preſentis ſtatuti. Et dicti in
ſacchulatores de predictis debeant ſin
dicari tempore cuiuslibet maioris ſindici
et ſi reperti fuerint culpabiles condep
nari in pena ſuperius declarata debeat
per dictum maiorem ſindicum

De quibus cognitionem et iu
riſdictionem habeat camerarius et de
non appellando ab eorum ſenten
tiis et interlocutoriis exceptis
grauaminibus illatis artificibus .R.o.

Volumus et mandamus quod con
ſules mercatorum auditores
cambii et quilibet camerarius alicuius
artis ciuitatis perusii cognitionem et
iuriſdictionem habeant cognoſcendi de
omnibus cauſis litibus queſtionibus uel
controuerſiis que uerterentur inter
artifices ſue artis de et pro rebus ſue
artis et occaſione rerum ſpectantium
ad ipſam artem et de permiſſionibus quas
dicti artifices facerent inter ſe de qui
bus publica inſtrumenta non apparerent
Poſſint dicti conſules auditores et
alii camerarii etiam cognoſcere de ſi
gulis controuerſiis et quibus que eſſent
inter non artificem et artificem de et pro
rebus artis uel ad ipſam artem ſpectan
tibus et de permiſſionibus quas faceret
uel fecerit artifex non artifici de qui
bus non appareret publica iſta ſcilicet
quando dictus non artifex uellet ar
tificem conuenire Quo casu ſi dictus
artifex conuentus noluerit reconuen
ire dictum non artificem dictus non artifex
teneatur et debeat ſatiſdare coram eiſdem
conſulibus mercatorum uel auditoribus
cambii uel camerariis coram quibus uel quo
agere uult de iudicio ſiſti et iudica
to ſoluendo et aliter dictus non artifex

Et quod qui fuit camerarius de uno ſacchulo non poſſit poni neque imponi in alio ſacchulo ... nec aliquis qui fuit ad ſacchulandum ... eligi camerarius ... electio non ualeat ... priuetur officio ...

Vacat · ſed reſpice rubricam ... artis camerariorum ... in reformationibus

Item reſpice rubricam ...
Item penam ... non poſſint ...

non audiatur. Et prestita satisdatione
predicta dicti consules auditores et alii
camerarii etiam in dicta causa reconuen
tionis habeant cognitionem ac etiam contra
fideiussores pro dicta reconuentione datos
habeant cognitionem et in omnibus casibus
supradictis dicti consules auditores et
alii camerarii possint et debeant cog-
noscere summarie et de plano sine strepi
tu et figura iudicii et iudiciorum sollep
nitatibus in talibus non seruatis et sen
tentiare possint diffinitiue uel inter
locutorie de iure uel secundum equitatem
et bonam consuetudinem. Et ab eorum
sententiis diffinitiuis uel interlocu
toriis in dictis casibus latis non possit
appellari nec modo aliquo recursus
haberi ad aliquem officialem communis pisani. Set
omni officio communis pisani in causa appella
tionis et recursus sit et esse intelligatur
adempta omnis iurisdictio cognoscendi.
Et ipsas sententias precepta et laudata
potestas et capitaneus in pena mille librarum
denariorum ad petitionem cuiusque petentis
teneantur executioni mandare sicut in
istrumenta confessionata. ¶ Si tamen per
dictos consules uel auditores uel aliquem
camerarium lata fuerit aliqua sententia uel
pronuntiatio contra aliquem qui tamen habet
cum patre filio uel fratre carnali ali
cui dictis consulibus uel auditoribus uel huius
modi camerariis. Et predictus contra
quem huiusmodi sententia seu pronuntiatio
facta esset diceret sibi iniustitiam fac
tam esse habere possit inde recursum con
tra dictos consules auditores uel camerarios coram
eorum proximis successoribus uel proximo successore
et agere ad restitutionem eius quod
propterea soluisset uel iniquo indebite dep
nificatus esset. Et ad integram depnorum
expensarum et interesse refectionem. ¶ Et

quod consules mercatorum auditores
cambii et alii camerarii teneantur et
debeant expedire et diffinire causas
et questiones uertentes et que uerte
rentur coram eis infra tres menses a die
initiate cause litis questionis uel contro
uersie sub pena centum librarum denariorum pro
quolibet contrafaciente. Et nichilominus
omne decimum quod recepisset pro tali cau
sa non expedita parti soluenti dictum
decimum restituere integre teneatur in
fra octo dies post dictos tres menses
sub dicta pena auferenda per maiorem
sindicum communis pisani. ¶ Volumus
tamen et ordinamus quod si dicti consules
auditores cambii uel alii camerarii
non cognoscendo de iure partium uel
alterius earum uel alio modo inferret
aliquod grauamen alicui artifici sue
artis uel qui coram eo litigaret possit
dictus agrauatus habere recursum ad do
minos priores artium uel ad dominum capi
taneum populi qui priores uel capitaneus populi
possit de dicto grauamine iniuste uel
de facto illato cognoscere et ipsum de facto
retractare et tollere facere. Quibus uel al
teri eorum debeant dicti consules audito
res et alii camerarii obedire sub pena
et ad penam ducentarum librarum denariorum quam de facto
sine alia sententia uel precepto a talibus con
trafacientibus auferat potestas communis toties quo
tiens eisdem dominis prioribus uel capitaneo
non obedierint in dictis casibus. ¶ Et
quod ad omnia predicta in hoc capitulo mis
ta sint et esse intelligantur artifices illi
qui sunt scripti in matricula alicuius artis
Et etiam illi qui facient seu faciet et
operantur manualiter et exercent proprie dic
tam artem et eius magisterium licet in
matricula dicte artis non essent descripti
ita tamen quod in dictis in matricula non.

descriptus intelligatur. De hys tantu
que spectat ad ipam artem non ob
stante aliquo statuto uel ordinamento
facto uel fiendo per aliqua artem ul
homines alicuius artis ciuitatis pisanae que
contra contenta in presenti capitulo loqueretur que
quantum ad contenta in presenti ca
pitulo sint et esse intelligantur subla
ta et reuocata et nullius efficacie uel
ualoris non obstantibus quibuscumque
promissionibus et obligationibus factis
et fiendis que pro nullis habeantur et sint
nulle et nullius ualoris.

Que artes non computentur inter
artes. Rubrica.

70 Statuimus et ordinamus quod uen
dentes et ementes equos uena
tores calzaiuoli emptores macinatorum
stacciarii et alie artes que rectores
non consueuerunt facere et habere et
non habeant nec facere possint nec habere
rectores nec pro artibus habeantur nec inter uni
uersitatem artium computentur. Et si inuenti
fuerint contrauenire soluat comuni pisano
pene nomine uigintiquinque libr. den.

Quod minores quindecim annis non
possint ad breuia ire nec dissipu
li. Rubrica.

71 Quando breuia dantur in consi
lio comunis uel per artes ciuita
tis et burgorum pisanae uel pro facto artis
nullus minor quindecim annis ad breuia
ire possit. Et si dictus minor iuerit ad
dicta breuia soluat pene nomine quoties
contrafecerit decem libr. den. et sua elec
tio sit nulla ipso iure. Et non possit
esse prior uel rector artium qui inter uero
artifices et ciues non sit scriptus et si
eligeretur talis electio non ualeat et
perdat elector siue eligens quinquaginta
libr. den. Et si consules mercatorum

auditores cambii etiam camerarii alia
rum artium predicta non fecerint ob
seruari soluat pene nomine centum libras
den. et de predictis inquiratur per maio
rem sindicum ad petitionem cuiuscumque pe
tentis et comuni contra facientes condep
netur.

Quod nulla ars possit facere priore
et quot artifices habeat quelibet
ars. Rubrica.

72 Nulla ars uel persona de uni
uersitate artium per se solum
priore uel qui prior uocetur possit
facere nec in suis ordinamentis habere
nec tenere. Et si contrafecerit aliqua
ars non habeatur pro arte et soluat colle
gium dicte artis aliis artibus quinquagin
ta libr. den. ipsis artibus et priores ar
tium ipsas penas exigant pro artibus
nominatis et talis uocatus pro priore nu
llatenus habeatur. Et ut sciatur
que artes in numero artium computentur
et quales officiales quelibet ars habere
possit et quot rectores earum artium et
quot artifices ad minus inferius no
mina sunt inserta et nomina officii et
numerus rectorum et artificum inferius de
claratur ut omnibus eluceseat in primis.
Ars merchantie pannorum lane lini
et merciaiuolorum habere debeant qua
tuor consules quorum uocentur consu
les mercatorum et sexaginta rectores
diuidendos per portas qui eligi possint
secundum forma ordinamentorum
dicte artis.
Ars campsorum duos auditores et
quadraginta rectores diuidendos secundum
forma ordinamentorum eorum.
Ars calzolariorum unum camerarium
et sexagita rectores diuidendos secundum
forma ordinamentorum eorum.

Ars pannorum lane unum camerarium et quadraginta rectores/

Ars sartorum unum camerarium et quinquaginta rectores/

Ars magistrorum lapidum et lignaminum unum camerarium et quadraginta rectores/

Ars fabrorum et calderolorum unum camerarium et triginta rectores/

Ars macellatorum unum camerarium et quadraginta rectores/

Ars tabernariorum albergatorum et panicuocolorum unum camerarium et triginta rectores/

Ars spetiarie unum camerarium et viginti rectores et omnes rectores dividantur secundum formam ordinamentorum dictarum artium/

Ars pannorum veterum unum camerarium et triginta rectores/

Ars piscium unum camerarium et decem rectores/

Ars pectenariorum unum camerarium et quindecim rectores

Ars bicchierariorum et scutellarum unum camerarium et quinque rectores/

Ars vasariorum et laborerii unum camerarium et sex rectores/

Ars illorum qui faciunt capellos sine gallera unum camerarium et quinque rectores

Ars textorum et bixelane unum camerarium et viginti rectores/

Ars materaçorum unum camerarium et decem rectores/

Ars merçariorum de tascchis unum camerarium et decem rectores/

Ars pettenariorum unum camerarium et septem rectores

Ars cerdonum veterum unum camerarium et decem rectores

Ars geçanorum unum camerarium et decem rectores/

Ars pullarolorum salis et lardi unum camerarium et duodecim rectores/

Ars piççicharellorum unum camerarium et octo rectores

Ars illorum qui faciunt infulas unum camerarium et quinque rectores

Ars spadariorum unum camerarium et decem rectores

Ars ferrariorum unum camerarium et octo rectores/

Ars cartolariorum unum camerarium et decem rectores

Ars pictorum unum camerarium et quinque rectores

Ars barilium unum camerarium et quinque rectores

Ars petrarolorum unum camerarium et septem rectores/

Ars funariorum et basteriorum unum camerarium et decem rectores/

Ars tegulariorum et illorum qui faciunt matones unum camerarium et duodecim rectores/

Ars bovateriorum unum camerarium et duodecim rectores

Ars corbariorum et canestrariorum unum camerarium et quinque rectores/

Ars pilliçariorum possit facere unum camerarium et sex rectores/

Ars sellariorum tabulacciorum et cofanariorum unum camerarium et decem rectores

Ars fornariorum unum camerarium et septem rectores/

Ars barbariorum unum camerarium et sex rectores/

Ars costiariorum et tinctorum unum camerarium et decem rectores/

Ars aurificum unum camerarium et quinque rectores et stent sub predicto

et correctione artis campsorum
Ars tonsorum et conciatorum unum
camerarium et decem rectores
Ars miniatorum habeat unum camerarium
et quinque rectores
Ars linbichanorum habeat unum ca
merarium et quinque rectores qui omnes et
rectores diuidantur secundum formam or
dinamentorum ipsorum Item statu
erunt et ordinauerunt quod quelibet
ars grossa ciuitatis pisanae habeat et habere de
beat ad minus sexaginta artifices ci
ues scriptos in matricula ciuitatis
pisanae Et quelibet ars de minoribus ar
tibus dicte ciuitatis habeat et habere de
beat ad minus triginta artifices et ci
ues pisanos scriptos in matricula ciuitatis
pisane Et quod quelibet ars de
artibus grossis habeat et habere debeat ad
minus triginta artifices uel sex pro qualibet
porta uel ad minus uiginti uidelicet quatuor
pro qualibet porta Qui possit esse prio
res et camerarii pro dicta arte secundum formam
ordinamentorum de hac materia loquen
tium Et sunt omnes excepte maiores
Et quelibet ars minor decem artifices qui
possit esse priores et camerarii Et
si contingerit quod aliqua ars non ha
beret numerum artificum perfectum quod infra sex
menses a die publicationis statutorum ad
impleuisse debeat dictum numerum sub pe
na centum librarum denariorum pro quolibet cam
erario qui tunc temporis erit Et eadem
pena puniatur ars et si negligen
tes fuerint in non adimplendo dictum
numerum homines ipsius intelligantur pri
uati ab omni honore camerariatus
quousque adimpleuerit dictum nu
merum ut supra dictum est Tenea
tur tamen dictus camerarius facere
adunantiam artificum et precipere de adim

plendo dictum numerum secundum formam pre
sentis statuti Et eo casu quo dicti
artifices uel maior pars consenserit
adimplere debeant dictum numerum ubi
uero contradicerent possit ipse camerarius
solus uel cum quibus secum habere uoluerit
dictum numerum adimplere et in matricula
scribi facere quod si non fecerit puniatur
ipse per maiorem sindicum in dic
ta pena sibi auferenda tempore sin
dicatus Et quod nullus camerarius per
dictum sindicum debeat confirmari nisi
uisa matricula in qua scripti appa
reant artifices secundum numerum supra dictum
Et quilibet camerarius cuiuscumque
artis teneatur artificem qui exercuit
artem de qua est camerarius et exercui
sset per annum continuum ante tem
pore in matricula sue artis. Et si non
fuerit exercens et ad petitionem ipsius
ubi ipse petierit in presentia duorum
testium sub pena camerario contrafa
cienti ducentarum librarum denariorum non obsta
te aliquo ordinamento alicuius artis
quod in contrarium loquatur dummodo
dictus talis petens se scribi non sit scri
ptus in alia matricula alterius artis
et eo casu quo scriptus esset et uellet
se in arte quam exercet scribi facere
primo petat et faciat se cassari de
matricula alterius artis quam non exer
ceret Et etiam quilibet camerarius
teneatur ad penam ducentarum librarum
denariorum omnem uolentem et petentem se
scribi in matricula sue artis de
qua fuerit pater talis petentis et scri
ptus fuerit in matricula dicte artis et
apud magistrum dicte artis et scribi
facere in matricula talis artis facta
petitione seu protestatione tali camerario
in presentia duorum testium sub dicta

De filio scribendo in matricula artis patris

pena dum modo predca non intelligan
tur nec locum habeat in filijs rebelliu
et confinatoru occasione nouitatis rebel
lionis rebellium cois pusij nec in alijs
condepnatis ex ca ipsius nouitatis q
in aliqua matricula alicuius dictarum
artium scribi no possint Et q omnes
rebelles et confinat predicti et filij eor
cassentur et ex nunc pro cassis habeantur
de matriculis artium predictarum per
capita seu cam artis in quibus scripti
essent infra duos mens proximos seu
capiti seu cam non cassanti quingen
tar libr den et ex nunc pro cassis ha
beantur

q rebelles

Quod nullus faciat se scribi in dua
bus artib Rubrica

9i

23

Nullus possit nec debeat eligi uel
esse prior camerarius uel rec
tor nisi pro illa arte tempore electio
nis siue insacchulationis in qua esset
scriptus in matricula ita tam q si ali
quis uellet deserere artem suam solita
et aliam exercere q possit scribi in il
la arte et matricula illius artis qua
exercere uellet et pro ipsa arte ha
bere possit offitia et beneficia prout
poterat in prima arte de qua arte erat
et hec postq scriptus erit in matricula
artis q exercet dum modo prius ele
uetur et cassetur de prima arte de
qua fuerat in quam primam artem
numq redire possit nec p ea offitium
ul beneficium de cetero hre siue fuit
scriptus postea in alia arte siue non
Et q ille qui se fecerit in futurum
trasmutari de arte in artem no possit
p illa arte ad quam translatus esset
offitium prioratus hre et percipere nec ad
ipum eligi uel adsumi infra quinq an
nos computandos a die qua cassi fue
rint de prima arte et scripti fuerant
in secunda nec etiam possit ee camerari
deinde ad tres annos computandos ut sup
q tamen locum non hat in insacchulatis
in sacculi prtibus Et cum aliq se
interdum clandestine scribi faciant
no solum in alia arte set in pluribus
alijs artib ut offitium prioratus q no
possunt pro una arte hre recipiant pro
alia ul alijs q nullus audeat deinceps
ps se scribi face uel ee scriptus nisi
in una arte tm et non in pluribus
et siquis fuit scriptus in pluribus arti
bus infra duos mens post publicatio
nem statuti present eligant et optare
beant quam artem seu de qua arte ue
lit ee scriptus et de alia ul alijs infra di
ctum tps se cassari et cancellari faciat
pena ducentarum librarum den contrafacient
pro quolibet in qua pena per potatem
et capitan et iudicem iustitie et a maio
rem sindicum offitialium uel alterum
eorum et ad petitione cuiuscumq debeat co
depnari Et quod consules mer
catorum auditores cambij et quilibet
camerarius et notari cuiuslibet artis
possint et debeant cassare de matriclis
et de arte omem petente et uolentem
procedendo et scribendo in libro matricule
millesimum et diem et mensem cassatio
nis dum mo fiant ad minus tres pro / de cassandis artificib
testationes diuersis dieb per illum uel
illos qui petierint se cassari Et q non
obstante cassatione fca talis cassus ul
cassi conueniri possit uel possint coram ca
merario artis de qua fecerit se cassari
pro debito contracto toto tpore quo fuit
scriptus in matricla ipius artis et usq
ad tempus quo scribitur in matricula
alterius artis de re ptinente ad artem
ul de reb artis et de promissionibus

de barattiere translati ad alias artes

et talis cassatio bapnatur in platea in
locis consuetis ut de cassat(ione) possit o(mn)i
bus esse notu(m) pena ducentar(um) libr(arum) d(e)
pro quolibet si negligens fuit in predi
ctis ¶ Et quicu(m)q(ue) esset uel reputa(re)t(ur)
script(us) in plurib(us) artib(us) a dicto tempore
manente no(n) possit nec debeat eligi h(abe)re nec
recipe(re) u(e)l exercere aliq(uod) offitiu(m) alicuius
artis nec pro aliqua arte s(e)t o(mn)i officio
artis (et) beneficio artium quarumlibet sit
privatus Et si eligeretur electio no(n) vale
at nec teneat et alius eligi debeat loco
sui Et d(ic)tis predictis potestas et capitaneus
(et) maior sindicus et iudex iustitie in
quirant (et) inquirere (et) cognoscere tenea
tur ¶ Et quia in positione (et) scriptione
artificu(m) in matricula et matriculis ar
tium sepe malitia et fraus co(m)mictitur
no(n) ponendo nullum mensem (et) diem po
sitionis (et) scriptionis artificis ad omandu(m)
predictis. Statuimus q(uod) notarius et ca
merarius cuiuslibet artis teneatur (et) debeat
quando de inceps ponerent uel scriberent
aliquem uel aliquos de novo in eorum arte
et matricula et etiam in illis quos posui
ssent uel scripsissent et in eorum artem
intrassent ab uno ano citra millessimu(m)
et diem (et) mensem quo talis positus est (et)
scriptus fuerit in matricula et aliter (et)
ipsa scriptio et positio no(n) valeat nec teneat
ullo modo. Et offitiu(m) talis qui aliter scrip
tus u(e)l positus fuit pro ipsa arte habere
no(n) possit nec debeat Et nichilominus
camerarius et notarius artis incidant (et)
in pena(m) ducentar(um) libr(arum) den(ariorum) pro quolib(et)
(et) priventur et privati esse intelligantur
offitio camerariatus et notarius ipsius
artis (et) d(ic)tis predictis potestas (et) capit(aneus) et ma
ior sindicus et iudex iustitie inquirat
et inquirere possint (et) debeant ipsi (et)
quilibet ipsorum puniant et condempnent

contrafacientes summarie (et) de facto sine
strepitu (et) figura iudicii eorum offitio et
ad petitionem cuiuscumque ¶ Et ut dicta
ordinamenta suum consequantur effectum
(et) nulla possit co(m)icti fraus ordinamus
q(uod) quelibet ars (et) camerarius cuiuslibet ar
tis civitatis perusii teneatur et debeat in
fra duos menses a die publicationis statu
torum copia(m) eorum matricule dare (et) ponere in
scriptis incartis pecudis cu(m) no(m)i(ni)bus et p(ro) — cancellaria
nominibus omnium artificum in ~~armario~~
co(mun)is perusii (et) assignare ~~offitialibus ipsius~~ — cancellarie co(mun)is p(eru)s(ii)
armarii Et q(uod) in ipsis matriculis seorsu(m)
et separatim ponantur et scribantur (et)
artifices cuiuslibet artis cives (et) qui bene
ficiu(m) civilitatis consecuti sunt per se (et) co(m)i
tatenses per se et separatim (et) forenses per se se
paratim in q(u)o libro sive matricule copia (et)
quando aliquis alius scriberetur in prima
matricula in ipsa etiam que dabitur (et) assi
gnabitur in dicto armario (cancellaria) scribatur cum (et)
millessimo mense et die ita q(uod) sciatur
quando in dicta matricula scribetur sub
pena (et) ad penam centum librarum
denariorum a camerario et a notario
artis et a quolibet eorum contrafacie(n)
te aufferenda per maiorem sindicum
civitatis perusii si invenerit in dicto (et) — cancellaria
armario dictas copias matricularum
sic factas non esse positas et adsigna
tas ad eius probationem sufficiat ri
mario iudicis et notarii dicti maio
ris sindici et ipsorum relatione. Et
si retulerint cora(m) dicto maiori sindico
se non invenisse dictas copias matricu
larum ipsorum relatio pro plena probatione — dicte cancellarie
habeatur Et q(uod) dicte matricule in dicto ar
mario existentes tempore quo fiet electio — (et) saccheittus
dictorum priorum in s(an)c(t)o Francisco u(e)l alibi u(e)l — (et) aliorum offitiorum
tempore quo providetur q(uod) electio debeat (et)
fieri de bonis hominibus qui debeant saccheari

ordinarie et faciat per dictos offitia- [cancellarium above the line]
les armarii debeant dari militibus sine
sortiis dominorum potestatis et capitanei vel ali-
cui eorum qui adesse debebunt vel de-
bebit in dicta ecclesia sancti francisci vel ali-
bi ad sonum campane fieri faciendum. Qui mi-
les legere et videre debeat nomina illorum
qui adesse debent si in ipsis matriculis
sunt scripti. Et quos invenerit non
scriptos vel non habentes avctem ad elec-
tiones predictas expellere de dicta
ecclesia teneantur et non sinant ipsos
in eadem ecclesia stare pena eidem militi
sive militibus si negligentes fuerint in
predictis centum librarum denariorum sibi auferendi
per suos sindicatores tempore sindicatus. cat-

Ad custodiam offitialium et matriculatorum ad hoc ut de ipsis destinatis modo predicto copia haberi possit. Et predicta locum habeant in nostris. Prout predicta ad hoc ut regimen contrarium haberi non possit.

Quod artes et artifices vivent bonum
statum civitatis perusii. Rubrica.

92 Ad hoc ut civitas perusii regatur
pro populo perusii et status ip-
sius civitatis de bono in melius au-
gmentetur. Dicimus et ordinamus quod
omnes artes et artifices artis civitatis
et burgorum perusii et que scripte sunt
in capitulo statuti scripto supra quod in-
cipit nulla ars teneatur et debeat ad
petitionem dominorum priorum artium in loco
in quo domini priores voluerint se univer-
saliter congregare unire in unum et fa-
cere corporaliter sacramentum standi et
permanendi in unum et se non dividen-
di ab aliis artibus set ipsas artes et
qualibet earum et artifices manutene-
re et defendere vivare et auxilium
et favorem prestare pro posse dominis
prioribus artium qui sunt et erunt pro po-
pulo perusino dare auxilium consilium
et favorem contra quamcumque personam
et ipsos sequi quo voluerint cum armis
et sine armis ad eorum beneplacitum
et mandatum pro bono statu et pacifico

comunis et populi perusii. Et nulla
ars civitatis et burgorum perusii vel
artifices ipsius possint vel debeat
se dividere vel separare vel adunare
se cum aliqua alia arte nec artibus
nisi tantum cum omnibus aliis artibus in-
et cum massa omnium artium modo aliquo
sine eis. Et quecumque ars contrafecerit
puniatur in quingentis libris denariorum. Et
camerarius ipsius artis qui hoc tractaret
vel ordinaret puniatur in ducen-
tis libris denariorum de suo proprio avere
comuni perusii solvendorum et contra eos in-
per potestatem et capitaneum inqui-
ratur ex offitio cum promotore et si-
ne aliquo quod possit dici vel allegari in
contrarium non obstante et de ius camerarius
sit privatus perpetuo omni offitio et
benefitio civitatis perusii. Et preter-
ea volumus et mandamus quod quando
domini priores artium civitatis et burgo-
rum perusii fecerint sapientum adunantiam
artium et artificum civitatis perusii et in-
pulsam campanam quilibet camerarius
et rector et artifex cuiuslibet artis ve-
debeant ad ipsas adunantias sive adu-
nantiam in loco ordinato quousque a-
dunantia durabit non aperiatur ali-
qua camera vel apotheca set stent
clause et serrate et si camerarius vel re-
ctor alicuius artis contrafecerit punia-
tur in vigintiquinque libris denariorum. Et quilibet
qui artifex non venerit puniatur in decem
libris denariorum que pena de facto auferatur
et contra ipsos per inquisitionem procedatur
et ea pena puniri de facto volumus.
Quicumque cameram tenuerit apertam
quadiu adunantia perdurabit et nu-
ntius de predictis quilibet et valeat
accusator et habeat medietatem banni set
cum congregata fuerit dicta adunantia

nullus audeat uel presumat rumore
aliquē faciat uel clamare alta
uoce et qui contrafecerit pena centum
soldoꝝ seu minori prout uidebit̃ dñ
minus prioribus qui p tpr̃e fuerint i
specta qualitat̃ psonarum ⁊ negotij
alto dñ facto debeat auferri sin aliq̊
processu uel sententia eo ipō qd dicit̃ ⁊
nom eius ul eoꝝ p cancellariū cois puſ
potati ul capit̃ p ipm̄ potatē ul capit̃

Qualiter et quo modo uocentur ⁊ camerarij. R̃ rica.

Te statuatur quomō artes ⁊ came
rarij artium quando expedie
rit debeat conuocari et quo ordie per
precones uocentur Ordiamus fir
miter statuentes qd precones cois puſ
teneatur primitus clamare ⁊ uoca
re mercantia ⁊ consules mercatoꝝ
secundario auditores cambij tertio
camerariū calzolarioꝝ ultio mō oēs
alios camerarios omnium aliarū artiū
nō noiando eosdem ⁊ sic fiat q̊tiēs
oportunū fuerit Et si precones nō s̄ua
uerit dcm̄ modū ⁊ ordinem soluant
coi puſ pene noīe pro qualibet uice
centum ß dñr̃ ⁊ quilibet inde sit accu
sator ⁊ hēat medietatē bapnū Et ad
hoc ut camerarij accedant ad pn̄tiā
dnōꝝ prioꝝ artiū quando uocabunt̃
Statuerunt qd oēs ⁊ singuli camerarij
artiū ciuitat̃ puſ presentes ⁊ futuri
teneantur ⁊ debeant postq bapniti fu
erint ⁊ uocati uenire ad pn̄tia dnōꝝ
prioꝝ ante quā capana cuius quā ⁊
ad cui⁹ sonū dci camerarij uocabunt̃
desinat pulsari quando in fine pulsa
bitur ad distensum sub pena quin[decim]
que sold dñr̃ pro quolibet dictoꝝ
camerarioꝝ ⁊ qualibet uice qua uocati
nō uenerint ut supius est expssum

eis et cuilibet eorū auferenda dc̃o
p capitan custodie palatij prioꝝ *siue al' off.*
ul eius not̃ que dni priores ad
eligendū ⁊ pnstando posuerint inq electi
one si negligens fuerit in quinq libr
dñr̃ debeat p uice qualibet condepnari *A^o applicetur ⁊ applicari debeat dicti priorib' ...*
Que pena soluatur ⁊ solui debeat p
quemcumq camerariū dictas penas in
currentem illi bono homi ul capsari
que dni priores deputauerint ad pre
dicta expendendo ⁊ soluendo per eū ſꝫ
modum ⁊ ordine infrascriptū Et ad *Et ad*
hoc ut dci camerarij quando uocabunt̃ *aduenidū*
pn̄tiores reddantur prouiderunt qd *⁊ salario camerarioꝝ ... of collegio camerarioꝝ soluatur ⁊ solui debeat ⁊ offitia ... ⁊ pertinendis ... ⁊ ... camerarios uenientes ...*
dcis bonus hō uel campsor dc̃ pecu
nia ad eius manus peruenienda tam
prius per dcōs camerarios commictendis
et soluendis qd etia dc̃ pecunia sibi
soluenda per massarios cois puſ ⁊
mandato dnōꝝ prioꝝ artiū ⁊ came
rarioꝝ dc̃a occasione teneatur ⁊ debe
at dare ⁊ soluē omnib; ⁊ singlis ca
merarijs artiū qui durante sono ca
pane predc̃e uenerit ad pn̄tia dnō
rum prioꝝ et reperti fuerint quando
legentur in palatio eoꝝ habitatois
⁊ steterit usq ad finalem reforma
tione eorū que inter dcōs camerari
os pponentur in dcā; uniuscuiusque
eoꝝ duos ß. dñr̃ cum dimidio p q̃
libet uice qua uenerit ⁊ steterit ut su
perius est expssum ⁊ qui nō uenerit
ante quā campana pulsari desinat
p distensum etia si excusatorem haberet
nullum premiū hēre debeat ⁊ qd not̃
qui legerit debeat scribere uniū ante
pulsationem campane uenerit uel nō
⁊ si nō scripserit uel nō exegerit [punctauerit] dc̃am
penam a nō uenientib; [nō uenientes] ut dcm̄ est ipse
notarius puniatur p uice qualibet ⁊
quolibet camerario i decem libr dñr̃

Et quod dictus ~~capitaneus~~ vel eius notarius pro habenda certitudine camerariorum venientium et stantium ut supra dictum teneatur et debeat statim dicta campana deſinente pulſari quando pulſabitur ad diſtenſum in ſcriptis redigere nomina omnium camerariorum qui durante ſono campane predicte venerit et venientes reperientur in palatio dictorum dominorum priorum et in ſcriptis dare dicto bono homini vel campſori predicto. ¶ Alii vero camerarii qui non venerit durante ſono campane predicte nullam excuſationem allegare poſſint. ¶ Et dictus ~~capitaneus~~ [dominus prior vel talis] et notarius nullam eorum excuſationem poſſit admictere niſi infirmitatis vel abſentie [a] de quibus credatur et ſtari debeat iuramento talis camerarii infirmi vel abſentis. Et intelligatur abſens quicumque camerarius erit extra muros civitatis plus per unum miliare et ut commodius dicti camerarii quando vocati fuerint venire ad conſilium valeant providerit quod de cetero ad conſilium camerariorum congregandum pulſetur et pulſari debeat campana groſſa vel que fuerit ad hec ordinata vel deputata. In qua pulſatione debeat centum mocti pro qualibet vice qua camerarii vocabuntur pulſari. Et finitis dictis centum mottis pulſari debeat ad diſtenſum ſaltim per unam oram. Et ut ſatiſfactio dictorum camerariorum venientium ad conſilium fieri poſſit providerit et ſtatuerit quod ~~maſſarii~~ [conſultores comunis] comunis pro tempore preſentes et qui pro tempore erunt ~~vel alter eorum~~ dent et ſolvant et dare et ſolvere teneantur et debeant auctoritate preſentis legis ~~dicto~~ [uni] bono homini vel campſori [per eos deputando] pro ſatiſfactione predicta ~~ſecundum preceptorum dictorum priorum et camerariorum illam~~ [duodecim] quantitatem ~~pecunie quam dicti domini~~ [ducatorum ſe annuatim ...] ~~priores et camerarii mandaverint et in de~~

~~cent oportuna~~ dum modo predictam pecuniam dictus campſor vel bonus homo aliter vel in alios uſus ſolvere vel convertere non poſſint. Et ſi aliter ſolverit vel expenderit vel convertere intelligatur de ſuo ſolviſſe et expendiſſe et convertiſſe. Et nichilominus incidat in penam centum librarum denariorum et de hec expreſſe debeat ſindicari.

[Et quod nullus camerarius vel conſul ſeu auditor poſſit eligi vel aſſumi ad aliquod officium vel commiſſionem aliquam ex civitate durante officio camerariatus poſt confinata ...]

Qualiter camerarii et rectores ac artifices artium congregentur et de pena offitialium negligentium ſuae contenta in preſenti capitulo. Rubrica.

[hic intrat aliud capitulum poſitum in ... capitulo ... de punctatoribus camerariorum 76]

Ad hec ut habeantur et haberi poſſint camerarii et rectores ac artifices artium et adunantia et adunantie dictorum camerariorum rectorum et artificum artium debito tempore et non expediat homines capi per plateas et vicos pro ipſis adunantiis faciendis. Ordinamus quod quando fieri debebit adunantia camerariorum et artificum et rectorum artium debeant venire ad ipſam adunantiam antequam campana deſinat pulſari pro ipſa adunantia facienda pena camerario qui non venerit decem ſoldorum denariorum pro qualibet vice et qualibet adunantia et artifici ac rectori quinque ſoldorum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice ſeu qualibet adunantia. ¶ Et quod unus ex nuntiis vel militibus domini capitanei populi ſtatim deſinente campana pulſari pro ipſa adunantia que pulſari debeat per campanarios more conſueto preſtitum admunus ſemel tempore cuiuslibet prioratus ſcilicet in prima adunantia quam deinceps fecerit vel facere quilibet prioratus legi faciat camerarios et rectores artium et illos quos non reperierit in dicta adunantia vel illos qui interfuerint ſcribi in dicta adunantia ita quod ſtat preſentes et abſentes. Et ab illis qui non

fuerit et non repierint esse in ipsa aduna
tia nisi iuxta excusationem faciant si
licet infirmitatis uel absentie tempore su
prinienti et factionis adunantie facie
ndi infra secundum diem similiter die fa
cte adunantie uel sequenti proxime de qua
excusatione stetur iuramento se excusan
tis uel alterius pro eo iurantis auferat
de facto pro com. perus. sine aliquo processu uel
condempnatione faciendi et solum faciat i
penes massarium comunis perus. dicta pena pro
quolibet infra octo dies a die celebrate
adunantie exclusiue computandos ¶ Et
quod dictus dominus capitaneus populi et eius
collateralis singulis militis et sotij predi
ctam recercham adunantie et de pene
exactionem faciant et facere teneantur
tempore et termino predictis pena ducenta
rum libr. den. ipsi capitaneo si in predictis
negligens fuerit uel ea fieri observari et
exequi non fecerit cum effectu Quam
penam conservatores merce comunis perusij
de salario ipsius capitanei sine aliqua co
ndempnatione uel processu faciendo uel facto
de ipso capitaneo per suos sindicos et sindi
catores uel alios uel aliter imo non obsta
te quod absolutus esset per sindicatorem
de facto retineant et retinere debeant pro
com. perus. Et in ipsa pena ex nunc prout ex
tunc quilibet capitaneus qui predicta ne
glexerit uel ea non servauerit execut. fuerit
cum effectu condempnatus ab hac lege et or
dinamento intelligatur nisi ipse dominus
capitaneus eisdem conservatoribus monere fide
fecerit per scripturam publicam notarij quod
dictam recercham et pene executione fece
rit cum effectu tempore et termino predictis pena
dictis conservatoribus ducentarum librarum
den. in qua pena per maiorem sindicum ex o
fficio sindicari et ad petitionem cuiuslibet i
debeant condempnari si dictas ducentas libr.
den. de salario capitanei contrafacientis
non retinuerint ut dictum est et quod domini prio
res artium futuri predicta fieri et observa
ri a dicto capitaneo procurent et faciant et
nichil facere dicere uel rogare incontrarium
predictorum possint sub pena ducentarum libr.
den. pro quolibet priore in qua pena per eorum
sindicari ex offitio sindici et ad petitionem
cuiuslibet debeat condempnari ¶ Et ut pre
dicta comode fieri possint quod maior sin
dicus et iudex iustitie teneatur et debeat
mictere ad ipsam adunantiam et locum
ipsius adunantie et ad dominum capitaneum
et eius offitiales et ad eorum et alterius
petitionem et uoluntatem libros camera
riorum et rectorum artium et de ipsis libro
eis copiam facere prout uoluerint et quan
do et quoties et ubi uoluerint pena duce
tarum libr. den. ipsi maiori sindico et
iudici si predicta neglexerit uel contempserit
observare in qua pena per suos sindicos
ex offitio sindicetur et ad petitionem
cuiuslibet debeat condempnari et quod dominus i
capitaneus et domini priores artium de ob
servando predicta expresse iurent et iurare
teneantur ¶ Item quod domini potestas
et capitaneus eorum iudices et offitiales et al
ter eorum quibus uel cui aliquid comictatur
uel commissum est per supra uel infrascripta
ea ut ipsis commissa sunt observent i
et exequantur et observare et exequi tene
antur et debeat cum effectu et inquirat
et inquirere debeat contra omnes et singulos
delinquentes uel contrafacientes uel inobe
dientes et ex eo possit quilibet accusator denu
tiator et promotor et eos possint mictere
et retinere in palatio et alibi ubicumque uo
luerint et penas et suprascriptas auferre pro com.
et exigere firmare et de facto sine ali

quo processu uel condempnatione. Et
quod de hiis et in hobedientia et de co-
trafactione etiam stetur dicto et asser-
tioni offitialium uel familiarium in
potestatis uel capitanei uel unius in
eorum que pro plena probatione ha-
beatur pena ipsis potestati et capi-
taneo et offitialibus ducentarum in
libr. den. pro quolibet eorum si negli-
gentes fuerint in predictis uel ea non puni-
erint et executioni fuerint cum effectu. Et quia pre-
per eorum sindicos et sindicatores ex offitio sin-
dicatorum ad petitionem cuiuscumque debeat con-
dempnari saluis aliis penis que ipsis sunt
in aliis ordinamentis et capitulis declarate.
Et quod pro predictorum obseruatione et exe-
cutione predicti potestas et capitaneus et eorum
et cuilibet eorum offitiales et familiares
possint et eis liceat ac teneantur et debe-
ant omnes et singulos delinquentes aut i
facientes contra predicta seu inobedien-
tes circa ipsorum continentia et obseruantiam
personaliter et realiter capere detinere in
palatio et ubicumque uoluerint incappare
carcerare predare pignorare grauare
molestare et penas et bapna ab eis de
facto exigere pro eorum et alia grauamina
quecumque inferre que uoluerint pro predictis
et pro predictorum obseruatione et executione et de
predictis et pro predictis uel aliis grauaminibus
que propter ea fecerint non possint nec de-
beant sindicari condempnari uel grauari
uel molestari et eorum sindicatores nulla
contra eos de predictis cognitionem habeant
non obstante statuto et ordinamento quod non
possit inquiri nisi in certis casibus et statu-
to et ordinamento quod non possit inquiri de
sindicatu potestatis et capitanei et eorum offi-
tialium et familiarium et non obstante ali-
quo alio generali uel speciali in contrarium loquente. No.

Quod camerarii et rectores se ualeant co-
gregare ubi uoluerint. Rubrica. 94

Consules mercatorum auditores ca-
bii camerarii calsolariorum et alii
camerarii artium se ualeant congregare
ubi uoluerint nec possit eis prohiberi per po-
testatem uel capitaneum uel per aliquem de ipsorum
familiis quando sit pro bono statu ci-
uitatis et comunis Perusii se congregabunt et si
potestas uel capitaneus contradixerit quod non se congre-
garet ad eorum uoluntatem soluat quilibet
eorum pro qualibet contradictione et pro quolibet uice cen-
tum libras den. Et rectores artium
ciuitatis et burgorum Perusii cum eorum artibus
et ipsi soli sine artibus possint se congregare
quando uoluerint cum licentia tamen priorum artium
non aliter ad tractandum et ordinandum pacem
et tranquillitatem et bonum statum ciuitatis et comunis
Perusii. Et potestas et capitaneus hoc uetare non
possint eis ad penam centum librarum den. de
eorum salario quam qui contrafecerit soluere
teneatur. Possint tamen quilibet camerarius
artem suam congregare quando uoluerint pro
factis sue artis et pro statu pacifico dicte
ciuitatis in presentia dominorum priorum ... plures artes simul
in eodem loco sine licentia priorum se congrega-
re non possint sine licentia predicta pena camer-
ario et arti contrafacienti mille libr.
den. de facto auferenda et de predictis po-
testas et capitaneus inquirere teneantur
cum promotore et sine et quilibet
esse possit accusator.

Quod ordinamenta per dominos pri-
ores camerarios et rectores artium
facta obseruentur. Rubrica. 95

Quicquid ordinatum est seu or-
dinabitur per priores camerarios
et artifices seu rectores artium pro
bono statu ciuitatis sit firmum et ra-
tum. Et quod tale consilium dominorum priorum
camerariorum et artificum seu rectorum
artium in quo consilio sint et esse debeant

admnius triginta camerarij et dicti
rectores artium sunt et hec intelligatur
plenam auctoritatem et potestatem et
plenum arbitrium omnia et singula super
per quibuscumque factis et negotijs comunis
ordinandi providendi deliberandi sta
tuendi et reformandi et iam provisa et
statuta et ordinata et reformata tol
lendi cassandi et renovandi et alia sin
gula providendi ordinandi faciendi et
executioni mandandi quo et quotiens
et prout et sicut voluerint et viderint
convenire. Et quicquid providerint
ordinaverint statuerint reformaverint
seu fecerint valeat et teneat et plenam
et plenissimam optineat roboris firmi
tatem non obstante capitulo aliquo non
ij statuti nec aliquo alio in contrarium
faciente dum modo aliquid provideri
non possit nec reformari contra provisa
vel reformata per adunantia generales
vel habentes auctoritatem a predicta adu
nantia generali. Et potestas et capi
tanei teneantur ea observare et ob
servari facere et ipsis nulla excepto
obicere possit per potestatem vel capitaneum
vel aliquam aliam personam. Et qui contra
fecerit solvat et solvere teneatur
comuni pisano quingentas libras denariorum. Et quod
quid autem ordinabitur vel fiet vel re
formabitur per predictos intelligatur or
dinari et fieri et reformari pro bono
statu civitatis pisane. Et hoc non intel
ligatur si esset contra statuta pisana
voluntatis vel in aliquo obviarent
seu derogarent.

Quo ordine artes et artifices ac
cedant tempore processionum cum lumina
rijs Rubrica.

97 Ad evitandas rixas et contentio
nes quae erant inter artes artifices
artium quando accedebant cum lumine
in vigilia beatissime virginis marie
de mense augusti et in vigilia beati
Ranierij ad processiones, et ut minor
vel discordia inter dictos artifices non
sit in futurum. Statuimus et ordinamus
quod artes et artifices ipsarum artium infra
scripto modo debeant cum lumine ad
ipsas ecclesias accedere et ordinate ut infe
rius declaratur et etiam quando vadunt
simul cum lumine ad ecclesiam beati Co
stantij et ad ecclesiam beati Dominici de me
se agusti et sic accedere debeant et non
alio ullo modo. Et quecumque ars
modum infrascriptum et ordinem fregerit
vel non post artem inferius ordina
tam accederit privatum artis et camerarij
ipsius artis in centum libris denariorum. Et de
predictis potestas et capitaneus contra artem
vel artes et contra camerarios inquire
re teneantur et repertos culpabiles
punire et condempnare in dicta pena quam
sine negligentia fuerint. In centum libris
denariorum debeant per eorum sindicatorem
condempnari. Et potestas et
capitaneus et priores artium pena v. librarum denariorum
duobus diebus ante quam dicte processiones
fieri debeant bapnum facere teneatur
in scalis palatij et in medio et per de
platee et etiam in diebus vigiliarum seu
processionum dictarum et notare singulas
artes et qualiter post unde talis sit
prima et talis secunda et talis tertia et quan
ta ut inferius continetur. Et de hoc ex
presse sindicentur et teneatur reddere
rationem. Ordo quarum artium in
ferius est expressus videlicet quod in pro
cessionibus et luminarijs supradictis post
processionem religiosorum et fratrum et cle
ricorum accedit dominus rector scolarium
et universitatis et doctores studij pisani

cum universitate scolarum dicti studii et in postmodum domini potestas et capitaneus et domini priores artium et postmodum in prima ars accedens sit ars mercantie et eius artifices. Secunda ars sit ars cambii et eius artifices. Tertia ars sit ars calzolarie et eius artifices. Quarta ars sit ars sutorum et eius artifices. Quinta ars lane et eius artifices. Sexta ars magistrorum lignaminis et lapidum. Septima ars macellatorum et eius artifices. Octava ars fabrorum et omnes artifices. Nona ars albergatorum et tabernariorum et pannicterbolorum et eius artifices. Decima ars pannorum veterum et ars ferrariorum et ars schutellariorum et eorum artifices. Undecima ars pizzicarellorum. Duodecima ars pistrinariorum. ~~XIII~~. praticantium. ~~XIIII~~. ars barberiorum et ~~XV~~. tegulariorum. ~~XVI~~. bovattariorum. ~~XVII~~. ars speciarie. Et postmodum subsequentur alie artes ordinate procedant sicut ipse alie artes et eo ordine quo scripte sunt supra in LXXX° capitulo quod incipit nulla ars aliquo capitulo vel reformatione modo aliquo non obstante.

Hoc tamen addito quod in qualibet luminaria et processione ad minus quatuor ex prioribus artium remanere debeant in palatio eorum residentie, et intendere facias (si eis videbitur esse opportunum) per eorum familiares. Predictis ipsis dominis prioribus predicta non observantibus et dictis artibus et camerariis ipsarum artium contrafacientibus in non servando predicta omnia et singula per vice qualibet centum libr. den. quam penam ipso facto incurrant et ab eis de facto exigatur per dominos potestatem et capitaneum vel alterum eorum ex officio ipsorum vel ad petitionem cuiuscumque petentis. Et de predictis expresse debeat sindicari. Et quod quilibet ars et camerarius cuiuslibet artis cum illis

artificibus eorum artis quos comode habere poterunt, teneatur et debeant accedere in ad luminarias que fiunt in festo sancti Constantii et in festo sancti Herculani et in festo assumptionis beate virginis de mense augusti et tempore indulgentie loci fratrum predicatorum que est secunda et tertia diebus dicti mensis augusti, pena camerario cuilibet contrafacienti (scilicet arti grossis XXV, et arti pure X libr.) centum libr. den. eisdem de facto in auferendi per maiorem sindicum communis Perusii.

Item dicimus statuentes quod in vigilia beati Herculani artifices non debeant laborare nec operari artem eorum nec ipso die festi et duobus diebus sequentibus ipsum in festum et quicumque contrafecerit solvat per vice qualibet qua fuerit operatus aliquid viginti quinque libr. den. Et de predictis quilibet possit esse accusator et habeat medietatem banni et nichilominus de predictis potestas et capitaneus et eorum iudices inquirere teneantur.

Volumus etiam ac etiam ordinamus quod omnes artifices qui debent accedere cum eorum artibus cum luminariis ad ecclesiam beati Herculani accedant in vigilia dicte festivitatis et societates accedant et accedere debeant cum dictis luminariis in die festivitatis ipsius de sero et ad removenda scandala contentiones et rixas que inter societates et compagnias temporibus quibus iverunt ad luminare consueverunt quam plurimum suscitare providerunt quod in festo beati Herculani dicte compagnie et societates debeant ad dictum luminare accedere hoc modo videlicet quod priores artium faciant quinque brevia et ponant in uno cappello et in quolibet dictorum brevium ponatur nomen unius porte et dicta brevia de dicto capello successive trahantur et illa porta que in primo brevi reperietur scripta illa primo vadat ad dictum luminare et secunda secundo et sic de singulis successive. Et domini priores predicta banniri faciant in publicis locis pla

Ita tamen quod quilibet camerarius artis grosse ducat ad minus XXV artifices et quilibet camerarius artis pure quinque artifices

et aliis luminaribus per formam sic specificatis

cum potestatem vel sit non et alia mediocris officii facienda [illegible]

X. lb.

tте et si aliqua copania vel sotietas contra fecerit observaciones seu similia ipsarum sotietatum et ipse sotietates incurrat penam quinquaginta librarum denariorum que pene ab eisdem sotietatibus et consulatoribus sine similiis de facto auferant per capitaneum populi. Et quod de similia sine consulatores dictarum sotietatum vel alii offitiales sotietatum quibuscumque nominibus nuncupentur per quinque dies ante vigiliam beati herculani debeant satisfacere apud dictum capitaneum populi perusini et observando omnia et singula in presenti capitulo vel aliquo alio de hac materia loquente contenta sub dicta pena. Ita quod dicte sotietates in vigilia dicte festivitatis cum cerei nullo modo accedat pena baylitoribus et sotietatum offacienti .V. libr denariorum et predictam capiant et predicte per potestatem et capitaneum inquiratur ex offitio et quicumque est in duabus seu de duabus sotietatibus possit eere de una qua volet dum modo in una qua elegerit de sua porta debeat remanere et pro alia possit nullatenus agravari.

De ymagine beati herculani relevati fienda et portanda cum sinnariis. Rubrica.

Fiat una ymago gloriosi martiris sancti herculani perusine civitatis antistitis honorando relevata bene honorabilis et pulcra que in die vigilie festivitatis eiusdem martiris que festivitas annuatim prima die mensis martii celebratur deferatur ante luminariam artium et artificum civitatis eiusdem sive immediate post processione clericorum et religiosorum assotiata a capitaneo populi et gubernatore civitatis eiusdem vel in quodam curru ducatur honorifice cooperto ductus per eques panno rubeo cum albis griffonibus concatato vel alio modo pulcro sicut melius fieri poterit. Et quod die sequenti dicti festi sancti herculani cum aliis ad unum palium ut moris est cum in festo omnium sanctorum et fulciatur de vario expensis Comunis perusii. Quod vario emeatur et emi debeat per massarios Comunis perusii dum modo non transcendit valor triginta florenorum auri. Et ad predicta fieri faciendum eligatur unus bonus et ydoneus vir actus ad fieri faciendum predictam ymaginem per dominos priores artium dicte Civitatis qui erunt de mensibus Iulii et augusti ita quod in proximo festo sequenti debeat esse perfecta. Et massarii Comunis perusii sine alia apodixa vel mandato et sine solutione alicuius gabelle dare et solvere teneantur illam quantitatem pecunie quam idem bonus homo declaraverit esse sufficientem pro ymagine supra dicta de quacumque pecunia dicti Comunis usque in quantitatem centum quinquaginta florenorum auri preter dictis massariis centum librarum denariorum.

Et dicta ymago reponatur et conservetur ad voluntatem dominorum priorum artium dicte superius civitatis.

De electione et offitio et auctoritate consiliariorum consilii populi. Rubrica.

Ad evitandum et removendum amplitatem et ineptam formam et numerum multorum ac diversorum consiliorum que consueverunt eligi in Civitate perusii ex quibus quodam modo confusio nascebatur presenti capitulo duximus statuendum. Quod deinceps in Civitate perusii fiant et eligantur sorte brevium consiliarii duorum consiliorum tantum quorum unum sit consilium populi qui consiliarii populi sint et esse de

Marginalia (left, beside the first column): Volum(us) in sup(ra) scriptis quod in civitate perusii nulla possit fieri ... sotietas ... honore ... festi beati herculani ... per aliquos ... (largely illegible)

Marginalia (foot of first column): de paliis presentandis ... alias ... (largely illegible)

Marginalia (right): cap. D; Va...; 99; Da...

beant. cc. scilicet. xl pro qualibet por
ta. Et aliud consilium sit et uocetur
maius et generale consilium Et con
siliarii dicti consilii sint et cc debeant
c. pro qualibet porta ¶ Consiliu
autem et consiliarii populi eligantur hoc
modo et forma uidelicet quod dominus capitaneus
et priores artium faciant de mense Junii
et de mense decembris congregari in palatio
populi consilium et consiliarios populi et illos qui
possunt interesse dicto consilio scilicet came
rarios et rectores artium et qui fuissent
priores in sex mensibus a die celebrationis
consilii computandis qui omnes esse intelli
gantur et debeat de consilio populi et tot
fiant et dentur breuia quot erunt consilia
rii in dicto consilio et pro qualibet porta
sint xl. breuia nigra siue signata ali
quo signo quod placuerit cancellario com
munis qui predicta scribet et quilibet illorum
ad quem sorte breuium obuenerit aliquod ex
dictis breuibus sic signatis eligat unum con
siliarium quem uolet de consilio populi et il
lud consilium populi quod eligetur de mense
Junii incipiat officium in kalendis Julii et
illud quod eligetur de mense decembris incipi
at officium in kalendis ianuarii et duret per
sex menses tantum et non ultra et sic de sex
mensibus in sex menses consilium populi in
posterum eligatur ¶ Milites autem
et eorum filii et filii domicellorum et iudices
et notarii non possint esse de consilio populi
et siquis eos uel alterum eorum elegerit
de dicto consilio in. c. s. denariorum debeat con
dempnari et electio non ualeat

De electione et offitio maioris
et generalis consilii et de congre
gatione ipsius. Rubrica.

Maius autem et generale consilium
eligatur et fiat hoc modo uidelicet
Quod dominus potestas et capitaneus et
priores artium de mensibus aprelis et octu
bris faciant congregari in palatio com
munis et generale consilium cui interesse
possunt et de ipso consilio sint et esse
intelligantur consiliarii dicti maioris et
generalis consilii Et consiliarii populi came
rarii et rectores artium priores ac rec
tores iudicum et notariorum Et illi qui
fuissent priores artium in sex mensibus a
die celebrationis dicti consilii computan
dis et in ipso consilio fiant et dentur
tot breuia quot erunt consiliarii in
dicto consilio inter que breuia sit et ce
debeant pro qualibet porta centum breuia
nigra seu signata signo quod placuerit
cancellario qui predicta scribet Et quili
bet illorum ad quem sorte breuium obue
nit aliquod ex dictis breuibus sic signatis eli
gat unum consiliarium quem uolet ¶ Nul
lus tamen qui semel subiecerit in consilio
pro breuibus capiendis et habuerit aliquod
breue album uel nigrum audeat se repo
nere ad sedendum in dicto consilio uel
iterum ire uel se pretare pro breue
capiendo nec breue recipere nec electio
nem facere pena. c. librarum denariorum pro quo
libet et qualibet uice qua contrafecerit
et ipsum breue uel electio qua fecerit
uel fecerit non ualeat nec teneat ullo modo
de saluo quod si in aliquo consilio qua
de dicta breuia dabuntur non essent
tot consiliarii quot erunt consiliarii
eligendi quod tunc elector eligat unum et plu
res prout sibi sors euenerit eligendos et
ut moris est ¶ Consiliarii autem
inceptatur per breuibus capiendis per no
tarios uel familiares potestatis uel ca
pitanei seu tubatores Communis Et illud
consilium quod eligetur de mense aprilis in
cipiat officium in kalendis Maii Et illud
consilium quod eligetur de mense octubris

Vacat m xii
82

incipiat offitium de mense novembris et
duret per sex menses tantum et non ultra et
sic de sex mensibus in sex menses manus et
generale consilium in posterum eligatur ¶ Et
nullus minor quindecim annis possit
vel debeat ex nunc in antea esse nec eligi
de aliquo consilio nec camerarius nec rec
tor alicuius artis nec ad aliquod consiliu
vel adunantia ire vel intrare vel i
ungere breve vel dare in aliqua electione nec
eligere alium nec ipse eligi ad aliquod of
fitium de predictis vel consilium pena vi
gintiquinque librarum denariorum pro quolibet con
trafaciente et qualibet vice tam eligenti
quam electo incontrarium scilicet electo si ac
ceptaverit et electio quam ipse minor fecerit vel
de eo fieret non valeat nec teneat ullo modo
sed alius eligatur loco sui ¶ Et quod iudex vel
miles potestatis vel capitanei qui interfuerit
consiliis non recipiat nec admictat aliquem
minorem quindecim annis ad aliquod con
silium vel adunantiam nec ad aliquod
breve nec ad aliquam lecturam faciendam
¶ Et de etate stetur districtori iudicis vel mi
litis considerato corporeo aspectu cuiuslibet
et per offitialem potestatis et capitanei i
qui preerunt consiliis quando brevia dan
tur talis minor expellatur de consilio
et si breve aliquod ei obvenerit statim inc
tat incapellum et si negligens fuerit i
dictus offitialis in predictis in centum libris
denariorum debeat condempnari ¶ Omnium con
siliariorum tam populi quam comunis medietas
eligatur et eligi debeat de civitate veteri
et alia medietas de burgis civitatis sal
vo quod in porta sancte Sabine in qua eligi
debeant pro tribus partibus in civitate et quar
ta pars in burgo et si ille qui habuerit bre
ve eligendi in burgo elegerit de civitate
condempnetur talis eligens in decem libris
denariorum et electio non valeat nec teneat ¶ Nul

lus autem eligatur ad aliquod vel in
aliquo offitio comunis vel pro comuni perusii nisi in
illa porta in qua habuerit libram tempore
electionis non obstante quod habitaret in alia
porta pena decem librarum denariorum eligenti incon
trarium et totidem electo si tale offitium
exerceret ¶ Et si aliquis vellet reducere
libram suam in illa porta in qua i
habitaverit possit illud facere sine pena
et ibi offitia recipere et habere ¶ Nul
lus autem qui habuerit ordinem sacrum
vel ecclesiasticam iurisdictionem comunis perusii pos
sit eligi de consilio populi vel comunis nec ad
offitium camerariatus vel rectorie nec
possit habere aliquod offitium in civitate
comitatu vel districtu perusii pena centum
librarum denariorum incontrarium eligenti et totidem
electo si offitium acceptaverit et electio non
valeat nec teneat ¶ Ordinamus etiam
quod nullus possit esse vel eligi de consilio
populi vel comunis qui non habeat libram saltem
vigintiquinque libras in comuni perusii et aliter
electio non valeat et tam elector quam
electus si offitium exercuerit in libris cen
tum debeat condempnari ¶ Priores
autem artium possint ire ad consilia
omnia et ad brevia capienda a tempore de
positi offitii prioratus ad sex menses in
mediate sequentes salvo quam ad consiliu
camerariorum artium cum consilio non de
beant interesse nec etiam priores ipsi
artium ipsis existentibus in offitio pos
sint vel debeant quando dantur brevia
in consiliis interesse pena vigintiquinque
librarum pro quolibet eorundem ¶ Siquis i
autem electus fuerit contra predictam for
mam et modum de aliquo consilio
populi vel comunis electio non valeat nec te
neat non obstante aliqua reformatione
generali vel speciali per quecumque verba incon
trarium loqueretur ¶ Et si electus cont

dictam formam veniet ad consilia puniatur et condempnetur in dictis penis et
eius electio sit ipso iure nulla non
obstante quod electus esset in possessione
eundi ad consilia et non obstante aliquo
alio quod dicta valeat in contrarium. ¶ Preterea volumus et ordinamus quod potestas et capitaneus teneantur et debeant ad penam centum librarum pro qualibet
inquirere et inquisitionem facere de
omnibus et singulis in hoc capitulo contentis et contrafacientes punire et condempnare in dictis penis. Et priores artium predicta omnia per dictos potestatem et capitaneum et eorum offitiales observari
et adimpleri faciant sub pena viginti quinque librarum denariorum pro quolibet eorumdem.
¶ Quando autem dabuntur brevia in
aliquo consilio populi vel communis interesse
debeant duo ex fratribus minoribus vel
heremitanis qui eorum manibus extrahant brevia de capellis vel aliter extrahatur dicta brevia per pueros parvos
ut moris est. ¶ Volumus insuper
ac etiam ordinamus quod notarii potestatis habeant penes se consiliarios maiores et generalis consilii et dare et exhibere
debeant cuilibet consiliario appodixam
autenticam in cartis pecudis electo de
dicto consilio cum nomine ipsius et pronomine
qualiter est de consilio. Et notarii domini capitanei consiliariis electis de consilio populi et notarius iudicis iustitie consulibus
mercatorum auditoribus cabii camerario
calzolariorum et aliis camerariis et rectoribus
artium prioribus sindico et rectoribus in
dicti et notariorum teneantur et debeant similes appodixas facere et dare
quas appodixas dicti notarii infra tertiam
diem post electionem dictorum consiliariorum
reddere et exibere debeant cuilibet electo ut dictum est ad pena centum librarum denariorum
pro quolibet dictorum notariorum qui in predictis fuerint negligentes in qua pena tempore eorum sindicatus debeant condempnari. Et sibi pena condempnetur potestas capitaneus et iudex iustitie si dictas appodixas infra dictum terminum non fecerit fieri
cum effectu. ¶ Et quicumque accesserit ad consilium et non erit de consilio decem libras denariorum pene nomine solvere teneatur salvo quando
banniretur seu diceretur publice per
preconem de mandato potestatis et capitanei
quod volentes venire ad consilium aliquis
accedens nullatenus teneatur. Et de predictis
potestas et capitaneus et eorum et cuilibet eorum
offitiales inquisitionem inquirere teneantur et contrafacientem vel contrafacientes punire in pena prefata non obstante
aliquo capitulo precedente vel sequente et nichilominus de predictis quilibet esse possit accusator et habeat medietatem dicti banni.
¶ Et siquis cum aliquod breve contingeret eligendo offitialem statim appodixa
qua est de consilio non ostenderet offitiali
potestatis et capitanei qui presunt consilio subito
ipsum breve in capellum remictat et talem expellat qui appodixam non ostenderet ut dictum est pena centum librarum denariorum dicto
offitiali si negligens fuerit in predictis et quando fient consilia brevium seu in quibus brevia dari debent nullus qui non sit vel non
esset de consilio audeat vel presumat venire seu ire vel stare ad dicta vel in dictis
consiliis nec durante consilio intrare vel stare inter portam schalarum palatii potestatis
nec intus dictum palatium pena viginti quinque librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice qua
contrafecerit. ¶ Item quod in consiliis
in quibus fiunt vel dantur brevia nullus
audeat vel presumat surgere vel se elevare et ire pro breve capiendo nisi vo

356 166

catus fuit per illum qui consiliarios uo
cabit ut surgat pro breuibus capiendis
uel sumendis sub pena viginti quinque
libr. den. pro quolibet et qualibet uice
qua contrafecerit. et si secus fecerit breue
habere non debeat ullo modo. ¶ Et nullus
ante quam uocatus fuit audeat surgere
et ire de loco ad locum in consilio uel au
deat dicere alicui electori fac seu elige
me uel dicere quod eligat eum uel alium sub
pena viginti s. den. pro quolibet eorum
et qualibet uice que pena sibi de facto
auferatur etiam antequam de ipso consilio
recedat uel de palatio per iudicem uel mi
litem uel alium officialem qui tunc presidebit
in dicto consilio. Et si ille qui sic dixit uel
rogauit fuit postea in eodem consilio electus
ad aliquod officium eius electio non uale
at set alius eligatur loco sui. Et etiam
postea in eodem consilio breue habere non de
beat ullo modo. ¶ Item quod si aliquis
aliquam fraudem uel falsitatem commisserit
in aliquo consilio deferendo uel osten
dendo appodixam consilii falsam uel non
ueram colligendo de terra uel secum apporta
do uel scribendo uel producendo uel uidendo
aliquo uel aliquod breue falso uel frau
dulenter seu dolose uel ipsis appodixis
consilii seu breuibus uel aliter in ipsis co
siliis uel aliqua electione uel predictorum
occasione quocumque modo dolum uel frau
dem uel falsitatem commisit in centum libras
den. pro quolibet et qualibet uice debeat co
dempnari et de consilio perpetuo priuetur et
ex nunc pro priuato habeatur. ¶ Et quod ap
podixe consiliariorum et camerariorum et rec
torum artium deinceps habeantur et fiant
autentice cum signo publicationis solis
notarii scribentis appodixas et alias apodixe
non ualeat. ¶ Et quod notarius domini potestatis apodixas
consilii maioris et notarius capitaneorum apodixas consilii populi et
notarius maioris sindici et iudicis iustitie apodixas camerariorum

artium et rectorum artium. Et cancellarius comunis post
appodixe priorum artium publicas ut dictum
est scribat facere et reddere cuilibet ad
petitionem cuiuscumque ut dictum est pena du
centarum libr. den. pro quolibet ipsorum
dominorum potestatis et capitanei maioris sindici
et iudicis iustitie et eorum notariorum predictorum
in qua pena per eorum sindicatores ad peti
tionem cuiuscumque debeant condempnari si
negligentes fuerint in predictis. ¶ Item quod
quando fuit uel fieret consilia breuium electionis
notariorum palatiorum et aliorum notariorum pro
aliis causis pro quibus consilia celebrantur et
ad breuia nullus notarius uel rector et
uel consiliarius uel alius qui esset de aliquo
dictorum consiliorum possit uel presummat stare
in palatio et consilio uersus portam pa
latii potestatis iuxta primum archum pa
latii predicti prioris inuocationis bancho in quo
sedent iudices potestatis et capitanei pro bre
uibus dandis pena uiginti quinque libr. den.
pro quolibet notario et qualibet uice qua co
trafecerit. Et si secus faciens electus fuerit ad
aliquod officium in ipso consilio non ualeat non teneat uel
ullo modo electio sed eligatur alius loco sui et breue in ipso
consilio habere non debeat ullo modo. Item ad hoc ut breuia
et electio non perdantur et ut non expediat consilia pro eorum
officialium electione sepius fatigari quod durante consilio
breuium uel antequam cancellarius dicti comunis
uel notarius scribens electores recedit de
consilio uel de palatio quilibet qui habuit
breue eligendo possit et ei liceat electos
cambiare et mutare prout uoluerit et pla
cebit eidem. ¶ Et quod dictus cancella
rius et quicumque alius scribens electores predictos
possit et debeat modo et tempore predicto dictus mutationes
scribere sicut et prout de eligentis et electi
processit uoluntate. ¶ Electores autem
consiliariorum si semel elegerit et ipse elegens
noluerit talem electum mutare et loco
ipsius alium substituere uel eligere
possit loco ultra semel electi uel electorum

prout uoluerit non obstante absentia uel contradictione electi si dictus semel electus erit ab alio electus in dicto consilio remanente tam ipse electo pluries in una electione. Extra uero consilium uel palatium aut postquam cancellarius uel scriptoris electiones de palatio discesserit celebrato consilio pro de mutationes uel aliie de predictis pro eodem consilio fieri non possint nec debeant ullo modo. Item quando fiunt breuia uel fieri deberent in aliquo consilio nulla porta et nullius porte consiliarii audeant uel presumant intrare portam schalarum palatii potestatis nec ipsum palatium nec se ponere ad sedendum in palatio ante quam vocentur per preconem pena decem librarum den. pro quolibet et qualibet vice qua contrafecerit. Item quod durante in consilio breuium quilibet de consilio statim habito breue nigro uel albo statim facta electione si breue nigrum habuerit recedere et exire debeat de consilio et de palatio et extra portam dictarum schalarum palatii potestatis. Et nullus de porta qui tunc staret uel uice uel qui iam iuisset in ad breuia habito breue ut dictum est albo uel nigro durante consilio audeat uel presumat remanere uel stare inter primam portam schalarum palatii potestatis uel inter portam dicti palatii stare recte uel aliter nisi cum de uocari pro breuibus capiendis pena decem soldorum den. pro quolibet contrafaciente qualibet uice quam penam offitiales communis perusii potestatis et capitanei qui interfuerint consiliis exigant pro Comunis de facto ipso instanti executari

eorum nomina per notarium ipsorum offitialium qui interesse debeant consiliis supradictis. Item quod habentes breuia eligendi consiliarios in ciuitate de ciuitate eligant et habentes breuia eligendi in burgo de burgo eligant et non aliter et pena decem librarum den. pro quolibet contrafaciente et qualibet uice et electio non ualeat nec teneat et alius eligatur loco sui. Item quod consiliis breuium seu in quibus breuia mictie aliquis potestatie (?) uel capitaneatie uel notariorum seu renouationis consiliorum quando fiunt uel fieri deberet omnes precones communis perusii interesse debeant dictis consiliis a principio usque ad finem pena uiginti soldorum den. pro quolibet et qualibet uice qua contrafecerit nisi essent absentes tempore supernunti et pulsationis campane pro consilio celebrando a ciuitate perusii cum fierentur dictorum priorum artium uel infirmi. Et quod iudex et miles dominum capitanei perusii qui interfuerint uel interesse debent dictis consiliis ante quam discedat de consilio exquirat et inuestiget utrum aliquis ex preconibus non interfuerit consilio et a quolibet absente dictam penam tollat et exigat de facto pro eo ipsa die uel proxima sequente pena centum librarum den. pro quolibet ipsorum tam capitaneus quam iudicis et militis et qualibet uice in qua pena per eorum sindicatorem ad petitionem cuiuscumque ex offitio sindicatoris debeant condempnari. Et si quando officium capitanei uacauerit quod eo uacationis tempore potestas et eius iudex uel miles contenta in hoc capitulo obseruari facere et exequi teneatur cum effectu sub eadem pena aliquo non obstante. Item quod in consiliis breuium seu in quibus breuia fiunt uel fieri deberet semper

interesse debeat unus iudex vel miles potatis et alter capis Et maxime in consiliis de quibus in capitulo supra proxime scripto specialis fit mentio De iudices et milites et quilibet eorum teneant et habeant secum unum notarium et decem vel adminus octo famuliares pro quolibet tam potestas quam capitaneus

Item statuimus quod quandocumque fieret consilium ipsi aut consilium camerariorum et rectorum artium seu ad aliquod ex dictis consiliis pulsaretur quod statim pulsatione dicti consilii completa dominus capitaneus ipse vel eius vicarius faciat legi et recitari illud ex dictis consiliis pro quo pulsatum fuit et omnes illos de dicto consilio ipsi quod est XL per qualibet porta aut de consilio camerariorum et rectorum pro quo pulsatum fuit quos non reperient esse ipse dominus capitaneus sumante et de facto condempnet et condempnare debeat in quinque soldis denariorum pro quolibet ipsorum consiliariorum qui non interesset consilio supradicto nisi aliquis ex eis legitimam excusationem habeat et quod ipse dominus capitaneus teneatur et debeat executionem dictarum condempnationum facere cum effectu infra quintam diem postquam ipse condempnationes fuerint promulgate Et si ipse dominus capitaneus in recitatione dictorum consiliariorum in exactione dictarum condempnationum negligens fuerit condempnetur et condempnari debeat per suos sindicatores tempore sui sindicatus in centum libris denariorum pro qualibet vice et de ipsi negligentia possit a quolibet accusari et contra eum per eius sindicatorem inquiri

Item statuimus et ordinamus quod dominus potestas Civitatis perusii vel eius vicarius saltem semel pro qualibet mense et plures si pluries placuerit faciat legi et recitari maius et generale consilium quod est de centum pro qualibet porta et omnes illos et singulos quos de dicto consilio non reperiet ipsi consilio interesse condempnet ipse potestas sumante et de facto in quinque soldis denariorum pro quolibet nisi iustam excusationem habeat aliquis ex consiliariis supradictis et executionem dictarum condempnationum infra quintam diem postquam facte fuerint ipse condempnationes cum effectu facere teneatur potestas predictus. Et si ipse dominus potestas in recitando dictum consilium et condempnando et in condempnationes exigendo negligens fuerit in centum libris denariorum puniatur et qualibet debeat condempnari tempore sui sindicatus Et de hoc contra eum per eius sindicatorem possit et debeat inquiri et etiam possit esse quilibet accusator

Quod omnia statuta loquentia de offitialibus habeant locum in electis et eligendis Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod omnia statuta loquentia de offitio offitialium communis perusii vel alterius eorum valeant et vendicent sibi locum in presentibus offitialibus de sacculo sic extractis et imposterum extrahendis et in electis et eligendis aliquo non obstante

De ambaxiatis et ambaxiatoribus mittendis Rubrica.

Volentes etiam super inordinatis expensis debitum finem que consueverunt fieri in ambaxiatoribus et ad refrenandum importunitatem et ambitionem multorum civium qui cotidie solliciant et procurant Ambaxiatas dicti communis Providemus et ordinamus quod nulla ambaxiata mitti

possit nec debeat ex comitatum perusii
expensis communis perusii et quod cancellarius
Communis perusii tempore quo prestabit iu
ramentum dominis prioribus artium in prin
cipio eorum offitii teneatur et debeat ad
penam centum librarum denariorum dicere inter cetera
alia contenta in iuramento quod consueuit
prestari dominis prioribus artium et ipsi domini
priores iurare teneantur et debeant quod in
nullam ambaxiatam creabunt uel deputa
bunt que non sit uel quam non
crediderint esse pro euidenti utilitati
et honore communis perusii Et quod cancel
larius communis perusii et eius coadiu
tor et notarii dominorum priorum teneantur
et debeant iurare et iuramentum prestare
quod non scribet aliquod preceptum uel
appodixam alicuius ambaxiatoris quod non
credunt uel ymagientur quod sit pro eui
denti utilitate communis perusii et quod tempore
quo fiet preceptum dictis ambaxiatoribus
uel tempore quo ipsis restituetur dictum
preceptum notarius dominorum priorum uel can
cellarius qui scribent dictum preceptum
teneatur et debeat facere iurare dictos am
baxiatores quod eorum ambaxiatam fecerint
uel facient bene et legaliter et quod in dicta
ambaxiata fraudem non commiserint uel
committerent Et quod tantum procurauerint uel pro
curabunt honorem et utilitatem communis
perusii et non priuatam utilitatem uel ho
norem proprium De quo iuramento et ipsius
prestatione expresse fiat mentio que si facta
non fuerit in dicto precepto massarius communis
perusii non possit nec debeat soluere sub
pena centum librarum denariorum Et
notarius cassationum non possit dictum preceptum
cassare nisi expresse in dicto precepto appare
at de ipso iuramento Et quod in terris
et ad terras subiectas communi perusii nullo modo
uel causa mitti possit per dominos priores arti

um nisi tantum unus ambaxiator et non
plures saluo quod in casu quo aliqua de di
ctis terris exigeret reformatione uel reputatio
ne status dicte terre quo casu domini priores
artium cum consilio dominorum camerariorum artium qui
possint prouidere et mittere usque in quan
titatem duorum ambaxiatorum. et non ultra [plurium si eis uidebitur oportere] Ad dictas autem etiam uel ad
alias terras non subiectas possint dicti
domini priores cum consilio dictorum camerario
rum mittere duos ambaxiatores et non [in modo et quo eis uidebitur]
ultra aliquo modo uel causa saluo quod si
acciderit casus quo uideretur mittere plu
res ambaxiatores quod in dicto casu domini
priores artium una cum camerariis artium
et cum certo artificibus pro quolibet camerario
artis grosse et cum quatuor bonis hominibus
pro quolibet camerario cuiuslibet artis par
ue possint prouidere et mittere usque in
quantitatem trium ambaxiatorum et
non ultra Non tamen possint eligere et
mittere aliquem ambaxiatorem qui non
sit laicus expensis communis perusii uel ex
pensis alicuius uel alia quoquo modo sub
pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet
in contrarium eligente uel mittente auffe
rendam per potestatem uel capitaneum uel
maiorem sindicum communis perusii et de propriis
dictis eligentes et mittentes expresse debeat
sindicari Et ad remouendum
exceptiones que cotidie oriri possunt de numero
equorum et de salario dictorum ambaxiatorum
Prouidemus et ordinamus quod non pos
sit dari uel deputari alicui ambaxiatori
dicti communis nisi infrascriptus numerus equorum
et infrascriptum salarium uidelicet cuilibet
militi et iudici quatuor equi pro quolibet
ad plus domicello et populari tres equi
pro quolibet et non ultra et abinde infra
iuxta qualitatem persone et loci prout eisdem
dominis prioribus et camerariis uidebitur conuenire et habeant et

dicti ambaxiatores et habere debeat pro eorum salario pro quolibet die et quolibet equo que tenerent in dicta ambaxiata si dicti ambaxiatores accesserint ad loca in circuitu et propinquum civitatis pisis per xxx miliaria xxx s. denariorum. Et si esset distans a civitate pisis ultra dicta xxx miliaria habeant et habere debeant pro quolibet die et quolibet equo et quolibet eorum usque in quantitatem xl. soldorum denariorum et non ultra que salaria ~~massarii~~ [per camerarios] comunis pisis vel alter eorum dare et solvere teneantur ipso precepto dominorum priorum [et camerariorum] artium secundum formam superius denotatam retinendo gabellam ~~[…]~~ denariorum pro qualibet libra. Et quia aliquando accidere potest quod oporteret ambaxiatores mictere ad dominum papam vel ad alium magnum dominum vel pro aliqua magnifica et honorabili causa comunis pisis ita quod numerum dictorum equorum et salarium oporteret adcrescere et augumentare pro honore comunis pisis Providemus et ordinamus quod in dictis casibus quibus accideretur ecce quod domini priores et camerarii artium [seu cum] certo artificibus pro quolibet camerario artis grosse et cum quatuor bonis hominibus pro quolibet camerario cuiuslibet artis parve possint providere et ordinare de augumento numeri equorum et salarii ita tamen quod partitum debeat micti et optineri ad bussulas et fabas albas et nigras secundum provisionem ipsius consilii et dicti ~~massarii~~ [camerarii] possint et teneantur solvere modo predicto. [ad minus per xx. camerarios de numero xxx. omnium presentium et plures concordantes per duas partes] Et ut ambaxiate comunis pisis non vadant nec fiant solimodo per aliquos pisanos sed distribuantur intra civitatem secundum gradus quorumlibet et secundum qualitatem ambaxiatorum Providemus et ordinamus quod quicumque ibit in aliqua ambaxiata comunis pisis expensis dicti comunis non possit ire in aliqua alia ambaxiata inde ad quatuor menses proxime sequentes expensis dicti comunis salvo si non esset pro uno et eodem facto et una et eadem causa et ad unum et eundem locum et unum et idem eorum vel dominum vel aliam personam quo tamen possit et licitum sit expleri ambaxiata per illos met ambaxiatores vel per alios ut dominis prioribus videbitur et placebit. Et salvo in arduis casibus occurrentibus dicto comuni quorum esset expediens mictere ambaxiatores non obstante vacatione predicta quo tamen domini priores et camerarii artium vel saltem septem ex prioribus et due partes de triginta camerariis presentibus et in concordia possint et eis liceat si videbitur expedire facto et misso partito inter eos ad bussolas et fabas et solempniter obtempto eligere ambaxiatores quos voluerint non obstante quod tales sic eligendi non vacaverint ab ambaxiata per quatuor menses ut superius est expressum dummodo nullo in illo tempore possit eligi vel micti aliquis existens in offitio camerariatus durante dicto offitio nec sub titulo ambaxiate dimictat negotia comunis pisis sub pena eligentibus et acceptanti et cancellario et notario priorum si scripserit. CC. librarum denariorum pro quolibet eorum per maiorem sindicum auferenda et massarii comunis nec alius offitialis tali electo solvere non possit sub dicta pena. Et ad omnem fraudem evitandam statuimus et ordinamus quod nemo possit scribi vel notari in litteris credentie que dantur ambaxiatoribus qui mictuntur per dominos priores artium vel alios offitiales comunis pisis nisi illi de quorum electione prius facta constat manu cancellarii vel notarii dictorum priorum seu notarii dictorum offitialium mictentium. Et ~~massarii~~ [camerarii] comunis pisis nullam solutionem facere possint alicui ambaxia

tor nisi prius fidem faciat de eius ele
tione et quod fuit scriptus in litteris ac
cedentie de quibus fertur assertioni cancel
larii cois pus. uel notarii seu offitialium
intercentium pro tantum faciat scribi quod ipi
notario scribenti et etia massariis cois pe
rus. solventibus contra forma pns capli pro
quolibet eorum et qualibet uice centum
libras den. ¶ Et quia sollicitudo ci
uium frequenter ingerit diversis astu
tiis expens. cois pus. utilitates proprias pa
rare et sepe contigit quod diu pro rebus fictis
coloribus se diccitur ambaxiatores non ne
cessarios destinare. et tales ambaxia
tores potius assequi effectum proprium quam
cois et agendi pro coi pus. obmictunt
offitia et spales gratias peraudo ut talibus
in conveniencijs obvietur. Volumus et sta
tuimus quod nullus mictendus sector
in aliqua ambaxiata cois pus. expensis
dicti cois poss. audeat uel psumat procurare
aliquid facere proprium per se uel per aliquam alia
psona de ipius domo que secu stacet
ad unum panem et unum uinum in
eadem familia dicta ambaxiata dura
te nec possit impetrare optinere uel ac
ceptare aliquod regimen uel offitium nec
benefitium nec etia aliqua alia psona
de ipius familia que secu staret ad
unum panem et unum uinum ab aliquo
coi dno uel singulari psona ad que ha
bet talem ambaxiata sive ad quod ca
sive ad que dnum uel ad qua psona
expens. cois pus. missus erit talis am
baxiator. Et inde ad unum annum a die
reversionis talis ambaxiatoris nunc
tendi proxime computando sine deli
beratione dnorum priorum et camerarii artium xxx
pres. ex quibus saltem .xx. cum dictis prio
ribus sint concordes facto et obtento par
tito ad bussolas et fabis pena quingenta
libras den. cuilibet contrafacienti et qua
libet uice auffirenda per maiorem sin
dicum ad petitionem cuiusque sumarie
et de facto ¶ Item addendo predicto
capitulo statuerunt et ordinaverunt quod can
cellarius cois pus. teneatur et debeat dic
te inscriptis cum subscriptione sua o
mnibus ambaxiatoribus cois pus. pro tempore am
baxiatarum fiendarum per eos et dicti am
baxiatores teneantur secum portare
dicta pura et quod dicti ambaxiatores
tempore quo redeunt a dictis ambaxiatis
teneantur facere scribi per cancellarium dicti
cois relationem et responsionem qua habuerit
de dictis ambaxiatis quas fecerunt ita
quod semper in cancellaria dicti cois repe
riantur inscriptis dicte relationes et respo
siones. Et nullus ambaxiator eligi
possit uel assumi ad aliquam ambaxi
atam contra forma presentis capli direc
te uel indirecte uel aliquo quesito co
lore pena dictis cancellario et ambaxi
atoribus contrafacientibus. CC. libras
den. pro quolibet et qualibet uice quod
contrafecerit. de quibus maior sindicus
inquirere poss. et debeat et repertum uel
repertos culpabiles punire et condemp
nare in dicta pena et quilibet ee pos
sit accusator.

De electione et offitio massa rorum cois pus. Rubrica.

Quoniam offitium massariorum cois pus. est offitium pondero
sum et ipm offitium huc usque fuerit
gestum et administratum et factum
per Massarios Comunis perus. circa
pagamenta et alia plurima plus exar
bitrio quam ex ordine sufficienti pro fa
ctis cois pus. et privatorum negotio
rum expeditione ideo provida delibe
ratione habita ut possint massarii

est registratum per p. ... bartolomei

Registrentur ... ... modificatum

Registrentur ... ...

eorum offitium operam. ¶ Statuimus
quod in civitate perusii sint et esse debeant
et eligi duo boni prudentes et legales
homines de ipso perusino qui sint mas-
sarii dicti communis per semestre tempus et
eligantur et insacchulentur per bonos
homines qui deputabuntur ad faciendum
saccheittum offitialium dicti communis
et publicentur de sacchulo de sex me(n)-
sibus in sex menses. Quorum mas-
sariorum sit et esse debeat offitium et
intelligatur super introytibus et exi-
tibus dicti communis perusii et principalite(r)
de introytus et pecuniam dicti communis
solvendam dictis massariis ex causis
infrascriptis et infaciendis solutiones
et pagamenta quas et que fieri occur-
rerint dicto communi perusii ex causis infra-
scriptis. ¶ Et habeant dicti massarii
pro expeditione dicti eorum offitii pro
coadiutoribus eorum duos famulos videlicet
unum qui scribat introytus et alium
qui scribat et scribere teneatur exitus
et pagamenta et ipsos famulos dicti ma-
ssarii eligere possint et debeant prout
eis videbitur. Et habeant et habere
debeant secum duos notarios quos
ipsi duxerint eligendos dummodo
hec quod dicitur de notariis eligendis
per massarios non vendicet sibi locum
duratibus presentibus sacchulis nisi forte
de ipsis post saccolis exhaberetur aliquis
notarius mortuus vel inhabilis. ¶ Quo-
rum notariorum offitium sit et esse
debeat videlicet unius ad scribendum
introytus alius vero ad scribendum
exitus et solutiones fiendas per ipsos
massarios. ¶ Statuimus etiam quod
camera dictorum massariorum ad civita-
tem ... et enormia que in ipsa
camera sepius commissa dicuntur

et ne dicti massarii aliquam penam
incurrant propter ignorantiam no-
tariorum sit et esse debeat ad offitium
et super offitio cassationum et precep-
torum que fiunt per dominos priores
et camerarios artium civitatis perusii
seu per priores tantum et ad scribe(n)-
dum et registrandum et cassandum
omnes alias scripturas in quarum
habuerint dicti massarii necesse et debe-
rent aliqua facere pagamenta. Et
etiam ad scribendum introytus gabel-
le duodecim denariorum pro libra quo
libet et etiam gabelle laudorum et se(n)-
tentiarum et accusationum et instru-
mentorum concordiarum et extima-
torum rerum non extimatorum
unus bonus fidelis et expertus notarius
de civitate perusii cuius offitium duret
per annum et de anno in annum eius electio
fiat per modum saccheitti fiendi tem-
pore quo fient novi sacchuli communis
perusii post presentes saccules et huius-
modi notarii electio fiat de porta in portam
duratibus vero presentibus sacculis sint ad
ipsum offitium notarii in ipso sacchulo in-
sacchulati de ipso sacchulo non extracti et
publicati qui successive extrahantur et sit
pro semestri tempore prout fuit hactenus
observatum durante vero offitio post massa-
riorum sit ad ipsum offitium notarius
per eos habitus seu habendus et electus
sive eligendus non obstante quod haberet
aliud offitium cum salario. ¶ Et habeant
etiam et eligant et eligere possint dicti
massarii pro expedientibus ad offitium eo-
rum unum nuptium per tempus sui offitii
cum infrascripto salario solvendo dictis no-
tariis famulis et nuptio. ¶ Statuimus
etiam quod dicti massarii habeant et habere debeant
et eis liceat retinere et sibi solvere de pe(cunia)

[Marginal notes:]
eisdem debeant et ... [illegible]
qui ... sacchulandi publicandi [illegible]
qui ... offitio ... [illegible]

[Note at foot of page:]
... debeat ... aliquis offitio famellarum ... [illegible]
... [illegible]

cunia ad eorum manus peruenienda p
eorum salario pro quolibet eorum quindeci
florenos de anno ¶ Et possint teneat
et debeant dare et soluere dictis eorum
notarijs super introyt et exit pro quo
libet eorum pro eorum salario quindeci
flor anni dictis uero famulis duodeci flor
anni pro quolibet eorum de sex mensib
in sex menses et de nuntio pro suo
salario et labore pro sex mensibus qua
tuor florenos anni ¶ Que salaria de
massarij teneatur et debeat sibi retine
re soluere et satisfacere vigore presen
tis statuti sine aliqua apodixa pre
cepto uel mandato dominorum prio
rum artium Et hoc quod dictum est
de salarijs intelligatur tam in presentibus
massarijs et eorum notarijs et famulis quam
in futuris ¶ Et qui fuerit notarius ad
scribendum introytus uel exitus uel famu
lus uel nuntius dictorum massario
rum sex mensibus in dicto offitio eligi vacat
et esse non possit ad tres annos sequen
tes a die depositi offitij pena tam elige
tibus quam electis centum libr den
de facto aufferenda si elligerit et dictis
notarijs famulis et nuntio si accepta
uerit per maiorem sindicum et iudi
cem iustitie et nichilominus talis elec
tio non ualeat ¶ Statuimus etiam
et ordinamus quod ad manus dictorum
massariorum omnes et singuli introytus
et denarij Communis perusij debeant p
uenire redigendi et qui habebuntur et re
cipientur de infrascriptis redditibus et va
prouentibus in desersonis et tota pecunia
redigenda debita et debenda dicto coi perusij
de redditibus et prouentibus dicti cois et ex
causis infrascriptis videlicet de quibus
cumque condempnationibus tam factis
quam que fient per potestatem et capit

hic ponatur in reditu ... in regulationibus

Maior sindico et iudice iustitie et omnes
alios offitiales forenses dicti communis
uel aliquem ex eis et que uis habent iur
dictionem ¶ Item pecunia redigenda
ex infrascriptis communantijs et gabellis
et alijs infrascriptis videlicet in primis
Ex cautia molendinorum arboreti et ter
reni dicti cois de ponte nouo ¶ Item
ex gabella panis qui uenditur in ciuita
te burgis uel suburgis perusij ¶ Ex
gabella lignorum palearum et herbarum Ex
gabella pignorum ¶ Ex gabella grasce
ex gabella bordelli ex gabella uecture
equorum et equarum ¶ Gabella bestiarum
quadrupedum que uenduntur in ciuita
te burgis et suburgis perusij ¶ Item
gabella cautiorum gabella concordiarum
laudorum et sententiarum ¶ Item gabel
la pensionis domorum que pensionant bam
chiarum et murorum ciuitatis et burgorum
perusij ¶ Item ex gabella illorum et
qui mutuant uel fenerant ad lucrum va
¶ Item ex collectis quas soluere debet
ecclesia castri plebis ¶ Item ex censibus
qui fiunt et soluunt coi perusij in festo sci her
culani quod census sit tanti ualoris cui ee
debet secundum formam pactorum initi inter coe
perusij et ecclesiam uel singularem personam census
soluere debentes secundum extimationem fien
dam per duos bonos homines eligendos per
ipsos massarios et si est minoris ualoris
et extimationis tunc talis census soluere de
beris suppleat in pecunia numerata illud quo
census minus ualuerit ¶ Et si dicti
massarij extimari non fecerint modo pre
dicto centum libr den pro quolibet eorum
soluere teneantur coi perusij et de hoc ex
presse debeat sindicari ¶ Item ex in
troitus pusuite ciuis perusij ¶ Item resi
dua que restitui debent dictis massarijs
per superstites uel offitiales ad quorum man

peruenit aliqua pecunie quantitas dicti
cois gabella duodecim den pro quali
bet libra totius pecunie soluende p ipos
massarios et offitiales bladi dicti cois
Item ex camera montis masse. Et
gabella mensuraru ciuitatis et comitat
pist. Dum mo qd castrum uel uil
la quod uel que non habuit decem fam
lias habitantia et acentrastrata i ipo
castro uel uilla dcam gabellam men
suraru minime soluere teneatur. Et
qualiter peruenat et peruenit debeat ad
dcos massarios et ad man eorum ois
alia pecunia et res alie dicti comuns
que non erant deputat in alia camera
uel loco et que non debent peruenire i
ad alios offitiales dicti cois scdm for
ma statutorum et ordinamentorum cois pdi
Ita qd potas et capit uel maior sin
dicus et iudex iustitie uel priores arti
um seu aliquis alius offitialis cois
pist nullam pecunie quantitate in
magnam quantitate uel parua de eo
qd debet peruenire in coe ut ordinatu e
possint deponere uel depon facere in
aliqua tabula uel camera s tantum
massariis cois pist in coi tradere et dari
facere teneantur absqz ullo tpis inter
uallo Et qui contrafecerit puniatur ipo
facto in centum libr den pro uice quali
bet de qua pena non poss contrafacies ab
solui per aliquod consilium ciuitatis
Et dns maior sindicus et iudex iu
stitie et eius curia possit et debeat de pre
missis quolibet mense inquisitionem facere
publice et secrete non obstante capitulo
de inquisitionibus nec aliquo alio per
quod presens capitulum eliditur. Et
qd massarii cois pist ipam pecuniam
et omnem introitus cois pist qui debet
ad ipsorum manus peruenire recipere debeat

et penes se tenere dumtaxat et non ip
sam uel aliquam ptem eius apd ali
qua psona campsore uel mercatore de
ponere nec tenere sub pena centu libr de
sibi aufferendi pro coi et uice qualibet
qua per eos fuit contrafactu. Et qd
ipi massarii bonam pecuniam ad usu
ciuitatis pist eorum recipere teneantur et
qd florenos auros et moneta argenteam
teneatur recipere pro eo pretio et quantita
te qd ualebit et determinata erit in ca
mera ubi stat et tenetur pondus cois
et non ultra et pro illo pretio pro quo
et quanto receperint unicuiqz debenti red
dere pro tanto reddere teneatur et non
p maiori ullo modo et si contrafecerit i
coi pist quinquaginta libr den soluere
teneatur p uice qualibet. Et predi
massarii cois pist de hiis que recipiunt
possint facere refutationem et quietatio
nem psonis que ipam pecuniam solue
runt de iure ualituram. Et si fiat
per massarios cois pist maior expe
sa qua sit introitus sibi imputetur.
Et teneantur et debeant tantum in
camera cois pist in qua morantur
ad offitium exercendum facere deben
tibus recipere pecuniam et non ad tabu
lam uel cameram alicuius. Et
totam integram solutionem faciat cuili
bet et non recissam seu particularem i
nec diminutam et non cum fraude uel
lucro et non retineat pecuniam alicuius
ad tpus et si contrafecerit quinquaginta
libr den uice qualibet coi pist sol
uere teneantur et debeant. ~~Et non~~
possint a massariis cois pist ~~nec~~ debeat
depositum aliquod factum eis uel al
teri eorum uel alii psone recipienti pro
aliquo facto pro comuni in introytibus
cois pist pere ~~nec~~ et tale depositum i

non obstante quod ... non

expenderit quousque sententia lata fuit
super eo pro quo factum erit depositum
~~et quousque elapsi fuerint decem dies~~
~~sequentes post dictam sententiam latam~~
¶ Et si massarii contrafecerint in aliquo
de predictis quinquaginta libras denariorum vice
qualibet communi Pistorii solvere teneantur.
¶ Et si potestas vel capitaneus vel
prior antianorum fecerit vel consenserint
aliquod depositum poni in introytibus communis
Pistorii vel expendi pro communi aliter
vel alio modo quam dictum sit centum libras
denariorum communi qui contrafecerit pro vice qua
libet solvere teneatur. ¶ Et ut intro
ytus et exitus communis Pistorii ad manus ma
ssariorum pervenientes et exeuntes appare
ant omnibus evidenter. Dicimus et ordinamus
quod massarii communis Pistorii nulli homini vel
persone possint ultra viginti solidos denariorum dare
nisi in appodixa perceptorum vel mandato pre
scriptum apparuerit in libro registri apo
dixarum et perceptorum vel in libris illius vel
notarii vel illorum notariorum qui in preteritum
fuit vel qui in futurum fuerit ad offitium
apodixarum scribendarum et cassandarum
positus. ¶ Qui massarii et sui notarii
faciant offitium eorum secundum formam in presentibus
~~capitulis~~ denotata. ¶ Debeant dicti
massarii omnes et singulas expensas et
sumptus et exitus communis Pistorii facere le
galiter absque dolo. ¶ Et predicti ma
ssarii notarii et fancelli ratiocinatoresque
sive calculatores debeant continue et
permanere durante tempore eorum
offitii in camera communis Pistorii ubi sunt
soliti morari alii massarii in qua ca
mera ut superius est narratum stare
debeant continue ad recipiendum et
dandum avere et pecuniam communis Pistorii
et alia facienda que ipsorum offitio
videbitur expedire et de ipsa camera di

scedere non debeant durante offitio eo
rumdem de mane tempestive usque ad
noctem nisi cum iverint ad comedendum
vel alia causa necessaria quam non
possent aufugere nec cessare. ¶ Et
quotienscumque ipsi vel aliquis eorum
contrafecerint in predictis decem libras
denariorum pro qualibet vice communi Pistorii
solvere debeant et ipsam penam ma
ior sindicus pro communi exigere tenea
tur de quibus per dictum maiorem sin
dicum expressis debeant sindicari. ¶ Et
predicti notarii de aliqua scriptura qua
fecerint in dicto eorum offitio que ad
dictum offitium pertineret sub dicta pena
decem librarum denariorum a communi Pistorii ultra dictum
salarium nec ab alia persona debeat per
cipere nec habere modo aliquo et de hiis
expressis debeant sindicari et quilibet
possit esse accusator et habeat medieta
tem dicte pene. ¶ Teneantur
notarii supradicti facere duos libros
omnium introytuum dicti communis scilicet
unum ~~per massarios~~ et alterum ponendum
in armario communis Pistorii et omnium expen
sarum quas faciunt dicti massarii
simul faciant duos libros quorum
unum habeant dicti massarii et alterum
ponat in dicto armario pro communi quos
libros ~~...~~ in cartis pecudinis et non
in cartis bombicinis ~~scribere teneatur~~.
¶ Et maior sindicus eos cogere et
teneatur ad dictos libros omnes fa
ciendum ut dictum est in pena quinqua
ginta librarum denariorum quam a dictis notariis
contrafacientibus exigere teneatur pro
communi. ¶ Et nichilominus eos cogat et
ad predicta. ¶ Item notarius qui scri
bet introytus teneatur dare cuilibet et
petenti refutationem de solutionibus
quas faciet massariis et pro illa nulla

salvo quod ... possint ... et non ultra

[illegible]

solutionem recipit teneatur in pena i
pro vice qualibet qua contrafecerit i
decem libr denarior. ¶ Et etia
de predictis credatur sacramento illi
qui aliquid persolvisset ¶ Notari
vero qui scribet expensas teneatur in
refutationibus quas faciet et scribet
dictor massarior vel alter eor pre
sentis parte nomen prenomen et populi
et parrochia seu castrum vel villa
illius qui massariis refutatione fa
ceret seu unde fuit ille cui massarii
aliquam solutionem facerent et non ali
ter scribat ipsam solutionem et refu
tationem nisi ille cui fieret solutio
per massarios cois perusii fuit pre
sens ad refutationem faciendum et i
presens solutioni faciende de qua no
tarius in refutatione faciat metione
et in ipsa solutione et refutatione pre
nota duor testium ad minus ¶ Et
si contrafecerit solvat comuni perus
pene noie decem libr den ¶ Preterea
ita volumus quod si aliquis debet aut
debebit aliquid dare vel solvere coi perus
occasione alicui condepnationis noie suo
vel pro se vel pro aliquo de sua familia et ipe
vel aliquis de sua familia debit aliquam
politiam legitimam sibi debitam a coi pe
rus de aliqua quantitate pecunie de po
litia vel misto mutui vel prestantie
sibi debite a coi perus dum modo polite
et mistra sint de iure debite et de aliq
quantitate pecunie scripta in libris
cois perusii possit excomputare et i
excomputatio fieri possit de suis pro
priis et cuilibet sociarum in una eadem
familia commorantis ad unu panem
et vinum unum apodixis prestantiar
scilicet excomputari possunt dicte apo
dixe proprie in suo proprio vel alicuius

sociarum in una et eadem familia viver
commorantis et soliti commorari ut
dictum est ad vinum panem et vinu unu
sine malitia et fraude pagamento et
facto tantum pro quacumque condepna
tione lata vel ferenda usque ad centu
libr den et non ultra et fiatur pro pecunia
numerata ita tamen quod non intelligantur
proprie apodixe que haberentur vel
haberentur ex iure cesso vel credendo
¶ Et intelligantur proprie apo
dixe que alicui deberentur etiam i
iure hereditario ex testo vel ab intte
stato et non ille que venit empte vel dona
ta vel quocumque modo cesse a quacumque
persona corpore collegio et universi
tate sibi vel alicui de sua familia
possint tamen illi de universitate qui
habent apodixas ex iure cesso ab u
universitate excomputare usque ad di
ctam quantitatem centu librar
den pro quacumque condepnatione lata
vel ferenda contra talem de universita
te vel aliquem de sua familia et
in eadem familia commorantes ad unu
pane et vinum unum ut dictum est cum hita
cessione a sindico dicte universitatis
habentem spalem mandatum nec quo
ad hec famuli de familia habeantur i
non obstantibus ad omnia predicta vel
aliquod eor aliquibus statutis ordi
namentis reformationibus vel aliis
quibuscumque promissionibus editis su
per modo et ordine excomputationis ap
podixarum et pagamentor massarior
faciendor et non obstante aliquo alio i
generali vel speciali in contrarium loquenti
bus ¶ Salvo quod predicta excom
putatio non vendicet sibi locum in so
lutionibus et pagamentis faciendis mas
sariis dicti comunis pro homicidio i

uulnere facti cum cicatrice membro de
bilitato falsitate furto robbaria strate
a decem libris supra adulterio et priuato
carcere pro quibus malleficijs uel ali
quo eorum commissis uel committendis
et condempnationibus latis uel fien
dis pro eis et quolibet eorum. fieri de
beant solutionem et pagamentum in
totum in pecunia numerata sine ali
qua excomputatione apodixarum et
idem intelligatur in penis auxiliatum
uel prestantium auxilium consilium
uel fauorem ad predicta mallefitia co
mittendi uel aliquod ex eis ¶ Item
uolumus quod massarij comunis perusii in so
lutionibus faciendis illis qui prius
habent politias quando determinatum
quod habentibus apodixas satisfieri ordina
te procedant uidelicet quod prius soluat
illis qui prius habent politias ¶ Et
postea ordinate secundum quod prius
sunt facte politie prius eis fiat solu
tio per massarios supradictos ¶ Et
si dicti massarij non processerint or
dinate ad solutionem faciendam sol
uant pene nomine comunis perusii centum libr. de
et de predictis quilibet sit et esse possit ac
cusator ¶ Et nichilominus maior
sindicus et iudex iustitie cum promo
tore et sine promotore ex offitio tene
atur inquirere publice uel secrete ut
sibi placuerit ¶ Studeant etiam dicti
massarij pro posse in depositis deinceps
faciendis potius habere pecuniam pro depo
sito uel depositis quam pignora uel ar
nesia uel saltem talia pignora uel arne
sia recipere debeant de quibus bene sibi
et comunis sit cautum ita quod si ea pignora non re
colligerentur in termino infrascripto pos
sint uendere et alienare et pecunia pretij in
introytibus ponere ut inferius continetur

¶ Et quod deposita que fient in pecunia
numerata debeant dicti massarij mittere
et ponere ad introitus comunis perusii per no
tarium suum et dicti comunis infra decem di
es post latam condempnationem uel sententiam
si autem deposita fient uel iam facta erunt
in pignoribus uel arnensibus pro condemp
nationibus deinceps faciendis seu facien
dis teneantur dicti massarij intra qui
decim dies post latam condempnationem
uel sententiam significare deponenti uel depo
nentibus ipsa pignora uel arnesia per bapni
mentum uel nuptium ut eis placuerit et
uidebitur conuenire quod ueniat ad soluendum
condempnationem uel bapnum et ad recol
ligendum pignora seu deposita ¶ Et
si non uenerit et condempnationem non soluerit
et pignora et deposita non recolligerit uel
noluerit recolligere infra dictos quindecim
dies quod statim infra alios quindecim dies
immediate sequentes possint teneantur
et debeant dicti massarij sub infrascripta
dicta pignora et deposita uendere ad bap
nimentum plus offerenti et pecuniam
pretij mittere ad introitus comunis
perusii saltem pro ea parte que solui de
beret in pecunia numerata ¶ Et si pigno
ra uel deposita plus uenderentur restituatur
deponentibus et si minus uenderentur impu
tetur massarijs ita quod omnia deposita que
fient in pignoribus uel arnensibus extra
pecuniam numeratam dicti massarij pos
sint teneantur et debeant sub infrascripta
pena ponere et mittere ad introitus comunis
perusii infra unum mensem a die late
sententie seu condempnationis saltem pro ea par
te condempnationis uel sententie que solui de
beret in pecunia numerata ut dictum est ¶ Et
quod dicti massarij pro bapnis seu condemp
nationibus quadraginta. s. den. et ab inde
infra nullum depositum recipiat nisi fieri

[illegible]

possint nisi in pecunia nu͞mata tm̄ ꝛ nō ī
aliis pignorib; seu arnesib; ¶ Et ꝙ de
posita que deinceps fient penes dictos
massarios mictantur ad introytus cōis
puꝰ ꝛ ex nunc prout ex tunc promissis ꝛ
positis habeantur ad introytus dictoꝝ ma
ssarioꝝ ꝛ cōis puꝰ infra terminos supra
dictos ita ꝙ elapso termīo uł terminis
predicti massarii et eius fideiussores te
teneantur ad soluendum dandum ꝛ re
stituendum cōi puꝰ pecuniam dictoꝝ
depositoꝝ pro ea parte que solui debet
cōi puꝰ in pecunia numerata ut dcm̄ ē
nec possint circa dictos introytus micte
dos ut dcm̄ est exceptiões proponere post
dcm̄ terminum ꝛ terminos ꝙ deposita pi
gnora uł arnesia habeātur ꝛ nō pecuniam nō
obstante aliq̊ statuto ordinamento uł re
formatione gn̄ali uł spali uel aliquo alio ī
contrarium loquente que omnia quatenꝰ ad
predicta sunt sublata et reuocata ¶ Que
oīa ꝛ singula dicti massarii obs̄uare
teneantur ꝛ debeant sub pena et ad
penam centum libraꝝ deñ eis ꝛ cuilibet
eorum auferendam per maiore sindicū
pro cōi puꝰ quotienscumq; in predictis uł
aliquo predictorum contrafecerint ¶ In
super addentes. Statuimus ꝙ massarii
cōis puꝰ teneantur omnia deposita ī
pendentia restituere ꝛ assignare in fine
sui offitii massariis nouis infra quinde
cim dies a die depositi offitii computan
dos et notificare eis de terminis infra q̊s
debent lui ꝛ recoligi dicta pignora.
¶ Et pro quolibet deposito pendente ꝙ
non restituerit massariis nouis cōis puꝰ
uł nō notificauerit terminum infra que
debet recoligi infra dcm̄ terminū puna
ntur in centū libr deñ per maiorem
sindicum ¶ Et si massarii cōis puꝰ
uel eorum famuli calculator seu ragio

nerius uł aliqs tramezator uł mediator
fuerit uł commiserit aliqua falsitate uł
falsitatē uł fraude uel illicitū lucrū
in offitio massariatꝰ predicti uł in solue
do uł dando uł dari faciendo uł dari
ordinando uł tramezando uł aliquam
mercedem pro solutione accipiendo uł p
aliqua psona occasione dicti offitii ali
quid extorquendo uel defraudando cōe uł
spalem psonam puniatur tam massarii
q̄m quilibet culpabilis de predictis qua
drupli pena rei et pecunie ex torte p dcm̄
maiore sindicū ꝛ debeat condepnari
¶ Et teneantur idem massarii eandem
monetam restituere tam depentib; ꝙ
massariis cōis puꝰ qui subcederet loco
sui et in eadem spetie ꝛ pro eodem ualore
pro quo receperint quod si massarii nō
obs̄uarent in centū libr deñ incic qua
libet condepnetur ¶ Preterea dicimꝰ
adiungentes ꝙ omnia ꝛ singula deposita
que fiunt apud massarios cōis puꝰ
qui erunt ꝛ pro tpr̄e fuerint fiant modo
ꝛ ordine infrascripto uidelicet quod ille
cui fuerit preceptum ꝙ depositum faciat
de quacumq; quātitate pecunie ponat illud
in aliquo marsupio siue sacchulo siggil
lato sigillo quo uoluerit deponens ¶ Et
tale depositum penes se massarii debeat
conseruare ꝛ non in aliqua tabula siue
camera alicuiꝰ ¶ Et si sententia condepna
toria feretur cuiꝰ causa depositum factū
foret mictatur in introitib; ut superius ē
continetur ¶ Si uero sententia absoluto
ria facta fuerit procedatur ad restitu
tionem ipius s̄m quod superius ī hoc ca
pitulo declaratur ¶ Item dicimus et or
dinamus ꝙ dñi pores artium nō faciant
nec pmictant alibi quam penes se mas
sarios cōis puꝰ aliqua pecunie quātita
tem uł depositū poni uł dari noīe dicti

comunis et si contrafecerint solvant communi Perusii pene nomine pro vice qualibet quinquaginta libr. den. ¶ Et nullus campsor vel mercator vel alia persona nisi massarii et deputati comunis Perusii depositum aliquod recipere possit nec habere penes se retinere et qui contra fecerit puniatur pro vice qualibet in centum libr. den. ¶ Preterea dicti massarii taliter debeant suum officium exercere quod in fine sui officii communi Perusii debitum aliquod non adsignent per ipsos massarios ullum modo aliquo sine causa ¶ Et si debitum quod ipsi fecerit assignare sibi tamen debeat imputari et de suo ipsum debitum solvere et satisfacere teneatur ita quod comune Perusii ad satisfactionem dicti debiti per ipsos massarios assignati teneri non debeat ullo modo ¶ Item massarii infra unum mensem postquam aliquam politiam receperint vel promissione fecerint solvere et satisfacere debeant omnino quod si non fecerint in quinquaginta libr. den. pene nomine communi Perusii solvere compellantur ¶ Volumus tamen quod potestas et capitaneus et eorum offitiales et priores vel alter eorum non debeat cogere massarios expendere in aliquo denarios depositos penes eos. vacat ¶ Et si potestas et capitaneus vel eorum offitiales vel priores artium contrafecerint quilibet eorum contrafaciens in centum libr. den. pene nomine communi Perusii condempnetur per eorum sindicatorem salvis semper et reservatis sacramentis massariorum tam factis quam faciendis et statutis de ipsis loquentibus et contentis in eis quibus per presens capitulum in nullo derogetur. vacat ¶ Statuimus et ordinamus quod massarii comunis Perusii qui nunc sunt et seu qui pro tempore fuerint sub pena sui salarii teneantur et debeant accensas tenere expensis comunis Perusii duas

lampades videlicet unam in palatio populi Perusii ante figuram beate virginis Marie quam dicti Massarii fieri facere teneantur de novo expensis comunis Perusii in pariete super bancham malleficiorum et aliam in palatio potestatis ante figuram beate Marie virginis in sala inferiori palatii potestatis et facere pro ipsis lampadibus expensas et sine aliqua apodixa vel mandato. ¶ Et ad hoc ut palia que presentantur communi Perusii pro censu in festo beati Herculani pro honore dei et beati Herculani distribuantur inter ecclesias pauperes et indigentes ¶ Ordinamus statuentes quod deinceps elligantur et elligi debeant per dominos priores ~~et ca~~merarios de mense ianuarii et februarii quinque boni homines fidedigni unus videlicet pro qualibet porta qui debeant omnes ecclesias parrochiales et horatoria et Monesteria de Civitate burgis et suburgis Perusii et etiam de comitatu pauperes et indigentes eligere et intelligatur ecclesia de suburgis ecclesia sancte Lucie de colle et nomina talium ecclesiarum horatoriorum et monasteriorum ponere in sacchulo fiendo per dictos bonos homines scripto in cartis pecudinis que nomina talium ecclesiarum horatoriorum et monasteriorum infra octo dies post festum beati Herculani de mense martii priores artium publicari facere teneantur in palatio populi videlicet tot quot erunt palia presentata et illi ecclesie horatorio vel monasterio cuius nomen primo lectum et publicatum fuerit massarii comunis Perusii dare debeant palium primo presentatum et assignatum in die dicti festi coram dictis dominis prioribus et illi ecclesie oratorio vel monasterio cuius nom

qui fuerint de mense martii et aprilis distribuant palia que presentantur in festo beati Herculani

secundo fuerit lectu et publicatum di
cti massarii dare debeant palium secundo
presentatum et sic successiue usque ad
ultimum palium talis ordo seruetur
pena dominis prioribus et camerariis qui
fuerint de mense Januarii et februarii si negle
xerunt uel obmisserint dictam electionem facere
de dictis quinque bonis hominibus et eorum in
successoribus si neglexerunt dictam pu
blicationem nominum dictorum ecclesiarum ora
toriorum et monasteriorum facere ut dictum est. c c.
librarum denariorum. ¶ Et massarii si contra
fecerint non dando dicta palia infra
octo dies post dictam publicationem
in ducentis libris denariorum per maiorem sin
dicum pro quolibet contrafaciente de
beant condempnari de quibus omnibus et
singulis expresse debeant sindicari
¶ Capella uero sancti herculani que
sita est in ecclesia sancti laurentii et
capelle de cruce sancti herculani vi
delicet superior et inferior site in porta.
sancti petri ¶ Et ecclesia sancti gostantii
Et capella maiestatis uirginis gloriose
sita sub uolta palatii potestatis et ca
pella que est in palatio dominorum
priorum hec debeant de dictis paliis in
singulis quinque annis unum palium
pro qualibet earum de melioribus presen
tandis que cappelle in dicto sacchulo
non ponantur. Dum tamen dicto brauia
ad que cursores ad brauium currere
consueuerunt in festo omnium sanctorum
et in festo sancti herculani fuerunt
per dictos massarios in dicto currendum
in dicto festo sancti herculani sit et
esse debeat illud quod presentatur per
eos sartiani ut moris est et dentur
in dictis festiuitatibus primo cursori ue
niente equestri ad dictum brauium adcipi
endum modo consueto fieri in Ciuitate

perusii in dictis duabus festiuitatibus ¶ Et
si contingat quod equus ueniret ad lo
cum brauii etiam sine equitatore in
prius quam alius currens ad bra
uium quod ille cuius est equus debeat
lucrari dictum brauium non obstante
quod equitator non ueniat super equo quia
de equo caderet uel deiectus fuerit
De solutionibus fiendis per ma
ssarios communis perusii offitiali
bus Rubrica.
Item ad resecandas expensas
que indebite fiunt ne massarii
communis perusii pretestu ignorantie solue
tiones et pagamenta faciant non iudice
faciendas. Statuimus et ordinamus
quod massarii communis perusii possint teneam
tur et debeant facere et faciat infra
scriptas solutiones et pagamenta de pe
cunia et auere communis perusii ad eorum ma
nus peruenienda secundum formam infrascrip
torum capitulorum infrascriptis offitialibus
et personis inferius declaratis quibus in
Constituimus et ordinamus infrascripta
salaria que salaria et pagamenta in
solui possint et debeat dictis infrascri
ptis offitialibus uigore presentis sta
tuti sine alio precepto apodixa uel
mandato alterius offitialis communis
perusii iuxta solitum electione dictorum offitia
lium quas electores registrare debeat
notarius cassationum substantialiter et in
nullus alius notarius dictas cassationes
facere possit et si fieret ipsa cassatio non
ualeat ipso iure ¶ Et teneatur
dictus notarius dictas electores penes se reti
nere et de ipsis cassationem facere ut
fit et fieri consueuit de preceptis et
aliis apodixis.
Quod electiones offitialium appa
reant manu cancellarii uel eius in

coadiutoris et non alteri notarii Rubrica.

8 7 Item quod electiones dictorum offitialium apparere debeant manu cancellarii comunis perusii vel eius coadiutoris tantum subscripte tamen manu dicti cancellarii ne in ipsis error vel inconvenientia aliqua oriatur et si manu alterius notarii apparuerint non valeant ipso iure et notarius predictus cassationum ipsas cassare non debeat ullo modo pena notario secus scribenti dictas electiones vel aliqua carum qua notario predicto cassationum secus registranti vel cassanti pro quolibet eorum et qualibet vice qua contrafecerint quinquaginta librarum denariorum.

De pecunia danda per massarios comunis perusii prioribus nuptiis et famulorum dominorum priorum Rubrica.

8 8 Pro honore offitii prioratus et statuimus etiam quod dicti massarii sine alio precepto vel appodixa dare et solvere teneantur dominis prioribus artium singulis duobus mensibus in principio eorum offitii prioratus pro pretio seu pretii tredecim indumentorum pro famulis dictorum dominorum priorum videlicet pro decem famulis ipsorum dominorum priorum et pro uno famulo eorum notarii et pro uno portonario et uno coco videlicet pro quolibet ipsorum quatuor flor. auri. Et etiam teneantur solvere pro famulo cancellarii et dicti comunis eidem cancellario annuatim videlicet in kalendis mensis martii et septembris octo flor. auri pro duobus indumentis ipsius famuli videlicet in singulis dictis kalendis quatuor flor. auri que indumenta fieri debeat de duobus pannis diversorum colorum sine devegata et ultra dictam quantitatem here non possit et dicti massarii plus solvere non valeat et si plus solverit de eorum proprio intelligatur et solutum et ad rationem comunis perusii non debeant imputari sub pena centum librarum denariorum pro vice qualibet qua secus fecerit debeat tamen dicti massarii semper retinere gabellam duodecim denariorum pro qualibet libra. Et hoc addito huic presenti capitulo quod ille qui fuerit famulus dictorum priorum vel eorum notarii aut portonarius duobus mensibus non possit esse ad serviendum dictis dominis prioribus in offitio prioratus directe vel indirecte seu quocumque colore quesito nec etiam esse valeat famulus notarii ipsorum dominorum priorum vel portonarii inde ad sex menses tunc proxime sequentes pena centum librarum denariorum tam eligentibus quam electis acceptantibus. Et etiam quod nullus qui fuerit nuptius dominorum priorum artium et nullus qui sit nuptius alicuius artis perusii nec debeat esse famulus alicuius artis dominorum priorum artium vel eorum notarii nec etiam portonarii sub pena centum librarum denariorum secus electo acceptanti et vice qualibet et omnibus predictis casibus talis contrafaciens directe vel per obliquum here non valeat per se vel interpositam personam indumentum vel aliquid aliud sub pena centum librarum denariorum in qua pena per maiorem sindicum comunis perusii debeant condempnari. Et etiam inchilominus ad dictum offitium esse non valeat ullo modo.

De salario illorum qui tenent et claves portarum civitatis perusii Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod massarii comunis perusii teneantur et debeant solvere bonis hominibus et offitialibus qui tenebunt claves portarum civitatis perusii pro quolibet anno ipsorum electione quinque librarum denariorum pro quolibet ipsorum bonorum hominum et offitialium absque mandato vel precepto alicuius offitialis comunis perusii qui boni homines et offitiales te 8 9

neantur et debeant claudere quolibet sero et aperire quolibet mane tempestiue durante dicto tempore dictas portas sub pena quadraginta sold. den. pro qualibet uice qua contrafecerit quorum offitii electio spectet ad dominos priores artium ciuitatis perusii

De salario ratiocinatorum maioris sindici. Rubrica.

Prouidemus et ordinamus quod massarii comunis perusii teneantur et debeant soluere ratiocinatoribus et scriptoribus rationum et offitialium comunis perusii deputandis a maiori sindico dicti comunis pro eorum salario pro quolibet eorum quatuor flor. auri in sua electione ipsorum sine precepto uel apodixa alicuius offitialis dicti comunis soluendo gabella duodecim den. pro qualibet libra. Quorum ratiocinatorum electio fiat et fieri debeat per dominos priores et camerarios artium Ciuitatis perusii in principio offitii dicti maioris sindici et sint et debeant quinque uidelicet unus pro qualibet porta

De nuntiis referentibus bona noua et eorum salario. Rubrica.

Ordinamus et statuimus quod priores artium et camerarii possint deliberare disponere et ordinare de uestimentis uel aliis donis fiendis nuntiis qui uenerint ad ciuitatem perusii cum prosperis nouis. Et massarii comunis perusii ad mandatum et secundum mandatum dominorum priorum predictorum teneantur et debeant soluere illam quantitatem pecunie et illis personis de qua et de quibus per dictos dominos priores et camerarios prouidebitur et deliberabitur et prout eis uidebitur expedire

De salario offitialium super monstris cassarorum et fortilitiarum comunis perusii. Rubrica.

Statuimus et statuendo dicimus quod dicti massarii comunis perusii teneantur et debeant dare et soluere offitiali et notario ~~deputandis~~ publicando ad reuisiones et monstras castellanorum et cassarorum et fortilitiarum comunis perusii pro eorum salario pro quolibet eorum qualibet die qua equitauerint pro dicta reuisione et monstris triginta sold. den. pro quolibet equo videlicet dicto bono homini offitiali pro duobus equis et notario pro uno equo qui bonus homo et offitialis teneatur et debeat facere inuentarium de omnibus et singulis massaritiis et arnensibus dictorum cassarorum et fortilitiarum et debeat dictus bonus homo et offitialis sindicari a maiori sindico comunis perusii

De electione et offitio duorum bonorum hominum offitialium super expensis fiendis circa honorandos dominos et solepnes ambaxiatores. Rubrica.

Et quia sepe contingit et accidit ultra solitum et ordinatam expensam quod comune perusii necesse habet et sibi necessario incumbit facere expensas quas debet circa honorandos dominos et solepnes ambaxiatores dominorum et comunium uenientes ad ciuitatem perusii. Statuimus quod in tali casu domini priores artium cum consilio camerariorum uel ad minus triginta presentium uiginti in concordia possint teneantur et debeant deputare et eligere duos bonos et legales et discretos homines qui possint et debeant prouidere et ordinare de sumptibus fiendis causa honorandi tales personas in ea quantitate de qua dictis bonis hominibus conueniens uidebitur et apparebit et de tali sumptu fiendo rogari debeat unum notarium qui scripturam auctenticam faciat de predictis. Et dicti massarii teneantur et debeant soluere dictis

bonis hominibus sine alio precepto
uel mandato uel appodixa alicuius
alterius offitialis comunis perusii et
uisa sola scriptura predicta Et elec
tione facta per dominos priores artium
cum consilio cameriariorum illam quantitatem
pecunie que apparebit per dictam scripturam
expensam fuisse ocasione predicta quam
de tanti quantitas et expense fiende limi
tarentur per dictos dominos priores et camerarios
uel per priores tantum ipsius limitationis
quantitatis trascendi non possit Et quia
aliquando contigit quod expedit et incum
bit comuni perusii ita subito facere honore
suis dictis personis quod non possit ita subito
haberi consilium camerariorum prouiderunt et ordinauerunt
quod in dicto casu domini priores artium possint
et debeant facere electionem dictorum bo
norum et offitialium qui teneantur et debe
ant facere dictam expensam pro hono
re faciendo que electio et expense fac
ta de causa debeat apparere et ratifica
ri per consilium camerariorum modo forma
et ordine supradictis qua ratificatione
facta dicti massarii possint et debeant
solutionem facere et pagamentum dic
tarum expensarum dictis bonis hominibus
et offitialibus sine alio precepto uel
mandato alicuius offitialis comunis perusii
set prout et sicut superius est expressum
et modo et forma et ordine superius
expressis Et teneantur tam dicti
boni homines et offitiales ante solu
tionem eis fiendam iurare ad sancta dei
euangelia corporaliter tactis scripturis
quod non sit scriptum plus expensum
fuisse quam secundum ueritatem fuit expen
sum et ultra quam necesse fuit predicta
expensa fienda non expendisse uel ex
pendere Et predicta facere lega
liter et sine fraude dum modo quod de

expense omnes et singule fiende legi de
beat singulariter in consilio came
rariorum predicto

De salario nuntiis dominorum
priorum Artium Rubrica.

Ordinamus quod dicti massarii te
neantur et debeant dare et sol 94
uere cuilibet nuntio dominorum priorum
artium in principio offitii cuiuslibet po
tatus pro pretio indumenti caputii
et fulcimentorum ipsorum indumentorum et ca
putii sexdecim flor. de auro quod indu
menta caputeum et fulcimenta emi
debeant per ipsos dominos priores ante
quam incipiant eorum offitium exercere
quam solutionem dicti massarii pos
sint et debeant facere sine aliquo pre
cepto uel apodixa alicuius offitialis
comunis perusii dum modo soluatur dicto
dictum denarium pro libra qualibet dicti
pretii Et ultra dictum pretium
tali nuntius habere non possit modo aliquo
et dicti massarii non possint ultra di
ctum pretium aliquid soluere tali nun
tio pena centum librarum denariorum pro uice et
qualibet qua plus soluerent

De salario dominorum priorum
Artium pro eorum et cancellarii
et notarii expensis Rubrica.

Item super prouiderunt et ordina
uerunt quod dicti massarii teneantur 95
et debeant facere infrascriptas solu
tiones et pagamenta de pecunia et
auere comunis perusii ad eorum manus pe
rueniendo uel perueniendis secundum for
mam supradictorum ordinamentorum
offitiis et aliis personis inferius declarandis
quibus offitialibus et personis salaria et
pagamenta fieri debeant uigore prese
ntis statuti sine alio precepto apodixa
uel mandato alicuius offitialis dicti

cois set soluendo iusta dicta electione
dictorum offitialium quorum offitialiu
electiones substantialiter scribi debe
ant per notarium super cassationibus
deputatum ¶ Quam electionem dictus
notarius debeat apud se retinere et cas
satione facere secundum quod consuetum est facere
de preceptis comandamentis et apodi
xis ¶ Et in primis soluere tene
atur et debeant pro salario et expensis
dominorum priorum artium ciuitatis pisanorum
et eorum familie et pro expensis cance
llarii videlicet pro quolibet dictorum dominorum
minorum priorum et notarii et pro qualibet
die quadraginta solidos denariorum et pro expen
sis cancellarii et eius famuli uigi
nti soldos denariorum durante tempore eorum offitii
et ultra dictam quantitatem quadragi
nta soldos denariorum pro quolibet dominorum priorum
et qualibet die habent et habere debeant et
dicti domini priores pro cera et confectionibus
pro quolibet prioratu centum libr
denariorum sine mandato alicuius offitialis
dicti comunis et sine solutione uel retentione
alicuius gabelle et absque missione et regi
stratione eorum electionis qui massarii debeat
recipere refutationem de predictis a predictis
dominis prioribus uel eorum procuratore
¶ Et pro causis supradictis uel ipsarum
occasione dicti massarii nichil ultra
dictas quantitates soluere possint aliquo
colore quesito sub pena quingentarum
librarum denariorum pro quolibet eorum et quali
bet uice qua contrafecerit nisi hec faci
ant expulsione adunantie generalis
¶ Debeant etiam soluere dicti massarii
dictis dominis prioribus ultra predicta pro scu
tellis mciboriis ciatis et aliis rebus nece
ssariis quinque florenos auri pro quolibet of
fitio prioratus ad petitione ipsorum
dominorum priorum sine precepto alicuius of
fitialis de quibus quinque florenis auri
massarii faciant sibi fieri refutatio
nem ¶ Et si dicti massarii pro supra
ximo dictis uel eorum occasione ultra pre
dicta quantitate dictis dominis prioribus
aliquid soluerit incidat in pena centum
librarum denariorum pro qualibet uice ¶ Te
neantur etiam dicti massarii soluere
notario ipsorum dominorum priorum sine
aliquo precepto uel mandato alicuius offitia
lis comunis pisanorum ultra dictum salarium pro scrip
turis quas facere debet decem flor
auri et nichil ultra dictam quantitate sol
uere possit nec predicto notario nec eius
substituto uel coadiutorem quem substi
tuum uel coadiutorem tenere non possit
sub pena centum librarum denariorum ¶ Et
dicti priores non possint dictum sub
stitutum uel coadiutore deputare ali
quod salarium dare steterit pro sub
stituto uel coadiutore dicti notarii
¶ Et dicti massarii ut dictum est dictum
salarium uel aliqua quantitate sol
uere non possint pena cuilibet offi
tiali contrafacienti centum librarum denariorum
que pena eidem de facto auferri de
beat per sindicum maiore tempore
eorum sindicatus. Et dicti notarii dic
torum dominorum priorum teneantur et debe
ant ponere in publicam formam in can
cellaria omnes et singulas scripturas
quas faciunt tempore eorum offitii sine
aliquo salario et prouisione ¶ Quas
scripturas scribere teneantur et de
beant in cartis pecudinis infra unum
mensem sub pena centum librarum denariorum
et priuatione offitii dicti notariatus
ad quod offitium contrafaciens nullo
modo eligi possit et si eligeretur ele
ctio non ualeat ipso iure

De salario notarii super cassatio

nibus. Rubrica.

Item dent et solvant et solvere
96 teneantur et debeant notario de-
putato in camera dictorum massariorum
cxiiii super cassationibus et aliis pertinentibus
ad offitium dicti notarii secundum
formam statutorum quibuslibet sex
mensibus quindecim flor. auri sine alia
appodixa vel mandato de quacumque
pecunia dicti comunis ad eorum manus per-
venienti vel pervenienda. Excepto notario
qui tempore presentis massariorum dictum offitium exer-
cuerit qui habet pro salario suo viginti
flor. auri.

De salario guactarum curie priorum. Rubrica.

Item dent et solvant et dent et sol-
vere teneantur et debeant ad man-
cxv datum dominorum priorum guactero curie dic-
97 torum dominorum priorum pro quolibet
offitio prioratus tres flor. auri. Item
spazzatori palatii dominorum priorum pro
quolibet mense quinquaginta sold. den.

De salario ambaxiatorum mitten-
dorum per comune Pisarum. Rubrica.

Item dent et solvant et dent et sol-
vere teneantur et debeant ad man-
cxvi datum dominorum priorum et camerario-
98 rum artium civitatis Pisarum omnibus
et singulis ambaxiatoribus destinandis
pro factis comunis Pisarum vel alia causa
ad quoscumque dominos singulares personas
vel aliqua civitatem vel terram secundum
formam statutorum loquentium de modo
mittendi ambaxiatores et de salariis
ipsorum secundum formam dicti mandati et pre-
cepti dominorum priorum aliquo non obstante.

De salario electorum destinandorum
ad eligendum potestatem et capitane-
um. Rubrica.

Item dent et solvant et dent et sol-
cxvii vere teneantur et debeant sine alia
99

appodixa precepto vel mandato cancel-
lario comunis salaria debita electoribus
destinandis ad eligendum potestatem ca-
pitaneum maiorem sindicum et alios offitia-
les forenses comunis Pisarum et eorum notariis
et nuntiis secundum formam statutorum de hac
materia loquentium. ¶ Qui cancel-
larius secrete solvat dicta salaria dictis
electoribus notario et nuntiis ut in dictis
statutis latius continetur.

De salario offitialium armarii li-
brorum comunis Pisarum. Rubrica.

Item dent et solvant et solvere tene-
antur et debeant sine alia appodi- 100
xa vel mandato offitialibus armarii librorum
comunis Pisarum et duobus notariis eligendis et depu-
tandis ibidem pro quolibet eorum pro se-
mestri tempore duodecim flor. auri iusta eorum
electione quod salarium dictis offitia-
libus et notariis persolvendo solvat si dicti
notarii fuerint et pro rata temporis quo
fuerint et non aliter ullo modo et qui ser-
viverint vel non et quanto tempore fuerint
stetur et credatur dicto et iuramento dic-
torum offitialium armarii per dictos mas-
sarios ante solutionem fiendam dictis of-
fitialibus deferendo et per ipsos offitiales ar-
marii corporaliter faciendo.

De salario custodum carcerum
comunis Pisarum. Rubrica.

Item dent et solvant et dent et sol-
vere teneantur et debeant sine alia cxviii
appodixa precepto vel mandato quin- 101
que custodibus carcerum comunis Pisarum qui
deputabuntur de duobus mensibus in duos
menses pro tempore duorum mensium ad rationem
duodecim lib. pro quolibet eorum et quolibet
die et bono homini et notario deputandis et
super dictis carceribus pro dicto tempore duorum
mensium pro quolibet eorum quinque libr. den.
solvendum iusta eorum electione seu publicatione et

Item dent et soluant ipsis custodibus
pro oleo et aqua dandis per eos captivis
more solito in quolibet bimestri tempore di
es flor auri quos sine fraude in id con
vertant pena C libr den pro quolibet
ipsorum custodum

De pecunia danda offitialibus de
putatis super fonte platee cois Perusii
et aque ductu pro acconcime ipsius Rubrica

Item dent et soluant et solvere tene
antur et debeant duobus bonis hominibus
102 et offitialibus deputatis et deputandis su
per fonte platee cois Perusii ad aque duc
tum dicti fontis et conservatione ipsius et sup
habundantia aque vende in dicto fonte
de gabella duodecim den pro qualibet
libra que colligitur in camera massariorum
cois Perusii vel alibi usque in quantitate
quingentorum florenorum auri et non ultra tempore
cuiuslibet offitialis

De salario offitialium deputatorum
super fonte platee cois Perusii Rubrica

Item dent et soluat et dent et solvere
103 teneantur et debeant duobus bonis ho
minibus et uni notario que dicti offitiales i
bi debeant pro dicto eorum offitio exercendo
pro eorum salario pro tempore unius anni
pro quolibet eorum duodecim flor auri et
sine alio precepto vel mandato solum
visa eorum electione. Item dent et sol
vant et dent et solvere teneantur et de
beat fratri Benedicto Petri qui nunc est et
moratur ad custodiam asterne et sacti i
asterne de vena dicti fontis in monte
Pacciano et successive successoribus eius quoli
bet anno sine alio precepto contemplatione de
custodie nec non amore dei viginti quinque
libr den tempore quo solvent salarium offitia
libus supradictis

pertinet ad offitium massariorum

De salario campanariorum Ru
brica

Item dent et soluat et solvere tene
antur et debeant ad mandatum 104
dominorum priorum artium civita
tis Perusii campanariis eligendis et
declarandis per ipsos dominos prio
res usque in quantitate quadragi
nta flor auri sine alia apodixa vel
mandato solum visa electione ipsorum
campanariorum dum modo dicti campanarii pro
caveant cois Perusii de restituendo ipsas
campanas sonantes seu habiles ad so
nandum alias dicta solutio eis minime
prerogatur aliquo non obstante

De salario munditoris platee Rubrica

Item dent et soluant et solvere te
neantur et debeant uni deputando
per dictos priores artium civitatis Perusii 105
quolibet anno in kalendis mensis Januarii ad tergen
dum et mundandum plateam cois Perusii
per tempus unius anni duodecim flor auri in
sa solum eius electione sine alia apodixa vel
mandato alicuius offitialis cois Perusii et
ultra dictam quantitatem habere non debeat qua
modo qui teneatur et debeat dictam i
plateam mundare quolibet die sabba
ti dicte precedente diem dominicum
et si non fecerit puniatur pro qualibet
vice in quadraginta sol. den per maiorem
sindicum cois Perusii

De salario tubatorum nacchararum et ce
ramelle cois Perusii Rubrica

Item dent et soluat et solvere teneantur et
debeant omnibus et singulis tubatoribus 106
naccharino et ceramelle cois Perusii electis et
eligendis secundum formam statutorum cois Perusii
pro eorum salario provisione et mercede duos
flor auri cum dimidio pro quolibet eorum et qlibet
mense solvendo eisdem de mense in mense pro rata
temporis et quantitatis sine alio precepto vel mandato
solum visa electione ipsorum tubatorum pro ipsis i
massariis et cuilibet eorum non solvetur ut dicitur

quinquaginta libr(as) den(ariorum) pro qualibet in
et dum in(ter)im quilibet ipsorum rongenum
tenere debeat et de ipso mostra facere cora(m)
ipsis massariis saltem ter in mense pro
ut in ordine tubatorum officio lacius la
tius continetur

De rubbis tubatorum nacchari
ni et ceramelle. Rubrica.

107 Item dicti massarii teneantur et
debeant solvere et expendere pro
ipsis tubatoribus nacchario et ceramme
lle ultra salarium supra dictum pro una ro
bba seu pro uno pari pannorum lane de
tramegato fiendi et dandi ipsis pro qua
libet eorum quolibet anno in festo sancti
Herculani quod est de mense martii octo flor(enos)
auri sub dicta pena ipsis massariis si fuerint negligentes.

De capuctis fiendis dictis tuba
toribus. Rubrica.

108 Item pro uno capucto fiendo et
dando pro quolibet eorum in dicto
festo quinque libras denariorum pro quolibet eorum
aliquo non obstante.

De salario sindicatorum potestatis
et capitanei. Rubrica.

109 Item dent et solvant et solvere te
neantur et debeant offitialibus
eligendis et deputandis ad sindicandum
et examinandum dominos potestatem
et capitaneum et eorum notarios pro quo
libet eorum tres flor(enos) auri.

De salario sindicatorum maioris
sindici et aliorum offialium. Rubrica.

110 Item dent et solvant et dare et
solvere teneantur et debeant omnibus
et singulis aliis offitialibus deputan
dis et eligendis ad sindicandum et ex
aminandum dominum maiorem
sindicum comunis perusii vel alium et
quemcumque offitialem forensem comunis
perusii et eorum notarios pro quolibet eorum

centum sold(os) den(ariorum) ultra solum ipsorum elect(ionem)
vel de sacculo publicatione et extra
ctione.

De rubbis fiendis nuptiis par
tis guelfe. Rubrica.

111 Item dent et solvant et dare et sol
vere teneantur et debeant duo
bus nuptiis capitaneorum partis et
guelfe pro duabus rubbis fiendis
et emendis pro dictis nuptiis per illam
personam quam capitanei partis guelfe
duxerit eligendam quolibet anno in fe
sto sancti Herculani quod est de mense
martii viginti flor(enos) auri sine alio pre
cepto vel mandato virtute presentis sta
tuti. Et pro duobus capputiis dandis
dictis nuntiis in dicto festo quinque
libr(as) pro quolibet.

Qualiter pecunia solvatur per ma
ssarios pro aliqua iustitia fienda. Rubrica.

112 Item dicti massarii teneantur et de
beant ad mandatum et requisi
tionem dominorum potestatis et capitanei vel
alterius eorum quando casus acciderit quod
per ipsos dominum potestatem vel capitaneum fi
eret aliqua iustitia dare et expendere
in illis rebus que necessarie essent pro
dicta iustitia facienda et executioni man
danda illam pecunie quantitatem que
necessaria et opportuna fuerit pro ipsa
iustitia facienda habita apodixa et
manu alicuius notarii dictorum dominorum potestatis
vel capitanei quas apodixas dicti mas
sarii infilzare et infilzari facere tenea
tur ut de ipsis tempore eorum sindicatus
fidem facere possint quia fidem coram
maiori sindico facere teneatur.

De salario dando malapegis. Rubrica.

113 Item dent et solvant et solvere te
neantur et debeant malapegis qui
interfuerint ad aliquam iustitiam faciendam

dni potas et capitaneus et alij offitia
les forenses comunis perusii nec non
ambaxiatores comunis perusii qui pro
factis dicti comunis diversimode destina
ntur equos roncinos et mulos quos du
cunt et quos ducere tenentur perdunt mul
tiplicater et amictunt quia ipsi equi ron
ciny et muli durante offitio offitia
lium predictorum moriuntur et inutiles
efficiuntur Et sit conveniens indempnita
ti offitialium huiusmodi providere
ideo Statuimus et ordinamus quod dnj
potas et capitaneus et alij rectores foren
ses comunis perusii ac etiam ambaxiato
res dicti comunis quibus casus acciderit
de morte vel inutili effectione alicuius
equi roncini vel muli dum fuerint in
servitio comunis perusii possint et eis liceat
adire massarios comunis perusii et coram
eis manu notarij cassationem ipsorum
massariorum narrationem facere et petere
emendam talium equorum roncinorum vel
mulorum et summariam probationem facere
coram eis saltem per duos testes fi
dedignos vel per scripturam publicam
manu publici notarij coram dictis massarijs
presentandam qua fidem et probationem
massarij supradicti teneantur et debe
ant recipere et admictere infra octo dies
a die facte petitionis et ipsam probationem
sic factam producere coram dnis pri
oribus artium Civitatis perusii qui dni pri
ores possint et eis liceat mandare dictis
massarijs quod dent et solvant rectori vel
ambaxiatori cuius fuerit equus roncinus
vel mulus mortuus vel inutilis effectus
emendam ipsius equi roncini vel mu
li secundum extimationem de ipso factam
per consiliatores monete comunis perusii seu
per duos priores artium civitatis perusii quod
extimatio fieri debeat inde et de equis recto

rum forensium per consiliatores mone
te comunis perusii secundum formam electionis ipsorum
Et de equis roncinis et mulis amba
xiatorum comunis perusii ante quam accedat
per ambaxiata aliqua facienda per dnos
priores artium civitatis perusii manu pu
blici notarij et scripta reducta Et quod mas
sarij comunis perusii servata forma predicta
teneantur et debeant ad mandatum
dictorum dnorum priorum dare et solvere
extimatorem et qualibet casu secundum formam
dicti mandati. Et ultra contra vel pre
ter formam supra dictam massarij comunis
perusii vel alius offitialis dicti comunis dictas
emendas vel aliquas casu solvere non po
ssit nec debeat ullo modo sub pena quin
gentarum librarum denariorum dictis massarijs puni
et qualibet qua contra fecerit aufferenda
Et quod sicut solverit de eorum proprio sol
visse intelligatur aliquo non obstante

De salario campanarij pulsantis campanam pro scolaribus. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
dicti massarij teneantur et debeant cxlviij 129
dare et solvere uni campanario depu
tando et eligendo per generalem recto
rem studij perusini ad pulsandum
et qui pulset campanam scholarium
horis debitis quibus doctores cathe
dras ascendunt inter legunt pro
suo salario solum in sua ipsius electio
ne quolibet anno decem libras denariorum ali
quo non obstante

De extimatione rerum mobilium et immobilium fienda per massarios de quibus debetur fieri debitum vel gabella solui. Rubrica.

Item quod dicti massarij habeant ar cxlviiij
bitrium auctoritatem et facultatem 130 cas
ac etiam possint teneantur et debeant
extimare res mobiles et immobiles et

non extimatis de quibus solum debet ga
bella seu decimum et ea que extimata
venint pro gabella et decimo solve
dis secundum formam statutorum
et ordinamentorum comunis perusii et
secundum quod eis videbitur convenire videlicet
ea que in catasto comunis perusii extimata
non erunt. Pro hys vero que in catasto
predicto extimata erunt solvatur decim
um et gabella secundum extimationem
ipsorum in dicto catasto reperta etiam sine
alia extimatione per dictos massarios faciendis et
predicta extimatione nichil recipiant aliquo
modo pena centum librarum denariorum si contra
predicta fecerint aufferendi.

De salario solvendo camerariis artium. Rubrica.

131 Item quod dicti massarii dent et solvant
et solvere teneantur et debeant
ad mandatum et secundum manditum
dominorum priorum artium Civitatis perusii
qui pro tempore fuerint vel illi personis
et illas quantitates prout dicti domini pri
ores duxerint declarandum solvendo eisdem
camerariis secundum statutorum comunis perusii
de hac materia loquentium aliquo non
obstante

De salario annuatim pictoribus hornatibus ymaginem beati herculani. dando. Rubrica.

132 Item dent et solvant et solvere te
neantur et debeant camerario ar
tis pictorum quolibet anno in festo trans
lationis gloriosissimi martiris sancti
herculani pro pictura fienda et renovan
da per pictores Civitatis perusii de
statua seu figura dicti gloriosissimi
herculani in dicto festo sine alia apodi
xa vel mandato ipso solo presenti sta
tuto decem libras denariorum sub pena dictis ma
ssariis si contrafecerint viginti quinque librarum
denariorum pro quolibet eorum aufferendo

aliquo non obstante

De salario dando comunis offitiali recipienti pisces qui debent assignari per emptores aque lacus. Rubrica.

Item dent et solvant et solvere
teneantur bonis hominibus et offic 133
deputatis ad recipiendum pisces deferendos
ad civitatem perusii per emptores fructuum
aque lacus et eorum notario pro quolibet
eorum pro eorum salario viginti quinque denarios florenorum
auri solum visa eorum electione hec autem
non intelligatur in electis et eligendis
de porta sancti angeli qui habeant et habere debeant
salarium prout consuetum aliquo non obstante

De oleo emendo pro lampadibus maiestatis de volta. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod
dicti massarii dent et solvant et 134
dare et solvere teneantur et debeant fratri
fo Iohanelli custodi loci Maiestatis de
volte prope plateam comunis perusii et eius
in offitio successori quolibet mense pretium
sive pecuniam pro uno mediolino olei boni
et puri emendo per ipsum tosum ardendo
et comburendo pro lumine lampadarum
ardentium ante figuram dicte maiesta
tis ad honorem et reverentiam gloriose vir
ginis marie et quod declaratione pretii et
valoris dicti olei stetur declarationi mas
sariorum dicti comunis perusii aliquo non obsta
nte. Et predictum oleum sive pretium ipsius
detur dicto toso et eius successori pro dictis
lampadibus sicut in quantum dictus locus
maiestatis habebit necesse de quo creditur
iuramento dicti tosi vel eius successoris et
non aliter

Quod nullus ponderator averis comunis possit aliquid accipere a comuni pro ipsa ponderatione. Rubrica.

Item quia non est conveniens quod
exponderatione florenorum que fit pretine 135

tes pondus cois perus' salarium tollat
uel recipiatur ab ipsis ponderatoribus
offitialibus cois pus' Ordinam'
q' ex nunc in antea nullus ponderator au
deat uel presumat recipere aliquam qua
titate flor' uel pecunie a conseruatoribus
pecunie cois pus' uel camarlengis uel eorum
fancellis nec ab aliquibus alijs offitiali
bus cois pus' pro ponderando numerando
uel sigillando uel pecuniando aliquos
flor' cois pus' uel tempore alicuius offitia
lis solutionis fiende cuicumque cui debet fieri
solutio alicui quantitatis pro coi pus'
Et quicumque contrafecerit priuatur et priuari
debeat per potestatem et capitaneum uel maio
rem sindicum ad petitionem cuiuscumque offitia
lis cois pus' et etiam cuiuscumque alterius pena
quinquaginta libr' den' que pena exigi
debeat a dicto contrafaciente et facto debe
ant habita fide per sacramentum ab of
fitiali uel alterius cum uno teste de uisu

Quod omnia pacta reformationes et instra
ad utilitatem cois facta obseruentur. Rubrica

126 Statuimus et ordinam' q' si aliqua
persona. corpus collegium uel uni
uersitas debet aliquid soluere comuni
pus' in camera dictorum massariorum uel
conseruatorum monete uel alterius camere
dicti cois uel alicui offitialis cois pe
rus' uigore alicuius statuti reformationis
uel prouisionis uel pactorum uel instrumentorum
uigentium in coi pus' ante publicatio
nem presentium statutorum uel alicuius
obseruet' uel alio modo de quibus statutis
prouisionibus pactis et instris non fieret
expresse mentio in presenti uolumine
statutorum q' dicte prouisiones reforma
tiones et statuta instra pacta et conuen
tiones sint et esse intelligantur sal
ua et reseruata et remaneant in suo ro
boris firmitat' ac si in presenti uolumine
statutorum essent per ordinem registrata
aliquo non obstante

De electione et offitio offitialis
super cartis uermice encostro et cera
dandis offit'. Rubrica.

Quia experientia fore docuit obui
andum in licitis et indebitis
sumptibus et expensis que sub quesito co
lore expensarum que fieri licite permittun
tur tam in camera conseruatorum mone
te q' massariorum et quorumcumque aliorum 137
offitialium cois pus' pro cartis uermi
ce incausto et cera pliurarijs faciendis
in graue dampnum et dispendium cois
pus' cotinue peraguntur id circo salubri
deliberatione sancimus q' eligatur et eli
gi et deputari debeat unus bonus suffi
ciens et legalis perusinus super dando
et tradendo dictis offitialibus et omnibus
et singulis offitialibus cois pus' quibus
consueuit dari incausto cartis et uermi
ce et super dandis et erogandis faculis et
candelis pro liurarijs infrascriptis fa
ciendis in festiuitatibus istis contentis
in infrascriptis capitulis de dictis liurarijs
sequentibus cui offitium duret per unum
annum incipiendum die kal' Jan' cuiuslibet
anni et de ipso offitiali de anno in annum
fiat electio per dictos priores et camera
rios artium ciuitatis pus' nouos qui erunt
ti fiunt de mense decembris cuiuslibet anni
ad quam electionem procedat et ea facta
sic teneantur ante q' ipsorum offitium
prioratus et casu incidatur tractatum q' si
quis hinc usque electus est per dictos prior
et camerarios ille sit offic' ad predicta pro anno
proxime futuro incip' in kal' Jan' proxime fu
turi non obstante q' electus non fuerit
dicta forma seruata. Et interim scilicet
durante tempore pns massariorum et conseruatorum
monete poterunt et possint ipsi mass'

et consuetudines expensis pro predictis facere et fecisse quemadmodum poterant et consueti erant ante huius statuti publicationem non obstantibus contentis in hoc capitulo vel electione iam facta de aliquo officiali ad predicta seu aliquo alio generali vel speciali possint etiam et debeant et poterunt dicti massarii omnia fecisse et facere eorum officio durante que per formam presentis statuti disponuntur fieri debere per officialem predictum de cuius officio presens capitulum loquitur qui officialis semper ante introitum sui officii iuret et iurare debeat delato sibi iuramento per cancellarium communis Perusii suum officium et omnia ad eius officium pertinentia bene sollicitare et legaliter exercere. ¶ Qui officialis vinculo iuramenti et ad penam centum librarum denariorum si negligens fuerit ad dictum officium exercendum teneatur et debeat diligenter inquirere videre et examinare quantitatem cartarum debitam et necessariam in cancelleria communis Perusii notariis dominorum priorum et offitialibus camere conservatorum et massariorum communis Perusii et veru[?] incaustri et cere rubee pro licteris sigillandis et simili modo cartam necessariam offitialibus super campione carnium et bladi nec non notariis et offitialibus deputandis super colligendis et exigendis collectis et gabellis bonorum et aliis honeribus communis Perusii et quantitatem predictarum rerum et cuilibet earum vel alicui vel aliquorum ex eis dictis notariis et offitialibus dare et tradere teneantur in oportuna et necessaria quantitate prout crediderit convenire res predictas dictus offitialis emere teneatur in grossum vel ad minutum prout utilius viderit pro communi. ¶ Qui offitialis sibi eligat et elligere possit et debeat unum notarium quem voluerit qui scribat et in scriptis redigat introytus et exitus dicti offitialis et habeat et habere debeant dicti bonus homo et notarius pro uno anno pro eorum salario quinque florenos auri pro quolibet eorum quos possint sibi solvere et retinere virtute presentis statuti de pecunia ad manus dicti offitialis perveniendi ratione sui offitii.

De facculis et candelis dandis religiosis et aliis personis per dictum offitialem.

Item teneatur et debeat dictus offitialis dare et tradere offitialibus communis Perusii facculas nec non religiosis personis candelas necessarias pro processionibus et luminariis faciendis secundum formam statutorum loquentium de luminariis supradictis et omnes et singulas expensas facere que necessarie fiendi occurrerint pro predictis de quacumque pecunia communis Perusii ad eius manus ratione sui offitii perveniendi. 128

De pecunia danda per massarios offitiali super cartis vernice cera et aliis predicta.

Et massarii communis Perusii teneantur et debeant de quacumque pecunia dicti communis ad eorum manus perveniendi et sine alio precepto vel mandato virtute presentis statuti solum ipsa electione dicti offitialis ipsi offitiali dare et solvere omnem quantitatem pecunie necessariam et expedientem pro predictis et executione predictorum ad requisitionem dicti offitialis pena centum librarum denariorum pro quolibet eorum et qualibet vice qua contrafecerint auferenda et de necessitate et expeditione pecunie et quantitatis expedientis stetur et credatur dicto dicti offitialis prestito per eum iuramento. ¶ Et quod de facculis et cande- 129

lis dandis et erogandis per ipm offitiale
tpre pcessionum ₇ luminarium tam offitia
lib₃ quam religiosis q ad ipam luminariam
processionalr̄ adcessuris stetur ₇ credatur
scripture notarij dicti offitialis ₇ adscriptio
nj dicti offitialis adferent̄ dictas facu
las ₇ candelas fore datas ₇ erogatas
offitialib₃ ₇ clericis supra dictis de alijs
uero reb₃ supradictis quas dictus offitialis
dederit offitialib₃ cois pus ab eisdem
resitutates sibi recipere teneatur. Item
q nullus alius offitialis cois pus in
₇ p dictis reb₃ emendis uel dandis uel
pro expensis pro ipis fiendis se ualeat
aliquatr̄ intromictere ₇ si aliquas expensas
facerit pro predictis eis nullatr̄ admictatr̄

De faculis dandis dnis priorib₃ artium in festo sancti constantij Rubrica.

140 Et ut sciatur quot quib₃ ₇ qua
des facule debent erogari ₇ ne
ultra debitum numerum ipsarum facularum
erogatio fiat statuerunt ₇ ordinaue
runt inprimis q dictus offitialis te
neatur ₇ debeat in uigilia beati consta
ntij martiris dare ₇ erogare dnis priorib₃
artium cancellario cois pus ₇ notario
dictorum dnorum priorum duodecim faculas
s₃ una p quolibet eorum ponderis qua
tuor libr p qualib₃ dictarum facularum

De faculis dandis capitaneis partis guelfe Rubrica.

Item capitaneis partis guelfe ₇ eorum
notario consuatorib₃ monete commu
nis pusij ₇ massarijs cois pusij una
141 faculam pro quolibet eorum ponderis triu
libr. Item duos cereos seu duple
na in astis ponderis uiginti librarum cere
portandos deffendos ₇ relinquendos ad
dictam ecclesiam sancti constantij. Item
abbati monasterij sancti petri ₇ monacis et
clericis dicte ecclesie in dicto festo septem libr

cere uidelicet pro dno abbate una facu
lam ponderis unius libre ₇ sex libr in
candelis. Item clericis ₇ religiosis
ad dictum festum qui processionalr̄ adce
sserint candelas consuetas in quantita
te oportuna. Item in singulis p
cessionib₃ quando capitanei partis guelfe
uadunt ₇ ire debent dictus offitialis in
partis partis guelfe det ₇ dare debeat una
faculam p quolibet ponderis duarum
libr p qualib₃

De faculis dandis dnis priorib₃ artium et capitaneis partis guelfe in festo sancti herculani Rubrica.

Item teneatur ₇ debeat in uigilia
translatois gloriosissimi martiris
sancti herculanj quo festum celebratur 142
die prima martij dare et erogare
dnis priorib₃ cancellario ₇ notario dnorum
priorum capitaneis partis guelfe ₇ eorum no
tario consuatorib₃ monete ₇ massa
rijs cois pus faculas in numero ₇ pon
dere supradicto

De candelis dandis clericis in festo predicto. Rubrica.

Item det ₇ dare debeat in dicto fe
sto clericis ₇ religiosis ad ecclesiam 143
sancti herculani more solito processio
nalr̄ accedentib₃ candelas in sufficie
nti ₇ oportuno numero

De faculis dandis capelle sancti herculani Rubrica.

Item det ₇ tradat in dicto festo ca
pelle sancti herculani ecclesie sancti
laurentij sexagita faculas cereas po 144
deris quatuor libr p qualibet arden
das ₇ comburendas in dicta capella ad
laudem dei ₇ honore martiris andicti

De faculis dandis in festo predicto fratrib₃ sancti dnici. Rubrica.

Item in festo predicto fratribus 145

sancti domi(ni)ci sex facolas ponderis quatu
or libr(arum) p(ro) qualibet earum ardendis (et)
comburendis ad divina offitia

**De candelis dandis de p(re)sbitero mo
le ciacholi Rubrica.**

146 Item dare et dare debeat de presbitero m
chole ciacoli cappellano cappelle s(ancti)
sancti bonofitii sita sub volta campi
bactalie (et) successor(ibus) eius in d(i)c(t)o festo o(mn)i
anno quinq(ue) libr(as) candellar(um)

**De facolis et candelis dandis d(omi)
d(omi)nis priorib(us) artiu(m) et clericis (et) fra
trib(us) sancti domi(ni)ci in festo adensio
nis d(omi)ni n(ost)ri ih(es)u xp(ist)i Rubrica.**

147 In festo adsensionis d(omi)ni n(ost)ri ih(es)u
xp(ist)i dictus offitialis teneatur (et) de
beat dare d(omi)nis priorib(us) artium Civit(atis)
perus(ii) decem facolas ponderis quatuor
libr(arum) p(ro) qualibet dandas offerendis (et)
relinquendis eccl(es)ie maiestatis de volta
et duo tortitia seu duplerua in astis
ponderis sedecim libr(arum) cere relinquend(a)
ut supra. ¶ Item det clericis (et) religio
sis ad d(i)c(t)am eccl(es)iam in d(i)c(t)o festo proce
ssionaliter accedentib(us) candelas i(n) suffi
cienti (et) oportuno n(umer)o ¶ Item fra
trib(us) sancti domi(ni)ci in d(i)c(t)o festo quatuor
facolas ponderis quatuor libr(arum) pro qua
libet earum

**De facolis dandis d(omi)nis priorib(us)
artium et quibusdam aliis in festo
indulgentie que est apud eccl(es)iam
sancti domi(ni)ci Rubrica**

148 In festo indulgentie que est apud
eccl(es)iam sancti domi(ni)ci de mense agu
sti dictus offitialis det dictis d(omi)nis priorib(us)
cancellario not(ario) d(omi)nor(um) prior(um) capitan(eo)
partis guelfe (et) eor(um) notario conservatorib(us)
monete (et) massariis co(mmun)is perus(ii) facolis
in n(umer)o (et) pondere ut superius in festo
beati herculani

**De facolis dandis in d(i)c(t)o festo
clericis Rubrica.**

Item candelas p(ro) clericis (et) religiosis
in n(umer)o oportuno ¶ Item fratri
bus sancti domi(ni)ci sex facolas ponderis
quatuor libr(arum) p(ro) qualibet adcendendi ad
divina offitia

**De facolis dandis d(omi)nis priori
bus Artium in festo adsu(m)ptionis
gloriose virginis marie et de candelis
dandis religiosis Rubrica**

149 In festo adsumptionis gloriose virginis
marie quod celebratur apud eccl(es)iam
sancte marie de monte lucido dictus offi
tialis teneatur et debeat dare d(omi)nis priori
bus artium cancellario (et) notario ip(s)or(um)
d(omi)nor(um) prior(um) Capitaneis partis guelfe
et eor(um) notario conservatorib(us) monete (et)
massariis co(mmun)is perus(ii) facolis in n(umer)o et
pondere supra d(i)c(t)is ¶ Item cande
las pro religiosis (et) clericis in n(umer)o su
fficienti ¶ Item det eccl(es)ie seu mon(asterio)
s(an)c(t)e marie de monte lucido duodecim
facolas ponderis quatuor libr(arum) p(ro) qua
libet ear(um) offerendis (et) relinquendis i(n)
mon(asterio) supradicto

**De facolis dandis d(omi)nis priorib(us)
artium in octava festi asu(m)ptionis glo
riose virginis marie (et) de candelis dan
dis religiosis Rubrica.**

150 Item in octava asumptionis be
ate virginis dictus offitialis det et
erogat d(omi)nis priorib(us) artium civitatis p(eru)
perus(ii) duodecim facolas ponderis qua
tuor libr(arum) pro qualibet facolas quas
deferre teneatur ad processione(m) fiendam
a loco maiestatis de volta ad eccl(es)iam
s(an)c(t)e marie servorum sub pena dicetar(um)
libr(arum) pro qualibet eor(um) ad p(er)petua(m) me
moriam felicis victorie a deo patribus (et)
beate virginis concess(e) p(o)p(u)lo perusino contra

151

Scorum dnoꝝ prioꝝ de quacūq; pecunia
nō obstant qꝫ dca pecunia esset deputa
ta ad aliquem aliū usum. ¶ Et in
quolibꝫ dcoꝝ carceꝝ debeat fieri unū ho-
stium de qua fiat una clavium pse di
ssimilem et distincta ab infrascriptis tri
bus aliis clavibꝫ et ista detur ꝫ assigne
tur custodibꝫ dcoꝝ carceꝝ. In alia nō
sera fiat tres claves simulim ingenio
rum ita qꝫ una queq; clavis aperiat
in dca sera ꝫ una dcaꝝ clavium detur
et assignetur capitaneo ppli alia do
mino potati ꝫ alia maiori sindico q
claves debeant per dcos offitiales in
fine coꝝ offitii reassignari subcessori suo
sub pena centū libr dnr pro quolibet
contrafaciente de qua assignatione apparere
debeat publicū instrm. Et qꝫ dci potas
capitꝰ vel sindicꝰ seu alter ipsorum re
quisiti a quocūq; alio offitiali dicti co
munis iurisdictionem habente aliquem i carce
randi mictere debeat clavim sua p fa
miliares suos ad dcm carcerem ꝫ aperi
ri facere teneatur ita qꝫ ille qui veni
ret incarcerandus possit in dictis carceri
bus micti ꝫ reclaudi. Et eodem modo
quando expediret aliquem relaxari vel
ex carcerari de dcis carceribꝫ vel alio
modo per dcm offitiale repeteretur i
mictere debeat clavim suam p illum
offitialem qui ipm fecisset incarcerari
ita qꝫ rehaberi et excarcerari possit sub
pena ꝫ ad pena centū librꝫ dnr ne
ganti ꝫ nō danti

De offitio et offitialibꝫ super excarceratione captivoꝝ anno dey. Ro

225 Item statuimus et ordinamus qꝫ
~~227~~ pro tpre futuro eligi debeat duo
boni homines per priores et camerarios
novos vel per maiorem ptem ipsoꝝ i
qua electione adesse debeant ad minꝰ septe

ex prioribꝫ presentes et in concordia ꝫ dca
merariis ad minꝰ triginta presentes ꝫ
viginti in concordia de sex mensibꝫ i sex
menses et unus notariꝰ cum eis que
electio fieri debeat pro sex mensibꝫ proxime
futuris incipiendis in kls Januarii
proxime venturi infra tempus decē dieꝝ
ante principiū introytus coꝝ offitii ꝫ
simili modo fiat p priores ꝫ camera
rios qui existentur de mense iunii ꝫ sic
fiat quibuslibꝫ sex mensibꝫ de anno i annū.
¶ Qui offitiales habeant potatem ꝫ bay
liam ad excarcerandum captivos de
carceribꝫ dci cois infestivitatibꝫ infra
scriptis modo et ordie infrascripto vꝫ
quoq; captivos qui ibi detineretur in
die cene sancti. Et duos i festo nati
vitatis dni nri ihu xpi ꝫ duos alios i
festo beati herculani de mense martii
ꝫ duos alios in festo quod celebratur
ad honore corpis ihu xpi quinta feria
post octava pentecosten ꝫ duas mulieres
captivas in quolibꝫ festo beate marie +
virginis si reperientur ꝫ si nō reperirentur nisi
una illa extrahatur ꝫ nullus homo ꝫ si
nulla mulier reperietur extrahatur unus ho
mo loco duarum mulierum in dic
tis carceribꝫ nō repertarum dum mo
nulla mulier extrahi possit de dictis carce
ribꝫ que ante dcm festum nō ste
terit in dcis carceribꝫ saltem p unum
integrū mensem. ¶ Et dum mo
illi extrahantur qui pro minori pena deti
nentur ꝫ nō alii ullo modo ꝫ detenti
fuissent ante p sex menses continuos
qꝫ de carceribꝫ liberentur ꝫ relapsentur.
Et si plures essent detenti qui concurreret
in eadem quantitate pene eximatur
qui maiori tempore steterunt in car
cere ꝫ si concurreret in quantitate et
tpre sorte dirimatur qui eorum sit

Et simile [illegible] festivitatibꝫ [illegible] ꝫ deliberatione [illegible] alia ordinatio [illegible] valeat [illegible]

excarcerandi mulieres aut extrahende ut dictum est sufficiat stetisse in carceribus uno integro mense ante salvo quod nullus vel nulla condempnatus vel detentus vel condempnata vel detenta in carcere pro homicidio percussione in facie cum signo cicatrice membro debilitato pace fracta robbaria strate publice et falsitate et pro proditione et sodomia et pro maledictione et blasfemantie dei et beate virginis marie possint occasione predicta de carcere relapsari. Et nullus qui detineretur et carceratus esset seu condempnatus a viginti quinque libr. supra pro aliquo mallefitio vel de exforma statutorum et ordinamentorum comunis pisani non potest fieri concordia, salvo quod mulieres que detinerentur pro adulterio in dictis carceribus possint liberari de dictis carceribus relapsari non obstante quod concordia fieri non possit nec excomputatio apodixarum. Sed si in dictis casibus condempnatio esset viginti quinque libr. denariorum vel abinde infra possit de dicto carcere relapsari. ¶ Nullus tamen de dicto carcere relapsetur ex quacumque condempnatione detineretur nisi primo habuerit pacem cum offenso vel si offensus non viveret cum eo vel hys masculini sexus tantum vel saltem maiori parte ipsorum qui ad huiusmodi offensi successionem ab intestato venirent non obstante quod alios vel non eos pater instituisset heredes non obstante quod mulier aliqua etiam ad ipsam successionem veniret una cum masculo vel masculis. Ubi vero tantum mulieres essent ad quas dicta hereditas ut dictum est ab intestato deferretur eo casu sufficiat habere pacem cum ipsis mulieribus vel maiori parte ipsarum. ¶ Et si casus contingeret quod aliquis forensis detineretur in dictis carceribus occasione offense facte in forensem vel contra forensem et

talis offensus non reperiretur in civitate vel comitatu pisano vel prope ad civitatem predictam per sexaginta miliaria vel eo mortuo aliquis ad quem eius hereditas de iure deferretur non reperiretur in civitate vel comitatu pisano quod probari possit saltem per quattuor testes de fama et sua absentia et distantia loci quod tunc sindicus comunis pisani qui est iudex in porta leburnica pro dominum capitaneum ipsius pisani cum consensu dominorum priorum vel saltem septem ex eis possint pacem facere dicto forensi carcerato et habeatur ac si facta esset per principalem offensum. Et eidem intelligatur si esset civis qui offendisset forensem et ob ipsam causam offensionis in dictis carceribus detineretur quantum ad excarcerationem predictam dum modo in dictis carceribus steterit per annum integrum et aliter excarcerari non possit. ¶ Et si domini priores artium civitatis pisane ex aliquo casu occurrente incarceratum aliquem facerent in dictis carceribus comunis pisani ipsi possint excarcerari facere quod si non fecerint eorum successores excarcerari facere non possint talem incarceratum nisi de consensu camerariorum vel maioris partis ipsorum. ¶ Et quod custodes carcerum teneantur et debeant dictos captivos omnes suprascriptos et in qualibet dictarum festivitatum relapsare de dictis carceribus ex solo precepto et mandato et declaratione dictorum offitialium et bonorum hominum quibus custodes carcerum teneantur obedire sub pena quinquaginta libr. denariorum pro quolibet eorum aufferenda per maiorem sindicum comunis pisani sine aliquo alio precepto vel mandato potestatis et capitanei vel alterius offitialis comunis pisani et eisdem bonis hominibus et offitialibus in predictis et pro predictis parere et obedire non obstante aliqua condempnatione et exbampnimento vel promissione quibus tenerentur dicti custo

des uel dicti captiui et non obſtante aliquo
ſtatuto ordinamento uel reformatione generali
uel ſpeciali in contrarium loquente dum modo
dicti offitiales aliquis excarcerari non poſ
ſint amore dei in aliqua feſtiuitate ni
ſi prius et ante omnia ſubprimatur in
tribus locis conſuetis in platea comunis peruſii
quo modo intenditur excarcerare tales cap
tiuos et legantur nomina et prenomina ipsorum
captiuorum excarcerandorum et publicentur
per ipsos preconies cum termino trium die
rum ſi quis uoluerit aliquid dicere uel opponere
quare non debeant excarcerari et nemine com
parente ad opponendum infra terminum ſupra
dictum cuius oppoſitio huiusmodi excarceratione
habeat impedire de quo ſtetur relationi dic
torum offitialium et bonorum hominum tunc ipsos
poſſint libere relapſare ſeruata forma
in preſenti capitulo ſuperius denotata. ¶ Et
quod tales captiuos ſic relapſatos de man
dato dictorum bonorum hominum et offitialium dicti
cuſtodes reaſſignare et de cetero nullatenus
teneantur ſed ab omni eorum detentione
recommendatione et promiſſione intelligantur eſſe
abſoluti ¶ Quos captiuos predicti
boni homines et offitiales teneantur die ex
carcerationis et liberationis offerre in cappel
la ſancti herculani eccleſie ſancti laurentii
et ad maieſtatem de noſtra ut de die et non
de nocte et deinde coram probis artium
ita quod palam ab omnibus uideri poſſint
¶ Et quod dicti boni homines et offitiales
ſindicentur et ſindicari debeant de predictis
per maiorem ſindicum comunis peruſii hoc modo
quod ſi aliquem extraxerint uel extrahi fecerint
de dicto carcere qui non erat ibi pro minori
quantitate quod teneantur de ſuo ſoluere et ſatiſ
facere comuni peruſii quantum quantitas detentionis
talis excarcerati excedit quantitatem illius
qui pro minori quantitate teneretur ¶ Et ſi
dicti boni homines et offitiales negligentes

eſſent in predictis et dictos captiuos in dictis
feſtiuitatibus extrahi non fecerint in quinqua
ginta libr. den. per dictum maiorem ſindi
cum debeat condempnari non obſtante ali
quo alio generali uel ſpeciali in contrarium lo
quente ¶ Preterea cuſtodes carcerum

et carceratores comunis peruſii pro captis et carce
ratis et carcerandis qui in futurum aſſigna
rentur uel relapſarentur uel excarcerare
tur ſeu de carcere extraherentur per ipsos cu
ſtodes uel de ipſo carcere contra formam
ſtatutorum ordinamentorum et reformationum
comunis peruſii puniantur et condempnentur pro
debito ſeu credito ſingulum perſonarum in
illa quantitate pro qua detenti et carcerati
forent quam quantitatem dicte ſoluere et re
ſtituere teneantur creditoribus talium capti
uorum ac etiam condempnentur in tantundem qua
ntitate comuni et eidem comuni dande
et ſoluende ¶ Et ſi fuerint detenti
uel carcerati pro aliquo proceſſu uel condemp
natione ſeu malleficio uel alia occaſione pro comuni peruſii
condempnentur et condempnari debeant ipſi
cuſtodes comuni peruſii in ea quantitate pe
cunie qua illi tales captiui ſoluere de
berent comuni peruſii uel pro qua carcerati eſſent
uel ſoluturi eſſent dicto comuni poſito quod non eſſet
condempnatio ſubſequuta et in tantundem in
quantitatem dicto comuni condempnetur et non
ultra non obſtante aliquo ordinamento
uel reformationes ¶ Et ſi tales captiui deti
nerentur pro pena perſonali uel corporali con
dempnentur cuſtodes in quingentis libr. den.
pro quolibet dictorum cuſtodum ſi talis re
lapſatus eſſet uel appareret in perſonam con
dempnatus uel quod condempnari deberet ¶ Et locum
habeat ſi talibus cuſtodibus uel de carceribus
aufugeret aliquis ex predictis pro mala cu
ſtodia ſiue guardia ¶ Et quod domini poteſtas
uel capitaneus ciuitatis peruſii teneantur et
debeant dictos cuſtodes uel alterum eorum

reperti culpabiles in dictis penis co
dempnare et facto et exigere pecuniam si
ne aliqua solepnitate iuris ad penam
mille librarum denariorum de eorum salario de quibus de
beant sindicari et in dicta pena condep
nari si extiterit negligentes. ¶ Et intel
ligatur dictum pro pena personali vel corporali
si debet mori vel membrum perdere dumtaxat
¶ Et nullus possit poni vel recomendari
in carcere communis Perusii generaliter per hec verba per
avere et persona vel alia generalia. Et si po
testas vel capitaneus vel eorum offitiales vel alii
offitiales communis Perusii talem recomendationem
fecerit per dicta verba generalia privatus pena
quingentarum librarum denariorum ei auferenda per
eorum sindicatores tempore sindicatus sui eo
transfecerit. Et debeant recomendationes
carcerandorum in carceribus communis Perusii fieri per
quemlibet offitialem communis Perusii modo et ordine
infra scripto videlicet cum aliquis recomendabitur
seu ponetur in carcere ad petitionem ali
cuius universitatis vel specialis persone pro
aliquo debito vel causa pecuniaria exprima
tur in recomendatione et scriptura et
que de hoc fieret tam per notarium scri
bentem recomendationem vel licentiam
quam per notarium offitialis dicti carceris
et in libro carceratorum causa et quantitas
pecuniaria cuius causa talis carcerandus in
carcere ponitur vel recomendatur et ad
cuius petitionem. ¶ Si vero ponetur vel re
comandaretur aliquis in dicto carcere
pro aliquo malleficio expresse alicuius offitialis
communis Perusii cuius occasione procederetur con
tra eum per accusationem vel inquisitio
nem tunc in dicta licentia recomendatione et
scriptura et libro scribi poni et apparere
debeat expresse talis causa mallefitii et
processus. ¶ Si vero occasione ali
cuius condempnationis facte de tali car
cerando aliquis ibidem poneretur vel
recomendaretur tunc in tali scriptura
recomendatione et libro scribatur et ex
primatur pro qua condempnatione quis
ponitur et recomendatur sive pecunia
ria vel corporali pena quingentarum librarum
denariorum offitiali secus recomendanti et car
cerati et ducentarum librarum denariorum custodi
bus carcerum et offitiali carcerum sec
in libro carcerum scribenti et predicta non
facientibus. ¶ Et quod custodes dictorum car
cerum teneantur cuilibet offitiali co
munis Perusii ex cuius parte vel licentia quis
positus fuit in carcere talem carcera
tum mittere ad presentiam talis offitia
lis ipso offitiale eum petente ex causa legitti
ma sub dicta pena. ¶ Teneatur tamen
talis offitialis talem carceratum remittere
ad carcerem sub fida custodia et apud
ipsos custodes dimictere vel dimicti
facere si pro debito aliquo vel cau
sa eadem vel alia ibi detineretur et
seu detineri deberet qua ex qua reduce
tur coram ipso offitiali pena quingen
tarum librarum denariorum offitiali contrafacienti
dummodo sique de carcere extraherentur quod
ad mortem ductus esset de ipso ad car
ceres remictendo minime teneatur

Quod extracti de carceribus amore
dei non possint habere aliquod offi
tium a communi nec ab artibus Rubrica.

Qui non debet quod condempnati vel
condempnandi communis Perusii pro ma
lleficio qui excepti vel extracti sunt vel
eximerentur vel extraherentur de carceribus
de carcere communis Perusii absque solutione con
dempnationis vel bapni in festivitati
bus ordinatis amore dei vel alio tempore
modo vel ordine amore dei vel de gra
tia speciali et etiam ille vel illi qui olim
condempnati fuerunt vel essent infu
turum in persona vel menbro pro aliquo 221